

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина



Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Predmet br.: S1 1 K 010294 12 Kri

Datum izricanja: 06.06.2014. godine

Datum pismenog otpravka : 25.08.2014. godine

**Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija Maksumić Šaban, predsjednik vijeća
sudija Jesenković Vesna
sudija Gluhajić Staniša**

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

**protiv
Džeko Edina**

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine: Ilić Vesna

Branilac optuženog:

**advokat Vidović Vasvija
advokat Rešidović Edina**

SADRŽAJ

IZREKA PRESUDE

| | |
|---|----|
| I. O B R A Z L O Ž E N J E | 9 |
| A. KRIVIČNI POSTUPAK | 9 |
| B. PROCESNE ODLUKE..... | 9 |
| 1. Odluka o isključenju javnosti za dio pretresa | 9 |
| 2. Prihvatanje ranije određenih mjera zaštite..... | 10 |
| 3. Odluka o dodatnim mjerama zaštite | 13 |
| 4. Ponovo otpočinjanje glavnog pretresa..... | 13 |
| 5. Svjedočenje putem video konferencijske veze | 14 |
| 6. Odluka u pogledu prihvatanja prijedloga da se provede dokaz uvidom i čitanjem zapisnika o ispitivanju svjedoka u skladu sa odredbom člana 273. stav 2. ZKP BiH..... | 14 |
| 7. Odluka o odbijanju prijedloga Tužilaštva BiH da se u smislu odredbe člana 261. stav 2. tačka c) ZKP BiH provede dokaz saslušanjem svjedoka Haketa Safeta i Karavelić Vahida..... | 14 |
| 8. Odluka u pogledu prigovora odbrane u odnosu na povrede u istražnom postupku i prilikom postupka ekstradicije optuženog | 16 |
| C. DOKAZNI POSTUPAK | 17 |
| D. ZAVRŠNE RIJEČI..... | 18 |
| 1. Tužilaštvo BiH..... | 18 |
| 2. Odbrana optuženog | 20 |
| E. PRIMJENA MATERIJALNOG PRAVA | 25 |
| F. STANDARDI DOKAZIVANJA | 27 |
| G. NALAZI SUDA - OSUĐUJUĆI DIO IZREKE PRESUDE | 29 |
| 1. OPŠTI ELEMENTI KRIVIČNIH DJELA RATNI ZLOČIN PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA IZ ČL. 142. STAV 1. KZ SFRJ I RATNI ZLOČIN PROTIV RATNIH ZAROBLJENIKA IZ ČL. 144. KZ SFRJ | 29 |
| (a) Djelo počinioca mora biti počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava | 31 |
| (i) Ratni zarobljenici (tačka 1. osuđujućeg dijela izreke presude)..... | 32 |
| (ii) Civili (tačka 2. osuđujućeg dijela izreke presude) | 38 |
| (b) Kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije..... | 39 |
| (c) Djelo počinioca mora biti povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom;...41 | |

| | |
|--|-----|
| (d) Počinilac mora narediti ili počiniti djelo..... | 42 |
| a. Tačka 1. osuđujućeg dijela presude..... | 43 |
| i. Formiranje i djelovanje SOPN ARBiH “Zulfikar” | 43 |
| ii. Napad na selo Trusina dana 16.04.1993. godine i učešće pripadnika SOPN ARBiH “Zulfikar” i samog optuženog u navedenom napadu..... | 45 |
| iii. Činjenice u vezi sa ranjavanjem dvojice pripadnika SOPN ARBiH “Zulfikar” | 50 |
| iv. Streljanje u zaseoku Gaj..... | 54 |
| v. Činjenice i zaključci u odnosu na alibi optuženog | 58 |
| b. Tačka 2. osuđujućeg dijela presude..... | 67 |
| i. Činjenice u vezi sa ubistvom dva civila u selu Trusina | 67 |
| c. IZMJENE U ODNOSU NA ČINJENIČNI OPIS IZ OPTUŽNICE | 73 |
| d. KRIVIČNA ODGOVORNOST | 74 |
| e. ODMJERAVANJE KAZNE | 76 |
| H. NALAZI SUDA - OSLOBAĐAJUĆI DIO IZREKE PRESUDE | 77 |
| 1. Tačke 4. i 5. optužnice (Tačka 1. i 2. oslobađajućeg dijela izreke presude) | 77 |
| 2. Tačke 6. i 7. optužnice (Tačka 3. i 4. oslobađajućeg dijela izreke presude) | 80 |
| 3. Tačka 3. a . optužnice (Tačka 5. a. oslobađajućeg dijela izreke presude) | 82 |
| 4. Tačka 3. b. optužnice (Tačka 5.b. oslobađajućeg dijela izreke presude)..... | 86 |
| 5. Tačka 3.c. Optužnice (Tačka 5.c. oslobađajućeg dijela izreke presude) | 90 |
| 6. Tačka 8. optužnice (Tačka 6. oslobađajućeg dijela izreke presude)..... | 91 |
| I. ODLUKA O PRITVORU | 95 |
| J. ODLUKA O TROŠKOVIMA..... | 95 |
| K. ODLUKA O IMOVINSKOPRAVNIM ZAHTJEVIMA | 96 |
| II. ANEKS (POPIS MATERIJALNIH DOKAZA)..... | 97 |
| A. MATERIJALNI DOKAZI TUŽILAŠTVA BiH..... | 97 |
| B. MATERIJALNI DOKAZI ODBRANE | 116 |

U IME BOSNE I HERCEGOVINE

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću sastavljenom od sudija Maksumić Šabana, kao predsjednika vijeća, te sudija Jesenković Vesne i Gluhajić Staniše kao članova vijeća uz sudjelovanje pravne savjetnice – asistenta Radivojević Stanislave u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Džeko Edina, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c), e) i f) i Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. stav 1. tačka a) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), a sve u svezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. istog Zakona, povodom optužnice Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T 20 0 KTRZ 0002954 12 od 15.06.2012. godine, izmjenjene dana 11.03.2014. godine, nakon održanog usmenog i javnog glavnog pretresa na kojem je u jednom dijelu bila isključena javnost, u prisustvu tužiteljice Tužilaštva BiH, Ilić Vesne, optuženog Džeko Edina i njegovih izabраних branioca Vidović Vasvije i Rešidović Edine, advokata iz Sarajeva, donio je i dana 06.06.2014. godine, javno objavio slijedeću:

PRESUDU

OPTUŽENI:

DŽEKO EDIN, sin Uzeira i majke Zahide, rođen 14.03.1972. godine u Gacku, nastanjen u ..., ..., i u ..., JMB ..., državljanin ... i ..., završio prehrambeno-tehničku školu, zaposlen u kasarni u SAD-u, oženjen, dvoje maloljetne djece, pismen, služio JNA (89/90) u Sloveniji i Bihaću, nema čin i nije odlikovan, srednjeg imovnog stanja, neosuđivan, ne vodi se ni jedan drugi krivični postupak, lišen slobode na teritoriji Sjedinjenih Američkih Država po naredbi Suda Bosne i Hercegovine dana 14.04.2011. godine, nalazio se u pritvoru od dana 20.12.2011. godine do 03.06.2013. godine,

I

KRIV JE

što je:

za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini, i oružanog sukoba između postrojbi Armije Republike Bosne i Hercegovine i Hrvatskog vijeća obrane, kao pripadnik Specijalnog odreda za posebne namjene Armije R BiH „Zulfikar“ (SOPN ARBIH „Zulfikar“) postupao protivno odredbi članka 3. stavak 1. točka a) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12. kolovoza i odredbi članka 3. stavak 1. točka a) Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949. godine tako što je :

1. Dana 16.04.1993. godine u jutarnjim satima sudjelujući u ranije isplaniranom napadu na selo Trusina, općina Konjic, koji napad je počeo sa jednog uzvišenja iznad sela Trusine iz više pravaca, kojom prilikom je zajedno sa Handanović Rasemom zv. „Zolja“ i drugim njemu poznatim pripadnicima SOPN ABiH „Zulfikar“ sudjelovao u ubojstvu streljanjem postrojenih bojovnika HVO-a, koji su se prethodno predali: Drljo (Andrije) Ivana rođen 1971. godine, Krešo (Marinka) Nedeljka rođen 1953. godine, Krešo (Smiljka) Pere rođen 1961. godine, Drljo (Ivana) Zdravka rođen 1963. godine, Blažević (Slavka) Željka rođen 1965. godine i Drljo (Ilije) Franje rođen 1942. godine;
2. Dana 16.04.1993. godine u jutarnjim satima, sudjelujući u ranije isplaniranom napadu na selo Trusina, općina Konjic, koji napad je počeo sa jednog uzvišenja iznad sela Trusine iz više pravaca, kojom prilikom je pucnjevima iz vatrenog oružja lišio života civile: Ivanković (Ante) Iliju rođen 1926. godine i Ivanković (Jure) Anđu rođenu 1936. godine;

dakle, za vrijeme rata i oružanog sukoba kršeći pravila međunarodnog prava sudjelovao u ubojstvu ratnih zarobljenika i civila,

čime je počinio krivična djela i to:

po tački 1. izreke presude krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ¹, u vezi sa članom 22. istog Zakona,

po tački 2. izreke presude krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ,

pa mu Sud primjenom članova 33, 38. i 41. KZ SFRJ,

za krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ utvrđuje kaznu zatvora u trajanju od deset (10) godina,

za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ utvrđuje kaznu zatvora u trajanju od sedam (7) godina,

te ga uz primjenu člana 48. KZ SFRJ,

¹ U daljem tekstu: KZ SFRJ - Skupština SFRJ-a je Krivični zakon Bosne i Hercegovine usvojila na sjednici Saveznog vijeća održanoj dana 28.9.1976. godine i objavila ga u Službenom listu SFRJ br. 44 od 08.10.1976. godine. Nakon proglašenja nezavisnosti BiH, KZ SFRJ je na osnovu Uredbe sa zakonskom snagom od 22.5.1992. godine preuzet kao zakon Republike Bosne i Hercegovine (uz manje izmjene), a stupio je na snagu danom objavljivanja.

OSUĐUJE

NA JEDINSTVENU KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD DVANAEST (12) GODINA

Na osnovu člana 50. stav 1. KZ SFRJ, vrijeme koje je optuženi Džeko Edin proveo u pritvoru, u periodu od 20.12.2011. godine pa do 03.06.2013. godine, ima se uračunati u izrečenu kaznu zatvora.

Na osnovu odredbe člana 188. stav 1. ZKP BiH u vezi sa članom 186. stav 2. istog zakona, optuženi se obavezuje naknaditi troškove krivičnog postupka i paušal u iznosu koji će sud utvrditi posebnim rješenjem.

Na osnovu člana 198. stav 2. ZKP BiH oštećeni se sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju na parnicu.

II

Na osnovu odredbe člana 284. stav 1. tačka a) i c) ZKP BiH optuženi Džeko Edin se:

OSLOBAĐA OD OPTUŽBE

da je:

za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini, i oružanog sukoba između postrojbi Armije Republike Bosne i Hercegovine i Hrvatskog vijeća obrane, kao pripadnik Specijalnog odreda za posebne namjene Štaba Vrhovne Komande Armije R BiH „Zulfikar“ (SOPN ŠVK ARBIH „Zulfikar“) postupao protivno odredbi članka 3. stavak 1. tačka a) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12. kolovoza i odredbi članka 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949. godine tako što je :

1. Neutvrđenog datuma u devetom mjesecu 1993. godine, zatočenog civila hrvatske narodnosti Zelenika Mirka izveo iz trapa - zemunice koja se nalazila u kompleksu Rogića kuća u Donjoj Jablanici, tadašnjoj bazi SOPN ŠVK ARBiH „Zulfikar“ i odveo u Jablanicu gdje je istog pod prijetnjom da će ga ubiti, uperivši pištolj u njega, natjerao da od poznanika i rodbine uzme 3.500 maraka kao cijenu za njegov život i preda njemu što je Zelenika Mirko i učinio;
2. Neutvrđenog datuma u desetom₆ mjesecu 1993. godine, zatočenom

civilu hrvatske narodnosti „J3“ naredio da izađe iz štale koja se nalazila u kompleksu Rogića kuća u Donjoj Jablanici, tadašnjoj bazi SOPN ŠVK ARBiH „Zulfikar“, da bi ga potom po naredbi komadanta Ališpage Zulfikara zvanog „Zuka“, odvezao do njegove kuće i po njegovoj naredbi od istog preuzeo 3.500 hiljada maraka, kao i bocu viskija, ostavljajući ga u kući naredivši mu da se ne smije nigdje kretati, jer je on sad pod njihovom kontrolom;

3. Neutvrđenog datuma u drugoj polovini 1993. godine, na magistralnom putu Jablanica – Mostar kod restorana Prenj gdje su zatočeni civili i ratni zarobljenici hrvatske narodnosti iz Rogića kuća u Donjoj Jablanici, tadašnjoj bazi SOPN ŠVK ARBiH „Zulfikar“, dnevno dobijali obroke, zajedno sa zamjenikom komandanta SOPN ŠVK AR BiH „Zulfikar“ Bojadžić Nihadom, naredio zatočenicima, među kojima, Zelenika Mirku, Soko Miroslavu i Ljoljo Marinku, da se postroje na magistralni put, dok su istovremeno oko njih u blizini padale granate sa HVO položaja uzvikujući „ako se pomaknete ubićemo vas, a ako se ne pomaknete neka vas HVO pobije“;
4. Neutvrđenih datuma u devetom i desetom mjesecu 1993. godine u više navrata, na magistralnom putu Jablanica – Mostar, kod restorana Prenj gdje su zatočeni civili hrvatske narodnosti iz Rogića kuća u Donjoj Jablanici tadašnjoj bazi SOPN ŠVK ARBiH „Zulfikar“, dnevno dobijali obroke, zajedno sa drugim njemu poznatim pripadnicima SOPN ŠVK ARBiH Zulfikar, rukama i nogama po raznim dijelovima tijela udarao zatočene civile Soko Miroslava i Zelenika Mirka kada bi išli ili se vraćali sa obroka iz restorana Prenj;
5. Dana 08.09.1993. godine u popodnevrim satima zajedno sa pripadnicima SOPN ŠVK ARBiH „Zulfikar“ Hodžić Nedžadom zv. „Džoni“ ili Džon Vejn“, Popara Enisom i još jednim njemu poznatim pripadnikom vojne policije Armije BiH, na području općine Jablanica;
 - a.) sudjelovao u protupravnom lišavanju slobode civila hrvatske narodnosti iz Jablanice i to Zelenika Mirka, Zelenika Marka, Soko Miroslava, Ljoljo Marinka, Jurić Ive, Jurić Jure, Ljubas Vinka, Ćurić Vlade, Biloš Mate, te njihovom protupravnom zatvaranju u trap – zemunicu koja se nalazila u kompleksu Rogića kuća u Donjoj Jablanici, tadašnjoj bazi SOPN ŠVK ARBiH „Zulfikar“;
 - b.) prilikom protupravnog lišavanja slobode civila hrvatske narodnosti Soko Miroslava, istog, zajedno sa Hodžić Nedžadom zv. „Džoni“ ili „Džon Vejn“, snažno udarao šakama i nogama po glavi i tijelu, usljed čega je Soko Miroslav trpio jake bolove nanoseći mu velike patnje i povrede tjelesnog integriteta i zdravlja, dok je Popara Enis stajao ispred zgrade u kojoj je stanovao Soko Miroslav;
 - c.) nakon protupravnog lišavanja slobode civila hrvatske narodnosti Zelenika Mirka, Zelenika Marka, Soko Miroslava, Ljoljo Marinka,

Jurić Ivu, Jurić Juru, Ljubas Vinka, Ćurić Vladu i Biloš Matu vozili ulicama grada Jablanica i pred građanima muslimanske nacionalnosti koji su se zatekli na ulicama Jablanice Džeko Edin uzvikivao „vidite ustaša“, na što su pojedini građani reagirali pogrđnim riječima, što je kod osoba hrvatske narodnosti protupravno lišenih slobode izazvalo duboku nelagodu, strah i sram;

6. Neutvrđenog dana u devetom mjesecu 1993. godine, u kompleksu Rogića kuća u Donjoj Jablanici, tadašnjoj bazi SOPN ŠVK ARBiH „Zulfikar“, naredio trojici, njemu poznatih, pripadnika SOPN ŠVK ARBiH „Zulfikar“ s ciljem dobivanja podataka u vezi drugih pripadnika HVO da zatočenika hrvatske narodnosti „J2“ udaraju letvama, betonskim blokovima, stavljaju mu glavu u bure puno vode, što su isti i učinili više puta dok je on iz neposredne blizine govorio im „ubijte ga, ubijte ga“, što je kod zatočenika „J2“ prouzrokovalo snažnu tjelesnu bol,

I to u odnosu na tačke 1. do 4. oslobađajućeg dijela izreke po osnovu odredbe člana 284. stav 1. tačka a) ZKP BiH, a u odnosu na tačke 5. i 6. oslobađajućeg dijela izreke po osnovu odredbe člana 284. stav 1. tačka c) ZKP BiH,

čime bi optuženi Džeko Edin :

- **počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka f) radnjama označenim pod tačkom 1. i 2. (oslobađajućeg dijela izreke presude),**
- **pod tačkom 3., 4., 5. b), 5. c) i 6. (oslobađajućeg dijela izreke presude) počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH,**
- **te pod tačkom 5.a) (oslobađajućeg dijela izreke presude) krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka e) KZ BiH.**

U odnosu na oslobađajući dio presude optuženi se, u skladu sa odredbom člana 188. stav 4. ZKP BiH oslobađa naknade plaćanje troškova postupka, te isti padaju na teret budžetskih sredstava suda.

Na osnovu odredbe člana 198. stav 3. ZKP BiH oštećeni se sa imovinskopravnim zahtjevom upućuju na parnicu.

I. OBRAZLOŽENJE

A. KRIVIČNI POSTUPAK

1. Tužilaštvo Bosne i Hercegovine je optužnicom broj T20 0 KTRZ 0002954 12 od 15.06.2012. godine optužilo Džeko Edina za počinjenje krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c), e) i f) i Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. stav 1. tačka a) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. KZ BiH. Optuženom se stavlja na teret ubistvo devet lica u selu Trusina tokom 1993. godine, od kojih šest civila i tri ratna zarobljenika, te sudjelovanje u protupravnom lišenju slobode i zatvaranju, pljačkanju te nečovječnom postupanju prema civilima hrvatske nacionalnosti u Jablanici tokom 1993. godine za vrijeme rata na području Bosne i Hercegovine i to u vrijeme oružanog sukoba između Armije Republike Bosne i Hercegovine (Armije R BiH) i Hrvatskog vijeća obrane (HVO).

2. Na predpretresnom ročištu održanom 15.08.2012. godine, u skladu sa odredbom člana 233.a ZKP BiH, razmatrana su pitanja relevantna za glavni pretres, odnosno za što efikasnije provođenje postupka. Glavni pretres počeo je dana 21.08.2012. godine čitanjem optužnice i izlaganjem uvodnih riječi Tužilaštva BiH.

3. Tužilaštvo BiH je dana 11.03.2014. godine dostavilo izmjenjenu optužnicu u skladu sa odredbom člana 35. stav 2. tačka i), člana 226. stava 1. i člana 275. ZKP BiH. Odbrana nije imala prigovora na izmijenjenu optužnicu, te je Vijeće prihvatilo i nastavilo postupak po istoj.

4. Na ročištu za nastavak glavnog pretresa dana 18.03.2014. godine, tužiteljica je istakla da u izmjenjenoj optužnici postoji štamparska greška i to u dijelu gdje se navodi pravna kvalifikacija djela kojom prilikom je navela da umjesto tačke j) krivičnog djela Ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. treba da stoji tačka f) navedene odredbe krivičnog zakona.

5. Dokazni postupak je završen na ročištu za glavni pretres od 13.05.2014. godine, nakon čega su odbrana i tužilaštvo iznijeli završne riječi.

B. PROCESNE ODLUKE

1. Odluka o isključenju javnosti za dio pretresa

6. Vijeće je po službenoj dužnosti isključilo javnost sa pojedinih dijelova glavnog pretresa primjenom člana 237. ZKP BiH koji propisuje da "Odluku o isključenju javnosti donosi sudija, odnosno vijeće rješenjem koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno". Isključenju javnosti

opravdavali su razlozi zaštite interesa svjedoka kako zahtjeva član 235. ZKP BiH, a usljedili su u nastavcima glavnog pretresa koji su održani u dane 10.10.2012., 23.10.2012., zatim 29.01., 19.02., 26.02., 12.03., 19.03., 11.09. i 27.11. 2013. godine.

7. Odluku o isključenju javnosti, Vijeće je donosilo radi odlučivanja o određivanju dodatnih mjera zaštite za svjedoke optužbe sa mjerama zaštite identiteta koji su svjedočili pod pseudonimima „C“, „J4“, „U“, „S“, „R“. U konkretnim slučajevima radilo se o kratkotrajnom isključenju javnosti tokom kojeg su Tužilaštvo BiH i svjedoci iznosili razloge zbog kojih se traže mjere zaštite, a odbrana se izjasnila u vezi sa tim.

8. U svim navedenim slučajevima, imajući u vidu da uvijek nije moguće predvidjeti i potpuno kontrolisati dinamiku izjašnjenja o pravnim i činjeničnim pitanjima čiji sadržaj bi dospijećem u javnost mogao izazvati štetne posljedice po prava i interese zaštićenih svjedoka i na taj način imati negativnog uticaja na sam tok postupka, Vijeće je odlučilo da isključi javnost sa dijelova glavnog pretresa prilikom rasprave o pitanjima koje se tiču mjera zaštite u skladu sa datim okolnostima.

9. Takođe, Vijeće je isključilo javnost djelimično sa pretresa na kojima su saslušavani svjedoci optužbe pod pseudonimima „E“, „U“, „J2“ i „J4“ kao i svjedok odbrane „N“, a radi zaštite interesa svjedoka – obzirom da bi iznošenjem određenih podataka kroz pitanje ili odgovore koji bi slijedili, bila dovedena u pitanje zaštita identiteta svjedoka, odnosno isti bi mogao biti prepoznat u javnosti. Također, javnost je bila isključena djelimično u dijelu saslušanja svjedoka Tužilaštva BiH, Zelenika Mirka, a u cilju zaštite identiteta drugog svjedoka kojeg je svjedok Zelenika Mirko pominjao u svom iskazu, a kojem svjedoku je određena mjera zaštite identiteta.

10. Prilikom unakrsnog ispitivanja svjedokinje Handanović Raseme javnost je bila isključena sa dijela pretresa, a na zahtjev odbrane, čemu se Tužilaštvo nije protivilo, a sve u smislu člana 235. ZKP BiH, iz razloga što su se pitanja ticala intimnog života svjedokinje.

11. U situacijama djelimičnog isključenja javnosti, Vijeće je po otvaranju za javnost saopštilo razloge zbog kojih je ista bila isključena, kao i o donesenim odlukama.

2. Prihvatanje ranije određenih mjera zaštite

12. Vijeće je dana 10.10.2012. godine saslušalo svjedoka “C” na način da je prihvatilo ranije određene mjere zaštite i to zaštitu identiteta i saslušanje pod pseudonimom “C”, pri čemu su lični podaci svjedoka proglašeni povjerljivim u periodu od 30 godina od pravomoćnosti odluke², te je navedeni svjedok također u drugom predmetu dobio dodatne

² Rješenje Suda BiH broj X-KRN-09/786 od dana 19.10.2009. godine;

mjere zaštite³ kojom prilikom je svjedočio iza paravana u odnosu na javnost u sudnici, a sve u skladu sa primjenom odredbe člana 3. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka (ZoZSP), jer se radilo o svjedoku pod prijetnjom i ugroženom svjedoku.⁴ Mjere zaštite ovom svjedoku određene su u skladu sa odredbom člana 13. stav 1. ZoZSP.

13. Također, Vijeće je prihvatilo ranije određene mjere zaštite svjedoka i to pseudonim "X"⁵ i dodatne mjere zaštite dobivene na glavnom pretresu⁶ na način da je svjedok svjedočio iza paravana u odnosu na javnost u sudnici, i to primjenom odredbe člana 3. ZoZSP, jer se i u ovom slučaju radilo o svjedoku pod prijetnjom i ugroženom svjedoku. Mjere zaštite određene su u skladu sa odredbom člana 13. stav 1. ZoZSP. Navedeni svjedok je saslušan dana 21.05.2013. godine.

14. Vijeće je nadalje prihvatilo ranije određene mjere zaštite svjedoku "E", koje su određene rješenjem Suda BiH broj x-KRN-09/786 od dana 19.10.2009. godine u vidu pseudonima, te su prema svjedoku "E" na ročištu dana 15.10.2012. godine u predmetu broj S1 1 K 003365 09 Krl, Memić Mensur i dr. , određene dodatne mjere i to svjedočenje iz posebne prostorije uz izmjenu lika i glasa, te je istovremeno zabranjeno izdavanje audio i video snimka svjedočenja svjedoka "E". Navedeni svjedok je u ovom predmetu saslušan dana 23.10.2012. godine.

15. Vijeće je također dana 15.01.2013. godine u ovom predmetu prihvatilo ranije određene mjere zaštite svjedoka "M" rješenjem ovog Suda broj X-KRN-09/786 od 6.11.2009. godine u predmetu Memić Mensur i dr. kojim rješenjem je ovom svjedoku dodijeljen pseudonim „M“, te je istim rješenjem određeno da podaci svjedoka ostaju povjerljivi, a najduže 30 godina nakon pravosnažnosti navedene odluke, dok je na glavnom pretresu sudsko vijeće iz predmeta Memić Mensur i dr. broj S1 1 K 003369 09 Krl dana 28.03.2011. godine donijelo rješenje kojim se istom svjedoku dodjeljuju dodatne mjere zaštite koje su se ogledale u tome da je svjedok svjedočio iz odvojene prostorije u odnosu na optužene i prilikom svjedočenja stranke su čule neizmijenjen glas svjedoka, dok je lik bio izmijenjen uz pomoć uređaja za izmjenu slike, a pretresno vijeće je imalo mogućnost da vidi neizmijenjeni lik svjedoka „M“. Dakle, Vijeće u ovom predmetu je dana 15.01.2013. godine, saslušalo svjedoka „M“ pod istim uvjetima i sa upotrebom svih navedenih mjera zaštite.

16. Na ročištu za nastavak glavnog pretresa dana 29.01.2013. godine na prijedlog Tužilaštva BiH pretresno vijeće je donijelo odluku da se isključi javnost za vrijeme saslušanja

³ Predmet Suda BiH, Memić Mensur i dr., broj S1 1 K 003369 10 Krl, glavni pretres od dana 10.02.2012. godine.

⁴ Član 3. ZoZSP (1): " **Svjedok pod prijetnjom** je onaj svjedok čija je lična sigurnost ili sigurnost njegove porodice dovedena u opasnost zbog njegovog učešća u postupku, kao rezultat prijetnji, zastrašivanja ili sličnih radnji koje su vezane za njegovo svjedočenje, ili svjedok koji smatra da postoji razumna osnova za bojazan da bi takva opasnost vjerovatno proistekla kao posljedica njegovog svjedočenja. (2) **Ugroženi svjedok** je onaj svjedok koji je ozbiljno fizički ili psihički traumatizovan okolnostima pod kojima je izvršeno krivično djelo ili koji pati od ozbiljnih psihičkih poremećaja koji ga čine izuzetno osjetljivim... "

⁵ Rješenje Suda BiH broj X-KRN-09/786 od dana 19.10.2009. godine.

⁶ Predmet Suda BiH, Memić Mensur i dr., broj S1 1 K 003369 10 Krl, glavni pretres od dana 02.04.2012. godine.

zaštićenog svjedoka „R“. Naime, svjedok „R“ je ranije u drugom predmetu koji se vodi pred Sudom BiH ⁷ već dobio rješenje kojim mu je dodijeljen pseudonim „R“ kao mjera zaštite, te mu je Sud dana 11.06.2012. godine na glavnom pretresu u skladu sa članom 3. i 13. ZoZSP odredio dodatne mjere zaštite, tako da je svjedok svjedočio u sudnici iza paravana, te je istovremeno bilo zabranjeno da se izdaje video snimak svjedočenja u javnost. Pretresno vijeće u ovom predmetu je dana 29.01.2013. godine nakon izjašnjenja stranaka na glavnom pretresu donijelo odluku da se u skladu sa odredbom člana 235. ZKP BiH isključi javnost tokom cijelog toka saslušanja svjedoka „R“. Odbrana se saglasila sa prijedlogom Tužilaštva BiH.

17. Također, Vijeće je prihvatilo ranije određene mjere zaštite svjedoka koji je prethodno dobio pseudonim „N“⁸ kao i dodatne mjere zaštite određene na pretresu gdje je svjedok svjedočio iza paravana u odnosu na javnost u sudnici i to primjenom odredbe člana 3. ZoZSP, jer se i u ovom slučaju radilo o svjedoku pod prijetnjom i ugroženom svjedoku. Mjere zaštite određene su u skladu sa odredbom člana 13. stav 1. ZoZSP.⁹ Navedeni svjedok je u ovom predmetu svjedočio dana 03.09.2013. godine.

18. Na glavnom pretresu održanom dana 26.02.2013. godine, Vijeće je na osnovu prijedloga Tužilaštva BiH svjedoku dodijelilo novi pseudonim „J4“. Naime navedeni svjedok je u drugom predmetu već svjedočio pod pseudonimom, ali je Tužilaštvo BiH na početku saslušanja istog postavilo prijedlog da se navedenom svjedoku promijeni pseudonim radi zaštite otkrivanja njegovog identiteta, a sa čime se saglasila i odbrana optuženog. Vijeće nalazi korisnim naglasiti da novi pseudonim suštinski ne predstavlja izmjenu ili pojačanje ranije određene zaštitne mjere, nego samo drugačije označavanje zaštićenog svjedoka za potrebe predmetnog postupka. Također, Vijeće je prihvatilo i ranije određene dodatne mjere zaštite¹⁰ koje se ogledaju u tome da svjedok svjedoči iz druge prostorije, uz distorziju glasa. Lični podaci navedenog svjedoka ostaju povjerljivi 30 godina od dana pravomoćnosti presude.

19. Pri donošenju odluke o prihvatanju ranije određenih mjera i razloga zbog kojih su određene, Vijeće se rukovalo činjom da su mjere zaštite identiteta i povjerljivosti ličnih podataka određene u istražnoj fazi postupka kada su cijenjeni i razlozi cjelishodnosti i opravdanosti istih, kao i činjenicom da su dodatne mjere svjedocima određene u drugom postupku pred Sudom BiH kada su i preispitani razlozi za određivanje istih, a kojih mjera se bilo dužno pridržavati i pretresno vijeće u ovom predmetu, obzirom da bi drugačijim postupanjem ili izmjenom mjera na bilo koji način, bile dovedene u pitanje mjere zaštite koje su svjedoci imali u tom postupku, pri čemu su svjedoci bili saglasni sa navedenim mjerama i na iste nije bilo prigovora.

⁷ Predmet Memić Mensur i dr., broj S1 1 K 003369 09 Krl (veza: X-KRN-09/786);

⁸ Rješenje Suda BiH broj X-KRN-09/786 od dana 06.11.2009. godine.

⁹ Predmet Memić Mensur i dr., broj S1 1 K 003369 09 Krl (veza: X-KRN-09/786) - pretres od dana 21.05.2012. godine;

¹⁰ Predmet Memić Mensur i dr., broj S1 1 K 003369 09 Krl (veza: X-KRN-09/786) - pretres od dana 03.09.2012. godine

20. Također, Vijeće je saslušalo i svjedoka „J1“ na ročištu dana 05.03.2013. godine, a dana 12.03.2013. godine saslušani su i svjedoci „J2“ i „J3“, te svjedok „U 4“ dana 21.01.2014. godine, a kojima su mjere zaštite određene u istražnom postupku.¹¹

3. Odluka o dodatnim mjerama zaštite

21. Vijeće je pored ranije određenih mjera svjedoku pod pseudonimom „U“¹², dana 19.02.2013. godine na glavnom pretresu, a na prijedlog Tužilaštva, odredilo i dodatne mjere zaštite i to na način da je svjedok svjedočio iza paravana, te je njegov lik bio sakriven od javnosti, a pored toga je u pojedinim dijelovima svjedočenja u potpunosti bila isključena javnost iz sudnice u skladu sa potrebama saslušanja svjedoka i zaštite identiteta, te povjerljivih podataka koje je svjedok iznosio, a u odnosu na njega samog ili druge svjedoke. Vijeće je primjenom, odredbe člana 3. ZoZSP našlo da se radi o svjedoku pod prijetnjom, te su mu mjere zaštite određene uz njegovu saglasnost u skladu sa odredbama člana 13. stav 1. ZoZSP.¹³ Naime, svjedok je u istražnom postupku naveo da smatra da mu prijeti opasnost od optuženog Bojadžić Nihada i njegovih ljudi.¹⁴ Odbrana nije imala prigovor na određivanje dodatnih mjera.¹⁵

4. Ponovo otpočinjanje glavnog pretresa

22. Odredba člana 251. stav 2. ZKP BiH propisuje da: “Glavni pretres koji je odgođen mora ponovo početi ako se izmjeni sastav vijeća ili je odgađanje trajalo duže od 30 dana, ali uz saglasnost stranaka i branioca, vijeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uviđaj, nego da se koriste iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu, odnosno da se koristi zapisnik o uviđaju”.

23. Na ročištu za glavni pretres dana 27.08.2013. godine predsjednik vijeća je u smislu odredbe člana 251. stav 2. ZKP BiH ponovo otvorio glavni pretres, obzirom da je od posljednjeg ročišta proteklo više od trideset dana. Imajući u vidu saglasnost stranaka i branilaca, optužnica se nije ponovo čitala, niti su ponovo provođeni dokazi, odnosno stranke

¹¹ Rješenje Suda BiH broj S1 1 K 002675 09 Krn od dana 14.06.2012. godine Rješenje Suda BiH broj S1 1 K 002675 09 Krn od dana 15.06.2012. godine;;

¹² Rješenje Suda BiH broj S1 1 K 002675 09 Krn od dana 14.06.2012. godine;

¹³ Član 3. ZoZSP (1): “ **Svjedok pod prijetnjom** je onaj svjedok čija je lična sigurnost ili sigurnost njegove porodice dovedena u opasnost zbog njegovog učešća u postupku, kao rezultat prijetnji, zastrašivanja ili sličnih radnji koje su vezane za njegovo svjedočenje, ili svjedok koji smatra da postoji razumna osnova za bojazan da bi takva opasnost vjerovatno proistekla kao posljedica njegovog svjedočenja.

¹⁴ Nihad Bojadžić je optužen u odvojenom postupku koji se vodi pred sudom pod brojem S1 1 K 003369 09 KrI za isti činjenični događaj

¹⁵ Član 13. ZoZSP: (2) Sud može nakon saslušanja stranka i branitelja odlučiti da identitet svjedoka ne bude otkriven tako što će se dozvoliti svjedoku da svjedoči iza paravana ili koristi elektronski uređaj za promjenu glasa ili slike svjedoka, ili i slike i glasa koristeći se tehničkim uređajima za prijenos slike i zvuka.”

su se saglasile da se koriste ranije dati iskazi svjedoka i vještaka na glavnom pretresu, te je dokazni postupak nastavljen.

5. Svjedočenje putem video konferencijske veze

24. Vijeće je tokom postupka prihvatilo prijedlog odbrane da se svjedok Vila Nezir, sasluša putem video konferencijske veze iz inostranstva obzirom da zbog velike udaljenosti isti nije bio u mogućnosti doći. Vijeće je, obzirom na neizvjesnost i teškoće u dolasku ovog svjedoka, a imajući u vidu i potrebu za efikasnim provođenjem suđenja sa što manje odlaganja, uz poštovanje raspravnog načela i omogućavanje stranama u postupku da izvedu sve svoje dokaze kao i dužnost predsjednika vijeća da se stara za svestrano pretresanje predmeta, našlo prijedlog opravdanim. Svjedok Vila Nezir je saslušan na dan 08.10.2013. godine kao svjedok odbrane u ovom krivičnom predmetu. Također, i zaštićeni svjedok "U" je dana 19.02.2013. godine svjedočio putem video linka u ovom predmetu iz razloga što su postojale poteškoće u dolasku svjedoka na sud, a imajući u vidu iste razloge kao i u odnosu na svjedoka Vila Nezira.

6. Odluka u pogledu prihvatanja prijedloga da se provede dokaz uvidom i čitanjem zapisnika o ispitivanju svjedoka u skladu sa odredbom člana 273. stav 2. ZKP BiH

25. Pretresno vijeće je na ročištu za glavni pretres od dana 14.05.2013. godine prihvatilo prijedlog Tužilaštva BiH da se na osnovu odredbe člana 273. stav 2. ZKP BiH na glavnom pretresu pročita zapisnik o saslušanju svjedoka Lončar Marije dat u istražnom postupku obzirom da je svjedokinja u međuvremenu preminula, a na koju okolnost je Tužilaštvo BiH uložilo dokaz izvod iz matične knjige umrlih. Odbrana optuženog nije imala prigovor na čitanje izjave, ali je tom prilikom istakla da nema primjedbu da se kao dokaz uvede izvadak iz matične knjige umrlih, dokument Županijskog državnog odvjetništva u Splitu od dana 19.04.2013. godine, dok je u odnosu na sadržaj iskaza istakla prigovor koji se odnosio na kredibilitet svjedoka, navodeći da je svjedok u bliskom tazbinskom srodnštvu sa svjedokom Zelenika Mirkom. Dodatno, odbrana je istakla prigovor i na vrijednost dokumenta, jer zbog smrti svjedokinje nije bilo moguće izvršiti njeno unakrsno ispitivanje. Odbrana optuženog Džeke je iskoristila zakonsku mogućnost, te iznijela pitanja koja bi postavila svjedoku u unakrsnom ispitivanju.¹⁶

7. Odluka o odbijanju prijedloga Tužilaštva BiH da se u smislu odredbe člana 261. stav 2. tačka c) ZKP BiH provede dokaz saslušanjem svjedoka Haketa Safeta i Karavelić Vahida

26. Dana 17.02.2014. godine Tužilaštvo BiH je Sudu podnijelo prijedlog da se u skladu sa članom 261. stav 2. tačka c) ZKP BiH kao dokazi replike provedu saslušanje svjedoka Haketa

¹⁶ T-1- Zapisnik o saslušanju svjedoka Lončar Marije broj T20 KTRZ 0002954 12 od 31.05.2012. godine i Izvod iz matične knjige umrlih br. 2181-06/02-12-2 od 19.04.2013. godine

Safet i svjedoka Karavelić Vahid kao i da se uvedu dokaz: Naredba štaba Vrhovne komande OS RBiH Sarajevo broj 14/75-22 od dana 11.03.1993. godine i dokaz optužbe Akt Armije RBiH SOPN ŠVK broj 1-10/110-93 od dana 29.10.1993. godine.

27. Na ročištu dana 18.02.2014. godine Tužilaštvo BiH je obrazložilo navedeni prijedlog navodeći da bi se svjedoci saslušali na okolnosti prevoza ranjenog pripadnika SOPN-a iz Parsovića do Suhodola. Nadalje, Tužilaštvo BiH je navelo da je svjedok Karavelić Vahid, svjedok koji je bio zamjenik komadanta 1. Korpusa i komadant 1. Korpusa, te je stoga predložilo da se isti sasluša na okolnost dokaza O - 171, kao i na okolnost lanca komandovanja u vojnim formacijama i na okolnosti saznanja svjedoka Karavelića o događajima u Trusini. Dalje, Tužilaštvo BiH je predložilo da se provedu i dva materijalna dokaza koja bi se tokom saslušanja navedenih svjedoka istima predočili.

28. Odbrana optuženog Džeko Edina je tražila da se prijedlog tužitelja odbije iz razloga što izvođenje predloženih materijalnih dokaza Tužilaštva BiH ne zadovoljava uslove predviđene članom 261. stav 2. tačka c.) ZKP BiH. Odbrana je tom prilikom iznjela stav da smatra da je prilikom saslušanja svjedoka Tužilaštva BiH, zaštićenog svjedoka „U“, jasno iznesen stav odbrane da je Džeko Edin pratio ranjenike do bolnice Suhodol, te dalje navodi da, iako su već pomenuti navodi odbrane čije iskaze Tužilaštvo BiH želi pobijati, dobijeni prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka optužbe, Tužilaštvo BiH je imalo priliku da i nakon unakrsnog ispitivanja ovog svjedoka dodatno pobija navode odbrane. Također, odbrana smatra da je za utvrđivanje ove činjenice Tužilaštvo BiH imalo mogućnost da u toku izvođenja ostalih dokaza pobija navedeni stav, a da isto to nije učinilo, te dodaje da je uz optužnicu Tužilaštvo BiH bilo predložilo da se saslušaju tri svjedoka, Haketa Safet, Hondo Himzo i Ćosić Sead koji su učestvovali u prevozu ranjenika od Parsovića do Suhodola, ali da je od navedenih svjedoka Tužilaštvo BiH odustalo.

29. Zbog svega navedenog odbrana smatra, da je ovaj prijedlog u ovoj fazi postupka suprotan suštini replike. U svom obrazlaganju izjašnjenja odbrana se pozvala na brojnu praksu kako Suda BiH tako i ostalih međunarodnih sudova. Dakle, odbrana je istakla da uzimajući u obzir odredbu člana 261. stav 2. ZKP BiH, kojom je predviđeno da iza dokaza odbrane po redoslijedu izvode dokazi replike, kojim se pobijaju dokazi odbrane, da je optužba bila dužna tačno navesti koje dokaze odbrane pobija. Na kraju, odbrana je navela da smatra da se ovdje ne radi o repliciranju na dokaze odbrane, već o pokušaju Tužilaštva BiH da nadomjesti propust da se navedeni dokazi provedu u okviru dokaznog postupka optužbe.

30. U odnosu na uvođenje materijalnih dokaza, odbrana se izjasnila da se ne protivi uvođenju dokaza i to dokumenta - Naređenje ŠVK OS RBiH broj 14/75-22 od ana 11.03.1993. godine obzirom da je odbrana isti uvela kao dokaz O-49, a u odnosu na dokument Akt Armije RBiH SOPN ŠVK broj 1-10/110-93 od 29.10.1993. godine odbrana se izjasnila da ostavlja Sudu na ocjenu.

31. Vijeće je odbilo prijedlog Tužilaštva BiH da se kao dokazi replike saslušaju svjedoci Haketa Safet i Karavelić Vahid, uvažavajući prigovore odbrane kao osnovane, te nalazeći da je irelevantno saslušanje navedenih svjedoka, a na okolnosti i transporta ranjenog pripadnika SOPN-a kritičnog dana, te na okolnosti sistema komandovanja u vojnim formacijama

čiji je pripadnik bio optuženi. U odnosu na svjedoka Haketa Safeta, Vijeće nalazi osnovanim prigovor odbrane da se ne radi o svjedoku replike, obzirom da je saslušanje svjedoka bilo predloženo optužnicom ali je Tužilaštvo BiH odustalo od njegovog saslušanja, a pored toga je našlo da su činjenice o kojima bi svjedočio irelevantne, imajući u vidu do tada provedene dokaze.

32. U pogledu svjedoka Karavelić Vahida, Vijeće je našlo irelevantnim njegovo svjedočenje koje bi se odnosilo na okolnosti u pogledu organizacije vojnih formacija kao i u odnosu na dešavanja u Trusini, iz razloga što se ne radi o svjedoku koji je očevidac ili koji ima neposredne spoznaje, niti posredne spoznaje koje bi mogle biti relevantne u odnosu na ono što je bilo predmetom ovog krivičnog postupka i što je stavljeno na teret optuženom Džeko Edinu.

33. Vijeće je dozvolilo da se uvedu materijalni dokazi i to naredba štaba Vrhovne komande OS RBiH Sarajevo, broj 14/75-22 od dana 11.03.1993. godine¹⁷ i materijalni dokaz Akt Armije RBiH SOPN ŠVK broj 1-10/110-93 od dana 29.10.1993. godine¹⁸, a obzirom da na provođenje istih odbrana nije imala prigovore, te će iste cijeniti u vezi sa ostalim provedenim dokazima.

8. Odluka u pogledu prigovora odbrane u odnosu na povrede u istražnom postupku i prilikom postupka ekstradicije optuženog

34. Odbrana optuženog je tokom završnih riječi istakla prigovor zakonitosti izručenja optuženog Džeko Edina iz Sjedinjenih Američkih Država (SAD), ističući da je isti sam pristao na brže i bezuslovno izručenje, a da se činjenica da je optuženi tražen od 2009. godine, a izručen tek krajem 2011. godine, ne može pripisati optuženom iz razloga što Tužilaštvo BiH nije ni pokušalo da istog pozove, kao i to da je Tužilaštvo BiH slalo SAD-u nepotpune zahtjeve za ekstradiciju čime se odugovlačilo ekstradicioni postupak. Braniteljica je tom prilikom istakla da je Tužilaštvo BiH u ovom predmetu postupalo krajnje neprofesionalno i protuzakonito što dovodi u pitanje pravičnost cjelokupnog postupka. Također, braniteljica je navela da su vlasti u SAD-u prilikom donošenja odluke o izručenju, ali i sam optuženi Džeko, posjedovali potpuno drugačiji činjenični osnov od onoga koji je u konačnici prezentiran u optužnici u ovom predmetu. Pritome je istakla da postupajuća tužiteljica u molbi za izručenje nije navela tačke po kojima je kasnije Džeko Edin optužen, kao i da nije podnijela nikakve dokaze u tom pravcu, pa je, imajući u vidu navedeno, vođenje postupka po optužbama koje se sada stavljaju na teret optuženom suprotno Ugovoru o izručenju između SAD-a i BiH, obzirom da se prema odredbama tog ugovora ne može voditi postupak izvan onoga što se tražilo izručenjem.

35. Vijeće je nakon uvida u spis prvo konstatovalo da je navedeni prigovor već ranije bio istican i to u vidu prethodnog prigovora na optužnicu, kojom prilikom je Sud navedni prigovor odbio kao neosnovan, a iz razloga jer optuženi Džeko nije izručen u ekstradicionom postupku, odnosno isti se svjesno odrekao formalnog postupka ekstradicije kao i saslušanja u ekstradicionom postupku pa je, imajući u vidu navedeno, Sud cijenio da nije bilo zapreke da

¹⁷ Dokaz T -110 i dokaz O-49;

¹⁸ Dokaz T -111;

optuženi bude procesuiran za krivična djela za koja je optužen, bez obzira na činjenice da neke od tačaka optužnice nisu bile sadržane primarno u zahtjevu za ekstradiciju.

36. Nadalje, odbrana je istakla da je postupajuća tužiteljica u istrazi teško prekršila propise o nezavisnosti i nepristrasnosti u obavljanju tužilačke funkcije u smislu člana 2. Zakona o Tužilaštvu BiH, člana 5. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Tužilaštva BiH, člana 1. Kodeksa tužilačke etike, ali i načela zakonitosti u smislu člana 2. ZKP BiH, te odredbi člana 6. EKLJP, prije svega direktnim uvođenjem u istragu uposlenika najvišeg izvršnog organa vlasti, gospodina Zeko Matu, a što proizlazi iz odgovora Sekreterijata Predsjedništva BiH od dana 13.01.2012. godine, te je odbrana provjerom utvrdila da Zeko Mate nije bio uposlenik Tužilaštva BiH niti ovlašteno lice policijskih organa, nego uposlenik Predsjedništva BiH.

37. Vijeće nalazi prigovor odbrane neosnovanim, imajući u vidu da odbrana nije navela na koji konkretan način je osoba Zeko Mato ugrozila istragu, odnosno na koji način je došlo do povrede postupka na štetu optuženog, odnosno odbrana nije navela koje su posljedice proizašle na osnovu eventualnog učešća osobe Zeko Mate u provođenju istražnih radnji, a naročito imajući u vidu činjenicu da odbrana tokom dokaznog postupka nije isticala prigovor zakonitosti dokaza iz razloga što je u eventualnom pribavljanju konkretnog dokaza učestvovalo lice Zeko Mate.

38. Također, odbrana navodi da je u ovom krivičnom postupku došlo i do povrede prava na odbranu usljed nedostavljanja i neobjavlivanja brojnih materijalnih dokaza, odnosno dokumenata, izjava, kao i službenih zabilješki, sačinjavanih prilikom davanja iskaza saslušanih svjedoka, što predstavlja grubo kršenje prava na pravično suđenje i obaveze Tužilaštva BiH da objelodani sve dokaze shodno odredbi člana 47. stav 3. ZKP-a BiH.

39. Vijeće je ovaj prigovor odbilo iz razloga što odbrana nije predlagala u takvim situacijama odlaganje pretresa ili ponovno saslušanje svjedoka, kada se takav iskaz, za koji su saznanja o njegovom postojanju dobili prilikom saslušanja svjedoka na glavnom pretresu, ne pribavi, a kojem prijedlogu bi Vijeće udovoljilo. Odbrana je po eventualnom pribavljanju novog dokaza mogla i eventualno predložiti da se svjedok sasluša i kao svjedok odbrane ili čak u dodatnim dokazima, međutim takvih prijedloga nije bilo, a Vijeće nije imalo saznanje niti je bilo šta ukazivalo na to da je tužilaštvo u posjedu nekog dokaza koji nije stavljen na raspolaganje i odbrani.

C. DOKAZNI POSTUPAK

40. Na prijedlog Tužilaštva BiH saslušani su svjedoci: Bećiri Ramiz dana 28.08.2012. godine, Handanović Rasema dana 11.09.2012. godine, Šahinović Salko dana 02.10.2012. godine, svjedok "C" dana 10.10.2012. godine, svjedok "E" dana 23.10.2012. godine, Blažević Anica dana 30.10.2012. godine, Delinac Mara dana 30.10.2012. godine, Drljo Dragan dana 13.11.2012. godine, Drljo Milka dana 13.11.2012. godine, Drljo Mara dana 20.11.2012. godine, Šimunović Cecilija dana 20.11.2012. godine, svjedok "S" dana 27.11.2012. godine,

Drljo Nikola dana 27.11.2012. godine, Krešo Luca dana 04.12.2012. godine, Miškić Marija dana 04.12.2012. godine, Karović Atif dana 18.12.2012. godine, svjedok "M" dana 15.01.2013. godine, svjedok "R" dana 29.01.2013. godine, svjedok "U" dana 19.02.2013. godine, svjedok "J4" dana 26.02.2013. godine, svjedok "J1" dana 05.03.2013. godine, svjedok "J2" dana 12.03.2013. godine, svjedok "J3" dana 12.03.2013. godine, Zelenika Mirko dana 19.03.2013. godine i 26.03.2013. godine, Ljojo Marinko dana 02.04.2013. godine, Ljubas Vinko dana 09.04.2013. godine, Soko Miroslav dana 16.04.2013. godine, Drežnjak Marinko dana 23.04.2013. godine, Rozić Marinko dana 07.05.2013. godine, Pavlović Ivan dana 14.05.2013. godine, Kujundžić Maksim dana 14.05.2013. godine i svjedok "X" dana 21.05.2013. godine.

41. Tužilaštvo BiH je izvelo i u sudski spis uložilo materijalne dokaze koji su popisani u Ankesu presude koji je njen sastavni dio, te je u skladu sa članom 273. ZKP BiH pročitana izjava svjedoka Lončar Marije na glavnom pretresu dana 14.05.2013. godine, a koji iskaz je svjedokinja dala u istražnom postupku.

42. U svojstvu svjedoka odbrane optuženog saslušani su svjedoci Šiljak Remzija dana 16.07.2013. godine, Mikić Senad dana 16.07.2013. godine, Poturović Redžo dana 23.07.2013. godine, Hakalović Mustafa dana 23.07.2013. godine, Čaušević Zijo dana 23.07.2013. godine, Keskin Nazif dana 27.08.2013. godine, Pozder Vahidin dana 27.08.2013. godine, Murvat Elvir dana 27.08.2013. godine, Svjedok "N" dana 03.09.2013. godine, Hakalović Muharem dana 03.09.2013. godine, Merdžanić Alma dana 24.09.2013. godine, Đelilović Nusret dana 24.09.2013. godine, Manjušak Nehru dana 01.10.2013. godine, Manigoda Branislav dana 01.10.2013. godine, Vila Nezir dana 08.10.2013. godine, Muratović Miralem dana 22.10.2013. godine, Masleša Irfan dana 22.10.2013. godine, Arnautović Erdin dana 29.10.2013. godine, Ibrahimović Elvedin dana 05.11.2013. godine, Rogo Suvad dana 05.11.2013. godine i Svjedok "U4" dana 21.01.2014. godine. Na prijedlog odbrane saslušan je dana 10.12.2013. godine i optuženi Džeko Edin u svojstvu svjedoka, te je odbrana provela veći broj materijalnih dokaza koji se nalaze u Aneksu ove presude i čini njen sastavni dio.

D. ZAVRŠNE RIJEČI

1. Tužilaštvo BiH

43. Tužilaštvo BiH je svoje završne riječi u ovom predmetu iznjelo dana 08.04.2014. godine. Tužilaštvo je istaklo da smatra dokazanim postojanje opštih elemenata krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c), e) i f) i krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. stav 1. tačka a) KZ BiH. U tom pravcu tužiteljica se ukratko osvrnula na opšte elemente navedenih krivičnih djela i to posebno obrazlažući dokazanim da je djelo počinioa počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava, da je kršenje počinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije, da je djelo počinioa povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom, te da je počinilac morao narediti ili počiniti djelo. U tom kontekstu tužiteljica je detaljnije obrazložila svaki opšti element navodeći također koji dokazi potvrđuju isto. U nastavku svojih završnih riječi tužiteljica se

detaljno osvrnula na tok postupka i izvedene dokaze, pri čemu se naročito bavila iskazima svjedoka za svaku pojedinu tačku optužnice, te je izložila hronološki prikaz događaja.

44. Tužilaštvo BiH tvrdi da je optuženi Džeko Edin krivično pravne radnje počinio kao pripadnik Specijalnog odreda za posebne namjene Štaba Vrhovne komande i to zajedno sa njemu poznatim pripadnicima SOPN-a ŠVK „Zulfikar“, ali i da je pojedine krivično pravne radnje sam počinio, te stoga snosi individualnu odgovornost. Tužilaštvo smatra da je u toku dokaznog postupka van razumne sumnje dokazano da je optuženi Džeko Edin bio pripadnik tzv. „Zukine“ jedinice počev od augusta mjeseca 1992. godine, a da je ta jedinica promijenila ime u SOPN ŠVK dana 22.01.1993. godine. Nadalje, tužiteljica navodi da je odbrana pokušavala dokazati da je SOPN ŠVK prestao kao takav da djeluje tj. da je 12.04.1993. godine pretpočinjen Prvom korpusu Armije BiH, kasnije Četvrtom korpusu, što bi značilo da SOPN nije više djelovala pod štabom Vrhovne komande, ali da iz dokaza T -117 (akt od 05.10.1993. godine) proizilazi da u organski sastav Četvrtog korpusa nije ušla jedinica „Zulfikar“ sa aspekta sistema rukovođenja i komandovanja, te da navedena jedinica samostalno egzistira kao SOPN ŠVK OS. Prema tvrdnji Tužilaštva BiH nesporno je da je optuženi Džeko Edin bio pripadnik SOPN-a i u aprilu mjesecu 1993. godine, kao i u septembru i oktobru mjesecu 1993. godine.

45. Osvrćući se na tačku 1. i 2. optužnice Tužilaštvo BiH je na detaljan način iznosilo sažetke iskaza kako svojih svjedoka tako i svjedoka odbrane koji su svjedočili na date okolnosti, pritome navodeći da je činjenica da se iskazi svjedoka očevidaca, prevashodno iskazi onih pripadnika SOPN-a koji su učestvovali u akciji na Trusinu, i ne poklapaju, ali da je to dokaz da su svjedoci govorili istinu, odnosno da su govorili ono što su tog dana vidjeli. Nadalje, tužiteljica je navela da je teza odbrane od početka postupka bila da je optuženi odveo ranjene i da se više nije vratio u Trusinu, te da, iako su saslušani svjedoci odbrane na datu okolnost, teško je prihvatiti ovu tvrdnju odbrane. Također, tužiteljica je navela da je prema tezi odbrane optuženi to jutro u Trusini imao poluautomatski snajper, bez optika, čime ga je odbrana pokušala da izmjesti iz streljačkog stroja kao i to da se takvim snajperom ne mogu streljati ljudi iz neposredne blizine, međutim prema stavu Tužilaštva BiH svjedoci su bili decidni u pogledu naoružanja, tj. da je optuženi tog dana imao pušku M – 16 iz koje se puca rafalno.

46. U odnosu na tačku 3. a) , b) i c) , te tačke 4., 5., 6., 7. i 8., u završnoj riječi su na detaljan način analizirani svi iskazi svjedoka, te je osporavana teza odbrane da je u Donjoj Jablanici optuženi bio samo pratnja u odvođenju ljudi hrvatske nacionalnosti, odnosno da je on obavljao samo svoju dužnost, a da su se inkriminirajući postupci mogli prije pripisati drugoj osobi i to „Džekiju“ zbog sličnog imena odnosno osobi koja je nosila šešir. Tužilaštvo je nadalje osporavalo i tezu odbrane da optuženi nije nikoga tukao, da je bio rijetko u bazi SOPN-a u Donjoj Jablanici, da je isti živio u gradu, te da su ga zamijenili sa drugim čovjekom, da nije bilo granatiranja u Donjoj Jablanici, da kuvar nije ranjen u nogu, već da je pao sa stepenica navodeći pritome da svjedoci nisu griješili u identitetu optuženog, te da oni koji su bili njegovi saborci su bili decidni u onim tvrdnjama koje se odnose na optuženog u smislu počinjenja krivično pravnih radnji, a da ni svjedoci odbrane ne potvrđuju „miješanje identiteta“ sa osobom „Džeki“.

47. Na kraju, Tužilaštvo BiH navodi da sudsko vijeće može sasvim jasno i nedvosmisleno donijeti zaključak o krivičnopravnoj odgovornosti optuženog Džeko Edina i to da je isti odgovoran za preduzete radnje koje čine bića krivičnog djela Ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i krivičnog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika. Tužilaštvo smatra da na strani optuženog ne postoje olakšavajuće okolnosti iz razloga što se ne može cijeliti dob i porodično stanje optuženog, te je također navelo da se ne može prihvatiti ni korektno ponašanje optuženog tokom suđenja kao olakšavajuća okolnost. Od otežavajućih okolnosti tužiteljica je navela da bi se trebalo uzeti u obzir da je optuženi u vrijeme preduzimanja krivično pravnih radnji već bio borac sa iskustvom, da je sudjelovao u borbenim dejstvima, da je mogao služiti za primjer saborcima, te također bi sudsko vijeće trebalo imati u vidu način i broj izvršenih krivično pravnih radnji, broj žrtava koje je isti ubio i fizički maltretirao.

48. Shodno svemu iznesenom, Tužilaštvo BiH je predložilo da se prema optuženom izrekne kazna dugotrajnog zatvora, kao i da se u skladu sa odredbom 126.b stav 5. ZKP BiH prema optuženom produže postojeće mjere zabrane do pravosnažnosti presude.

2. Odbrana optuženog

49. U svom završnom obraćanju Sudu, odbrana je navela da osporava da je Specijalni odred za posebne namjene u vrijeme događaja koji su obuhvaćeni optužnicom, dakle od 12.04.1993. godine do kraja 1993. godine, bio u organskom sastavu Štaba Vrhovne komande Armije RBiH, te da je Tužilaštvo BiH u toku dokaznog postupka uvelo brojne dokaze koji ne potvrđuju tezu Tužilaštva BiH da je Specijalni odred za posebne namjene "Zulfikar" bio pri Štabu vrhovne komande Armije BiH u vrijeme događaja koji su obuhvaćeni optužnicom. Prema mišljenju odbrane optuženog, pravilnom ocjenom dokaza u toku postupka utvrđeno je da SOPN nije bio u organskom sastavu ŠVK u vrijeme događanja tokom 1993. godine, a da je optuženi Džeko u vrijeme događanja bio obični vojnik SOPN-e.

50. U odnosu na tačku 1. optužnice odbrana ne osporava da se događaj desio 16.04.1993. godine i da je tog dana u zaseoku Gaj streljano šest osoba čija su imena navedena u optužnici, kao ni da se događaj desio u vrijeme oružanog sukoba na teritoriji BiH i da je napad krenuo sa jednog uzvišenja iznad sela Trusine iz više pravaca. Međutim, odbrana optuženog osporava status ubijenih ljudi i to osoba koju su označeni kao civili u tački 1. optužnice, te osporava da je napad na selo Trusina bio dobro pripremljen i ranije isplaniran, kao i da prilikom napada nije vođeno računa o razlikovanju civilnih i vojnih ciljeva, a naročito osporava da je optuženi Džeko sudjelovao u ubistvu ljudi bojovnika HVO-a i civila, a kako je to navedeno u optužnici. Nadalje, odbrana optuženog je u svojoj završnoj riječi istakla da ne spori da je u vrijeme događaja obuhvaćenih optužnicom postojao oružani sukob između Armije BiH i HVO, te da su ti sukobi bili posebno izraženi na području Konjica i Jablanice, a da to potvrđuju brojni dokazi Tužilaštva BiH i odbrane.

51. Odbrana je detaljno izložila kretanje optuženog Džeke od samog početka napada na selo Trusina, kao i kretanje nakon saznanja za ranjavanje saboraca Samka i zaštićenog svjedoka "U", što je od izuzetnog značaja za tvrdnju odbrane da optuženi nije bio u Gaju, da isti nije učestvovao niti mogao učestvovati u streljanju zarobljenih HVO vojnika. Prema

tvrdnji odbrane, svi provedeni dokazi pokazuju da je optuženi Džeko odvezao ranjenog pripadnika njegove jedinice Samka i zaštićenog svjedoka "U" od mjesta ranjavanja na raskrsnici u selu Trusina pa do improvizirane ambulante u selu Gostovići. Također, po stavu odbrane dokazi pokazuju da je vožnja automobilom, od mjesta ranjavanja Samka i zaštićenog svjedoka "U", pa do improvizirane ambulante u selu Gostović trajala oko 10 do 15 minuta, a da je pružanje prve pomoći u improviziranoj ambulanti u selu Gostovići trajalo oko 15 do 20 minuta. Odbrana je u svojoj završnoj riječi iznjela tvrdnju da dokazi pokazuju da je optuženi bio prisutan cijelo vrijeme dok se ranjenicima pružala prva pomoć u "Ilića kućama" u selu Gostović, a da je od ranjavanja pripadnika SOPN-e na raskrsnici u selu Trusina, pa do momenta streljanja zarobljenih pripadnika HVO-a u zaseoku Gaj prošlo između 15 do 30 minuta. Dakle, odbrana smatra da dokazi nesumnjivo pokazuju da optuženi Džeko, nakon što je odvezao ranjenike, nije mogao stići do zaseoka Gaj i učestvovati u činu streljanja zarobljenih pripadnika HVO-a. Braniteljica je pritom istakla da je teza Tužilaštva BiH da je optuženi Džeko imao dovoljno vremena da se vrati iz sela Gostovići u zaseok Gaj i da učestvuje u činu je po stavu odbrane nevjerovatna, objektivno nemoguća, te da ista nema uporište niti u jednom dokazu.

52. U odnosu na izgled optuženog za vrijeme događanja iz tačke 1. Optužnice, odbrana ističe da, iako je nekoliko svjedoka govorilo da je optuženi Džeko u Trusini nosio crnu uniformu, ta činjenica nije utvrđena van razumne sumnje. Također, suprotno stavu tužioca, odbrana tvrdi da je optuženi Džeko u akciji na selo Trusina imao poluautomatsku pušku srpski snajper "Crvene zastave" sa drvenim kundakom, te da se sa navedenom puškom nije moglo rafalno pucati. U odnosu na tačku 2. optužnice odbrana je navela da Tužilaštvo BiH nije van razumne sumnje dokazalo da je optuženi Džeko učestvovao u ubistvu civila Ivanković Ilije i Anđe. Braniteljica je navela da optuženi nije bio u blizini mjesta ubistva Ivanković Ilije i Anđe, tj. da isti nije bio kod prodavnice, niti na mjestu ubistva u zaseoku Šahići u Trusini. Također, braniteljica je govorila o kredibilitetu zaštićenog svjedoka "E" i Handanović Raseme, te smatra da se istima ne može pokloniti vjera, jer su oni sami u zaseoku Šahići učestvovali u ubistvima i najvjerovatnije bili izvršioc ubistva Ivanković Ilije i Anđe. Analizirajući dokaze odbrana izvodi zaključak da se u vrijeme navedenog ubistva optuženi Džeko nije nalazio u blizini prodavnice kod koje se navedeno ubistvo desilo, niti je imao pušku iz koje se moglo rafalno pucati, te je predložila da se optuženi oslobodi po ovoj tački optužnice.

53. U odnosu na ubistvo Kate Drljo koje se optuženom na teret stavlja tačkom 2. optužnice, odbrana je navela da Tužilaštvo BiH nije van razumne sumnje dokazalo ni ovaj dio tačke 2. optužnice, te je posebno istakla da je Tužilaštvo u svojoj završnoj riječi analiziralo iskaze svjedoka koji su se odnosili na ubistvo Drljo Ante, njegove supruge Drljo Kate i njegove majke također Drljo Kate, ali da nijedan dokaz ne razjašnjava o kojoj Drljo Kati se radi, a da naročito nijedan od analiziranih dokaza ne ukazuje na to da je navedeno ubistvo počinio optuženi Džeko Edin. Dakle imajući u vidu navedeno odbrana je tražila od Suda da se zbog nedostataka dokaza optuženi Džeko Edin oslobodi od optužbi kojim mu je na teret stavljeno ubistvo Drljo Kate.

54. U završnim riječima odbrana se posebno osvrnula na kredibilitet svjedoka i to Bećiri Ramiza, zaštićenog svjedoka "R", zaštićenog svjedoka "E", zaštićenog svjedoka "J4", svjedoka

Handanović Raseme i zaštićenog svjedoka "X".

55. Pored toga, U odnosu na tačku 3. Optužnice odbrana navodi da je sam optuženi Džeko potvrdio da je 44. Bbr. brigada dobila naređenje da se privedu neki pripadnici HVO-a u gradu Jablanici, te da su i SOPN „Zulfikar“ i druge jedinice dobijale zadatak da privedu pripadnike HVO-a koji su živjeli u gradu Jablanica, odnosno da su ovaj zadatak dobile sve jedinice na području Jablanice. Odbrana tvrdi da je optuženi Džeko Edin postupao po naredbi svog komadanta Ališpago Zulfikara, izvršavajući svoje vojne zadatke i po vlastitom kazivanju učestvovao u akciji lišenja slobode pripadnika HVO-a i to Ćurić Vlade, Ljubas Vinka i jedne osobe po prezimenu Jurić, a da je nosilac tih aktivnosti bila vojna policija 44 bbr. Odbrana ističe da je optuženi Džeko na taj zadatak išao sa Popara Enisom koji je imao dokument, odnosno spisak lica koje treba privesti, te su svi svjedoci saslušani na ove okolnosti također potvrdili da je prilikom njihovog privođenja bio prisutan i vojni policajac iz Jablanice. Odbrana je dalje navela da postoje značajne nesaglasnosti u izjavama saslušanih svjedoka – oštećenih, posebno u pogledu prisustva i radnji optuženog, zatim kako je optuženi bio obučen, prisustvo drugih osoba, te redoslijed privođenja pojedinih oštećenih. Također, braniteljica Vidović je istakla da su izjave svjedoka nepouzidane i nedostatne u odnosu na odgovornost optuženog Džeko Edina za zatvaranje u zemunicu u tzv. Rogića kućama u Jablanici, navodeći da su svjedoci potvrdili da su se pred tzv. Rogića kućama nalazile osobe koje su pripadale najvišem komandnom kadru Armije RBiH uključujući i komadanta Ališpago Zulfikara, koji je bio nadređen optuženom. Džeko Edin nije bio pripadnik komandnog kadra niti je bio u poziciji bilo kome išta narediti, a posebno ne u situaciji u kojoj su navodno bili prisutni komadanti korpusa i jedinica ARBiH. U odnosu na navedeno, odbrana smatra da ne postoje dokazi koji van razumne sumnje potvrđuju navode ove tačke optužnice kako se to zahtjeva utvrđenim međunarodnim standardima, te da Tužilaštvo BiH nije dokazalo bilo kakvo učešće optuženog Džeko Edina u smještanju osoba u trap.

56. U odnosu na tačku 3. b) odbrana je navela da optuženi Džeko nije bio prisutan prilikom privođenja bilo koga sa Hodžić Nedžadom. Istakla je da je svjedočenje oštećenog Soko Miroslava nepouzdanom obzirom da taj svjedok govori da je u stanu za vrijeme odvijanja događja koji je u činjeničnom opisu optužnice naveden bio prisutan i Vila Nezir. Nasuprot navedenom braniteljica je ukazala na izjavu svjedoka Vila Nezira koji nije potvrdio da te prilike bio prisutan u stanu. Nadalje, braniteljica je ukazala i na iskaz samog optuženog koji je izjavio da nije poznavao Soko Miroslava, niti je sa njim imao fizički kontakt, a da ga danas poznaje samo jer je sjedio poslije rata sa njegovom sestrom i njegovim zetom. Odbrana ističe da ni svjedoci – oštećeni nisu potvrdili da je optuženi Džeko činio ono što mu je tačkom 3. c stavljeno na teret, odnosno da niti jedan svjedok nije rekao da je Džeko Edin uzvikivao „vidite ustaše“, kao i da optuženi Džeko Edin ni na koji način nije mogao uticati na odluku o privođenju pripadnika HVO-a, kao ni na odluke o tome gdje i u kakvim uslovima će se te osobe držati. Optuženi Džeko je postupao po naredbi svog pretpostavljenog komadanta Ališpage Zulfikara, te nije imao nikakav razlog da posumnja u osnovanost odnosno zakonitost lišenja slobode navedenih osoba, jer je u tome samo učestvovao kao vozač automobila.

57. Oспорavajući dokazanost tačke 4. optužnice braniteljica Vidović je navela da jedini svjedok koji je govorio na okolnosti iz tačke 4. optužnice je svjedok Zelenika Mirko, da je na

navedene okolnosti pročitani i iskazi svjedokinje Lončar Marije, a da na osnovu ostalih provedenih dokaza nisu van razumne sumnje dokazani navodi iz optužnice kao i to da postoje ozbiljni osnovi za vjerovanje da je u konkretnom predmetu došlo do zabune identiteta optuženog Džeko Edina sa osobom po nadimku Džeki. Čak i da je Tužilaštvo BiH dokazalo postojanje činjenica iz optužnice odbrana smatra da niti jedan od kumulativno zahtjevanih elemenata krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva u konkretnom slučaju nije ispunjen, a posebno ne teško kršenje međunarodnog humanitarnog prava.

58. Nadalje, u odnosu na tačku 5. optužnice braniteljica je navela da optuženi Džeko Edin ne spori da je sa svjedokom „J3“ otišao do baze SOPN „Zulfikar“ do njegova stana i preuzeo kovertu, ali sve to po naredbi nadređenog komadanta SOPN „Zulfikar“, Ališpage Zulfikara. Ne postoje elementi bilo kakvog krivičnog djela u smislu djela koje se optuženom tačkom 5. optužnice stavlja na teret, a posebno ne elementi Ratnog zločina protiv civilnog stanovništva zbog čega je nejasno koje krivično djelo Tužilaštvo BiH tačkom 5. optužnice stavlja na teret optuženom. Optuženi je samo postupao po naredbi svog nadređenog što je čak potvrdio i oštećeni. Naredba po kojoj je postupao optuženi, nije ni na koji način manifestno nezakonita da bi on odbio postupanje po njoj. Optuženi nije znao niti je morao znati šta se nalazi u koverti, a kako je i sam svjedok „J3“ potvrdio, Džeko Edin pred njim nije pregledao šta se nalazi u koverti. Radnje optuženog ne mogu se okvalifikovati kao krivično djelo, a naročito ne kao djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, a posebno usljed nedostatka kršenja odredbi međunarodnog humanitarnog prava.

59. Osim toga, odbrana je navela da prema članu 147. IV Ženevske konvencije „*opsežno uništavanje i prisvajanje imovine, koje nije opravdano vojnom neophodnošću i poduzeto protuzakonito i bezobzirno*“ predstavlja teško kršenje te u skladu sa Komentarom MKCK na IV Ženevske konvencije, „*prisvajanje*“ u smislu tog člana, mora biti opsežno, jer „*izolovani incident ne bi bio dovoljan*“. U tom smislu odbrana je istakla da ne postoje dokazi koji bi podržali izjave svjedoka koji optuženog Džeko Edina terete za djela po tački 6. optužnice, a pri tome su i sami iskazi svjedoka međusobno kontradiktorni, a da postoje i dokazi koji govore u prilog tome da se takav događaj nikada nije ni odigrao. Također, odbrana je istakla da nema podataka o granatiranju na području Donje Jablanice – restoranja Prenj u periodu koji svjedoci navode, a sasvim sigurno ne tri dana za redom, niti ima podataka da je i jedan kuhar SOPN „Zulfikar“ ikada ranjen od granate. Nadalje, niti jedan od svjedoka koji je pred Sudom BiH u ovom predmetu svjedočio nije takvo nešto spomenuo u prethodnim izjavama u kojima su govorili o svom zatočeništvu tokom 1993. godine. Dalje, odbrana je navela da niti jedan od svjedoka nije rekao da je riječi koje se navode u ovoj tački optužnice uputio optuženi Džeko Edin, nego su u pogledu te okolnosti svjedoci izrazito kontradiktorni posebno u pogledu pojavljivanja i mjesta na kojem se navodno nalazio i šta je navodno radio Džeko Edin tom prilikom. Prema stavu odbrane ni u vezi sa ovom tačkom optužnice Tužilaštvo BiH nije uspjelo dokazati niti jedan od elemenata čije je kumulativno postojanje neophodno za utvrđivanje krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

60. Odbrana nadalje smatra da navodima iz tačke 7. optužnice uopće ne odgovaraju provedeni dokazi na glavnom pretresu, kako oni materijalni tako ni oni saslušanjem svjedoka, te da iz provedenih dokaza zapravo proizilazi da je Edin Džeko vrlo rijetko dolazio u bazu

SOPN „Zulfikar“ u Donjoj Jablanici, kao i to da se nije hranio u restoranu „Prenj“, a ako je i dolazio onda nije dolazio sa grupom Hrvata u kojoj su se nalazili Mirko Zelenika i Soko Miroslav. Optuženi je tokom oktobra 1993. godine bio ranjen pa se u to doba nije ni mogao kretati. Odbrana je također navela da Tužilaštvo BiH nije dokazalo niti jedan od kumulativno zahtjevanih elemenata ratnog zločina protiv civilnog stanovništva koje se optuženom stavlja na teret, posebno imajući u vidu da oštećeni nisu bili civili, a onda i činjenicu da prema utvrđenoj sudskoj praksi se mora dokazati da je maltretiranje takvog intenziteta kojim se krši međunarodnog humanitarno pravo.

61. Odbrana je naglasila da je jasno da optuženi nije imao komandnu poziciju i nije nikome ništa mogao narediti. Nadalje je istakla da povrede koje je svjedok „J2“ opisao i maltretiranja svakako se mogu okarakterisati kao teška i kao takve bi morale proizvoditi znatne posljedice po svjedoka „J2“, ali svjedok „J2“ nikada nije prezentirao medicinsku dokumentaciju za koju tvrdi da posjeduje, a koja bi potkrijepila navode o povredama, niti je Tužilaštvo BiH takvu medicinsku dokumentaciju izvelo kao dokaze u ovom postupku.

62. Nadalje, suprotno iskazu svjedoka „J2“, kako je navodno Džeko Edin naredio njegovo maltretiranje, svjedok Marko Rozić koji tvrdi da je tada bio prisutan je jasno rekao da se ne sjeća da je Džeko tada uopće bio tu, nego je prepoznao isključivo Debu kao osobu koja je udarala svjedoka „J2“. Imajući u vidu ovu činjenicu braniteljica je iznijela tezu da je osoba sa sličnim nadimkom kao i Edin Džeko – Džeki, nosila crni šešir koji opisuje svjedok „J2“, posebno kada se uzmu u obzir svjedočenja svih drugih osoba koje Džeko Edina nikada nisu vidjeli sa šešikom, te svjedočenje svjedoka Rozić Marka koji jasno kaže da tom prilikom nije vidio Džeko Edina kada je tučen svjedok „J2“.

63. Odbrana je navela da su izrazito kontradiktorne izjave svjedoka „J2“, gdje je istakla da svjedok u prvim svojim izjavama uopće nije govorio o Džeko Edinu kao osobi koja je navodno naređivala njegovo maltretiranje i gušenje u buretu vode. Na kraju je navela i to da Tužilaštvo BiH nije dokazalo ni postojanje elemenata krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva, prije svega u pogledu statusa oštećenog „J2“ kao civila, koji je i sam prilikom svjedočenja pred Sudom BiH potvrdio da je bio vojno angažovan u formaciji HVO-a.

64. Odbrana se osvrnula na prigovore procesnih povreda krivičnog postupka, a prvenstveno na sam proces izručenja optuženog Džeko Edina iz Sjedinjenih Američkih Država, navodeći da je isti sam pristao na безусловno izručenje što je, te da činjenica da je optuženi tražen od 2009. godine, a izručen krajem 2011. godine se ne može pripisati optuženom na teret iz razloga što Tužilaštvo BiH nije ni pokušalo da istog pozove, te je slalo SAD-u nepotpune zahtjeve za ekstradiciju čime se odugovlačio ekstradicioni postupak, gdje su vlasti u SAD-u prilikom donošenja odluke o izručenju, ali i sam optuženi Džeko, posjedovali potpuno drugačiji činjenični osnov od onoga koji je u konačnici prezentiran u optužnici u ovom predmetu, pa je, imajući u vidu navedeno, vođenje postupka po optužbama koje se sada stavljaju na teret optuženom, suprotno Ugovoru o izručenju između SAD-a i BiH, obzirom da se prema odredbama tog ugovora ne može voditi postupak izvan onoga što se tražilo izručenjem.

65. Nadalje, povredu zakonitosti postupka odbrana nalazi i u činjenici uvođenja, od

strane Tužilaštva BiH, u provođenje istrage u predmetu protiv Džeko Edina, uposlenika najvišeg izvršnog organa vlasti gospodina Zeko Matu, dok povredu prava na odbranu nalazi usljed činjenice nedostavljanja i neobjavljivanja brojnih materijalnih dokaza, odnosno dokumenata, izjava kao i službenih zabilješki, sačinjavanih prilikom davanja iskaza saslušanih svjedoka, što predstavlja grubo kršenje prava na pravično suđenje i obaveze Tužilaštva BiH da objelodani sve dokaze shodno odredbi člana 47. stav 3. ZKP-a BiH.

E. PRIMJENA MATERIJALNOG PRAVA

66. Vijeće je razmotrilo primjenu materijalnog prava, te je imalo prvenstveno u vidu da iz optužnice proizlazi da su inkriminisana djela počinjena u periodu od aprila mjeseca do oktobra mjeseca 1993. godine, a u kojem periodu je bio na snazi KZ SFRJ koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ.

67. U pogledu primjene materijalnog zakona i pravne kvalifikacije djela, Vijeće je imalo u vidu načela propisana članovima 3. i 4. KZ BiH, članom 7. stav 1. EKLjP, članom 15. stav 1. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (MPGPP) i člana 24. stav 2. Rimskog statuta Stalnog Međunarodnog suda (Rimski statut), te je primjenom odredbi navedenih članova utvrdilo da je optuženi počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. i krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ na način kako je to propisano navedenim zakonom.

68. Član 3. KZ BiH propisuje načelo zakonitosti, kao jedno od osnovnih načela krivičnog postupka, koje glasi:

“1. Krivična djela i krivičnopravne sankcije propisuju se samo zakonom.

2. Nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivičnopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna.”

69. Dalje, članom 4. KZ BiH propisan je princip vremenskog važenja krivičnog zakona, koji glasi:

„1. Na učiniteja krivičnog djela primjenjuje se zakon koji je bio na snazi u vrijeme učiniteja krivičnog djela.

2. Ako se poslije učiniteja krivičnog djela jednom ili više puta izmjeni zakon, primjenit će se zakon koji je blaži za učinioca.”

70. Slično navedenim odredbama, član 7. stav 1. EKLjP propisuje:

“Niko se ne može smatrati krivim za krivično djelo izvršeno čijerjem ili

nečinjerjem kcje, u vrijeme kad je cjelo izvršeno, nije predstavjalo krivično cjelo po unutrašnjem ili međunarodnom pravu. Isto tako, ne može se izreći stroža kazna od one kcja je bila propisana u vrijeme kad je krivično cjelo izvršeno.”

71. Član 15. stav 1. MPGPP propisuje:

„Niko se ne smije osuditi za činjenje ili nečinjenje kcje nije ni po domaćem ni po međunarodnom pravu bilo krivično cjelo u doba izvršenja. Isto tako se ne može odrediti teža kazna od one kcja je bila primjenjiva u vrijeme kada je krivično cjelo izvršeno. Ako poslije izvršenja cjela zakon odredi blažu kaznu, izvršilac će se koristiti tom blagodat.”

72. Dok član 24. stav 2. Rimskog statuta glasi:

“Ako se prije donošenja pravosnažne odluke u određenom slučaju promijeni zakon kojeg treba primijeniti, Sud će primijeniti odredbu kcja je povoljnija za osobu protiv kcje se vodi istraga, kazneni progon ili se treba izreći presuda.”

73. Dakle, iz navedenih odredbi proizilazi da se, po pravilu, na učinioca krivičnog djela prvenstveno primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja djela (*tempus regit actum*).

74. Od ovog je principa moguće odstupiti jedino u interesu optuženog, odnosno jedino ukoliko se nakon izvršenja djela zakon izmijenio na način da je izmjenjeni zakon blaži za učinitelja. Pitanje koji je zakon blaži za učinitelja rješava se *in concreto*, odnosno upoređivanjem starog i novog ili novih zakona u odnosu na svaki konkretni slučaj, jer isti zakon može biti povoljniji u jednom slučaju, a teži u drugom, u zavisnosti od toga za koje djelo se optuženi tereti, te kakve su odredbe o krivici ili kažnjavanju za to djelo. Pri tome je potrebno utvrditi sve okolnosti koje mogu biti relevantne za navedenu ocjenu, pa shodno tome izvršiti procjenu, primjena kojeg zakona bi predstavljala istinski povoljniji ishod za učinioca, koji zakon daje veću mogućnost za povoljniju odluku u konkretnom slučaju (načelo konkretnosti).¹⁹

75. Jednostavno poređenje tekstova zakona na konkretan slučaj može dati siguran odgovor samo u slučaju ako je novi zakon dekriminisao nešto što je po ranijem zakonu bilo krivično djelo, jer je tada novi zakon očigledno blaži. U situaciji kada je krivično djelo kažnjivo po oba zakona onda je potrebno utvrditi sve okolnosti koje su relevantne za izbor blažeg zakona u konkretnom slučaju, uzimajući u obzir sve odredbe koje se odnose na kažnjavanje. Pri tome, treba imati u vidu odredbe o propisanim krivičnopravnim sankcijama, vrstama i mjerama, njihovom odmjeravanju, odnosno ublažavanju, mjerama sigurnosti, sporednim kaznama, mjerama koje predstavljaju supstitute kazni i drugim relevantnim odredbama u pogledu izricanja krivičnopravne sankcije.

¹⁹ Komentari krivičnih zakona BiH , Vijeće Europe 2003. godina, stranica 66.

76. Međutim, nije dovoljno utvrditi koji zakon daje veće mogućnosti za povoljniju presudu, već koji od njih omogućava povoljniji ishod u konkretnom slučaju, prema konkretnom učiniocu²⁰, a što jasno prizilazi iz citiranih zakonskih odredbi člana 4. stav 2. KZ BiH koji kaže primjeniče se zakon koji je "blaži za učinioca". Prema tome nije isključena mogućnost da zakon sa težom kaznom bude za učinioca na kraju povoljniji, jer primjena nekih njegovih drugih odredbi dovodi do povoljnijeg rješenja za učinioca²¹.

77. U konkretnom slučaju i zakon koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja djela – KZ SFRJ, jednako kao i zakon koji je trenutno na snazi – KZ BiH, propisuju krivičnopravne radnje za koje je optuženi oglašen krivim kao krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika i krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva. S obzirom na navedeno, jasno je da postoje zakonski uslovi za vođenje krivičnog postupka protiv počinioca za navedena krivična djela i njegovo kažnjavanje.

78. Pitanje retroaktivnosti primjene krivičnog zakona je od izuzetnog pravnog značaja i kao takvo već bilo predmetom analize i ocjene u nekoliko odluka Ustavnog suda i Evropskog suda za ljudska prava (Evropski sud), a koje imaju direktne implikacije na postupanje Suda BiH u predmetima ratnih zločina, obzirom da se radi o obavezujućoj domaćoj i međunarodnoj sudskoj praksi.

79. Vijeće je shodno prethodnom, a imajući u vidu stavove Ustavnog suda BiH, koji odstupa od prakse Evropskog suda, jer ne predviđa da se primjena blažeg zakona po učinioca preispituje za svaki slučaj pojedinačno, već jasno određuje da će se u svim slučajevima, u kojima oba zakona propisuju isto krivično djelo, na učinoca primijeniti KZ SFRJ, ovaj zakon primijenilo u konkretnom slučaju, obzirom da je stav Ustavnog Suda BiH, obvezujući i za Sud BiH.

80. Kako je krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, iz člana 173. KZ BiH kao i krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. KZ BiH za koja krivična djela se tereti optuženi u konkretnom slučaju, bilo propisano članom 142. i 144. KZSFRJ, to je slijedom navedenog, te u skladu sa praksom Ustavnog suda BiH, u pogledu primjene materijalnog prava nužno primijeniti KZ SFRJ, kao zakon koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela i kao zakon koji je prema stavu Ustavnog suda BiH, blaži prema optuženom.

F. STANDARDI DOKAZIVANJA

81. Prilikom razmatranja i ocjene dokaza koji su provedeni na glavnom pretresu, Vijeće se rukovodilo nekim osnovnim načelima propisanim u ZKP BiH kao i u Konvenciji, a koji će u nastavku biti navedeni.

²⁰ Ibid

²¹ Ibid, stranica 67

82. Član 3. stav 1. ZKP BiH određuje da se svako smatra nevinim dok se ne utvrdi njegova krivica za krivično djelo koje mu se stavlja na teret.

83. Svrha sudskog postupka je da se osigura da niko nevin ne bude osuđen, a da se učinitelju krivičnog djela izrekne krivično pravna sankcija pod uslovima propisanim Krivičnim zakonom BiH i u zakonom propisanom postupku (član 2. stav 1. ZKP BiH).

84. Nadalje, na tužitelju leži odgovornost dokazivanja krivice optuženih i optužba to mora utvrditi van svake razumne sumnje, jer u slučaju da postoji bilo kakva sumnja u pogledu postojanja činjenica koje čine navodno krivično djelo, donesena odluka mora ići u prilog optuženog (član 3. stav 2. ZKP BiH).

85. Na kraju, Sud je dužan razmatrati i ocjenjivati dokaze koji idu u korist optuženog sa jednakom pažnjom kao i dokaze koji ga terete (član 14. ZKP BiH).

86. Član 6. stav 1. Konvencije nameće obavezu svim sudovima da "ukažu dovoljno jasno na osnove na kojima oni zasnivaju svoju odluku"²². Iako priznaje primat domaćih sudskih organa u davanju ocjene šta je relevantno i prihvatljivo, član 6. stav 1. Evropske konvencije nameće domaćim sudovima obavezu da na odgovarajući način izvrše ispitivanje podnesaka, argumenata i dokaza koje su podnijele strane²³. U vezi sa tim, sudovi moraju razmotriti i raščistiti sve značajne nepodudarnosti u iskazima strana u postupku, ukazati da li je neki od osporenih dokaza neprihvatljiv, te ako jeste, po kom osnovu.²⁴

87. Prilikom ocjene iskaza saslušanih svjedoka Vijeće je nastojalo sagledati njihovo svjedočenje u cjelini, misleći pri tome kako na sadržinu samog iskaza, tako i na njihovo držanje i ponašanje tokom davanja iskaza. Kredibilitet svjedoka zavisi ne samo od toga u kojoj mjeri poznaju događaj o kome svjedoče, nego i od iskrenosti svjedoka, njegove pouzdanosti, kao i svijesti da se polaganjem zakletve pred sudom obavezao da govori istinu.

88. Za iskaz svjedoka nije isključivo bitno da je on dat iskreno, bitno je i da je iskaz pouzdan. Vijeće je imalo u vidu da pouzdanost iskaza jednog svjedoka zavisi od njegovog poznavanja činjenica, ali na pouzdanost iskaza u velikoj mjeri može uticati protek vremena, nestalnost ljudske percepcije kao i traumatičnost samog događaja o kome svjedoči. Vijeće je uporedilo činjenice o kojim je svjedok svjedočio sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, te materijalnim dokazima kako bi se utvrdilo da li su potkrijepljeni ili osporeni drugim dokazima u ovome predmetu.

89. Takođe, Vijeće je ispitalo uložene materijalne dokaze kako bi odlučilo o njihovoj pouzdanosti i dokaznoj vrijednosti.

90. Zapisnike o saslušanju svjedoka uložene u sudski spis u smislu člana 273. stav 1. ZKP BiH, Sud je razmatrao jedino ukoliko su postojala neslaganja u odnosu na iskaz koji je svjedok

²² Evropski sud za ljudska prava, *Georgiadis protiv Grčke*, 1997, para 606.

²³ *Van de Hurk protiv Nizozemske*, 19.04.1994.g., par. 59;

²⁴ *Khamidov protiv Rusije*, 2.06.2008. g., par. 173

dao na glavnom pretresu i to u onom dijelu u kojem je ukazano na razliku u iskazu, bilo od strane tužilaštva, bilo od odbrane optuženih.

91. Temeljem odredbe člana 15. ZKP BiH Sud ima pravo da slobodno ocjenjuje dokaze. Vijeće je pažljivo cijenilo sve izvedene dokaze, pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima, te će ocjenu istih, a naročito dokaza na kojima je temeljio svoju odluku Vijeće dati u dijelu presude u kojem je obrazložena činjenična i pravna analiza optužbi koje su optuženom stavljaju na teret.

92. Dokazi koje Vijeće nije u obrazloženju presude posebno navelo nisu, po mišljenju Vijeća, bili pravno relevantni za utvrđivanje činjeničnog stanja, zbog čega ih Vijeće nije posebno ni obrazlagalo.

G. NALAZI SUDA - OSUĐUJUĆI DIO IZREKE PRESUDE

1. OPŠTI ELEMENTI KRIVIČNIH DJELA RATNI ZLOČIN PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA IZ ČL. 142. STAV 1. KZ SFRJ I RATNI ZLOČIN PROTIV RATNIH ZAROBLJENIKA IZ ČL. 144. KZ SFRJ

93. Vijeće je optuženog Džeko Edina oglasilo krivim za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ i krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ, a sve u vezi sa članom 22. istog zakona.

94. U članu 142. stav 1. KZ SFRJ navodi se:

“Ko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi da se izvrši napad na civilno stanovništvo, naselje, pojedina civilna lica, ili lica onesposobljena za borbu, koji je imao za posljedicu smrt, tešku tjelesnu povredu ili teško narušavanje zdravlja ljudi, napad bez izbora cilja kojim se pogađa civilno stanovništvo, **da se prema civilnom stanovništvu vrše ubistva**, mučenja, nečovječna postupanja, biološki, medicinski ili drugi naučni eksperimenti, uzimanje tkiva ili organa radi transplatacije, nanošenje velikih patnji ili povreda tjelesnog integriteta ili zdravlja; raseljavanje ili preseljavanje ili prisilno odnarnodnjavanje ili prevođenje na drugu vjeru; prisiljavanje na prostituciju ili silovanje; primjenjivanje mjera zastrašivanja i terora, uzimanje talaca, kolektivno kažnjavanje, protivzakonito odvođenje u koncentracione logore i druga protivzakonita zatvaranja, lišavanje prava na pravilno i nepristrasno suđenje; prisiljavanje na službu u oružanim snagama neprijateljske sile ili u njenoj obavještajnoj službi ili administraciji; prisiljavanje na prinudni rad, izgladnjavanje stanovništva, konfiskovanje imovine, pljačkanje imovine stanovništva, protivzakonito i samovoljno uništavanje ili prisvajanje u velikim razmjerama imovine koje nije opravdano vojnim potrebama, uzimanje nezakonite i

nesrazmjerno velike kontribucije i rekvizicije, smanjenje vrijednosti domaćeg novca ili protivzakonito izdavanje novca, ili ko izvrši neko od navedenih djela,

kaznit će se zatvorom najmanje pet godina ili smrtnom kaznom.“

95. U članu 144. KZ SFRJ navodi se:

„Ko kršeći pravila međunarodnog prava naredi da se prema **ratnim zarobljenicima vrše ubistva**, mučenja, nečovječna postupanja, biološki, medicinski ili drugi naučni eksperimenti, uzimanje tkiva ili organa radi transplatacije, nanošenje veliki patnji ili povreda tjelesnog integriteta ili zdravlja, prisiljavanje na vršenje službe u oružanim snagama neprijatelja, ili lišavanje prava na pravilno i nepristrasno suđenje, ili ko izvrši neko od navedenih djela,

kaznit će se zatvorom najmanje pet godina ili smrtnom kaznom.“

96. Za postojanje citiranih krivičnih djela neophodno je da radnje izvršenja djela predstavljaju kršenje pravila međunarodnog prava, što ukazuje na blanketni karakter krivičnog djela. Ove povrede zabranjene su Ženevskim konvencijama i dodatnim protokolima, te osnov za krivična djela koja se odnose na ratne zločine proizilazi upravo iz konvencija.

97. Iz citiranih zakonskih odredbi proizilaze sljedeći opšti elementi krivičnih djela Ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i Ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika:

- Djelo počinioaca mora biti počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava,
- Kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije;
- Djelo počinioaca mora biti povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom;
- Počinilac mora narediti ili počiniti djelo.

98. Dakle, da bi se inkriminiranim radnjama optuženog ostvarila obilježja krivičnog djela ratni zločin neophodno je utvrditi odnosno, na osnovu provedenih dokaza zaključiti o postojanju naprijed navedenih opštih elemenata odnosno uslova za ispunjenost elementa bića predmetnih krivičnih djela. Opšti uslovi odnosno elementi su isti za oba predmetna krivična djela, s tim što odredba člana 144. KZ SFRJ ne zahtjeva utvrđivanje rata, oružanog sukoba ili okupacije, mada se isti pretpostavlja obzirom na prirodu djela ratnog zločina. Na to upućuje i zaštićena kategorija „ratnih zarobljenika“ u smislu krivičnog djela iz člana 144. KZ SFRJ, s tim što se navedeno krivično djelo može izvršiti ne samo za vrijeme rata i oružanog sukoba, već i poslije prestanka ovih stanja, dok se ratni zarobljenici još nalaze pod vlašću zemlje koja ih je zarobila. Naime sve do repatrijacije ratni zarobljenici uživaju status zaštićenih lica po međunarodnom pravu.²⁵

²⁵ Grupa autora: Komentar krivičnog zakona SFRJ, Novi Sad, 1978., str. 504;

99. Kada se sagledaju zakonski opisi predmetnih krivičnih djela jasno je da se za egzistentnost ovih djela kao uslov ne postavlja određivanje prirode odnosno karaktera oružanog sukoba, jer pitanje određivanja međunarodnog odnosno nemeđunarodnog karaktera sukoba ne predstavlja materijalni element svakog od krivičnih djela iz člana 142. stav 1. i 144. KZ SFRJ, s tim što se karakter sukoba mora utvrditi u smislu primjenjivosti, odnosno zaštite koja se pruža ženevskim konvencijama odnosno protokolima uz konvencije, osim ukoliko optuženom na teret nije stavljeno kršenje zajedničkog člana 3. Konvencija, koji je primjenjiv i u međunarodnom i nemeđunarodnom oružanom sukobu, odnosno ukoliko na teret nije stavljeno kršenje neke odredbe konvencija koja je stekla status međunarodnog običajnog prava u svakom slučaju, odnosno bez obzira na karakter konkretnog sukoba.

100. Imajući navedeno u vidu u konkretnom slučaju ne postavlja se kao uslov ni znanje optuženog za postojanje činjeničnih okolnosti koje određuju karakter sukoba²⁶, već je u ovom slučaju dovoljno da se na strani optuženog utvrdi svijest o postojanju oružanog sukoba, što će biti u nastavku ove presude na detaljniji način izloženo.

101. Vijeće nalazi da je optuženi radnjama opisanim pod tačkom 1. izreke ove presude, kršeći pravila međunarodnog prava, za vrijeme rata i sukoba između AR BiH i HVO-a sudjelovao u ubistvu ratnih zarobljenika u selu Trusina, općina Konjic, čime je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. Krivičnog zakona SFRJ, u vezi sa članom 22. istog Zakona, tako što je 16.04.1993. godine, zajedno sa Handanović Rasemom zvanom „Zolja“ i drugim njemu poznatim pripadnicima SOPN „Zulfikar“, sudjelovao u ubistvu strijeljanjem postrojenih borovnika HVO-a, koji su se prethodno predali i to Drljo Ivana, Krešo Nedeljka, Krešo Pere, Drljo Zdravko, Blažević Željka i Drljo Franje.

102. Nadalje, Vijeće nalazi dokazanim da je optuženi radnjama opisanim pod tačkom 2. izreke ove presude, kršeći pravila međunarodnog prava, za vrijeme rata, sudjelovao u ubistvu civilnog stanovništva u selu Trusina, općina Konjic, čime je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav (1) Krivičnog zakona SFRJ, tako što je 16.04.1993. godine, pucnjevima iz vatrenog oružja lišio života civile Ivanković Iliju i Ivanković Anđu. Cijeneći elemente bića krivičnih djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva i Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, da djelo počinio mora biti počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava, da kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, da djelo počinio mora biti povezano sa ratom, te da počinilac mora narediti ili počiniti djelo, Vijeće je utvrdilo ispunjenost svih elemenata na strani optuženog Džeko Edina.

(a) Djelo počinio mora biti počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava

103. Optužnicom se optuženi Džeko Edin tereti za zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. KZ BiH, odnosno da je u inkriminsano vrijeme postupao suprotno odredbi člana 3. stav 1.

²⁶ Presuda Pretresnog Vijeća MKSJ u predmetu Strugar, januar 2005, para. 216;

tačka a) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata iz 1949. godine, te za zločine protiv ratnih zarobljenika, odnosno da je postupao suprotno odredbi člana 3. tačke a) Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12. avgusta 1949. godine. Član 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije (I-IV), u relevantnom dijelu glasi :„U slučaju oružanih sukoba koji nemaju međunarodni karakter, a koji izbiju na području jedne od visokih strana ugovornica, svaka zaraćena strana dužna je primjenjivati barem sljedeće odredbe:

1) Prema licima koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, uključujući pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i osobe izbačene iz stroja zbog bolesti, rana, lišenja slobode ili bilo kojeg drugog razloga, u svakoj će se prilici postupati čovječno, bez ikakvog nepovoljnog razlikovanja utemeljenog na rasi, boji kože, vjeroispovijesti ili uvjerenju, spolu, rođenju ili imovinskom stanju ili bilo kojem drugom sličnom mjerilu. U tom cilju, zabranjeni su i ubuduće se zabranjuju, u svako doba i na svakom mjestu, prema gore navedenim licima, između ostalih i sljedeći postupci:

a) nasilje što se nanosi životu i tjelesnom integritetu, osobito sve vrste ubistava, sakaćenja, okrutnosti i mučenja;

104. Navedeni član 3. je zajednički za sve Ženevske konvencije, odnosno isti je inkorporiran u sve četiri Ženevske konvencije od 12. augusta 1949. godine. Njegova suština jeste, osim što se primjenjuje u svim vrstama sukoba (međunarodni i nemeđunarodni), da svim osobama koje ne učestvuju direktno u neprijateljstvima garantuju određena prava, odnosno prema kojima se garantuje humano postupanje i zabranjuju određeni postupci taksativno nabrojani u tačkama člana 3. Konvencije.

105. Kako bi se utvrdilo da li su u konkretnom predmetu povrijeđena pravila međunarodnog prava, neophodno je utvrditi da je radnja bila usmjerena protiv neke od zaštićenih kategorija osoba u smislu odredbi Ženevskih konvencija.

(i) Ratni zarobljenici (tačka 1. osuđujućeg dijela izreke presude)

106. Optuženi se tereti da je po tački 1. optužnice počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva i Ratni Zločin protiv ratnih zarobljenika i to kao saizvršilac u streljanju 6 lica i to tri civila i tri postrojena bojovnika HVO-a koji su se prethodno predali.

107. Stranke u postupku nisu pokrenule pitanje kvalifikacije sukoba. Međutim primjenljivost zakona po kojem se optuženi krivično goni zavisi od prirode sukoba, te je to od suštinskog značaja u ovoj odluci. Shodno tome, Vijeće će razmotriti i to pitanje.

108. Prema III Ženevskoj konvenciji, zaštita koju uživaju ratni zarobljenici zavisi od prirode sukoba. Razlika između oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba i međunarodnog oružanog sukoba je od temeljnog značaja za režim zaštite koji predviđaju Ženevske konvencije. Na primjer, Ženevska konvencija o postupanju sa ratnim zarobljenicima iz 1949. godine (III Ženevska konvencija)₃₂ opisuje dva nivoa zaštite koju trebaju uživati

ratni zarobljenici. U slučaju "oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba, a koji izbije na teritoriji jedne od Visokih strana ugovornica", zajednički član 3. propisuje minimalnu zaštitu na koju imaju prava lica koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima u unutrašnjem sukobu. Ostatak Konvencije odnosi se na slučajeve međunarodnog oružanog sukoba između dvije Visoke strane ugovornice i predviđa zaštitu za ratne zarobljenike zarobljene tokom međunarodnog sukoba koja je daleko šira od one koju uživaju lica zarobljena u toku sukoba koji nema karakter međunarodnog.²⁷ Ova razlika je istaknuta u svakoj od četiri Ženevske konvencije čiji je potpisnik i Bosna i Hercegovina.

109. Član 144. KZ SFRJ²⁸ odnosi se na Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika i sadrži formulaciju o "teškim povredama" iz člana 130. III Ženevske konvencije.

110. Vijeće potvrđuje da je član 144. usko povezan sa III Ženevskom konvencijom utoliko što prava koja on štiti potiču iz člana 130. III Ženevske konvencije. Međutim, nije uopšte vidljivo da je u član 144. ugrađena i razlika koja se u III Ženevskoj konvenciji pravi između sukoba međunarodnog i nemeđunarodnog karaktera, na mjesto čega su se neka vijeća opredijelila da samo utvrde postojanje oružanog sukoba.²⁹

111. Također, ovo pretresno Vijeće je imalo u vidu i stav u predmetu Suda BiH protiv Karajić Sulje, gdje je u pogledu konteksta činjeničnih okolnosti tog predmeta Vijeće uzelo kao utvrđenu činjenicu postojanje rata između sukobljenih strana, te je to Vijeće smatralo da oružani sukob kao širi pojam u sebi uključuje i pojam rata, ali da ovaj pojam zadržava autonomno značenje kao i da se time *eo ipso* isključuje potreba utvrđivanja karaktera oružanog sukoba, tj. da li se radi o međunarodnom ili o nemeđunarodnom oružanom sukobu. Slijedom navedenog, to Vijeće je našlo da je izabranim pristupom koji se fokusira na postojanje rata, data potpunija pravna zaštita ratnim zarobljenicima *per se* kao zaštićenim

²⁷ *Tužilac protiv Blaškića* IT-95-14-A, presuda, 29.7.2004., stav 170. Vidi također *Tužilac protiv Brđanina*, IT-99-36-T, presuda, 1.9.2004., stav 121; *Tužilac protiv Mladena Naletilića i Vinka Martinovića*, IT-98-34-T, presuda, 31.3.2003., stav 176.

²⁸ Ko kršeći pravila međunarodnog prava, naredi da se prema ratnim zarobljenicima vrše ubistva, mučenja, nečovječna postupanja, biološki eksperimenti, nanošenje velikih patnji ili povreda tjelesog integriteta ili zdravlja, prisiljavanja na vršenje službe u oružanim snagama neprijatelja ili lišavanje prava na pravilno i nepristrasno suđenje, ili ko izvrši neko od navedenih djela- kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili smrtnom kaznom.

²⁹ Presuda Suda BiH u predmetu *Karajić Sujo*, broj S1 1 K 005379 11 Kžk od 28.11.2011. godine, *Predmet protiv Suada Kapića*, X-KRZ-07/431, drugostepena presuda, 11.9.2009., stav 52. ("Žalbeno vijeće navodi da, iako član 175. tačka a) KZ BiH izričito ne zahtijeva postojanje rata ili oružanog sukoba, u njemu se pominju samo povrede primjenjivih međunarodnih pravila. Međunarodni zakoni ili običaji ratovanja su usko povezani sa stanjem oružanog sukoba tako da ratni zločin nije moguć ako ne postoji oružani sukob i ako ne postoji očigledna veza između djela optuženog i sukoba. Shodno tome, Vijeće zaključuje da član 175. zahtijeva postojanje oružanog sukoba."); *Predmet protiv Veiza Ejelića*, X-KR-07/430/1, prvostepena presuda, 28.3.2008., str. 6 ("Primjena određenih principa međunarodnog prava u ovom slučaju utkana je i u same članove za čije se kršenje optuženi tereti [...] Jasno je iz same odredbe člana 173. stav 1. KZ BiH da je isti, *prima facie*, primjenjiv na oružane sukobe bez posebne distinkcije između internih i međunarodnih sukoba. Isto se može reći i za član 175. stav 1. KZ BiH koji ne pominje direktno postojanje oružanog sukoba (mada se III Ženevska konvencija, koja propisuje pravila primjenljiva na ratne zarobljenike, primjenjuje u slučaju oružanog sukoba).").

licima, obzirom da konvencijsko pravo pruža veću zaštitu ratnim zarobljenicima iz međunarodnih u odnosu na ratne zarobljenike iz unutrašnjih oružanih sukoba.³⁰

112. U konkretnom slučaju ovo Vijeće je utvrdilo da iz provedenih dokaza nesumnjivo proizilazi postojanje oružanog sukoba između HVO – a i ARBiH na području Konjica i Jablanice u toku 1993. godine, a o čemu će biti više riječi u dijelu koju se odnosi na dokazivanje da kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije.

113. Nadalje, Vijeće je imalo u vidu i da je uočen veliki pomak u razvoju međunarodnog humanitarnog prava gdje je učinjeno premještanje kategorije borbe naroda za samoodređenje iz nemeđunarodnih u međunarodne oružane sukobe (članom 1. stav 4. Dopunskog protokola I), čime je pripadnicima pokreta otpora tih naroda, kao i svakoj drugoj strani u sukobu, priznato pravo na status ratnog zarobljenika, sukladno odredbama, Ženevske konvencije (III) o postupanju sa ratnim zarobljenicima, te da se na njih dakle primjenjuju sve važeće odredbe međunarodnog humanitarnog prava u međunarodnim oružanim sukobima.³¹

114. Vijeće zaključuje da, prema članu 144. KZ SFRJ, kao što je to u više navrata istaknuto, postojanje međunarodnog sukoba nije preduslov za njegovu primjenu. U širem smislu, osoba koja je zarobljena za vrijeme rata može se smatrati ratnim zarobljenikom prema članu 144. KZ SFRJ, bez obzira na to da li ispunjava striktno kriterije potrebne za status ratnog zarobljenika koji je ugrađen u Ženevske konvencije.

115. Pored toga, Vijeće je svakako imalo u vidu i praksu sudova u regiji, prema kojoj se navodi da stoji činjenica da se status ratnog zarobljenika prvenstveno daje licima koja su potpala pod vlast jedne od Visokih strana ugovornica koje su u ratu. Međutim, takav status mogu dobiti i lica u nemeđunarodnom sukobu, ukoliko nemeđunarodni sukob ima stepen oružanog sukoba koji podrazumjeva organizovanost oružanih formacija u sukobu, te takav intezitet sukoba koji ga razlikuje od kratkotrajnih pobuna i nereda, i ukoliko su obje strane u sukobu očigledno iskazale spremnost da lica koja učestvuju u sukobu na strani jedne sukobljene strane, a potpadnu pod vlast druge strane u sukobu, tretira kao ratne zarobljenike. Dakle, na takav nemeđunarodni oružani sukob, imaju se primjenjivati norme humanitarnog prava i njime štiti one kategorije lica na koje se odnose, u konkretnom ratne zarobljenike. Prema istoj praksi, činjenica da je neki nemeđunarodni sukob kasnije prerastao u međunarodni, nema nikakvog uticaja na status lica koja su već stekla ili su sticala svojstvo ratnog zarobljenika i ne dovodi u pitanje primjenu odredaba treće Ženevske konvencije na lica koja su potpala pod vlast jedne strane u sukobu nakon promjene karaktera sukoba.³²

116. Na ovom mjestu Vijeće napominje i da je sukob između oružanih snaga Armije R BiH i HVO u brojnim presudama MKSJ, kao i u presudama Suda BiH okarakteriziran kao međunarodni oružani sukob slijedom čega bi se, vojnicima pripadnicima jedne strane u

³⁰ Presuda Suda BiH u predmetu Karajić Suljo, broj S1 1 K 005379 11 Kžkod 28.11.2011. godine, str.45;

³¹ Promjena kvalifikacije oružanog sukoba, S. Fabijanić Gagro, Zb. Prav.fak. Sveuč. Rij. v.29 (2008), br.2, str. 1071;

³² Presuda apelacionog suda Crne Gore, broj KŽ-S 24/2012 od 06.07.2012.godine;

sukobu, a koji potpadnu pod vlast druge strane u sukobu (u konkretnom slučaju vojnicima HVO-e koji su pali pod vlast Armije R BiH) zaštita osiguravala III-om Ženevskom konvencijom, i to članom 3. iste.

117. Provedenom analizom dokaza u vezi sa statusom oštećenih lica, Vijeće je utvrdilo da sva lica koja su bile žrtve u tački 1. optužnice su lica koja imaju upravo status ratnih zarobljenika, odnosno Vijeće nije prihvatilo da su oštećeni Drljo Zdravko, Blažević Željko i Drljo Franjo u konkretnoj situaciji imali status civilnih lica kako je to optužba navela u činjeničnom opisu optužnice, a što po mišljenju Vijeća jasno proizilazi iz provedenih dokaza u spisuu. Da su ubijeni Drljo Ivan, Krešo Nedeljko, Krešo Pero, Drljo Zdravko, Blažević Željko i Drljo Franjo imali status ratnih zarobljenika, proizilazi iz iskaza saslušanih svjedoka, prije svega mještana sela Trusine, hrvatske narodnosti. Iz iskaza svjedoka Drljo Dragana i Drljo Mare proizilazi da su u momentu napada, na položaju "Križ" iznad sela Trusina bili borci Hrvatskog vijeća odbrane, brigade "Herceg Stjepan" Konjic, čiji su pripadnici bili **Drljo Ivan, Krešo Nedeljko i Krešo Pero**, koji su se kritične prilike predali.

118. Prema navodima svjedoka Drljo Milke i Drljo Mare do predaje je došlo nakon što su vojnici koji su napali selo poslali Drljo Milku da obavjesti vojnike sela Trusine koji su "čuvali liniju" na položaju "Križ" prema položajima Armije R BiH, da se predaju ili će im žene i djeca biti pobijeni. Većina vojnika se predala, pa tako i oštećeni Drljo Ivan, Krešo Nedeljko i Krešo Pero, koji nakon predaje nisu bili naoružani i koji su lišeni života. Da je Drljo Milka došla po navedene vojnike "na liniju" potvrdio je i svjedok Drljo Nikola koji je tom prilikom također zajedno sa ostalima bio na položaju "Križ", navodeći da su Krešo Nedeljko, Krešo Pero, i Drljo Ivan poslušali Drljo Milku i otišli sa njom nazad da se predaju, dok se on nije predao kritične prilike, već je napustio položaj "Križ" i otišao u pravcu Buturović Polja.

119. Nadalje, da su navedena lica bili pripadnici oružanih snaga HVO-e proizilazi iz iskaza svjedoka Blažević Anice i Drljo Milke. Svjedokinja Drljo Milka je majka oštećenog Drljo Ivana, te je u svom iskazu navela da je isti bio vojno angažovan u HVO-u, da je posjedovao uniformu kao i to da je išao na stražu tokom 1993. godine na položaj "Križ". Sve navedeno je potvrdio i brat oštećenog Drljo Ivana, Drljo Dragan, koji je svjedočio u toku postupka. Svjedok Drljo Nikola je također potvrdio da su oštećeni Krešo Nedeljko i Krešo Pero bili pripadnici oružanih snaga HVO-e. Dalje, svjedokinja Krešo Luca supruga oštećenog Krešo Pere je također u svom iskazu navela da je njen suprug bio vojno angažovan u HVO-u tokom 1993. godine, te da je također odlazio na položaj "Križ".

120. Sa druge strane, zaključak da su i lica **Drljo Zdravko, Blažević Željko i Drljo Franjo** konkretne prilike imali također status ratnih zarobljenika kao i Drljo Ivan, Krešo Nedeljko i Krešo Pero, Vijeće je temeljilo na osnovu dokaza odnosno iskaza zaštićenog svjedoka "S" , Blažević Anice, Delinac Mare i Drljo Mare koji su naveli da su navedena lica također bila pripadnici HVO-a, a što sve proizilazi također i iz materijalnih dokaza i to vojno evidencijskih podataka za navedena lica kao i iz potvrda o okolnostima stradanja istih.

121. Naime, iz materijalnih dokaza tj. iz vojno – evidencijskih podataka³³ za lica Drljo Franju, Drljo Zdravka i Blažević Željka kao i iz potvrda odnosno uvjerenja okolnostima stradanja proizlazi da su navedena tri lica bili pripadnici HVO-a i to lice Drljo Zdravko³⁴ od 06.04.1992. godine do dana pogibije, zatim lice Blažević Željko³⁵ od dana 20.09.1991. godine do 16.04.1993. godine i lice Drljo Franjo³⁶ od 06.04.1992. godine do 16.04.1993. godine.

122. Status ratnog zarobljenika za lica Drljo Franjo, Drljo Zdravko i Blažević Željko proizlazi iz zapisnika o saslušanju svjedoka preživjelih stanovnika sela Trusine. Prema navodima preživjelih svjedoka, Mare Drljo i Dragana Drlje koji su bili očevidci događaja lice Franjo Drljo je zarobljen u porodičnoj kući u Gaju i prilikom hapšenja je na sebi imao civilnu odjeću, te je isti u početku bio vojno angažovan za vrijeme rata. Navedeno je potvrdila njegova supruga navodeći u svom iskazu da je njen suprug u početku 1993. godine bio vojno angažovan, ali da nije posjedovao oružje. Svjedoci također navode da su Zdravko Drljo i Željko Blažević bili vojno angažovani kao pripadnici HVO-a. Tako je svjedokinja, Blažević Anica, supruga oštećenog Blažević Željka, u svom iskazu navela da se njen suprug bio pripadnik HVO-, te da je u noći prije 16. aprila 1993. godine bio na položaju na "Križu", te da je ujutro dana 16.04. došao kući i legao da spava. Zatim se počelo pucati i Drljo Ivan je došao na vrata kuće gdje mu je rekao da se mora predati, nakon čega se Blažević Željko spremio i otišao sa njim. Da je oštećeni Blažević Željko noć prije inkriminisanog događaja bio na položaju oružanih snaga HVO na liniji prema položaju oružanih snaga Armije R BiH potvrdila je i svjedokinja Delinac Mara. Zaštićeni svjedok "S", je naveo da je Drljo Zdravko također bio pripadnik oružanih snaga HVO-e, kao i da je posjedovao uniformu, a što, dovodeći u vezu sa dokazom T-100, prema kojem su među njegovim posmrtnim ostacima pronađene vojničke čizme i vojničke zelene hlače, nesumnjivo upućuje na zaključak da je isti bio vojnik oružanih snaga HVO.

123. Iz naprijed navedenog nedvojbeno proizlazi da su Franjo Drljo, Zdravko Drljo i Željko Blažević bili pripadnici Hrvatskog vijeća odbrane, ali van brobenih dejstava i nenaoružani u momentu ubistva, odnosno Zdravko Drljo i Željko Blažević su bili u svojim kućama kada je došao po njih Ivan Drljo rekavši da se predaju, kao i Drljo Franjo koji je iz kuće odveden i postrojen neposredno prije ubistva.

124. Analizirajući navedene okolnosti pod kojima su oštećena lica potpala pod vlast druge strane u sukobu, Vijeće je imalo u vidu i presude MKSJ-a i to presudu u *predmetu Tužilac protiv Kordić Daria i Čerkez Maira*³⁷ u kojoj je zauzet stav da pripadnici oružanih snaga koji se nalaze na odmoru u svojim domovima na području sukoba, kao i pripadnici TO-a koji su kod kuće, ostaju borci bez obzira na to da li učestvuju u borbi, odnosno za svo vrijeme dok su pod oružjem. Također, u *predmetu Tužilac protiv Blaškić Tihomira*³⁸ zauzet je stav da posebna situacija žrtve u trenutku počinjenja zločina nužno ne određuje njen civilni ili necivilni status, te

³³ Akt Federalnog Ministarstva za pitanje boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, broj Pov 07/33-03/1-167/10 – 01 od dana 17.12.2010. godine, Dokaz O – 95;

³⁴ Potvrda o okolnostima stradanja broj 1719-07-96-1080 od dana 06.05.1996. godine, Dokaz O -96;

³⁵ Potvrda o okolnostima stradanja broj 22 -07-49-884/04-01 od dana 14.12.2004. godine, Dokaz O-97;

³⁶ Potvrda o okolnostima stradanja broj 22-07-49-899/04-01 od dana 14.12.2004. godine, Dokaz O-98;

³⁷ Presuda ICTY, Predmet Tužilac protiv Kordić Daria i Čerkez Maria od 17.12.2004. godine, stav 51.;

³⁸ Presuda ICTY, Predmet Tužilac protiv Blaškić Tihomira od 29.07.2004. godine, stav 114.;

da ako je lice doista pripadnik oružane organizacije, činjenica da nije naoružan ili da ne učestvuje u borbi u trenutku počinjenja zločina ne daje mu civilni status.

125. Vijeće je imalo u vidu i iskaz svjedoka Šahinović Salka, koji je bio jedan od četvorice kojima je bilo naređeno da ukopaju streljane osobe u zaseoku Gaj, a kojom prilikom je svjedok naveo da je, pored ostalih, našao tijela ubijenih i to Drljo Franje, čije tijelo nije bilo u uniformi, zatim Drljo Ivana koji je imao nadimak "Crni", a čije je tijelo tom prilikom zatečeno u uniformi. Svjedok Šahinović je zatim naveo da je vidio i tijelo oštećenih Krešo Nedeljka i Krešo Pere čija su tijela također zatečena u uniformi. Dalje je isti svjedok izjavio da je vidio i tijelo Drljo Zdravka, sa nadimkom "Bosanac" čije tijelo je bilo obučeno u uniformi.

126. U sklopu navedenog, Vijeće je imalo u vidu i izvještaje HVO-a³⁹ na području Konjica u kojima je opisan događaj koji se desio na 16.04.1993. godine, kao i druge izvještaje⁴⁰ u kojima je navedeno da je "*stre.jano 7 vojnika*", dok su u pojedinim dokumentima čak streljane osobe poimenično navedene u statusu vojnika.

127. Odbrana je prigovorila na ove dokaze ističući da dokumenti potiču iz arhiva strane države, a da Tužilaštvo BiH nije dokazalo da navedeni dokumenti postoje u originalu ili ovjerenj kopiji, niti je pozvan svjedok koji bi potvrdio istinitost dokumenata. Iz navedenih razloga odbrana optuženog smatra da je upitna autentičnost dokumenta. Na navedeni prigovor Tužilaštvo BiH je istaklo da su svi dokumenti na koje se ističe prigovor ovjereni pečatom MKSJ i da potiču iz njihovog dokaznog arhiva.

128. Vijeće je slijedom izjašnjenja odbilo prigovore autentičnosti izjavljene od strane odbrane na ove dokaze, jer se radi o autentičnim dokumentima ovjerenim od strane MKSJ-a. Navedene dokaze Vijeće je prihvatilo u skladu sa čl. 3. Zakona o ustupanju, u kojem se navodi da se dokazi koji su pribavljeni u skladu sa Statutom i Pravilnikom u postupku MKSJ-a mogu koristiti u postupcima pred sudovima u BiH.

129. Imajući sve prethodno u vidu, Vijeće je slijedom svih navedenih dokaza Tužilaštva BiH, izvedenih na glavnom pretresu, nesumnjivo utvrdilo da su lica Drljo Ivan, Krešo Nedjeljko, Krešo Pero, Drljo Zdravko, Blažević Željko i Drljo Franjo bili pripadnici HVO-a na području sela Trusine, opština Konjic, te da su u momentu ubistva uživali zaštitu od suprotne strane u sukobu pod čiju su vlast pali, odnosno da su Drljo Ivan, Krešo Nedjeljko i Krešo Pero momentom predaje i predajom oružja stekli status ratnih zarobljenika, te su time potpadali pod zaštitu člana 3. III Ženevske konvencije, dok su Drljo Franjo, Drljo Zdravko i Blažević Željko bili zaštićeni istim članom iz razloga što su bili van borbenih dejstava i nenaoružani u momentu ubistva istih.

³⁹ T-19, T-25, T-26, T-28 i T-34;

⁴⁰ T-29 i T-32;

(ii) Civili (tačka 2. osuđujućeg dijela izreke presude)

130. U odnosu na tačku 2. osuđujućeg dijela izreke presude, Vijeće je nesumnjivo zaključilo da je krivičnopravne radnje za koje je optuženi Džeko oglašen krivim, poduzeo prema civilima i to prema Ivanković Iliji i Ivanković Anđi.

131. Prema definiciji zaštićene kategorije iz člana 3. stav 1. Konvencije to su *“lica koja ne učestvuju neposredno u nepr.jate.jstvima, podrazum.jevajući tu i pripadnike oružanih snaga kcji su položili oružje i lica onesposob.jena za borbu us.jed bolesti, rana, lišen.ja slobode ili iz bilo kcjeg drugog razloga”*. U smislu odredbe zajedničkog člana 3. civilom se smatra lice koje *“ne učestvu.je neposredno u nepr.jate.jstvima”* i koje nije pripadnik oružanih snaga, odnosno nije borac.

132. Imajući u vidu izvedene dokaze, naročito iskaza svjedoka civila Drljo Milke, Šimunović Cecilije, Drljo Mare, svjedoka „S“, Drljo Dragana, Miškić Marije, Delinac Mare, a koji su se na dan kada se desio inkriminirani događaj također nalazili u svojim kućama i koji su u svojim iskazima naveli da su Iliju i Anđu Ivanković poznavali, jer su bili mještani njihovog ili susjednog sela, te da je i većina navedenih svjedoka vidjela ubijena tijela pored njihove kuće, ovo Vijeće je nedvosmisleno utvrdilo da su sva lica prema kojima su preduzete radnje izvršenja uživala zaštitu u skladu sa odredbama citiranog zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija od 12. augusta 1949. godine.

133. Naime, iz iskaza saslušanih svjedoka, proizilazi da su oštećeni zatečeni u svojim kućama, u ranim jutarnjim satima, odnosno u toku napada na selo Trusina, te da je sama radnja izvršenja preduzeta prema osobama koje u vrijeme zarobljavanja nisu učestvovala u borbama, odnosno da su osobe bile starije dobi, rođene 1926. i 1936 godine.⁴¹

134. Tokom dokaznog postupka, status Ivanković Ilije i Anđe odbrana nije osporavala, tako da u spisu nisu ni uloženi dokazi koji ukazuju na suprotno.

135. Prema tome, Vijeće nalazi da se, u odnosu na tačku 2. izreke presude, radilo o civilima, tačnije o licu Ivanković Ilija i Ivanković Anđa, dakle o kategoriji lica koja uživa zaštitu shodno odredbama zajedničkog člana 3. Konvencije.

⁴¹ Dokaz T -94 i dokaz T – 95;

(b) Kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije

136. U međunarodnoj sudskoj praksi smatra se da oružani sukob postoji *“svuda gdje se pribjeglo oružancj sili između država ili produženom oružanom nasilju između vlasti i organizovanih naoružanih grupa, ili pak između takvih grupa unutar jedne države.”*⁴²

137. Dovodeći kršenje odredbi međunarodnog prava u vezu sa postojanjem oružanog sukoba, treba naglasiti da se međunarodno humanitarno pravo i dalje primjenjuje *“na čitavcj teritorji zaraćenih država, odnosno, u slučaju unutrašnjih oružanih sukoba, na čitavcj teritorji pod kontrolom jedne od strana, nezavisno od toga da li se na tom mjestu stvarno vode borbe, sve do zaključerja mira ili, u slučaju unutrašnjih sukoba, sve dok se ne pronade mirno iješerje”*.⁴³

138. Prije svega, Vijeće je imalo u vidu da odbrana tokom postupka nije sporila da je u vrijeme događanja obuhvaćenih optužnicom postojao oružani sukob između AR BiH i HVO, kao i to da su ti sukobi bili posebno izraženi na području Konjica i Jablanice.

139. U prilog činjenici da je postojalo ratno stanje u vrijeme izvršenja krivičnog djela ide i Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine od dana 20.06.1992. godine - odluka o proglašenju ratnog stanja, koja odluka je objavljena u Službenom listu RBiH 7/92⁴⁴, a koje ratno stanje je ukinuto također odlukom Predsjedništva RBiH od dana 22.12.1996. godine, objavljenom u Službenom listu RBiH 50/95⁴⁵.

140. Pored toga nesporno je, da je na teritoriji Bosne i Hercegovine odnosno na području opštine Konjic i opštine Jablanica u inkriminisano vrijeme postojao oružani sukob i to između pripadnika Armije BiH sa jedne strane i HVO-a sa druge strane. Ovu činjenicu su potvrdili i svjedoci koji su dali svoje iskaze tokom postupka (svjedoci Handanović Rasema, Bećiri Ramiz i zaštićeni svjedoci C, E, M, J4, R, svjedok Dragan Drljo, svjedok Ljubas Vinko), a i Tužilaštvo BiH i odbrana su u sudski spis uveli veći broj naredbi i izvještaja⁴⁶ koja su se odnosila na

⁴² Tužilac protiv Drajojluba Kunarca, Radomira Kovača i Zorana Vukovića, predmet br. IT-96-23 i IT-96-23/1-A, Presuda od 12.6. 2002. godine (Kunarcac i drugi. Presuda po žalbi, odjeljak 56;

⁴³ Kunarcac et al. presuda žalbenog vijeća, odjeljci 57 i 64. U odjeljku 64. Žalbeno vijeće smatra: “da dužnost tužioca nije bila da postojanje oružanog sukoba dokazuje za svaki kvadratni centimeter tog područja. Postojanje oružanog sukoba nije ograničeno samo na dijelove teritorije na kojima se konkretno odvijaju borbe već postoji na čitavoj teritoriji pod kontrolom zaraćenih strana.”

⁴⁴ Dokaz T- 3;

⁴⁵ Dokaz T- 4;

⁴⁶ Naređenja ŠVK OS RBiH broj: 02/607-1 od 10.06.1993. godine ERN broj: 0090 – 0239 (T-7); Dopisa Načelnika Štaba 4. Korpusa broj: 02/1-966-92/93 od 27.03.1993. godine ERN broj: 0129-8532 (T-8); Borbeni izvještaj za 19.04.1993. godine Komande OG Igman broj 03/592/8 od dana 19.04.1993. godine (T-9); Dnevni borbeni izvještaj Komande OG Igman broj 1-20/8 od dana 22.04.1993. godine (T-10); Zapovjed za napad HVO-a broj 01-459 od 11.05.1993. godine (T-11); Dnevni borbeni izvještak komande OG Igman broj 03-592/4 od dana 16.04.1993. godine (T-13); Dnevno obavještajno izvješće br. 263/93, Glavni stožer HVO VOS broj 03-442/93 od 20.05.1993. godine (T-15); Izvješće za dan 15.04.1993. godine HVO-a, brigade “Herceg Stjepan”, II Bojna Mijat Tomičić – Jablanica (T-18); Naredba komande 4. Korpusa broj 02-3145-1/93 od dana 16.04.1993. godine (T-20); Naredba OGI IKM Bradina broj 01/15 komadantu SO Zulfikar od dana 24.04.1993 godine (T-22); Izvješće za dan 24.03.1993. godine HVO Brigada “Herceg Bosna” Konjic od

poduzimanje borbenih dejstava od strane oružanih grupa HVO-a i Armije BiH na području općine Konjic i Jablanica.

141. Također, i svjedoci odbrane nisu sporili da je u to vrijeme postojao oružani sukob između ARBiH i HVO-a, pa je tako jedan od svjedoka odbrane, Hakalović Mustafa potvrdio da je u nekom vremenu došlo do sukoba na području Gostovića između ARBiH i HVO-a, 1993. godine, te navodi da misli da je prvi sukob bio 23.03.1993. godine, a taj datum je zapamtio, jer je u to vrijeme bio vjerski praznik Bajram. Nadalje je svjedok potvrdio da je u aprilu mjesecu 1993. godine bilo borbenih aktivnosti u selu Trusina.

142. Dakle, iz uloženi dokaza i iskaza svjedoka Vijeće je nesporno utvrdilo da se za vrijeme oružanog sukoba između HVO i Armije BiH na području općine Konjic dana 16.04.1993. godine desio napad na selo Trusina od strane pripadnika Specijalnog odreda za posebne namjene "Zulfikar", a što potvrđuju i sadržaji dokumenata⁴⁷ uloženi od strane Tužilaštva BiH,

dana 24.03.1993. godine (T-24); Mirovni sporazum zaključen u Zagrebu dana 25. 02.1994. godine – UNPRPFOR (T-75); Izvještaj o stanju u Jablanici Centra veze ŠVK – Odjeljenje za kripto zaštitu broj 02/389-1/93 od dana 15.04.1993. godine (T-87); Izvještaj ARBiH broj 07/379-35/93 od dana 21.05.1993. godine (T-88); Informacija o stanju u zoni odgovornosti 4. Korpusa ARBiH broj 02/1-3200-1/93 od dana 17.04.1993. godine (T-89); Dopis ARBiH - Bataljon vojne policije 4. korpusa od dana 13/14.04.1993. godine (T-90); Izvještaj o stanju bezbjednosti na području Konjica ARBiH (zapovjedništvo 4. Korpusa) broj 07-2245/93 od dana 24.03.1993. godine (T-91); Naredba ARBiH ŠVK OS RBiH Sarajevo broj 14/75-22 od dana 1.03.1993. godine (T-110); Naredba ŠVK OS RBiH – Sarajevo od dana 17.04.1993. godine ERN broj : 01858750 (T-112); Dnevni borbeni izvještaj Komandanta OG Igman broj: 1-20/8 od dana 22.04.1993. godine ERN broj: 0183-2920 - 0183-2921 (O-37); Direktiva broj 5 za izvođenje borbenih dejstava ŠVK OS Sarajevo broj 02/497-1 od dana 14.04.1993. godine (O-53); Dopis Centra veze ŠVK – odjeljenje za kripto zaštitu od dana 15.04.1993. godine (O-56); Zapovijest za aktivna dejstva Op. br. 1. OGI IKM Bradina od dana 22.04.1993. godine ERN broj 01853984 (O-62) ; Redovni borbeni izvještaj AR BiH, Komanda 44. Brdske brigade Jablanica broj 02/70-1-104/93 od 26.04.1993. godine (O-65); Zapovijest za napad "odbrana narodnih prava-Vrđi 93" ARBiH SO za P.N. ŠVK o dana 17.09.1993. godine, ERN broj 02098426 (O-110); Dnevni borbeni izvještaj Komandanta OG Igman broj: 03-592/4 od 16.04.1993. godine o sukobu (O-178);

⁴⁷ Zbirno izvješće na dan 16.04.1993. godine Glavnog Stožera HVO od 17.04.1993. godine u kojem se navodi da se desio napad na selo Trusina ERN broj: 0617-2036 – 0617-2039 (T-14); Bilten dnevnih događanja za dan 18.04.1993. godine HVO-a, Uprava vojne policije broj 02/4/3-02-971/93, ERN broj 01544499 – 01544501 (T-16); Izvješće za dan 16.04.1993. godine HVO-a, Brigada „Herceg Stjepan“ Konjic od dana 16.04.1993. godine ERN broj 01516484 (T-17); Izvješće o događajima u području Konjica Odjela za informiranje i istraživanje Glavnog Sanitetskog Stožera HVO-a broj: 02-5/1-42/93 od 04.05.1993. godine gdje je navedena hronologija događanja na području Konjica, a vezano za mrtve i ranjene vojnike HVO-a i civile hrvatske nacionalnosti ERN broj: 0150-4401-0150-4402 (T-19); Izvještaj brigade „Herceg Stjepan“ Konjic od 20.05.1993. godine ERN broj: 0102-7336 (T-21); Izvješće o stanju zaštite i pravne sigurnosti Hrvata u Konjicu- Općinsko vijeće Konjic broj 01-251/95 od dana 13.03.1995. godine ERN broj 01575145- 01575152 (T-25); Saznanja o počinjenim ratnim zločinima na području općina Jablanica i Konjic Centar SIS Mostar broj: 02-08-2-282/96 od 05.02.1996. godine ERN broj: 0157-1162 – 0157- 1173 (T-26); Tjedno izvješće Hrvatskog Informativnog Centra Zagreb broj: 1 od 09.08.1993. godine ERN broj: 0020-1542- 0020-1548 (T-27); Izvješće o genocidu na hrvatskim pučanstvom na teritoriji općine Konjic sačinjen u brigadi Herceg Stjepan Konjic i zaveden 25.04.1993. godine u GS HVO ERN broj: 0103-2198 – 0103-2199 (T-28); Kratka hronologija i prikaz počinjenih ratnih zločina od strane pripadnika ARBiH na području općina Mostar, Konjic, Jablanica i Prozor sačinjen od Komisije za utvrđivanje ratnih zločina HR HB broj: 27/95 od 30.03.1995. godine ERN broj: 0030-2925 – 0030- 2946 (T-29); Dopis Službe za razmjenu zarobljenika i drugih osoba HR HB broj: 01/IP-551/94 od 16.08.1994. godine ERN broj: 0157-0649 – 0157-0656 (T-30); Dopisa Službe za razmjenu zarobljenika i drugih osoba HR HB broj: 01-IP-446/04 od 09.06.1994. godine vezano za Izvješće vojnog asistenta zapovjednika UNPROFOR-a za sektor jugozapad ERN broj: 0129-8931 – 0129-8932 (T-31); Informacija za javnost Ureda za informiranje Zapovjedništva OZ Srednja Bosna IZM Vitez broj: 08-5-

u kojim se navodi da se napad na selo Trusina desio i u kojima se također se opisuje zločin u kojim su stradali civili i vojnici.

143. Iz navedenih dokaza, koji se odnose kako na vremenski period koji je prethodio periodu i radnjama iz optužnice, tako i na sam inkriminirani period „od 16.04.1993. godine pa do desetog mjeseca 1993. godine“, jasno prozilazi, da je na teritoriji BiH, a i konkretno na širem području općine Konjic, postojao oružani sukob između ARBiH i oružanih snaga HVO-a, čime Vijeće ovaj element nalazi dokazanim isključujući svaku razumnu sumnju, te se još jednom naglašava da su u brojnim preudama MKSJ, kao i u presudama Suda BiH, u odnosu na sukob između ove dvije strane utvrđeni i elementi međunarodnog oružanog sukoba.

(c) Djelo počinioca mora biti povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom;

144. Jedan od uvjeta iz člana 142. i 144. KZ SFRJ jeste i da mora postojati veza između djela optuženog i oružanog sukoba. Dakle, da bi se utvrdilo postojanje navedenog elementa, neohodno je sagledati status optuženog u inkriminiranom periodu, te postojanje uzajamnosti i zavisnosti izvršenja djela u odnosu na postojanje ranije obrazloženog oružanog sukoba, na širem području opštine Konjic. U konkretnom slučaju vijeće je ispitalo „*da li je postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri utjecalo na sposobnost počinioca da počinio zločin, njegovu odluku da ga počinio, način počinjenja zločina ili cij sa kojim je počinjen.*“⁴⁸.

145. Ovaj uslov je ispunjen ako je zločin počinjen kao podrška ili barem pod izgovorom situacije koja je proistekla iz oružanog sukoba.⁴⁹

146. Sudeće vijeće MKSJ u predmetu *Dragojub Kunarac i dr.* navodi:

„...Humanitarno pravo primjenjuje se i dalje na čitavoj teritoriji pod kontrolom jedne od strana, nezavisno od toga da li se konkretne borbe vode na mjestu na kojem su se odigrali dotični događaji. Stoga je dovoljno to što su zločini bili u tijesnoj vezi s neprijateljstvima koja su trajala na drugim dijelovima teritorije pod kontrolom strana u sukobu. Uslov da dato djelo bude u tijesnoj vezi sa oružanim sukobom zadovoljen je ukoliko su, kao u ovom slučaju, zločini počinjeni kao posljedica borbi, a prije prekida oružanih aktivnosti na određenom području, te ako su počinjeni radi postizanja nekog cilja ili iskorištavanja situacije nastale uslijed borbi...“⁵⁰

191/93 od 08.05.1993. godine ERN broj: 0102-0689 – 0102-0690 (T-33); Dopis Zapovjednika brigade Herceg Stjepan Konjic od 23.04.1993.godine ERN broj: 0150-7120 (T-34);

⁴⁸ *Tužilac protiv Kunarac i drugih*, predmet broj: IT-96-23 & IT-96-23/1-A presuda 12.06.2002. godine, stav 58.

⁴⁹ MKSJ, presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Dragojub Kunarac i dr.*, paragraf 58-59.

⁵⁰ MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Dragojub Kunarac i dr.*, paragraf 568;

147. Na osnovu nekoliko faktora može se odrediti postojanje nexusa između djela koje je počinio optuženi i oružanog sukoba. Faktori mogu obuhvatiti sljedeće:

- činjenicu da je počinitelj vojnik;
- činjenicu da žrtva nije vojnik ili činjenicu da je žrtva pripadnik suprotne strane;
- činjenicu da se za radnju može reći da služi krajnjem cilju vojne kampanje;
- činjenicu da je zločin izvršen u sklopu službenih dužnosti počinioca.⁵¹

148. Prema tome, odlučna je činjenica status optuženog u vrijeme izvršenja krivičnog djela, odnosno činjenica da je optuženi Džeko Edin, djelo počinio kao pripadnik Specijalnog odreda za posebne namjene "Zulfikar", odnosno pripadnost optuženog ovoj vojnoj formaciji, te učešće ove formacije u napadu na selo Trusina, je zasigurno utjecalo na sposobnost optuženog da počinio krivično djelo, te način počinjenja i cilj s kojim je djelo počinjeno.

149. Optuženi je u inkriminisano vrijeme bio pripadnik Specijalnog odreda za posebne namjene ARBiH "Zulfikar", koju činjenicu je i potvrdio i sam optuženi, a navedeno proizilazi i iz iskaza svjedoka (svjedok Bećiri Ramiz, Handanović Rasema i zaštićenog svjedoka "C") kao i sljedećih materijalnih dokaza: Dopis ministarstva za pitanje boraca i invalida odbrambeno – oslobodilačkog rata broj: 07-03-96-1/11, od 26.01.2012.godine sa Vob-2, Vob-3 i personalnog obrasca 7 na ime Džeko Edin⁵²; Vob 8 ARBiH za osobu Džeko Edin⁵³, Spisak vojnika Specijalnog odreda za posebne namjene ŠVK (ERN broj 02098414)⁵⁴ i iz Naredbe IV. Korpusa ARBiH- Odred za specijalna dejstva broj 1-10-878/94 od dana 16.04.1994. godine⁵⁵.

150. Prema tome sve radnje koje je počinio optuženi, počinio je u svojstvu pripadnika Vojne jedinice Specijalni odred za posebne namjene "Zulfikar" koja pozicija mu je upravo i omogućila da u vrijeme i u mjestu kako je to navedeno u izreci presude, izvrši navedena krivična djela, odnosno radnje ubistva ratnih zarobljenika i civila, a koje radnje su u direktnoj vezi sa postojanjem rata i oružanog sukoba.

(d) Počinitelj mora narediti ili počiniti djelo

Na kraju, počinitelj mora ili direktno izvršiti nezakonito djelo ili narediti drugima izvršenje istog kako bi snosio odgovornost kao direktni počinitelj djela, a kako je to predmetnom optužnicom stavljeno na teret. Nakon razmatranja svih predočenih dokaza Vijeće je zaključilo da je u konkretnom slučaju dokazano da je optuženi počinio radnje koje su mu tačkama 1 i 2.

⁵¹ Presuda Kunarac i drugi, drugostepena presuda, paragraf 59.

⁵² Dokaz T-2;

⁵³ Dokaz T-76;

⁵⁴ Dokaz O-1 - pod rednim brojem 180.- Džeko Edin;

⁵⁵ Dokaz O-66;

predmetne optužnice stavljene na teret (a koja analiza i utvrđeno činjenično stanje su obuhvaćeni sljedećim odjeljkom presude) čime je ispunjen i ovaj element krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika gdje je optuženi krivično djelo počinio kao saizvršilac, kao i element krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva gdje je optuženi krivično djelo počinio kao izvršilac.

a. Tačka 1. osuđujućeg dijela presude

151. Prije analize konkretnih radnji izvršenja i krivične odgovornosti optuženog za iste, ukratko će se izložiti činjenična utvrđenja vezana za postojanje Specijalnog odreda za posebne namjene Armije Bosne i Hercegovine "Zulfikar" (SOPN ARBiH "Zulfikar"), pripadnost optuženog u SOPN ARBiH "Zulfikar" kao i učešća optuženog i navedenog odreda u napadu na selo Trusina dana 16.04.1993. godine.

i. Formiranje i djelovanje SOPN ARBiH "Zulfikar"

152. Analizom provedenih dokaza Vijeće je nesporno utvrdilo da je jedinica SOPN ARBiH „Zulfikar“ u prvoj polovini 1993. godine, tačnije u aprilu mjesecu 1993. godine djelovala na području Hercegovine. Tada je baza navedene jedinice bila smještena u hotelu Mrazište na Igmanu, da bi potom jedan dio jedinice u aprilu mjesecu iste godine bio pomjeren sa Igmana na Bradinu gdje je stacionirana baza ove jedinice i gdje je navedena jedinica počela da izvodi borbena dejstva.

153. Navedeno prvenstveno proizlazi iz materijalnog dokaza, tačnije iz akta ARBiH 4. Korpusa – Specijalnog odreda za posebne namjene broj 04-10-2303/94 od dana 19.08.1994. godine kojim se dostavljaju podaci o godišnjici formiranja jedinice gdje je navedeno da je odred formiran odlukom Savjeta za nacionalnu odbranu, na sastanku održanom dana 10.06.1991. godine pod imenom Odred za prirodna i narodna prava R BiH, Sandžaka i Kosova – Zulfikar, a da je specijalni odred za posebne namjene otpočeo sa borbenim dejstvima dana 06.04.1992. godine.⁵⁶ Navedenom odredu je također aktom Štaba vrhovne komande oružanih snaga R BiH broj 86-2 od dana 05.02.1993. godine dodjeljen brojni naziv T-30372 i broj vojne jedinice 5683.⁵⁷

154. Nadalje, Svjedok „X“ je u svom svjedočenju pred pretresnim vijećem izjavio da se navedena jedinica u decembru mjesecu 1992. godine zvala „Odred za zaštitu narodnih i prirodnih prava Bosne i Hercegovine, Sandžaka i Kosova“, a da u januaru mjesecu 1993.

⁵⁶ Dokaz T- 105;

⁵⁷ Dokaz T- 44;

godine ista ta jedinica dobiva naziv Specijalni odred za posebne namjene pri Štabu Vrhovne komande.⁵⁸ Također, svjedok "J4" je tokom svog iskaza potvrdio da je krajem oktobra 1992. godine čuo da se formira specijalna jedinica na Igmanu, a da je ta jedinica imala naziv Specijalni odred za posebne namjene štaba vrhovne komande.⁵⁹ Nadalje i svjedok „M“ je potvrdio da u momentu kad se prijavio u navedenu jedinicu i to 17.07.1992. godine ista je nosila naziv Jedinica za odbranu narodnih i prirodnih prava BiH, Sandžaka i Kosova, te da je poslije ta jedinica preimenovana u Specijalni odred posebnih namjena štaba vrhovne komande.⁶⁰

155. Prema iskazima svjedoka u inkriminsanom periodu komadant navedene jedinice je bio Ališpago Zulfikar, dok je njegov zamjenik bio Bojadžić Nihad.⁶¹ Da je Ališpago Zulfikar u prvoj polovini 1993. godine bio komadant odreda, a Bojadžić Nihad zamjenik komadanta proizlazi iz Naredbe Štaba vrhovne komande ARBiH broj 13/37-39 od dana 04.03.1993. godine, a kojom naredbom su isti i raspoređeni na navedene dužnosti.⁶²

156. Dalje, navedeni odred je formalno na osnovu naredbe broj 14/75-52 od 10.06.1993. godine doživio organizacijsku promjenu pa je iz sastava 1. Korpusa, Specijalni odred za posebne namjene (VJ 5683) preveden u organski sastav 6. Korpusa ARBiH.⁶³ Nadalje, aktom ŠVK OS broj 14/75-63 od dana 05.07.1993. godine, Specijalni odred za posebne namjene „Zulfikar“ iz sastava 6. Korpusa ulazi privremeno u sastav operativne grupe - OG „Igman“, koja je neposredno potčinjena komandi 1. Korpusa.⁶⁴ Nakon toga, taj isti odred naredbom broj 14/75-100 od dana 01.09.1993. godine ulazi u sastav 4. Korpusa ARBiH.⁶⁵ Navedeno je potvrdila i odbrana uvođenjem u dokaze akt Komande 4. Korpusa ARBiH⁶⁶ upućen komadantu specijalnih jedinica „Zulfikar“ a koji se odnosio na uvezivanje snaga 4. Korpusa ARBiH gdje se jedinica „Zulfikar“ stavlja pod komandu 4. Korpusa ARBiH.

157. Odbrana optuženog je zastupala tezu da je SOPN ŠVK prestao da kao takav djeluje dana 12.04.1993. godine gdje je prepočinjen 1. Korpusu Armije RBiH, a kasnije 4. Korpusu što bi po mišljenju odbrane značilo da SOPN-a nije više djelovala pod komandom Štaba Vrhovne komande.

158. Obzirom da za pretresno Vijeće nije bilo neophodno posebno utvrditi da li je jedinica SOPN ARBiH „Zulfikar“ djelovala čitav period odnosno u inkriminirajuće vrijeme pri štabu Vrhovne komande ARBiH, isto se nije ni bavilo posebno navedenim pitanjem, jer je u smislu utvrđivanja elemenata ovog krivičnog djela nesporno utvrđeno da je ova jedinica djelovala na jednoj od strana u sukobu, odnosno na strani ARBiH, bez obzira da li je i kome je, faktički bila

⁵⁸ Transkript sa svjedočenja svjedoka "X" od dana 21.05.2013. godine . str. 5;

⁵⁹ Transkript sa svjedočenja svjedoka „J4“ od dana 26.02.2013. godine, str. 6;

⁶⁰ Transkript sa svjedočenja svjedoka „M“ od dana 15.01.2013. godine , str. 5 i 6;

⁶¹ Svjedok Bećiri Ramiz, Handanović Rasema, svjedok „C“, svjedok „X“, svjedok „R“, svjedok „J4“;

⁶² Dokaz T -45;

⁶³ Dokaz T - 116;

⁶⁴ Dokaz O-188;

⁶⁵ Dokaz T – 113;

⁶⁶ Dokaz O-109;

podređena, i da je djelovala na navedenom području kao i to da je optuženi Džeko Edin bio pripadnik te jedinice, te da je u tom svojstvu isti i djelovao u tom periodu.

159. Da je optuženi bio pripadnik SOPN „Zulfikar“ u inkriminirajuće vrijeme, prvenstveno proizlazi i izjave samog optuženog koji nije sporio, a niti njegova odbrana, da je isti tokom 1993. godine bio pripadnik SOPN „Zulfikar“ te da je u tom svojstvu učestvovao u akciji „Trusina“. Prilikom svog svjedočenja optuženi je izjavio da je u odredu SOPN-a 1993. godine imao poziciju običnog vojnika.

160. Također, i njegovi saborci koji su tog dana učestvovali u napadu na selo su saglasno izjavili da je isti bio pripadnik SOPN „Zulfikar“. Između ostalih navedeno su potvrdili svjedoci, Bećiri Ramiz, Handanović Rasema, zaštićeni svjedok „C“, svjedok „R“, svjedok „J4“, svjedok „M“, i svjedok „U“.

161. Zaštićeni svjedok „C“ je tokom svog svjedočenja izjavio da je optuženi Džeko Edin bio običan vojnik isto kao on.⁶⁷ Drugi svjedoci su se izjašnjavali također povodom statusa optuženog, te su tom prilikom izjavili da je isti imao određene privilegije, ali nijedan od tih svjedoka nije decidno niti jasno naveo da je optuženi imao neku komandnu funkciju.

ii. Napad na selo Trusina dana 16.04.1993. godine i učešće pripadnika SOPN ARBiH „Zulfikar“ i samog optuženog u navedenom napadu

162. Vijeće je bez sumnje utvrdilo, a što odbrana u toku postupka i nije osporavala, da se napad na selo Trusina od strane pripadnika SOPN ARBiH „Zulfikar“ desio dana 16.04.1993. godine, a koji napad je počeo sa jednog uzvišenja iznad sela Trusina iz više pravaca.

163. Sa druge strane, odbrana je u svojim završnim riječima istakla da osporava da je optuženi Džeko Edin sudjelovao u *„dobro pripremljenom i ranije isplaniranom“* napadu, kao i to da je u tom napadu sudjelovao *„ne vodeći računa o razlikovanju civilnih i vojnih ciljeva“* kako je to optužnicom stavljeno na teret. Obzirom da je Vijeće našlo irelevantnim tvrdnje o pripremljenosti napada i vođenju računa o razlikovanju ciljeva, a obzirom na , kako je to već utvrđeno status optuženog kao običnog vojnika, te je iz izreke presude izostavilo u činjeničnom opisu navode *„u dobro pripremljenom“* i *„ne vodeći računa o razlikovanju civilnih i vojnih ciljeva“*, dok navode optužnice da je napad bio ranije isplaniran nalazi dokazanim, kako će to biti izloženo u nastavku presude.

164. Naime, iz izjava saslušanih svjedoka kako optužbe tako i odbrane proizilazi da su se jedinice tadašnjeg SOPN „Zulfikar“ u aprilu mjesecu, dana 13.04.1993. godine, pomjerali iz svog sjedišta na Igmanu u hotelu Mrazište, i da su preko Bradine došli u osnovnu školu u Parsoviće gdje je bilo sjedište 45. brdske brigade ARBiH, a gdje im je potom bilo izdato

⁶⁷ Svjedok „C“, Transkript sa glavnog pretresa od dana 10.10.2012. godine, str.32;

naređenje da će sutradan u jutarnjim satima krenuti iz Parsovića u pravcu sela Trusine. Iz izjava svjedoka također proizilazi da je negdje oko 40-tak pripadnika SOPN-a, između ostalih i optuženi Džeko Edin, tog jutra krenulo u napad na selo Trusina, tako što su podijeljeni u grupe pred školom u Parsovićima.

165. Tako je svjedok Bećiri Ramiz u svojoj izjavi naveo da su tog jutra kada je svanulo krenuli u napad na selo Trusina, te da su bili podijeljeni u grupe, a da je isti bio u grupi u kojoj je vođa bio optuženi Džeko Edin. Zajedno sa njima u grupi su bili i Handanović Rasema pod nadimkom Zolja, Čorbo Ramiz i Logo Edin. Nadalje navodi da je kraj sela bilo jedno brdo sa desne strane i jedna grupa je trebala da ide na to brdo gdje je HVO držao jedan rov, dok je njegova grupa išla sredinom, a da je pored te dvije grupe bila još jedna grupa koja je išla lijevom stranom. Svjedok je u svojoj izjavi naveo da je njegova grupa prva napala, a da je on lično dao znak za početak napada tako što je ručnim bacačem ispalio dvije, tri granate u selo odnosno u jednu kuću. Nakon toga su se počeli spuštati niz šljivik odakle su krenuli u pretresanje kuća u selu Trusina.

166. Također, svjedokinja Handanović Rasema je svjedočila na okolnosti napada na selo Trusina, pa je ista opisala da je i sama bila pripadnik SOPN "Zulfikar" te da je u akciju na selo Trusina krenula sredinom aprila 1993. godine, a koju akciju su radili zajedno sa 45. brdskom brigadom. Nadalje, svjedokinja je navela da je njih bilo postrojenih pred školom u Parsovićima oko 40- tak, te da su dobili naređenje da krenu na selo Trusina. Kroz svoje svjedočenje svjedokinja je opisala da su raspoređeni bili u više grupa, da su prolazili kroz selo, pretresali kuće, smještali civile i vojnike HVO koji nisu bili trenutno na položajima u grupe, i to tako da se skupi veća grupa ljudi kako bi se isti izolovali.

167. Nadalje, i svjedok "C" koji je također bio pripadnik SOPN "Zulfikar" i isti je svjedočio na navedenu okolnost te je izjavio da je sa njim u Parsoviće stigao i optuženi Džeko i da su zajedno sa vodičima krenuli u pravcu Trusine. Svjedok navodi da je krenuo desnim dijelom naselja, do nekih kuća.

168. Svjedok "E" je također svjedočio na okolnost napada na selo Trusina kojom prilikom je naveo da je i sam učestvovao u istom, gdje je naveo da kada su došli do jednog brda, gdje je bio dogovor da će optuženi Džeko sa jednom grupom napadati brdo Križ, jedna grupa će ići sredinom tog brda da uđe u selo, dok je treća grupa trebala ići u pravcu Seonica i Sultića kako bi se sa desne strane uključila u Trusinu. Nadalje, svjedok je naveo da je optuženi sa svojom grupom prvi "uletio" u zaseok Gaj, a zatim se supustila i grupa u kojoj je bio svjedok, te je na taj način krenula akcija. Svjedok je također potvrdio da je akcija trajala pet do deset minuta, maksimum pola sata.

169. Pored toga, ovaj svjedok je upitan tokom svjedočenja da li se to jutro dogovaralo na koji način će se ulaziti u Trusinu, svjedok je izjavio da su pripadnici SOPN-e od ranije znali kako će izvesti akciju i kojim pravcem će ići.⁶⁸

170. Nadalje i svjedok "X" je svjedočio na okolnost napada na selo Trusina koji je u svom svjedočenju izjavio da je i on kao pripadnik SOPN-e učestvovao u navedenom napadu, te da su na selo Trusina krenuli u jutarnjim satima. Isti je naveo da su bili postrojani, te da su isti bili podjeljeni u dvije ili tri grupe, a svaka grupa je imala svog vođu.

171. Također svjedok "R" je bio pripadnik SOPN "Zulfikar" te je isti naveo da su krenuli ujutro sa jednog brda u akciju, te da su postojali vodiči koji su ih vodili do određenog dijela, te da su na tom mjestu bili podjeljeni u grupe.

172. Kao i ostali svjedoci, na okolnost kad je započela akcija na selo Trusina, svjedok "U" je odgovorio da su u akciju krenuli oko četiri, pola pet sati ujutro iz Parsovića, odnosno da su tada krenuli pješke prema selu Trusina.

173. Odbrana je tokom postupka pokušavala da ospori kredibilitet određenih svjedoka koji nisu na saglasan način svjedočili u pogledu činjenice koliko grupa je bilo formirano i s koliko je grupa jedinica krenula u napad na selo Trusina. Pojedini svjedoci su u svojim iskazima izjavili da su bile dvije grupe⁶⁹ dok su drugi svjedoci izjavili da ih su bile tri grupe⁷⁰, kao i to da je bilo svjedoka koji se uopšte nisu izjanšnjavali na broj grupa u koje su bili podijeljeni⁷¹. Međutim, po mišljenju Vijeća teško je očekivati od svjedoka da se sjeća baš svakog detalja ili vremenskog slijeda događaja imajući u vidu njegovu izloženost okolnostima koje su po svojoj prirodi i intezitetu takve, da prelaze prag uobičajne stresnosti i straha. Takvom zaključku svakako treba dodati protek vremena, kao i različite perceptivne sposobnosti svjedoka koje su svakako individualne. Pored toga Vijeće smatra da takve nedosljednosti odnosno razlike u iskazima nisu takvog inteziteta da bi bitno utjecale na vjerodostojnost iskaza svjedoka u cjelosti.

174. Pretresno vijeće je na osnovu iskaza saslušanih svjedoka utvrdilo da je u navedenoj akciji učestvovalo više jedinica i to pored jedinica SOPN-e "Zulfikar", pripadnici 44. Brdske brigade ARBiH, pripadnici jedinice Tigrovi, pripadnici specijalne jedinice 45. bbr, Brdske brigade ARBiH kao i pripadnici jedinica ARBiH iz Gornjeg Vakufa. Također, iz izjava saslušanih svjedoka⁷² proizlazi da su pripadnici SOPN-e "Zulfikar" tokom akcije na selo

⁶⁸ Svjedok „E“, Transkript sa glavnog prteres od dana 23.10.2012. godine. Str.12.: **Tužiteljica** : Je li se to jutro dogovaralo na koji način će se ulaziti u Trusinu? **Svjedok** : Oni su otprilike, koliko sam ja njim mogo da razumem, oni su još to od prije znali kuda će ko, a mi smo opet kad smo i u kući smo tu malo pričalio tome i kada smo izašli poviše Gostovića na onaj brdašce poviše Gostovića, gdje se vidi Križ, dole gdje je Trusina, lijevo ovamo kud se ide za Seonicu i ono kuc će, kuda ko treba da ide.“

⁶⁹ Svjedok "J4", transkript od dana 26.01.2013. godine, str.9; Svjedok „M“, transkript od dana 15.01.2013. godine, str. 9;

⁷⁰ Svjedok „R“, transkrip od dana 29.01.2013. godine, str.10;svjedok Bećiri Ramiz, transkript od dana 28.08.2014. godine;Svjedok „E“. Transkript pd dana 23.10.2102. godine, str.13;

⁷¹ Svjedok Handanović Rasema, transkript od dana 11.09.2012. godine, str. 71, Svjedok „X“ , Transkript sa glavnog pretresa od dana 21.05.2013. godine, str.7;

⁷² Svjedok Bećiri Ramiz, Transkript sa glavnog pretresa od dana 28.08.2012. godine, str.9;Svjedok Handanović Rasema, Transkript sa glavnog pretresa od 11.09.2012. godine, str. 11; Zaštićeni svjedok „R“-

Trusina imali vodiče, mještane sa tog područja, koji su bili pripadnici 45. Bbr., a koji su im pokazivali pravac kretanja i poziciju neprijatelja kao i to da su im govorili koje kuće su hrvatske, a koje muslimanske.

175. Vijeće je dakle na osnovu provedenih dokaza tačnije iskaza svjedoka, nesporno utvrdilo da je optuženi Džeko Edin kao pripadnik SOPN ARBiH "Zulfikar", učestvovao dana 16.04.1993. godine u napadu na selo Trusina.

176. Vijeće je također analizom izjava svjedoka koji su svjedočili u ovom predmetu nesporno utvrdilo da je optuženi tog dana nosio maskirnu uniformu sa crnim prslukom, te da je isti tog dana prilikom akcije odnosno napada na selo Trusina posjedovao i nosio pušku M-16. Iako je većina svjedoka u svojim izjavama navela da je optuženi bio u crnoj uniformi, Vijeće je sobzirom na protek vremena prihvatilo odstupanja u sjećanjima, jer isti nisu drastično različiti, posebno imajući u vidu da opis uniforme optuženog kao crne uniforme ili maskirne uniforme sa crnim jurišnim prslukom je dosta slično, a naročito pod okolnostima kada u akciji učestvuje veći broj pripadnika koji svi nose slične, odnosno uniforme sa sličnim karakteristikama.

177. Sam optuženi je u toku saslušanja izjavio da je u inkriminsano vrijeme imao maskirnu uniformu sa crnim prslukom na sebi. Međutim, u pogledu naoružanja koje je nosio, isti je naveo je da je posjedovao srpski snajper "Crvene Zastave" sa drvenim kundakom, ali bez optike, tj. da se radilo o poluautomatskoj pušci koja nije imala opciju rafalne paljbe. Dakle, suprotno navodima optužnice u pogledu načina ubistva lica u selu Trusina i utvrđenju koje proizilazi iz iskaza svjedoka da je paljba kritične prilike bila rafalna, odbrana optuženog i optuženi su dokazivali da je optuženi u akciji na selo Trusina dužio poluatomastku pušku, te da se tom puškom nije moglo rafalno pucati.

178. Međutim, pretresno Vijeće je do utvrđenja da je optuženi tog kritičnog dana nosio maskirnu uniformu sa crnim prslukom kao i to da je isti posjedovao pušku M-16, došlo prvenstveno na osnovu iskaza svjedoka, pa je tako svjedok Bećiri Ramiz prilikom svjedočenja na glavnom pretresu izjavio da je optuženi tog dana nosio crnu uniformu, te je također naveo da isti jedno vrijeme nosio pušku M-16, navodeći: *"Pa ja mislim da je i taj dan imao."*⁷³ Ponovno, prilikom unakrsnog ispitivanja odbrana je postavila pitanje koje naoružanje je optuženi tog dana imao, kojom prilikom je svjedok izjavio: *"Ja mislim da je M-16 bila"*.⁷⁴

179. Zatim, svjedok "E" je također na glavnom pretresu opisao da je optuženi tog dana, odnosno dana kad je bio napad na selo Trusina, imao naoružanje M 16, te da je većina pripadnika Zukine jedinice imalo crne kombinezone, odnosno uniforme. Nakon toga, prilikom unakrsnog ispitivanja, svjedok je potvrdio da je optuženi tog dana bio obučen u crnu uniformu, sa jurišnim prslukom, te da je zasigurno imao pušku M 16.

Transkript od dana 29.01.2013. godine; Zaštićeni svjedok „J4“ od dana 11.09. 2012.godine, str.11; Zaštićeni svjedok „M“- Transkript sa glavnog pretresa od dana 15.01.2013. godine, str.42; Optuženi Džeko E. – Transkript sa glavnog pretresa od dana 10.12.2013. godine, str. 36;

⁷³ Svjedok Bećiri Ramiz, Transkript sa glavnog pretresa od dana 28.08.2012. godine, str.13;

⁷⁴ Svjedok Bećiri Ramiz, Transkript sa glavnog pretresa od dana 28.08.2012. godine, str.36;

180. Također, na ove okolnosti svjedočila je i svjedokinja Handanović Rasema koja je izjavila da su tog dana svi pripadnici koji su učestvovali u napadu imali crne jurišne prsluke, a da su otpušeni Džeko, Nedžad i Popara bili naoružani puškom M- 16.

181. I svjedok "C" je u svom svjedočenju naveo da su tog dana kada su krenuli u akciju na Trusinu svi pripadnici SOPN "Zulfikar" imali automatsko oružje. Svjedok je na pitanje da li su svi imali automatsko oružje izjavio : "Svi smo imali".⁷⁵

182. Na osnovu saglasnih prethodno navedenih izjava svjedoka Vijeće je zaključilo da je optuženi u napadu učestvovao sa naoružanjem M 16, koja je bila automatska puška.

183. Vijeće napominje, a izvan prednjeg zaključka Suda da je optuženi kritične prilike bio naoružan puškom M -16, da sama vrsta naoružanja koju optuženi kritične prilike posjeduje čak nije ni činjenica koja je od odlučnog značaja i da se kao takva ne mora utvrditi van svake sumnje. Naime, čak ni tvrdnja optuženog kako kritične prilike nije imao automatsko naoružanje ne bi bila ekskulpirajuća po njega, jer ono što je bitno je da je nesumnjivo utvrđeno da je optuženi kritične prilike poduzeo radnju, odnosno otvorio vatru iz naoružanja podobnog da nanese smrtonosne povrede oštećenim, bez obzira da li je to naoružanje bilo automatsko ili poluautomatsko kako to on tvrdi. Obzirom da je nesporno i za odbranu da su neki pripadnici jedinice kritične prilike, odnosno prilikom napada na selo Trusina imali automatsko naoružanje, te obzirom da je nesporno da je u likvidaciji učestvovalo više pripadnika (četiri do pet) to je očigledno da je barem jedan od njih imao automatsko naoružanje, što objašnjava činjenicu da su svjedoci čuli zvuk rafalne paljbe prilikom likvidacije postrojenih bojovnika HVO-e, a o kojim činjenicama se detaljnije obrazlaže u nastavku presude.

184. Istovremeno, Vijeće podsjeća na sudsku praksu i standard utvrđivanja činjenica u sličnim predmetima ratnih zločina prema kojoj je moguće utvrditi da više počinitelja postupaju zajedno i da su odgovorni kao neposredni izvršioc u ubistvu više žrtava, ako je na osnovu ponuđenih dokaza moguće izvesti zaključak da je svaki od izvršilaca fizički učestvovao u materijalnim elementima krivičnog djela ubistva, zajedno sa ostalim počiniocima, a imajući u vidu okolnosti tog ubijanja i položaj žrtava, kao i da nije potrebno da se pokaže čijim je metkom ubijena svaka od žrtava. Vijeća su zaključila da su ti počinioci odgovorni za smrt svih žrtava, bez obzira na to da li je u slučaju svake od njih upravo optuženi ispalio smrtonosni metak.⁷⁶

⁷⁵ Svjedok „C“, Transkript sa glavnog pretresa od dana 10.10.2012. godine, str.10;

⁷⁶ Drugostepena presuda u predmetu *Limaj i drugi*, par. 47-50. V. takođe Prvostepena presuda u predmetu *Limaj i drugi*, par. 664, 670, 741., Drugostepena presuda u predmetu *Lukić i drugi*, par 162 br. IT-98-32/1-A od 04.12.2012.godine

iii. Činjenice u vezi sa ranjavanjem dvojice pripadnika SOPN ARBiH "Zulfikar"

185. Na osnovu izjava saslušanih svjedoka pretresno Vijeće je utvrdilo da je ubistvu šest bojovnika HVO-e u zaseoku Gaj prethodio događaj ranjavanja dva pripadnika SOPN ARBiH "Zulfikar", i to zaštićenog svjedoka "U" i vojnika Šemsović Samira (Samko) koji je kasnije od zadobijenih povreda i preminuo. Na ove okolnosti su svjedočili brojni svjedoci optužbe i to zaštićeni svjedok "U", svjedok Bećiri Ramiz, Handanović Rasema, zaštićen svjedok "C", "E", "X", "J4", "M", svjedok Karović Atif i svjedok Šahinović Salko. Također, svjedoci odbrane Poturović Redžo i svjedok Hakalović Mustafa su svjedočili na iste okolnosti.

186. Zaštićeni svjedok "U" je svjedočio da se ranjavanje desilo u blizini jedne prodavnice, nakon čega im je u pomoć pritekao Bećiri Ramiz koji ih je izvukao "ispod paljbe" pred jednu kuću gdje im je ukazana prva pomoć. Navedeni svjedok je također izjavio da je po njih došao optuženi Džeko sa bijelim autom i odvuкао ih radi pružanja medicinske pomoći prema selu. U toku transporta su "sletili sa puta" te su ih morali "izvlačiti" iz auta. U manjoj zgradi u selu Gostović im je ukazana prva pomoć nakon čega su on i Samko prebačeni u bolnicu u mjestu Suhodol. Sjeća se da su za vrijeme transporta do bolnice jedno vrijeme nošeni na nosilima, i da je potom do bolnice Suhodol Samko prevežen u jednom autu, a on u drugom autu.

187. Na poseban upit, u kojim je sve prilikama vidio optuženog, počev od momenta njegovog ranjavanja, svjedok se jasno izjasnio da ga je vidio kada je došao autom po njih nakon ranjavanja i kada je auto "sletilo" sa puta.

188. Svjedok Bećiri Ramiz naveo je da su nakon ranjavanja Samka i svjedoka "U", iste počeli "izvlačiti" na zaklonjeno mjesto. Svjedok je dalje opisao da je iznio svjedoka "U" na brdo i nosio ga je 10-tak minuta nakon čega mu je ukazana prva pomoć od strane čovjeka koji je nosio sanitetsku torbu. Poslije toga su došli do jednog auta gdje je bio prisutan i Samko. Svjedok se ne sjeća da je u tom trenutku vidio optuženog, ali misli da je bio prisutan u momentu ranjavanja na raskrsnici. Svjedok je bio decidan da je na početku akcije bio sa optuženim.

189. Svjedokinja Handanović Rasema je prilikom saslušanja navela da su tog dana u akciji na selo Trusina ranjeni Samko i zaštićen svjedok "U", te da je sudjelovala u "izvlačenju" ranjenih, nakon čega im je pružena prva pomoć, dok je optuženi Džeko otišao po auto, i vratio se u auto tamnocrvene boje, trula višnja, marke Lada ili Škoda. Potom su ranjene stavili u to auto kako bi se prebacili do saniteta, a iste je vozio optuženi Džeko i svjedok "C", odnosno vozač je bio optuženi Džeko. Poslije ranjavanja su se počeli povlačiti istim putem kojim su i ušli u selo. Kada su došli u mjesto Gaj zatekli su svog saborca zvani Struja koji je čuvao žene i djecu "ispod jednog nadzida", dok je pored kuće bilo postrojeno šest ili sedam muškaraca. U odnosu na ranjavanje dvojice pripadnika SOPN-e svjedokinja je navela da joj je optuženi, poslije akcije u Parsovićima, pričao da je udario u jednu šljivu dok je prevozio ranjenike, te da su isti potom poslani za sanitet.

190. O ranjavanju dvojice pripadnika SOPN ARBiH "Zulfikar" i njihovom transportu poslije ranjavanja svjedočio je i svjedok "C" navodeći da je nakon ranjavanja pristiglo auto bijele boje

koje je vozio optuženi Džeko, te da je svjedok prišao u tom momentu autu kako bi ubacio Samira tj. Samka, te da je i on također ušao u auto kao i da je ranjeni zaštićeni svjedok "U" ubačen naprijed. Svjedok je jasno potvrdio da je optuženi Džeko vozio navedeno auto. Nadalje, svjedok navodi da su tako došli do improviziranog saniteta gdje je dvojici ranjenih ukazana prva pomoć koju je ukazao Karović Atif. Na poseban upit da li je svjedok vidio optuženog u momentu zbrinjavanja od strane Karović Atifa, svjedok navodi: " *Sad ne mogu, ne znam kako da ovo, trebalo bi da bude tu smo zajedno došli, nisam nešto i zagledao jer sam oko njih i tako*" U nastavku ispitivanja svjedok je ponovo upitan na istu okolnost kojom prilikom je naveo : " *Ja mislim da je on tu, ali nisam zagledao vjerujte, da sad kažem tu je i ne znam kako da vam to...*"⁷⁷ Nadalje je svjedok "C" naveo da je nakon ukazane prve pomoći zajedno sa ostalim vojnicima učestvovao u daljem transportu ranjenika na način da su ih jednim dijelom nosili na nosilima do jednog sela. Nakon toga, kad su sa ranjenicima došli u to jedno selo, neko od mještana je dao svoje vozilo pa su isti dalje transportovani, a prema njegovoj izjavi to auto je vozio optuženi Džeko, dok se on sam potom vratio nazad u Parsoviće.

191. Nadalje i svjedok "E" je svjedočio na okolnosti događaja ranjavanja dvojice saboraca tog dana, te je tom prilikom izjavio da su u jednom trenutku krenuli ka jednoj raskrsnici, to je bio put koji vodi ka selu Gaj i prema Gostovićima, da je zatim počela pucnjava kada je ranjen Samir. Zatim navodi da je isti započeo da puca po šumi odakle su procijenili da je dolazila paljba, te da su tada pritrčali optuženi Džeko, te Nedžad Hodžić i Popara, koji su izvukli Samka do raskrsnice, nakon čega se pojavio optuženi Džeko sa autom, te je potom vidio da su Samira stavili na haubu i izvukli dva, tri metra u rikverc, od kojeg momenta svjedok nije više vidio šta se sa njima dešavalo jer je nastavio da puca po šumi i da se povlači prema Buturović polju i prema zaseoku Gaj.

192. Također, svjedok "X" je svjedočio na okolnost ranjavanja dvojice pripadnika njihove jedinice, kojom prilikom je isti naveo da nije vidio sam čin ranjavanja, već je vidio kad je Samko nošen na nosilima, te da se sjeća da se pojavilo auto, da su Samka stavili u to auto i odvezli dalje prema pravcu izvlačenja njihove jedinice.

193. Svjedok "J4" je naveo da su nakon ranjavanja Samka i zaštićenog svjedoka "U", iste izvukli sa ugroženog mjesta te da je čuo da je optuženi Džeko sa autom Škoda došao i da ih je odvezao, kao i to da je negdje "sletio sa puta u neku šljivu".

194. I na kraju, svjedok "M" je svjedočio na okolnost ranjavanja, te je potvrdio da je vidio da su Samko i zaštićeni svjedok "U" pogođeni, a da su ostali vojnici poslije toga izašli iz jedne garaže i otvorili vatru prema vikendicama koje su bile na jednom brdu. Svjedok je nadalje naveo da je Nedžad pritrčao Samku, a da je neko drugi pritrčao prema zaštićenom svjedoku "U", da su ih sklonili sa mjesta ranjavanja i potom odveli pred jednu kuću da im ukažu pomoć. Kasnije je čuo da je ranjene optuženi Džeko odvezao dalje sa autom.

195. Na okolnost ukazivanja prve pomoći za dvojicu ranjenih pripadnika SOPN ARBiH "Zulfikar", svjedočili su Karović Atif i Šahinović Salko. Svjedok Šahinović Salko izjavio je da mu

⁷⁷ Svjedok „C“, Transkript sa glavnog pretresa od dana 10.10.2012. godine, str.17. i 18.;

je bilo poznato da je u mjestu Gostovići, u kući Ilića koja je bila napuštena, bila smještena ambulanta i da je u toj ambulanti prvu pomoć pružao jedan veterinar, Karović Atif, te da mu je poznato da je u vrijeme sukoba 16. -og također postojala ova ambulanta i da je čuo da je tu dovežen jedan od ranjenih Bošnjaka koji je kasnije prevezen u Parsoviće i dalje u Suhodol. Svjedok Karović Atif, po struci veterinar, koji je u improviziranoj ambulanti u Gostovićima ukazivao prvu pomoć, je tokom svog svjedočenja naveo da je vidio kako je vozilo bijele boje voženo preko livade i kako je "sletilo" sa puta ispred kuće, radilo se vozilu marke škoda i u njemu su bila dva ranjenika i dva vojnika. Jednog od pripadnika koji su dovezli automobil svjedok je poznavao, te je naveo da ga je znao po nadimku.⁷⁸Nakon što je iste previo, došli su vojnici da ih nose dalje.

196. Svjedok odbrane Poturović Redžo je naveo da je neko dovezao bijelu škodu u koju su ubacili ranjenike, te je on sjeo naprijed na haubu, da su se u autu nalazila dvojica ranjenih pripadnika i dvojica koja nisu bila ranjena, te da su se potom uputili u selo Gostović. Isti je naveo da je on jedini znao put prema Gostovićima, te da kad su se trebali vratiti pred kuću Ilića auto je skliznulo sa ceste i zaustavilo se pred jednom šljivom. Zatim je pritrčalo još vojnika koji su učestvovali u izvlačenju ranjenih, nakon čega je ranjene pregledao jedan veterinar. Svjedok je naveo da je previjanje trajalo oko petnaest minuta, da su tom prilikom bili prisutni i Zukini vojnici koji su dovezli te ranjene, nakon čega su napravili nosila i iste su potom dalje nosili prema Buturović polju.

197. Svjedok odbrane Hakalović Mustafa je opisao da je na položaju "Križ" u jednom momentu vidio da dolazi bijeli automobil iz pravca Kreše, nakon čega je trčeći krenuo prema Ilića kućama odnosno prema stacionaru. U tom trenutku je vidio da auto "slijeće" sa ceste, te da se isto zaustavilo udarajući od jedno drvo šljive. Svjedok dalje navodi da je pritrčao da pomogne u izvlačenju ranjenika. Nakon toga je vidio Redžu Poturovića da sjedi na haubi automobila te je isti pomagao u izvlačenju ljudi. Svjedok je potom opisao da su bila dva ranjenika, Samko i još jedan, a da je to saznao iz razloga što je čuo druge da spominju ta imena, te je čuo kako su spominjali i ime Džeko. Svjedok je potvrdio da je i Džeko došao sa ranjenicima, da je doktor Atif Karović ukazao prvu pomoć ranjenicima, nakon čega su ih snijeli do Padalovića kuća te ih potom ubacili u auto, da bi potom optuženi Džeko i njegov još jedan kolega sjeli u auto i odvezli ranjene za Parsoviće.

198. Na osnovu iznesenih navoda svjedoka kao i analize istih, Vijeće je zaključilo, i u tom smislu prihvatilo i navode optuženog da je nakon ranjavanja dvojice pripadnika SOPN ARBiH "Zulfikar" on iste sa autom prevezao do Gostovića gdje im je bila improvizirana ambulanta i gdje im je ukazana prva pomoć. Međutim, Vijeće nije prihvatilo odbranu optuženog i njegov iskaz u dijelu kojim je tvrdio da je nakon ukazivanja prve pomoći, on dalje u kontinuitetu, odnosno neprestano učestvovao u transportu ranjenika, nosio ih i odvezao u bolnicu, odnosno, Vijeće nije prihvatilo da je od momenta ranjavanja saboraca, pa do dolaska sa njima u bolnicu u Suhodolu neprestano bio sa njima, a o čemu će biti detaljnije obrazloženje u nastavku presude.

⁷⁸ Vijeće je zaključilo da se radi o zaštićenom svjedoku „C“;

199. Dovodeći u vezu iskaze svjedoka Vijeće je, prije svega, ustanovilo pojedinačne vremenske okvire za svaki događaj, te utvrdilo da se napad na selo Trusina desio u jutarnjim satima, u samu zoru, a kako su naveli brojni svjedoci optužbe koji su učestvovali u napadu, a potom da je od momenta napada na selo do momenta ranjavanja dvojice pripadnika SOPN ARBiH "Zulfikar" prošlo oko pola sata do četrdeset minuta. Svjedok Bećiri Ramiz je naveo da je prošlo pola sata do četrdeset minuta od momenta napada na selo do ranjavanja Samka i svjedoka "U". Ovo je potvrdio i zaštićeni svjedok "J4" koji je izjavio da prošlo nekih do sat vremena od momenta kad su ušli u selo do momenta ranjavanja Samka i svjedoka "U". Također na ovu okolnost svjedočio je i svjedok Karović Atif koji je izjavio da je čuo preko motorole da akcija ide po planu, sve dok nije uslijedio poziv da se javi jer imaju dva ranjenika, a koji poziv je uslijedio nakon sat, sat i pol. Pored navedenih svjedoka i svjedok odbrane Hakalović Mustafa je u svom iskazu naveo da od momenta početka akcije do momenta kada vidi vozilo u kome su bili ranjenici proteklo sat ili više vremena.

200. U odnosu na okolnost ranjavanja Vijeće je razmatralo izjave svjedoka koji su se izjašnjavali o vremenskim periodima, pa je Vijeće izjave svjedoka o ovoj okolnosti cijeniло u kontekstu činjenice da je od tada do danas protekao duži vremenski period, da je percepcija svakog čovjeka o proteku vremena inače drugačija, i da naročito ovisi od toga šta se dešavalo u tom periodu za koji se od njih traži da se izjasne koliko je trajao. U ovom slučaju, svjedoci su se trebali izjašnjavati o sjećanju povodom činjenica koliko je vremena prošlo u izrazito stresnoj situaciji, odnosno u situaciji borbenog konteksta, pažnje usmjerene na dvojicu ranjenih pripadnika, pažnje usmjerene na otklanjanje opasnosti odnosno neutraliziranja neprijateljskog položaja sa kojeg se na njih pucalo, potom pažnje usmjere na izvlačenje ranjenih pripadnika, njihovo zbrinjavanje i na dalju akciju, usljed čega sve izjave o proteku vremena Vijeće prihvata sa velikim oprezom i uzima ih kao relativno ili okvirno tačne. Na ovakav način Vijeće prihvata i cijeni i izjave svjedoka da je od momenta ranjavanja pa do dovoženja povrijeđenih do ambulante u selo Gostović prošlo negdje oko petnaest minuta, kako je to naveo svjedok "C" koji je izjavio da od momenta unošenja ranjenog Samka u auto pa do momenta voženja ranjenih do ambulante prošlo oko deset - petnaest minuta. Na isti način vijeće cijeni i izjavu da je od momenta ranjavanja dvojice pripadnika SOPN-e pa do momenta strjeljanja zarobljenika u Gaju proteklo oko dvadeset minuta kako je to naveo i svjedok "E" kazavši da od trenutka kada je Samko ranjen, pa do njegovog dolaska u mjesto Gaj gdje je vidio streljanje je prošlo nekih dvadesetak minuta. Zaštićeni svjedok "X" je na ovu okolnost izjavio da od momenta povređivanja Samka pa do momenta kada vidi streljački vod prošlo ne više od pola sata. I svjedok "J 4" je tokom svog svjedočenja naveo da je po njemu prošlo petnaest do dvadeset minuta. I na kraju i zaštićeni svjedok "M" je izjavio da je od momenta ranjavanja do trenutka streljanja prošlo otprilike do pola sata.

201. U odnosu na sam događaj u vezi sa strijeljanjem bojovnika HVO svjedoci navode da je trajao otprilike petnaest do dvadeset minuta, te da se isti dogodio oko podne tog dana. Svjedokinja Cecilija Šimunović⁷⁹ je prilikom davanja svog iskaza izjavila da se samo streljanje

⁷⁹ Svjedok Šimunović Cecilija, Transkript sa glavnog pretresa od dana 20.11.2012. godine, str. 40;

dogodilo "negdje oko podne". Također navedeno je potvrdio i zaštićen svjedok "R"⁸⁰ koji je naveo da se streljanje desilo "možda u podne". Zaštićeni svjedok "E" je izjavio da je zadržavanje u mjestu Gaj trajalo možda do petnaest do dvadeset minuta.

202. Svjedočeći na okolnosti razdaljine pojedinih lokacija u selu Trusina svjedok "M" je tokom svog svjedočenja naveo da je udaljenost od mjesta ranjavanja kod raskrsnice do mjesta gdje se nalazila ambulanta otprilike devetstopešest metara.⁸¹ I svjedok "U" koji je i sam ranjen tom prilikom, izjavio je da od mjesta gdje im je prvi put ukazana pomoć, pa do mjesta gdje su sletili sa autom, udaljenost iznosi oko kilometar.⁸²

203. Svjedok odbrane Poturović Redžo je naveo da je mjesto Gaj od ambulante u Gostovićima udaljeno "oko pola sata pješke". Svjedok Drago Drljo je izjavio da se od kuće porodice Ilić koja se nalazila u Gostovićima (ambulanta) do njegove kuće u Gaju može doći za deset minuta, a da ima i drugi put kojim bi trebalo oko petnaest minuta. Pored navedenog i svjedoci oštećeni, koji su bili prisutni u Gaju su svjedočili na okolnosti udaljenosti i potrebnog vremena za prelazak određene distance pa tako Anica Blažević navela da je Ilića kuća bila udaljena nekih dvadesetak ili petnaest minuta od Gaja. Pritome je navela da se njena obiteljska kuća nalazila u blizini kuće gdje su streljani zarobljenici.

iv. Streljanje u zaseoku Gaj

204. U pogledu inkriminacije iz tačke 1. optužnice, Vijeće je nesumnjivo utvrdilo da je dokazan navod iz optužnice da je dana 16.04.1993. godine u zaseoku Gaj, selo Trusina ubijeno šest muškaraca i to na osnovu iskaza očevidaca i saboraca optuženog, svjedoka Handanović Raseme i zaštićenih svjedoka "R", "E" i "J4", zatim zaštićenog svjedoka "X" i "M", te svjedoka Šahinović Salke, Blažević Anice, Delinac Mare, Drljo Dragana, Drljo Milke, Šimunović Cecilije, Drljo Mare i Drljo Nikole. Navedeni svjedoci su saglasno izjavili da se ubistvo strijeljanja 6 muškaraca desilo na način kako je to opisano u tački 1. osuđujuće presude i da je taj događaj uslijedio nakon ranjavanje dvojice pripadnika SOPN ARBiH "Zulfikar".

205. Svjedokinja Handanović Rasema koja je i saizvršilac u ubistvu muškaraca navela je da je učestvovala u akciji napada na selo Trusina zajedno sa optuženim Džeko Edinom, te je opisala da se događaj strijeljanja desio u mjestu Gaj, gdje je prilikom dolaska u selo zatekla svog saborca zvani Struja koji je okupio žene i djecu iz tih kuća ispod jednog nadzida. Navodi da je vidjela da je iznad, pored neke kuće bilo postrojeno šest ili sedam muškaraca, i da su to bili zarobljeni Hrvati, te da su ti zarobljenici stajali ispred neke kuće ili štale. Nadalje navodi da je u jednom trenutku Nedžad izašao iz kuće te je zvao Nihada Bojadžića da pita šta da radi sa

⁸⁰ Zaštićen svjedok „R“, Transkript sa glavnog pretresa od dana 29.01.2013. godine, str.20;

⁸¹ Zaštićeni svjedok „M“, Transkript sa glavnog pretresa od dana 15.01.2013. godine, str. 48. i 49.;

⁸² Zaštićen svjedok „U“, Transkript sa glavnog pretresa od dana 19.02.2013. godine, str. 16.;

zarobljenicima, na što mu je Nihad rekao da pobije sve. Navedeni razgovor je svjedokinja čula, jer je isti vođen preko motorole. Svjedokinja dalje navodi da je Nedžad nakon toga rekao: "streljački vod", i svi koji su bili tu od saboraca su se postrojili i to ona, Menta, Orhan, Nedžad, Džeko, Popara, te je u tom momentu jedan od mladića koji je bio tu postrojen počeo da bježi i svi su počeli da pucaju. Svjedokinja je na kraju navela da su sva postrojena lica pobijena.

206. Opisujući sam čin streljanja svjedokinja je navela da je optuženi Džeko stajao sa njene desne strane u momentu kada se započelo pucati u postrojene ljude, te da su također sa njene desne strane stajali još i Nedžad, Popara i Orhan. Dalje je svjedokinja opisala da su svi stajali jedan do drugoga, a da razmak nije bio veliki. Sam čin strijeljanja se prema navodima svjedokinje odigrao u jako kratkom vremenu.

207. Predmetni događaj potvrdio je i zaštićeni svjedok "E" koji je bio također pripadnik SOPN ARBiH "Zulfikar", a koji je dana 16.04.1993. godine učestvovao u akciji napada na selo Trusina, te se isti nakon događaja kada su ranjena dva pripadnika SOPN ARBiH "Zulfikar" uputio sa još jednim pripadnikom u zaseok Gaj gdje je primjetio da su uz zid postrojeni zarobljenici, rukama okrenuti ka zidu. Svjedok navodi da se sklonio iza jedne kuće ili štale, te kako je gledao pravo na tu kuću vidio je da su zarobljenici bili naslonjeni na zid, i da su bili u uniformi i u civilu. Svjedok je opisao da je on stajao iza njihovih leđa, a da je vidio pripadnike svoje jedinice, te navodi: *"Kad sam stigo tu, Emir Popara prišao je sa lijeve strane tim zarobljenicima. Na sredini je bio Nedžad Hodžić. Sa njegove desne ili moje desne strane, stajao je možda pola metra, metar od njega, onaj Edin Džeko. Iza njega možda pola metra bila je Zoja. E poviše njih je imalo još dva, tri vojnika koliko se sjećam i što me je najviše iznenadilo bio je ovaj Hakalović je bio u čošku."* Nadalje, svjedok navodi dok je gledao u zarobljenike, primjetio je čovjeka u uniformi, misli da je mlađe dobio bio, te da je imao dužu kosu i da je isti stalno razgledao nekoliko puta lijevo – desno, te da je u tim trenucima Nedžad sa nekim razgovarao na motoroli i samo je odjednom rekao "streljački vod". Nakon toga, svjedok je vidio kako taj momak, što je razgledao lijevo i desno, iskače iz stroja i kreće lijevo ka Popari. U tom trenu je vidio da Popara puca za njim, tj. da je isti počeo prvi da puca, a da su ostali počeli da pucaju za njim, pritome navodeći da pucaju : *"... i Nedžad i Džeko i Zoja."* Svjedok je naveo da je vidio da svi pucaju u pravcu zarobljenika koji su stajali uza zid, te da je ta pucnjava trajala nekoliko sekundi. Svjedok je još dodao da su poslije pucnjave Nedžad i Zoja prišli zarobljenicima i da su ih "ovjeravali". Nakon toga su se svi počeli povlačiti u pravcu Gostovića.

208. Na okolnost predmetnog događaja, zaštićeni svjedok "J4", koji je također bio pripadnik SOPN ARBiH "Zulfikar", navodi da je nakon ranjavanja dva pripadnika njegove jedinice, otišao u selo Gaj gdje je zatekao nekoliko vojnika svoje jedinice. Svjedok je naveo da je zatekao vojnika zvani Struja, Zolju, te da je vidio vojnike i civile postrojene, okrenutih leđima prema njima, tj. lica su im bila okrenuta prema zidu kuće. Nadalje, svjedok navodi da je u jednom trenutku Nedžad Hodžić rekao " *pobijte ih*", te da je jedan momak izašao iz stroja i počeo da bježi prema selu, te da su zapucali prema njemu i pogodili ga. Svjedok navodi da su tu bili Džeko, Zoja i Nedžad, te da su oni pucali na zarobljenike i te da su ih "pobili".

209. Zaštićeni svjedok "R", pripadnik SOPN ARBiH "Zulfikar" i očevidac strijeljanja muškaraca, je na okolnosti ovog događaja,⁵⁵ naveo da je on odbio da stane u streljački vod

te da puca u zarobljenike. Svjedok je nadalje u svom iskazu naveo da je u jednom momentu jedan od mušakaraca iskoristio priliku da se odmakne od vojnika kojom prilikom je počeo bježati, a da se odmah počelo pucati na istog. Također je izjavio da su na tog čovjeka počeli pucati Zolja, Menta, Džeko, Đoni i Struja. Na kraju je naveo da je navedeni događaj posmatrao iz neposredne blizine (...*pet, šest, deset metara najviše*), te da je pucnjava kratko trajala pritome navodeći : *“Ljudi su strejani, pucali su rafalno u jude, judi su pokošeni. Nije bilo sto judi, pa da pucaju judi non stop, to je bilo nešto šakica malo judi, to se je se brzo odigralo.”*⁸³

210. U unakrsnom ispitivanju svjedok je izjavio da su ljudi bili postrojani, ali da smatra da nije Samko ranjen tako teško, da bi možda sada ti muškarci bili živi, odnosno da je strijeljanje zapravo vezano za vijest o ranjavanju saborca Samka.

211. Iako svjedok „X“ nije naveo da je na mjestu streljanja vidio optuženog, isti je opisao da je došao do mjesta gdje su bili sakupljeni civili i pripadnici HVO-a i, navodi da je tu negdje vidio Hodžić Nedžada kako organizuje streljački vod. Nakon što je to čuo, strijeljanje nije vidio, jer navodi da je negdje otišao kada se zapucalo pa se sklonio i sjeo da zapali cigaru okrenut leđima. Nadalje je svjedok naveo da je čuo rafalnu paljbu koja je trajala par sekundi, te da su pripadnici HVO-a poslije toga bili mrtvi. Ovaj svjedok je izjavio da ne može sa sigurnošću da tvrdi ko je bio prisutan tada osim Hodžić Nedžada i Zolje, dok je vidio još dvoje ili troje pripadnika njegovog odreda ali se njihovog identiteta ne može sjetiti.

212. Zaštićeni svjedok “M” je naveo da isti nije vidio strijeljanje, ali je, vidjevši da će se nešto desiti ušao u jednu kuću i nije izlazio iz nje dok ga nisu zvali da idu dalje, a u međuvremenu je čuo rafalnu paljbu. Svjedok dalje navodi da je po izlasku iz kuće video leševe, odnosno četiri do pet leševa uz zid kuće, a jedan ispod podzide, te je pretpostavio da je ta osoba počela bježati i da je neko rafalom počeo pucati na njega. Nadalje, svjedok je izjavio da se poslije toga vratio sa ženama, djecom i ostalim pripadnicima njegove jedinice do kuće odakle je krenula akcija tog jutra. Na poseban upit naveo je: *“Pa, vicjelo se da će se desiti nešta ružno, da će se desiti neka osveta, da će biti nešta, jednostavno mak'o sam se odatle, ušo sam u kuću, da ne budem na očima, da ne dođem u situaciju da neko kaže, stani pucaj.”*⁸⁴

213. Nadalje, svjedoci Blažević Anica, Delinac Mara, Drljo Dragan, Drljo Milka i Šimunović Cecilija su istovjetno opisali događaje koji su se dogodili prije i nakon ubistva šest muškaraca. Naime, svi svjedoci su bili prisutni kada je izvršeno razdvajanje žena i djece od muškaraca, na način da su žene i djeca odvedeni iza jedne štale, sa kojeg mjesta nisu mogli vidjeti postrojene muškarce, ali su u određenom momentu čuli rafalnu pucnjavu. Nakon toga su žene i djeca odvedeni u kuću Marka Drlje, te su tom prilikom vidjeli leševe muškaraca, koji su prethodno bili postrojani.

214. Provedenim dokazima je također utvrđen identitet postrojanih muškaraca i to: Drljo Franjo, Drljo Ivan, Krešo Pero, Krešo Nedjeljko, Drljo Zdravko i Blažević Željko. Tako svjedok oštećena Blažević Anica, supruga ubijenog Blažević Željka, navela je da je uz staru kuću

⁸³ Transkript sa svjedočenja svjedoka „R“ od dana 29.01.2013. godine, str.19;

⁸⁴ Zaštićeni svjedok „M“, Transkript sa glavnog pretresa od dana 15.01.2013. godine, str. 49;

Vjekoslava Drlje vidjela postrojene vojnike i to Drljo Franju, Krešo Neđu, Krešo Peru, Krešo Ivana, Drljo Ivana i njenog pokojnog supruga, Blažević Željka, te da je nakon rafalne pucnjave nedugo zatim vidjela tijela ubijenih, između ostalog i mrtvo tijelo svog supruga.⁸⁵

215. Nadalje, svjedokinja Delinac Mara navodi da je kod kuće Drljo Vjekoslava vidjela nekoliko vojnika i civila postrojenih uz staru kuću, pa je tako vidjela Blažević Željka, Krešo Peru, Krešo Nedeljka, Drljo Ivana, Drljo Franju i Drljo Zdravka. Ona je navela da su potom žene odvedene iza štale, te da od tog mjesta one više nisu mogle vidjeti vojnike, zatim se čula rafalna paljba koja je trajala kratko. Nadalje je svjedokinja izjavila da su nakon te rafalne paljbe vojnici došli po njih i odveli ih do tijela poginulih.⁸⁶

216. Također i svjedokinja Drljo Milka navodi da je vidjela postrojene Drljo Franju, Drljo Ivana, Drljo Zdravka, Krešo Peru, Krešo Nedeljka i Blažević Željka, a da je ona zajedno sa ženama i Drljo Draganom izdvojena iza štale. Nakon toga su se čuli rafali, da bi ih potom odveli u kuću Drljo Marka i tom prilikom svjedokinja je vidjela ubijena tijela prethodno postrojenih lica i to tijela Drljo Ivana, Blažević Željka, Krešo Pere i Krešo Nedjeljka.⁸⁷

217. Slično kao i prethodne svjedokinje i Šimunović Cecilija je bila u grupi sa ženama koja je bila izdvojena iza štale, kod kuće Drljo Vjekoslava, te je i ona vidjela postrojene muškarce pa je navela da su tada bili postrojeni Drljo Franjo, Krešo Nedeljko, Krešo Pero, Blažević Željko i Drljo Zdravko. Svjedokinja je navela da ista nije vidjela šta se događa, ali da je čula pucnjavu, te da su ih odveli poslije u kuću Drlje Marka, a zatim i do tijela ubijenih. Svjedokinja je opisala da je pucnjava bila više rafalna, koja je trajala „koji minut”, te da je bilo pucano iz više oružja, a ne iz jednog.⁸⁸

218. Također, svjedok Drljo Dragan je u svom iskazu naveo da je izdvojen i stavljen u grupu sa ženama i djecom, jer je isti tada imao trinaest godina. Sutradan je došao i pokrio sva ubijena tijela. U svom iskazu je naveo da je prilikom izdvajanja vidio da ostaju uz zid postrojeni Drljo Franjo, Drljo Ivan, Krešo Nedjeljko, Krešo Pero i Drljo Krešo, te da je sutradan otišao u Gaj gdje je vidio tijela ovih muškaraca, odnosno tijelo svog brata Ivana, zatim Krešo Nedeljka, Krešo Pere, te svog strica Franje koja tijela je pokrio. Također, naveo je da je ispod jednog zida ugledao i tijelo Drljo Zdravka, kojeg su zvali Bosanac, kao i tijelo svog oca i Ljubić Stipe koje je ugledao nakon što je ušao u kuću.⁸⁹

219. Na okolnosti smrti lica uloženi su izvodi iz matične knjige umrlih za Ivana Drlju⁹⁰, Nedeljka Krešu⁹¹, Peru Krešu⁹², Zdravka Drlju⁹³, Željka Blaževića⁹⁴ i Franju Drlju⁹⁵. Uvidom u

⁸⁵ Transkript sa suđenja- saslušanje svjedokinje Blažević Anice od dana 30.10.2012. godine, str. 9 i 10;

⁸⁶ Transkript sa suđenja – saslušanje svjedokinje Delinac Mare od dana 30.10.2012. godine, str. 28 i 30;

⁸⁷ Transkript sa suđenja –saslušanje svjedokinje Drljo Milke od dana 13.11.2012. godine, str.39;

⁸⁸ Transkript sa suđenja – saslušanje svjedokinje Šimunović Cecilije od dana 20.11.2012. godine, str. 28 i 29;

⁸⁹ Transkript sa suđenja - saslušanja svjedoka Drljo Dragana od dana 13.11.2012. godine, str. 10 i 12;

⁹⁰ Dokaz Tužilaštva BiH broj T – 39;

⁹¹ Dokaz Tužilaštva BiH broj T-38;

⁹² Dokaz Tužilaštva BiH broj T -37;

⁹³ Dokaz Tužilaštva BiH broj T – 36;

⁹⁴ Dokaz Tužilaštva BiH broj T – 40;

izvode iz matične knjige umrlih nesporno proizlazi da su navedena lica preminula dana 16.04.1993. godine u selu Trusina, općina Konjic.

220. Na kraju i svjedok Šahinović Salko⁹⁶ je izjavio da mu je treći dan bilo naređeno da ukopa ubijena lica, pritome navodeći da je mogao biti 19. –ti april, te da mu je komadant Padalović Seid naredio da u Gaju ukopa ubijene ljude. Svjedok je izjavio da su sa njim bili Poturović Ibro, Memić Emin i Šehović Husnija, te da je tada ukopao Drljo Tomu, Drljo Franju, “Crnog”, Krešo Nedjeljka, Krešo Peru i “Bosanca”. Navedena lica po svjedokovoj izjavi su ukopana između kuće Drljo Tome i štale.

v. Činjenice i zaključci u odnosu na alibi optuženog

221. Odbrana je tvrdila da optuženi Džeko Edin nije mogao počinuti radnje opisane u tački 1. osuđujuće presude s obzirom da je u vremenu kada se desilo streljanje bojovnika u zaseoku Gaj optuženi učestvovao u transportu ranjenika u mjesto Suhodol u bolnicu, te da na taj način nije mogao ni biti prisutan na mjestu streljanja.

222. Naime, svjedok odbrane Poturović Redžo (koji nije bio pripadnik iste jedinice kao i optuženi) je svjedočeći na ovu okolnost naveo da je po ukazivanju prve pomoći ranjenicima u mjestu Gostović, zajedno sa ostalima prihvatio ranjenike i nosio ih prema Buturović Polju. Svjedok je opisao put kojim je nosio ranjene navodeći da su ih nosili ispod Ilića kuća kroz šljivike, te su potom kod jedne srpske kuće malo odmorili i dalje nastavili, a da su ih tom prilikom počeli sustizati drugi vojnici koji su im pomagali u nošenju. Svjedok navodi da su bili prisutni i „Zukini vojnici”, a da su sa njim zajedno nosila i dvojica vojnika koji su potom sa njim vozilom išli i do Gostovića ali da nikoga od tih vojnika nije poznavao.

223. Svjedok Hakalović Mustafa je svjedočio da je ranjenike nosio na nosilima, te su dvojica vojnika koji su prethodno dovezli ranjenike u autu, sa njim kasnije i nosili iste, odnosno da je zajedno sa svojim bratom i optuženim Džekom nosio prvog ranjenika, Samka, dok su Poturović Redžo i Padalović Suad nosili drugog ranjenog pripadnika.

224. Na isti je način i svjedok Hakalović Muharem, brat svjedoka Hakalović Mustafe, opisao nošenje i transport ranjenih, pa je naveo da je učestvovao u izvlačenju ranjenih iz automobila u Gostoviću kao i u nošenju ranjenih prema Padalovića kućama, te je isti opisao kako je čuo da Samko u jednom trenutku govori Džeki “pomozi mi”, te je na upit sudije u kojem trenutku je to čuo, svjedok odgovorio da se to dešava u momentu kad su ih vadili iz auta, ali da ga je Samko spominjao i dalje kad su ih nosili prema Padalovića kućama, govoreći “Džeko nemoj me ostavljati, pomozi”.

⁹⁵ Dokaz Tužilaštva BiH broj T - 41;

⁹⁶ Transkript sa suđenja- saslušanje svjedoka Šahinović Salke od dana 02.10.2012. godine, str. 11. do 15. ;

225. Svjedok "U" je svjedočeći na ovu okolnost naveo da su ih, kad je auto „sletilo” sa ceste, izvukli, i da je tu bio prisutan Džeko, a da su im na tom mjestu prišli i drugi ljudi koji su im pomogli da se izvuku iz auta. Nadalje je istakao: *'ja kol'ko se mogu sjetiti da, da, da su me nosili jedno vrijeme'*. Na upit člana vijeća da li se može sjetiti ko ga je nosio na nosilima tom prilikom, isti je izjavio: *"Ne mogu se sjetiti zašto sam napola mrtav bio"*.

226. Iako su svjedoci Hakalović Mustafa i Hakalović Muharem, bili saglasni u svojim izjavama iz kojih proizilazi zaključak da je optuženi Džeko čitavo vrijeme, počev od prevrtanja automobila pa do ukazivanja pomoći i daljeg transporta bio sa ranjenim, Vijeće iskazima ovih svjedoka nije poklonilo vjeru. Naime, svjedoci Hakalović Mustafa i Muharem su prilikom opisivanja transporta ranjenika potencirali samo ime optuženog Džeke, te nikoga osim njega nisu prepoznali niti vidjeli, te su na upite ko je sve bio prisutan tokom nošenja ranjenog Samka, spominjali samo svoja imena i ime optuženog, dok se drugih imena nisu mogli sjetiti, mada su spomenuli da je bilo negdje oko desetak vojnika koji su također pružali pomoć i ranjene nosili na nosilima. Također, oni nisu poznavali optuženog Džeku od ranije, a za njegovo ime su saznali tako što je jedan od ranjenih, uzvikavao da mu pomogne, tačnije govorio je "Džeko pomози mi". Nadalje, u situaciji kada je centralni događaj i sva pažnja prisutnih usmjerena na ranjene, kako prilikom ukazivanja prve pomoći u ambulanti, tako i kasnije za vrijeme nošenja ranjenih, teško je vjerovati da su mogli zapamtiti i decidno se izjasniti da je optuženi čitavo vrijeme bio sa njima, a pogotovo stoga što skupina koja je učestvovala u pratnji ranjenih nije bila "stabilna" odnosno, vojnici koji su nosili ranjenike su se mjenjali, a priključili su im se u jednom momentu i pripadnici jedinice sa ženama i djecom koje su sproveli iz mjesta Gaj, a nakon što je šest muškaraca lišeno života. Upravo kao potkrepa ovakvom zaključku Vijeće je cijnilo i iskaz zaštićenog svjedoka "C" koji usljed pažnje i okolnosti zbrinjavanja ranjenika nije mogao sa sigurnošću potvrditi da je optuženi Džeko cijelo vrijeme u kontinuitetu bio prisutan prilikom transporta ranjenih.

227. Tako svjedok "J4" navodi, da je nakon ubistva muškaraca u zaseoku Gaj, zajedno sa drugim pripadnicima jedinice sproveo žene i djecu, te navodi sljedeće : *"...Desilo se, vraćeni su te žene dole i djeca. Mi smo nastavili nekim putem, ja ne znam tačno kojim, uglavnom nismo istim kojim smo došli. I na putu koliko mene pamćer,je služi, da smo negdje u putu sreli, sustigli te kcji su nosili Samka i zaštićenog svjedoka "U" rar,er,je. Samko rar,er u stomak, a zaštićeni svjedok "U" da je teško rar,er i mislio sam da će svjedok "U" podleći, da neće ovaj ostati živ, da će Samko ostati živ... Onda znam da su neki džipovi došli, odvukli Samka i svjedoka "U", mi smo se vratili u Parsoviće."*⁹⁷

228. Također, zaštićeni svjedok "M" je naveo da nakon ubistva zarobljenika, sa ženama i djecom se vraćaju do kuće odakle su i krenuli u akciju. Tom prilikom su ispred te kuće bili iz auta iznešeni Samko i svjedok "U". Svjedok "M" se nije mogao sjetiti da su dvojica ranjenika bili već na nosilima, jedino što zna jeste da im je tu pružena prva pomoć pričemu navodi : *"Rekao sam već, znači sjetiti se ne mogu da li su već na nosilima, znam da im je dole pružena pomoć, da su dole, previli ih znači logična stvar i tu su prevedeni, prev,jani opet, pošto je bilo*

⁹⁷ Zaštićeni svjedok „J4“, Transkript sa glavnog pretresa od dana 26.02.2013. godine, str. 17. i 18.;

*vremena, oni su došli prije nas, ne mogu pretpostavljati 5, 10, 15 min auto, a na nosilima ili šatorskim nekim improviziranim, znam da smo ih nosili odatle.*⁹⁸

229. Imajući u vidu sve navedeno, a naročito činjenicu da su se svjedok "M" i svjedok "J4" nakon ubistva muškaraca, zajedno sa drugim pripadnicima jedinice priključili vojnicima koji su nosili ranjenike, to učestvovanje u transportu ranjenih, bez čvrstog i jasnog dokaza kojim bi optuženog pozicionirali pored ranjenika čitavo vrijeme, a kakvi iskazi svjedoka Hakalović Mustafe i Hakalović Muharema zasigurno nisu, nije činjenica koja sama po sebi dovodi u sumnju iskaze svjedoka koji optuženog vide na mjestu strijeljanja.

230. Vijeće nije nadalje posebno cijenilo svjedočenja svjedoka odbrane⁹⁹ koji su svjedočili na okolnosti transporta ranjenih od mjesta Gostović do mjesta Suhodol, kao i na okolnost dolaska ranjenih u Suhodol iz razloga što je nesporno utvrđeno da je ubistvo šest muškaraca izvršeno prije dolaska ranjenih u Suhodol, te imajući u vidu već navedene iskaze svjedoka koji jasno navode da su se transportu ranjenika priključili nakon što su muškarci ubijeni, to nalazi da ovi iskazi svjedoka ne pružaju saznanja iz kojih se mogu utvrditi činjenice od odlučnog značaja u ovom predmetu.

231. S druge strane, Vijeće poklanja vjeru svjedocima koji su bili saborci optuženog i koji su ga lično poznavali i bili prisutni kako tokom događaja vezanog za ranjavanje dvojice saboraca kao i tokom događaja koji se odnosio na strijeljanje postrojenih pripadnika HVO, i koji su potvrdili da se optuženi tokom svih dešavanja nalazio u selu Trusina, ali da se isto tako nalazio i u zaseoku Gaj u vrijeme ubistva muškaraca i da je pri tome poduzeo radnju izvršenja.

232. Tako svjedokinja Handanović Rasema je u svom svjedočenju potvrdila da je optuženi bio prisutan u vrijeme kad je započela akcija na Trusinu kao i da je isti bio prisutan kada su ranjena dva saborca, te da je nakon toga odvezao ranjene kako bi im se pružila medicinska pomoć. Svjedokinja je potom izjavila da je optuženog nije vidjela odmah kad je stigla u Gaj, tj. u momentu kad je ušla u jednu od kuća, ali ga je vidjela kad je izašla. Njegovo prisustvo na mjestu strijeljanja potvrđuju i drugi svjedoci pripadnici iste jedinice, koji su učestvovali zajedno u napadu na selo Trusina, a kako je to već ranije opisano.

233. Odbrana je prigovarala iskazu svjedoka Handanović Raseme nalazeći da je ona duboko motivisana i da ima lični interes da tereti optuženog iz razloga što je upravo ona izvršila krivična djela koja su njemu stavljena na teret. Odbrana je navela da je ista ubijala civile tokom akcije u Trusini ponašajući se jako okrutno, kao i to da je učestvovala u ubistvu talijanskih humanitaraca u Gornjem Vakufu, stoga nalaze da se radi o veoma pristrasnom i neprijateljski raspoloženom svjedoku, koja je dala svoj iskaz kako bi izbjegla vlastito krivično gonjenje.

⁹⁸ Zaštićeni svjedok „M“, Transkript sa suđenja od dana 15.01.2013. godine, str.20;

⁹⁹ Svjedoci odbrane koji su svjedočili na okolnost transporta ranjenika od mjesta Gostović do bolnice Suhodol: Optuženi Džeko kao svjedok, svjedok Poturović Redžo, Hakalović Muharem, Ibrahimović Elvedin, Merdžanić Alma i Đelilović Nusret.

234. Suprotno navodima odbrane kako se svjedokinji Handanović Rasemi ne može pokloniti vjera i na njenim iskazima zasnivati osuđujuća presuda, jer se radi o svjedokinji koja je sa tužilaštvom zaključila sporazum o priznanju krivnje, Vijeće nalazi da istinitost njenog svjedočenja nije dovedena u pitanje time što se radi o svjedokinji koja je priznala djelo i koja je sa tužilaštvom zaključila sporazum kojim se obavezala da će svjedočiti u postupcima vezanim za predmetni krivični događaj. Ova pitanja razmatrao je Sud BiH u više predmeta, pa tako Apelaciono Vijeće suda u predmetu *Vuković Radomir i dr.*, te vijeća u predmetu *Zečević Saša i dr.*

235. Ustavni sud je u nekoliko predmeta razmatrao pitanje dokazne snage svjedočenja svjedoka koji je zaključio sporazum o krivici. U predmetu po apelaciji M.Š.¹⁰⁰ Ustavni sud je razmatrao apelaciju u kojoj apelant ukazuje da je došlo do povrede prava na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. EKLJP jer je odluka o njegovoj krivici zasnovana u najvećem dijelu na iskazu lica protiv kojeg je također vođen krivični postupak zbog istog djela kao i kod apelanta, a koji je po optužnici zaključio sporazum o priznanju krivce sa Tužilaštvom. U istom predmetu Ustavni sud je zaključio: „Što se tiče svjedočenja navedenog svjedoka (kcji je svjedočio nakon sklapanja sporazuma o priznanju krivice), iako ovakvi svjedoci često mogu biti nepouzdana, to samo po sebi nije razlog da se iskazu takvog svjedoka ne pokloni vjera.”¹⁰¹

236. Ustavni sud je dalje naveo standard da obrazloženje mora da zadovoljava zahtjev brižljive i savjesne ocjene dokaza, kao i da mora postojati stvarna, na objektivnim činjenicama zasnovana i obrazložena istinitost za zaključak suda.

237. Zatim, ovo isto pitanje razmotreno je i u predmetu apelanta Nihada Vlahovljaka koji je između ostalog tvrdio da je Vrhovni sud FBiH presudu protiv apelanta zasnovao u najvećem dijelu na iskazu svjedoka koji je zaključio sporazum o priznanju krivnje. U odluci je konstatovano sljedeće¹⁰²: „Prema mišljenju Ustavnog suda, zasnivanje odluke na iskazu svjedoka kcji je zaključio sporazum o priznanju krivice mora se razmatrati u svakom konkretnom predmetu i ne može se uspostaviti pravilo, osim da se u takvom slučaju u postupku mora osigurati mogućnost optuženom da takav iskaz ospori, te dati uvjerljivo obrazloženje.

238. Kada je u pitanju kvalitet informacija koje je dala ova svjedokinja, odnosno da li se može smatrati da su one pouzdane, Vijeće je smatralo da je svjedokinja Handanović dala vrlo detaljno i sveobuhvatno svjedočenje kao i to da je to svjedočenje potkrijepljeno drugim dokazima odnosno drugim iskazima svjedoka. Dakle, Vijeće nije imalo sumnje u pogledu uvjerljivosti njenog iskaza, te je istoj poklonilo vjeru.

239. Odbrana se u svojoj završnoj riječi bavila i kredibilitetom svjedoka Bećiri Ramiza, navodeći da je po prvi put i to tokom svog svjedočenja pred sudećim vijećem tvrdio da je isti

¹⁰⁰ AP 661/04 od 22.04.2005. godine;

¹⁰¹ M.Š., AP-661/04, Ustavni sud BiH, “Odluka o prihvatljivosti i meritumu” 22.04.2005, para. 37 (naknadno naglašeno).

¹⁰² Nihad Vlahovljak, AP 3896/08, p.17.

išao sa ranjenicima i da je na putu od mjesta ranjavanja do priručne ambulante u selu Gostović došlo do navodnog kvara vozila, kao i to da je isti učestvovao u transportu zaštićenog svjedoka „U“. Odbrana smatra naime da je ovakav iskaz suprotan ranijim iskazima svjedoka odnosno onom što je svjedok izjavio u ranijim izjavama pozivajući se pritome na dokaz O-155 i dokaz O-151.

240. Tačno je da iskaz ovog svjedoka nije bio u potpunosti logičan, a za što mogući razlog Vijeće nalazi u činjenici da je i sam učestvovao u napadu na selo, te da vrlo vjerovatno nije mogao pojedine situacije predočiti na pouzdan način, jer bi došao u situaciju da sam sebe inkriminira, međutim ono što nije bilo sporno, i gdje se Vijeće moglo osloniti na njegov iskaz su činjenice vezane sa početak akcije na selo Trusina i na okolnost izgleda optuženog tog dana, posebno imajući u vidu da je taj dio iskaza potvrđen i od strane drugih saglasnih izjava svjedoka, kao i to da nisu uočene razlike u ovom dijelu koji je opisan u izjavama¹⁰³ koje je svjedok ranije davao. Dakle, Vijeće je ovaj iskaz razmatralo samo u odnosu na činjenice posredne prirode koje su po mišljenju Vijeća bile jasne i dosljedne. U odnosu na ostale činjenice, a koji se donose na bitne dijelove vezane za činjenični opis optužnice, tj. događaj oko ranjavanja pripadnika njihove jedinice, transport navedenih ranjenika i sam čin streljanja zarobljenika, a obzirom da su različito opisane u svim izjavama Vijeće ih nije razmatralo niti im je dalo značaja prilikom ocjene dokaza.

241. Nadalje, odbrana je osporavala i kredibilitet zaštićenog svjedoka „R“ ističući da njegov iskaz suprotan apsolutno kredibilnim dokazima, navodeći prije svega da je „R“ izjavio da je bio prisiljen da daje izjave u Tužilaštvu BiH i to u više predmeta, te da mu se događaji mješaju, kao i to da je isti izjavio tokom svjedočenja u ovom predmetu, da je „morao dati izjavu“. Pored navedenog, odbrana smatra da ovaj svjedok ima interesa da tereti njihovog branjenika kako bi izbjegao vlastito krivično gonjenje. Nadalje, odbrana je također navela da je svjedok više puta u jedinici bio disciplinski kažnjavao zbog pijanstva i bjekstva, te da objektivna presuditelj činjenica ne može ovom svjedoku pokloniti vjeru.

242. Vijeće je, međutim, iskazu ovog svjedoka poklonilo punu vjeru nalazeći ga dosljednim, jasnim i uvjerljivim. Pored navedenog, a u odnosu na navode odbrane da je isti „morao da da izjavu“, Vijeće je to cijeno kao izjavu koja se ticala sopstvenog doživljaja davanja izjave od strane svjedoka nakon što je isti pozvan u Tužilaštvo i nakon što je isti po zakonu bio dužan da daje izjavu.

243. Navode odbrane da je Vijeće prilikom razmatranja izjave svjedoka „R“ trebalo da cijeni i činjenice da je isti bio disciplinski kažnjavao zbog pijanstva i bjekstva u svojoj jedinici, ovo Vijeće ne smatra bitnim, odnosno navedene okolnosti nisu od bitnog značaja za donošenje odluke o prihvatanju iskaza vjerodostojnim a iz razloga što nema dokaza da je u vrijeme izvršenja djela i u vrijeme događaja u Trusini, bio pod dejstvom alkohola i slično.

244. U pogledu kredibiliteta zaštićenog svjedoka „E“ odbrana je istakla da je isti na glavnom pretresu izjavio da je optuženi Džeko bio u streljačkom vodu, a da je u izjavi koju je dao ovaj

¹⁰³ Dokaz O-151, O-152, O-153, O -154 i O-155;

svjedok 1996. godine, izjavio da je zarobljene pripadnike HVO-a u zaseoku Gaj iz odmazde radi Samkovog ranjavanja rafalnom paljbom ubio Džoni. Nadalje, odbrana navodi da činjenicu da je Džeko bio prisutan u Gaju prilikom streljanja ovaj svjedok nije spominjao ni prilikom davanja iskaza u tužilaštvu 2009. godine.

245. Vijeće u odnosu na ove tvrdnje nalazi da odbrana zaista jeste predočila ove dokumente svjedoku tokom njegovog unakrsnog ispitivanja, ali da isti nikada nisu uvedeni kao dokazi u sudski spis. Imajući navedeno u vidu i nemogućnost Vijeća da sagleda cjelokupan iskaz svjedoka kao bi utvrdio da li zaista postoje bitne razlike koje u odnosu na svjedočenje na glavnom pretresu, a razmatrajući sporni dio ranije izjave koji je bio citiran na glavnom pretresu od strane odbrane, Vijeće je ipak utvrdilo da je svjedok „E“ spominjao optuženog Džeku kao osobu koja je zarobila vojnike HVO-a, pritome navodeći da je i Džoni pucao na iste, pri čemu ovo nije sporno, odnosno proizilazi i iz iskaza Raseme Handanović da zajedno sa njima pucao i Džoni, što samo po sebi ne isključuje njegov kasniji navod da je u tome učestvovao i optuženi Džeko.

246. Nadalje u odnosu na tvrdnju odbrane da je isti tokom svog direktnog ispitivanja tvrdio da je bio u mjestu Gaj te da je vidio streljanje, a da bi potom tokom unakrsnog ispitivanja izričito negirao da je ikad u životu bio tom mjestu odnosno zaseoku Gaj, a nakon što je Vijeće još jednom analiziralo svjedokovu izjavu u pogledu ove okolnosti primjećeno je da odbrana nije do kraja citirala izjavu, već je istakla samo jedan dio. Naime, nakon što je svjedok na upit braniteljice upitan da li je isti bio u streljačkom vodu u Gaju izjavio da „nikad u životu, nit sam bio u Gaju, ni, ni...“ isti je potom izjavio „*Do zadnjeg onog trenutka kad se strejlar je desilo*“. Imajući navedeno u vidu po mišljenju Vijeća tendencija svjedoka nije bila da potvrdi navode odbrane, da isti nikad nije bio u Gaju, već je isti, nadovezujući se na riječi braniteljice negirao da je isti stajao u streljačkom stroju.

247. Odbrana je isticala i da je zaštićeni svjedok „E“ izjavio da je početak napada na selo Trusina pucanjem označio Džeko Edin. U odnosu na navedeno, odbrana je citirala dio iskaza svjedoka dat na glavnom pretresu.¹⁰⁴ Međutim ponovnom analizom iskaza svjedoka koji je dat u direktnom ispitivanju¹⁰⁵ kao i onoga što je isti izjavio prilikom unakrsnog ispitivanja¹⁰⁶, Vijeće

¹⁰⁴ Zaštićeni svjedok „M“, Transkript sa glavnog pretresa od dana 23.10.2012. godine;

¹⁰⁵ **Svjedok „M“:** Pa mi smo, mi smo krenuli u tom je onaj, Džeko sa svojom ekipom prvi uletio dole u Gaju, što se mene začudilo, mi smo zalegli bili na sredinu našeg puta, dole kad smo išli ka Trusini. I ja sam prvi vidio kako su uletili vojnici oko Gaja, ja sam mislio da, da su onaj, Hrvati i počeo je neko da puca. Nedžad Hodžić je počeo da galami, ne, ne, ne ne to je onaj Džeko. Mene začudilo bilo, znam gore poviše Gaja na Križu su hrvatski onaj rovovi i linije. Koliko se sećam gore je trebao onaj napadne pa onda da uđe u, u Gaj. Međutim on je već bio u Gaju. I onda smo mi odozgo, moja ova strana sa Samirom, mi smo se samo spustili niz brdo dole i ušli u, jer već akcija je krenula, čim su prvi, ono se zapucalo, akcija je krenula. Tako da smo mi trčeći ušli dole u, u Trusinu.“

¹⁰⁶ **Branilac :** Ovako, kada, Vi ste svjedočili da ste krenuli u akciju kada je Edin Džeko zapucao je li to vaše svjedočenje?

Svjedok „M“: Da, u Gaju kad sam vidio.

Branilac: U Gaju.

Svjedok „M“: Mi smo se, svi krenuli, mi smo svi u istom trenutku onaj, krenuli. E sad samo što nismo ni mi stigli do našeg odredišta dole do Trusine, gdje smo tek bili poviše neke kuće na brdu..

Branilac : Dobro.

Svjedok”M2“: Kad je već Džeko uletio u Gaj i kad je počela pucnjava.

je došlo do zaključka da je odbrana pogrešno interpretirala iskaz. Na osnovu onog što je svjedok izjavio tog dana na glavnom pretresu Vijeće je zaključilo da je njegovo svjedočenje o ovim okolnostima da je optuženi Džeko bio prisutan početku akcije i sudjelovao na način da je sa svojom grupom „uletio u Gaj“ i da je počela pucnjava, ali da svjedok niti jednom riječju nije jasno i decdino izjavio da je početak akcije na selo Trusina pucnjem označio Džeko Edin. Također, niti tokom unakrsnog ispitivanja svjedok nije jasno i decidno naveo da je Džeko označio početak akcije, već se naprotiv jasno izjasnio da ne zna ko je imao RPG uređaj u tom momentu, da je moguće da je akcija započela sa ispaljivanjem metka iz RPG uređaja, te da se isti ne može izjasniti da li je Bećiri Ramiz bio osoba koja je dala znak za početak akcije. Međutim, u svjetlu činjenica od odlučnog značaja koje su bile predmetom optužnice, Vijeće nalazi i ove činjenice apsolutno irelevantnim.

248. Nadalje, odbrana se osvrnula i na događaj dovoženja ranjenika od mjesta ranjavanja do ambulante, gdje je citirala iskaz svjedoka „E“, pritome istučući da je isti izjavio da su ranjenog Samka stavili na haubu i vozeći u rikverc odvezli prema ambulanti. Također, nadalje odbrana je navela šta je svjedok dalje govorio, navodeći da je isti izjavio „Odatle smo ga nasloni na zid, uspravno na nosilima, a oni su zvali hitnu onaj sanitet..“ Dakle, za odbranu je sporan iskaz ovog svjedoka u odnosu na činjenicu da je Samko bio stavljen na haubu vozila i tako vožen, kao i to da je kasnije kad su ga stavili na nosila istog naslonili na zid uspravno na nosilima. Vijeće je ove činjenice razmatralo sa ostalim dokazima, te je utvrdilo da je ovaj svjedok u pogledu odlučnih i bitnih činjenica dao iskaz koji je potvrđen drugim iskazima. Naravno Vijeće je imalo u vidu i protek vremena, te da svaki svjedok nije mogao opisati na identičan način svoje viđenje događaja. Ono što su svi svjedoci na identičan način potvrdili, a što po mišljenju ovog Vijeća nije bilo sporno, jeste da je optuženi Džeko učestvovao u transportu ranjenih od momenta njihovog ranjavanja do priručne ambulante u Gostoviću. Prema tome, navedene činjenice nisu mogle bitno uticati na odluku Vijeća.

249. Nasuprot navedenom odbrana je pokušala da dokaže da svjedok „E“ uopšte nije bio prisutan u selu Gostović u vremenu kad su stigli ranjenici u selo Gostović, već je kroz iskaze svjedoka¹⁰⁷ tvrdila da je svjedok „E“ u selo Gostoviće stigao tek nakon što su ranjenici odnešeni prema Buturović Polju. Međutim, Vijeće nije poklonilo vjeru iskazima ovih svjedoka, obzirom da je iskaz svjedoka „E“ po mišljenju ovog Vijeća bio jako uvjerljiv i logičan, dok je steklo dojam da su navedeni svjedoci inače svjedoci odbrane pokušali da poljuljaju iskaz ovog svjedoka, svjedočeći u korist optuženog.

250. Da bi osporilo kredibilitet svjedoka „E“ odbrana je navela da je za razliku od optuženog svjedok „E“ dobro poznao područje od Parsovića do Trusine, te da ističu da optužbe koje su

Branilac: A jel neko imao RPG tada?

Svjedok „M“: Vjerovatno, ne znam, mora biti.

Branilac: Je li akcija krenula ispaljivanjem metka izgranate iz RPG-a?

Svjedok „M“: Moguće, ne sjećam se.

Branilac: I Vi ste rekli da vam ko nešto znači ovaj Bećiri Ramiz, a možete li se sjetiti je li on bio osoba koja je dala znak za početak akcije? Ne mogu.

¹⁰⁷ Svjedok Poturović Redžo , transkript od dana 23.07.2013. godine, str 14. i svjedok Hakalović Mustafa, transkript sa glavnog pretresa od dana 23.07.2013. godine, str. 40;

stavljen je njihovom branjeniku na teret je počinio upravo svjedok „E“, navodeći pritom da tvrdi da je on lično učestvovao u streljanju zarobljenih pripadnika. Pritome se odbrana pozvala na iskaz svjedoka „R“ koji je izjavio da je u stroju za streljanje bio i „Hasin vojnik“. Nadlaj je odbrana istakla da to nije jedini zločin koji je svjedok „E“ počinio već da je isti tokom akcije u selo Trusina hladnokrvno ubio i starijeg čovjeka civila. Sve navedeno je odbrana navela u cilju da dokaže da svjedok „E“ ima lični interes da tereti optuženog Džeku kako bi izbjegao vlastito krivično gonjenje. Prema tvrdnji odbrane dokazi pokazuju da je svjedok „E“ bio u streljačkom vodu, a ne optuženi Džeko Edin, te se na osnovu svega navedenog po stavu odbrane radi o nekredibilnom svjedoku na čijem iskazu se ne može zasnovati osuđujuća odluka.

251. Nasuprot nastojanju odbrane da, ukazujući na brojne razlike u datim iskazima kao i ukazivanjem na iskaze svjedoka koji opovrgavaju krivičnu odgovornost optuženog pritom navodeći da je svjedok „E“ odgovoran za optužbe koje se optuženom Džeki stavljaju na teret, ne dovode u sumnju kredibilitet ovog svjedoka i njegovo svjedočenje, te iste prema mišljenju Vijeća nisu takve prirode da bi dovele u pitanje činjenično utvrđenje niti dovode u pitanje istinitost svjedočenja, zbog čega Vijeće iskaz svjedoka „E“, dat na glavnom pretresu, nalazi jasnim, nedvosmislen, dosljednim i u bitnim dijelovima saglasan sa ostalim iskazima svjedoka datim u postupku.

252. Dakle, uzimajući u obzir da se, prema ocjeni Vijeća ne radi o bitnim razlikama u iskazima, kao i prihvatajući objašnjenja za navedene razlike koje je na glavnom pretresu svjedok dao, Vijeće je poklonio vjeru iskazu ovog svjedoka, nalazeći ga pouzdanim i tačnim, te na osnovu istog, nesporno utvrdio da je optuženi počinio krivično pravne radnje koje su mu stavljene na teret ovom tačkom izmijenjene optužnice.

253. Odbrana je osporavala i kredibilitet zaštićenog svjedoka „J4“ ističući razliku u pogledu okolnosti da li je optuženi Džeko Edin pucao u zarobljenike kao i to da li je uopšte bio u zaseoku Gaj u momentu njihovog streljanja, a pozivajući se na zapisnik o saslušanju svjedoka „J4“ od dana 16.01.2012. godine u kojoj je svjedok naveo „*da nije siguran da je Džeko pucao i da je bio u Gaju u momentu streljanja.*“ Također, odbrana je citirala i navode svjedoka prilikom svjedočenja na glavnom pretresu, te je istakla da su postojale određene razlike. Vijeće je cijeno i raniji iskaz i iskaz sa glavnog pretresa dat od strane ovog svjedoka, te nije uočilo bitne razlike u pogledu izjava. Pored navedenog, odbrana je tvrdila da je ovaj svjedok lično učestvovao u ubistvima i maltretiranju svjedoka u selu Trusina, pri čemu ove navode Vijeće ne nalazi dokazanim, niti bi isti mogli biti od značaja, obzirom da ostaje nejasno, zbog čega bi svi svjedoci, koji prema tezi odbrane imaju interesa da lažno optužuju druge zbog radnji koje su sami počinili, terete upravo optuženog Džeku, a ne nekog od drugih prisutnih pripadnika.

254. Ovakav zaključak još više dobija na snazi činjenicom da su svi svjedoci bili upoznati sa tim da je optuženi vozio ranjenike do ambulante, pa bi bilo nelogično da i pored ovog saznanja upravo na njega „svaljuju“ odgovornost za pojedina dešavanja, ukoliko zaista nisu bili sigurni, odnosno, ukoliko ga nisu vidjeli da u istim učestvuje.

255. Nadalje, u pogledu kredibiliteta svjedoka „J4“ isticana je njegova ranija osuđivanost za razbojništvo, kao i da je isti pobjegao iz zatvora, da je iz problematične porodice, da je po prirodi agresivan i da je tokom rata pravio probleme u jedinici kao i to da su došli do

saznanja da je isti imao kontakt sa pripadnicima Al-Kaide u Pakistanu, koje sve činjenice za Vijeće nisu bile od značaja, a imajući u vidu činjenicu da su generalno svi, ili većina pripadnika ove jedinice bili „problematičnog“ ponašanja, što samo po sebi ne isključuje mogućnost davanja istinitog svjedočenja.

256. I na kraju odbrana je osporavala uvjerljivost iskaza zaštićenog svjedoka „X“ ističući da niti jedan dokaz ne pokazuje da je isti krenuo sa jedinicom sa Igamana na Bradinu, da je svjedok različito opisivao postrojavanje pred sami polazak u akciju od drugih svjedoka. Odbrana je iznjela tvrdnju da svjedok „X“ nije bio niti u Parsovićima, niti u Trusini, te je također iznjela stav da se ovom svjedoku ne može pokloniti vjera niti se na njegovom svjedočenju mogu utvrđivati relevantne činjenice. Nadalje, u pogledu ovog svjedoka je istaknuto da niko od učesnika događaja nije spomenuo zaštićenog svjedoka „X“ kao učesnika u jednoj od grupa tokom akcije, te da na osnovu svega navedenog po mišljenju odbrane tužilac nije pružio dokaze van razumne sumnje da je ovaj svjedok učestvovao u akciji na selo Trusina. Ove navode Vijeće cijeni upravo kao tezu odbrane bez potrebne težine, imajući u vidu da je nejasno zbog čega bi bilo ko opisivao svoje učešće u akciji zajedno sa pripadnicima koji se sumnjiče za ratne zločine, ukoliko u toj akciji zaista nije učestvovao.

257. U pogledu postojećih razlika u pogledu davanja njegovih iskaza, po mišljenju ovog Vijeća i nakon sveobuhvatne analize, tu se ne radi o nedosljednostima kojima bi se dovelo u pitanje uvjerljivost cjeline njegovog svjedočenja. Teško je, naime, očekivati od svjedoka da se sjeća baš svakog detalja ili temporalnog slijeda događaja imajući u vidu njegovu izloženost okolnostima koje su po svojoj prirodi i intezitetu takve, da prelaze prag uobičajne stresnosti i straha. Takvom zaključku svakako treba dodati protek vremena, kao i različite perceptivne sposobnosti svjedoka koje su svakako individualne.

258. Odbrana je u prilog osporavanja iskaza svjedoka „X“ također navela da je navedeni svjedok u oktobru 1993. godine zbog samovoljnog napuštanja jedinice, pijančenja i tuče bio u zatvoru, te se tom prilikom pozvalo na dokaz O-35. Međutim, Vijeće ovaj dokaz nije moglo cijeliti bitnim u odnosu na kvalitet svjedočenja imajući u vidu da se isti odnosi na period oktobar 1993. godine.

259. Iako je odbrana u toku postupka osporavala kredibilitet svjedoka Handanović Raseme i Bećiri Ramiza, kao i zaštićenih svjedoka „R“, „E“, „J4“ i „X“, Vijeće na kraju napominje da je isto bilo svjesno da između kazivanja pojedinih svjedoka kojima poklanja vjeru i na koje se poziva, međusobno postoje određena odstupanja, međutim, s obzirom na protek vremena, dramatične okolnosti u kojima se događaji odvijaju, Vijeće ova odstupanja ne nalazi od takvog značaja da u pogledu odlučnih činjenica mogu uticati na ocjenu vjerodostojnost njihovih kazivanja.

260. Konačno, Vijeće je cijeno sve naprijed navedene iskaze svjedoka koji su svjedočili u pogledu odlučnih činjenica koje se odnose na prisustvo optuženog i poduzete radnje od strane optuženog u konkretnom slučaju, međusobno saglasnim, odnosno jasnim i uvjerljivim, našavši pri tom značajnim ubjeđenje Vijeća da isti nisu imali razloga da neosnovano terete optuženog, niti iz njihovih iskaza proizilazi da oni terete samo njega, što bi bila jedna od indicija za suprotan zaključak. Naprotiv, Vijeće iz njihovih iskaza cijeni da je očigledno da

svjedoče o događaju koji se zaista desio i koji su sami doživjeli, vidjeli ili od drugih čuli, pa je na osnovu iskaza naprijed navedenih svjedoka kojima Vijeće poklanja punu vjeru, došlo do nesumnjivog zaključka da je optuženi Džeko Edin dana 16.03.1993. godine u selu Trusina, zaseok Gaj, poduzeo radnje izvršenja ubistva strijeljanjem šest muškaraca na način kako je to opisano u tački 1. osuđujuće presude.

b. Tačka 2. osuđujućeg dijela presude

i. Činjenice u vezi sa ubistvom dva civila u selu Trusina

261. Potvrđenom i izmjenjenom optužnicom, Džeko Edin se teretio za ubistvo tri civila u mjestu Trusina dana 16.03.1993. godine (tačka 2. izreke presude), i to Ivanković Ilije i Anđe te Drljo Kate. Vijeće je našlo dokazanim van svake razumne sumnje ubistvo dvije osobe i to Ivanković Ilije i Anđe, dok nalazi da Tužilaštvo BiH nije dokazalo da je optuženi učestvovao u ubistvu osobe Drljo Kata.

262. Da su supružnici Ivanković lišeni života nesumnjivo proizilazi iz iskaza svjedoka Delinac Mara, Drljo Dragan, Drljo Milka, Drljo Mara, Šimunović Cecilija i Miškić Marija koji su potvrdili da su vidjeli njihova tijela. Tako svjedokinja Delinac Mara je navela da je vidjela njihova tijela pred samim vratima njihove kuće. Također je dalje navela da se ta kuća nalazila u Šahićima, ista je bila uz cestu sa lijeve strane kad se ide iz pravca Trusine ka Buturović Polju.¹⁰⁸ Također, svjedok Drljo Dragan je izjavio da se u zaseoku Šahići nalazila kuća Ivanković Ilije i Anđe, kao i to da je do te kuće u prizemlju bila jedna prodavnica, i potvrdio da je vidio mrtva tijela supružnika Ivanković pored njihove kuće.¹⁰⁹

263. Na iste okolnosti svoj iskaz je dala i Drljo Milka, koja je navela da je tog dana Krešo Marko rekao da su ubili Iliju i Anđu, te je krenula prema Buturović Polju kada je vidjela tijela supružnika Ivanković u zaseoku Šahići i to tijelo Anđe Ivanković. Pri tome je ista izjavila: „*Anđe ono kad smo dole bliže njihovoj kući i Anđe pokojna leži pola je unutra u onom hodniku ne vidi se, pola je 'vamo okrenuta 'vako strmo dole...*“¹¹⁰ Svjedok Drljo Mara je izjavila da je na ulazu kuće Ivankovića vidjela da supružnici leže mrtvi.¹¹¹ Svjedok Šimunović Cecilija je potvrdila položaj gdje su se tijela ubijenih nalazila navodeći da su bili ispred kuće.¹¹²

264. Svjedok Miškić Marija, kćerka ubijenih je navela da je treći dan nakon napada, tačnije 18.04.1993.godine, zajedno sa ostalim ženama otišla da unese tijela majke i oca u kuću. Tom

¹⁰⁸ Svjedok Delinac Mara, Transkript sa glavnog pretresa od dana 30.10.2012. godine, str.32 i 33.;

¹⁰⁹ Svjedok Drljo Dragan, Transkript sa suđenja sa glavnog pretresa od dana 13.11.2012. godine, str. 22 i 23.;

¹¹⁰ Svjedok Drljo Milka, Transkript sa glavnog pretresa od dana 13.11.2012. godine, str. 46;

¹¹¹ Svjedok Drljo Mara, Transkript sa glavnog pretresa od dana 20.11.2012. godine, str.11;

¹¹² Svjedok Šimunović Cecilija, Transkript sa glavnog pretresa od dana 20.11.2012. godine, str. 31.

prilikom je vidjela tijelo majke na ćošku kuće u polusjedećem položaju, navodi da „*nije bilo pola glave*“, dok je izrešetano tijelo oca ležalo u prolazu na leđima, te ih je unijela u banju i prekrila. Navela je da se banja nalazila u nadzidanom prostoru ispred kuće i da je preko puta bio špaiz, te između, u prolazu je njen otac ležao. Pojasnila je da su te prostorije naknadno zidane: „*Naknadno zidano, gore je ploča i sa jedne strane je bila barja i s jedne špaiz i samo je bio taj prolaz....Ispred kuće, naknadno zidano, ali n. je vrata....*“¹¹³

265. Odbrana je istakla da su postojale razlike u pogledu činjenice gdje se zaista ubistvo supružnika desilo, navodeći kao primjer iskaze svjedoka Miškić Marije i Drljo Milke u prilog tome da su se tijela ubijenih nalazila unutar njihove kuće. Međutim, upravo na osnovu iskaza ovih svjedokinja Vijeće je van sumnje zaključilo da su njihova tijela bila ispred kuće, ali da obzirom na zidani dio ispred ulaza u kuću, svjedoci koriste termin „u hodniku“ pri čemu je jasno iz iskaza Miškić Marije da to nije hodnik unutar kuće, nego prolaz koji je stvoren naknadnim zidanjem.

266. Da su oštećena lica Ivanković Ilija i Anđa ubijena dana 16.04.1993. godine proizlazi također iz materijalnih dokaza, tačnije iz potvrde o prijavi činjenične smrti ¹¹⁴ broj 2657/94 od dana 09.11.1994.godine, Matičnog ureda u Konjicu na ime Ivanković Ilija, kao i iz potvrde¹¹⁵ o prijavi činjenične smrti broj 2655/94 od dana 09.11 1994. godine, Matični ured u Konjicu na ime Ivanković Anđa.

267. U odnosu na lice Katu Drljo, sudeće Vijeće nije našlo da je optužba dokazala da je optuženi Džeko Edin počinio ubistvo Drljo (Ivana) Kate, rođena 1932. godine. Na okolnost smrti Drljo Kate saslušani su zaštićeni svjedok „S“, zatim Drljo Milka, Drljo Mara i zaštićeni svjedok „X“.

268. Zaštićeni svjedok „S“ je bila očevidac ubistva žene Drljo Kata, te je opisala su prilikom napada na selo Trusina uz jedan zid stajali Drljo Ante, njegova majka i njegova žena, te da su obje žene, dakle i majka i supruga ubijenog Drljo Ante, imale ime Kata. Navodi da je kratko sa njima stajala, kada im je prišao jedan vojnik koji je puškom naredio da pođu sa njim, što su svjedokinja „S“, te supruga Drljo Kata (mlađa žena) i Drljo Ante i učinili, dok majka Drljo Kata (starija žena) nije pošla sa njima. Opisujući dalji razvoj događaja navela je da su se supružnici kretali tako što su se držali za ruke, te je u jednom momentu začula rafale i vidjela kako oboje padaju, pa je Drljo Ante odmah bio mrtav, dok je njegova supruga Drljo Kata još uvijek bila živa. Sutradan je otišla do svoje kuće i usput je vidjela njihova tijela, kao i tijelo svog supruga i i tijelo ubijene „babe Drljo Kate“. Svjedokinja Drljo Mara je navela da se sjeća da je Drljo Kata ubijena kod svoje kuće, ali to nije vidjela.¹¹⁶ Svjedokinja Drljo Milka je navela da je čula da su zajedno ubijeni Drljo Kata, njen muž i svekrva Drljo Kata.¹¹⁷

¹¹³ Svjedok Miškić Marija, Transkript sa glavnog pretresa od dana 04.12.2012. godine, str.44;

¹¹⁴ Dokaz T -94;

¹¹⁵ Dokaz T -95;

¹¹⁶ Svjedok Drljo Mara, Transkript sa glavnog pretresa od dana 20.11.2012. godine, str.13;

¹¹⁷ **Svjedok Drljo Milka, Transkript sa glavnog pretresa od dana 13.11.2012. godine** : „Ja Marko reko, kaže ubili vamo Dragu, onaj Ivana, Ivana Kostančkinog to je moj tetić kako mu je majka iz Kostajnice zvali

269. Pored ovih svjedoka, Tužilaštvo BiH je provelo dokaz saslušanjem zaštićenog svjedoka „X“¹¹⁸ koji je naveo da je tokom akcije u selu Trusina optuženi Džeko ubio ženu na način da joj je pucao u genitalije, navodeći da je sve posmatrao zajedno sa zaštićenim svjedokom „R“, te se isto desilo „na čistini“, a njega je od tog mjesta dijelilo žbunje, drveće i šipražje. Također, svjedok se nije mogao izjasniti koje je tačno starosne dobi bila ta žena, te je naveo da joj nije ni lice mogao vidjeti. U svom iskazu svjedok „R“ nije spominjao bilo kakav slučaj ubistva žene od strane optuženog Džeke tokom akcije u selu Trusina, već samo žene i muškarca zajedno.

270. Imajući u vidu provedene dokaze, Vijeće u odnosu na smrt osobe Drljo Kata nije moglo izvesti bilo kakve pouzdane zaključke u vezi sa načinom na koji je stradala, a naročito nije moglo zaključiti pouzdano o učestvovanju optuženog Džeko Edina u vezi sa njenim stradanjem u selu Trusina, a kako je to optužnicom stavljeno na teret. Naime, iako je u iskazu zaštićenog svjedoka „X“ opisano ubistvo žene koje je navodno počinio optuženi Džeko Edin, razmatrajući ga u odnosu na ostale dokaze, tačnije iskaze svjedoka „S“, Vijeće nije moglo utvrditi da se navodno ubistvo o kojem je govorio svjedok „X“ može dovesti u vezu sa stradavanjem osobe Drljo Kata te je njeno ime izostavljeno iz činjeničnog opisa izreke presude nalazeći da nije bilo potrebe za donošenjem oslobađajuće presude za one dijelove iz optužnice koji su izostavljeni u izreci presude, a kako će to biti u nastavku presude obrazloženo.

271. Nadalje, zaključak Vijeća da je Tužilaštvo BiH van razumne sumnje dokazalo da je optuženi Džeko Edin na način opisan u tački 2. osuđujućeg dijela presude lišio života civile Ivanković Iliju i Ivanković Anđu dana 16.04.1993. godine u selu Trusina, zasniva se na iskazima svjedoka Handanović Raseme, svjedoka „S“, svjedoka Bećiri Ramiza, svjedoka „M“, svjedoka „J4“, svjedoka „X“, kao i na iskazu svjedoka odbrane zaštićenog svjedoka „U4“.

272. Kako je već navedeno, Vijeće je nespornim utvrdilo činjenicu da je optuženi dana 16.04.1993. godine kao pripadnik SOPN ARBiH „Zulfikar“ učestvovao u napadu na selo Trusina. Ovu činjenicu je i optuženi potvrdio u svojoj odbrani, dok je u odnosu na tvrdnju iz optužnice da je lišio života ove civile naveo da je to „...čista laž i da nikad u životu nje čuo, niti zna gdje su živjeli ti ljudi.“ U završnoj riječi odbrana optuženog je negirala tvrdnju optužbe da je Džeko Edin na bilo koji način učestvovao u ubistvu civila, tvrdeći da nije bio u blizini mjesta ubistva supružnika Ivanković, tj. nije bio ni kod prodavnice, ni na mjestu ubistva u zaseoku Šahići u Trusini.

273. Prije svega, Vijeće, dovodeći u vezu iskaze svjedoka Handanović Raseme, te zaštićenih svjedoka „E“, svjedoka „M“ i svjedoka „R“, je utvrdilo da je tog dana, za vrijeme napada na selo, optuženi bio prisutan kod prodavnice, a gdje se u neposrednoj blizini nalazila i kuća ubijenih supružnika Ivanković.

njega Ivan ono Konstančkin kaže Drage njegove niđe nema, Veljka isto Krešu ubili, nema mu niđe kaže Marice njegove žene a brata on imo nij dobro vidio, nema kaže ni Ante. A vamo kaže ubili Goranku, ubili Tunju, ubili Karamatušu ono kako se ona Karamatić prezivala djevojačko to su majka i sin i nevjesta. Kata je bila 18. godište, a ova druga Kata Drljo nevjesta je bila 32. a sin joj Tunjo bio 36. godište. Njia su sve troje ubili.“

¹¹⁸ Svjedok „X“. Transkript sa glavnog pretresa od dana 21.05.2013. godine;

274. Naime, zaštićeni svjedok „E“ je naveo da je vidio kako optuženi Džeko stoji pored jednog starijeg čovjeka na vratima kuće, a ta kuća se nalazila ispod prodavnice. Svjedok navodi dalje da je optuženi Džeko tom prilikom bio naoružan, te je isti naveo: *„uglavnom u jednom trenutku samo ga je uhvatio za rame i izbacio ga je ispred onaj tih vrata, možda metar, ne znam već koliko, bacio ga je na zemlju i pucao je u njega i ostao je čovjek da leži mrtav.“*¹¹⁹ Nadalje, svjedok navodi da je odjednom istrčala žena, koja je bila u crnoj odjeći odjevena i koja je počela da vrišti. Svjedok dalje navodi: *„... ali to je takav krik, tako u životu svom svašta sam doživio, ali u životu svome nisam čuo tako nešto. I legla je ono preko tog čovjeka, ono na kojenima, nad njim. Počela je da govori mcj Ilja, mcj Ilja, mcj Ilja.“*¹²⁰ Potom je opisao da je Džeko pucao u ženu navodeći: *„...on je samo poviše glave stao i govorio je ona, šuti, šuti, ne viči, u tom smislu i puc'o jcj je u glavu.“*¹²¹ Svjedok je naveo da je sve posmatrao sa udaljenosti od dva, tri metra, te je naveo da je optuženi tom prilikom pucao rafalno na čovjeka, dok u odnosu na ženu se ne sjeća da li je bio jedan metak ili dva.

275. Da je optuženi iz vatrenog oružja lišio života civile muškarca i ženu, na detaljan način je opisala svjedokinja Handanović Rasema prilikom davanja svog iskaza pred sudskim vijećem navodeći da se na samom kraju sela Trusina, u odnosu na pravac kojim su ušli u selo, na lijevoj strani nalazila neka prodavnica, te da je neko od pripadnika istjerao stariji bračni par iz kuće, te da je potom bila očevidac ubistva navedenog bračnog para, navodeći: *„I Džeko je puc'o prvo u starijeg čovjeka, onda je žena zaplakala, povila se preko njega i pucao je onda i u nju.“*¹²² Navodi da je pucanje izvršio rafalno iz puške, te da je bio kraći rafal i da je ispucano *„možda par metaka“*, te da je čovjek pogođen u predjelu stomaka ili prsa, dok je po njenoj pretpostavci žena bila pogođena u leđa pošto je zaplakala i poklekla preko starijeg čovjeka. Navodi da je tog dana optuženi Džeko bio obučen u crnu uniformu, a da je od oružja kod sebe imao pušku M-16, a također je navela da je navedeni događaj gledala sa udaljenosti od par metara, te da se to desilo u blizini prodavnice.

276. Svjedok „M“¹²³ je u svom iskazu potvrdio da su za vrijeme napada u jednom momentu došli do prodavnice koja je bila na dnu sela, te da su tu bili prisutni *„Bećiri, Gale, Nedžad, Džeko, Koke“*, te se isti ne sjeća da li su bili u prodavnici ili ispred prodavnice. Svjedok je tom prilikom naveo da kad su došli pred prodavnicu pucali su u ključaonicu te prodavnice da bi ušli u istu, te kad su krenuli da uđu neko je povikao *„izlazite“*, te je tada svjedok vidio da izlazi starija žena i stariji čovjek koji je bio ranjen u noge. Navodi da je ostao u prodavnici dok su navedena lica izašla napolje, zatim se čula pucnjava. Nakon pucnjave je izašao iz prodavnice, te je sa lijeve strane bila neka garaža i vidio je tijela čovjeka i žene, te je pretpostavio da su mrtvi.

277. Također, svjedok „R“ je naveo da je u jednom trenutku došao do prodavnice gdje je zatekao nekoliko pripadnika njegove jedinice, te je naveo da su tu bili prisutni: *„-... Struja,*

¹¹⁹ Transkript sa suđenja zaštićenog svjedoka „E“ od dana 23.10.2012. godine, str. 18;

¹²⁰ Ibid.

¹²¹ Ibid.

¹²² Transkript sa suđenja svjedoka Handanović Raseme od dana 11.09.2012. godine, str. 10;

¹²³ Transkript sa suđenja zaštićenog svjedoka „M“ od dana 15.01.2013. godine;

Kokić, Gala, Mahmić, Klisura Hamdo, rahmetli Samko, Zoja i Džeko Edin.“ Nadalje svjedok je naveo da je ušao u prodavnicu, te je u tom momentu začuo neko jadikovanje pa navodi: „Govorili su, govorio mu je Struja da izađe napo,je, izašo je čoek napo,je s tom, sa ženom star,jom, star,ji je bio čoek, čoek n,je izašo baš tako lako, bio je rar,jen u nogu. Kad je čoek izašo vani, neko od vcjnika, pošto je čučio čoek, na jedncj nogi je se oslar,jo, a jednu nogu je ispružio napr,jed u kcju je bio rar,jen ispružio je napr,jed. .. Žena je bila pored čoeka.“ Svjedok je naveo da je ovo gledao možda dvije, tri minute, te da je krenuo sa još jednim vojnikom (svjedok „X“) dalje da vidi ko ima pred kućama. Svjedok „R“ je na kraju naveo da ne zna šta se desilo sa nevedenim licima, tj. ne zna jesu li ubijeni li su ostali živi. Prilikom ispitivanja od strane sudskog vijeća svjedok je također potvrdio da lica koja je on zatekao u blizini prodavnice u vrijeme navedenog događaja su ostala i dalje na tom mjestu, dok je isti okrenut leđima otišao u jednu kuću.

278. Na upit sudećeg vijeća dali je svjedok kasnije saznao ko je ubio tog čovjeka i ženu, svjedok je izjavio da je bilo neke priče, rekao je da je čuo da su pucali optuženi Džeko i Kokić Ahmet.

279. Prilikom dokaznog postupka odbrane, svjedočio je i zaštićen svjedok „U4“ koji je svojim iskazom potvrdio da je bio prisutan kad su ubijeni Ilija i njegova žena, te da je to ubistvo kako on navodi vidio, ali da nije mogao vidjeti sto posto ko je pucao u njih. Svjedok je pritome naveo da je tu bila prisutna grupica vojnika, među kojima je bila i jedna žena, a da je on bio udaljen oko sedamdeset metara gdje je stajao kraj jedne kuće. Svjedok tako navodi : „Samo sam čuo, ona žena mu viče, poče kukati.....Znate kako je na selu....Teško r,jcj, ubiše cj,j Il,ju, ub,jte i mene...“ . Svjedok tvrdi da su i nju ubili, ali nije mogao da vidi ko je to uradio. Nadalje, nakon što je svjedoku predočeno na razlike u odnosu na iskaz¹²⁴ koji je dat ranije, i u kojem je svjedok naveo da je Iliju Ivankovića ubila jedna ženska vojnik, svjedok navodi da je možda tako i kazao, da se ne sjeća, te da ostavlja mogućnost da je tako i rekao. Također, tužilac je prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoku predočila i zapisnik o saslušanju koji je svjedok dao pred Tužilaštvom kada je svjedok naveo „U jednom trenutku vidio sam kako neko iz ove grupe u kcjcj je bila i žena vcjnik ub,ja Il,ju na pragu r,jegove kuće i nakon toga r,jegovu suprugu Anđu kcja je ko počela kukati ub,jte imene kad ste ubili i Il,ju....A dok je ovo govorila Anđa se nadvila iznad t,jela svog muža i pucano cj,j je u leđa, ne mogu tvrditi 100 posto da je ona ubila Il,ju i Anđu i Juru Anđelića, ostav,jam mogućnost da je to učinio i neko od vcjnika kcji su bili u r,jencj blizini.... ne znam ko je to učinio, možda ova Zoja, a možda neko ko je bio uz r,ju.“¹²⁵

280. Po ocjeni ovog Vijeća iskaz svjedoka „U4“ potvrđuje da su muškarac i žena ubijeni ispred svoje kuće kojom prilikom je bila pristuna grupica vojnika među kojim i jedna žena, a što je u saglasnosti sa iskazom Handanović Raseme, koja i sama potvrđuje da se nalazila u neposrednoj blizini u momentu kada je optuženi Džeko pucao. Dovodeći iste u vezu sa iskazom svjedoka „E“, koji takođe potvrđuje da se nalazio u neposrednoj blizini u momentu kada je optuženi pucao, te koji potvrđuje da je kuća ispred koje su se nalazili u blizini

¹²⁴ Službena zabilješka SIPA-e od dana 19.02.2010. godine;

¹²⁵ Zapisnik o saslušanju svjedoka „U4“ od dana 14.06.2012. godine dat pred Tužilaštvom BiH broj;

prodavnice, kao i iskazima svjedoka „M“ i „R“ koji potvrđuju da se u jednom momentu u vrijeme napada, optuženi nalazio kod prodavnice, Vijeće van svake sumnje nalazi dokazanim da je prilikom napada na selo Trusina, optuženi Džeko Edin, sa pripadnicima jedinice bio u blizini prodavnice u čijoj se neporednoj blizini nalazila i kuća supružnika Ivanković.

281. Nadalje, a kako je to već ranije navedeno, van svake sumnje je utvrđeno da su tog dana prilikom napada na selo ubijeni supružnici Ivanković, pa imajući u vidu navedene iskaze svjedoka Vijeće nalazi da su isti ubijeni upravo u događaju koji opisuju svjedok Handanović Rasema i svjedok „E“, te djelimično i svjedok „M“ koji navodi da je po izlasku iz prodavnice uočio mrtva tijela supružnika u neposrednoj blizini.

282. Iako su i Handanović Rasema i svjedok „E“ imali direktan motiv da ubistvo bračnog para pripišu nekom drugom, iz razloga što su i sami bili potencijalni osumnjičeni odnosno optuženi, Vijeće je njihovim iskazima, a u pogledu činjenice da je upravo optuženi Džeko pucao, poklonilo vjeru i na temelju istih našlo dokazanom tvrdnju tužilaštva da je optuženi Džeko Edin pucajući iz vatrenog oružja iz neposredne blizine lišio života Iliju i Anđu Ivanković.

283. Naime, odbrana je prilikom unakrsnog ispitivanja tvrdila da su upravo Handanović Rasema i svjedok „E“ pucali, te su takvu tvrdnju iznijeli i svjedoku „E“ koji je međutim ostao dosljedan svojoj izjavi navodeći da je siguran u to što je vidio i da to neće zaboraviti do svoje smrti. Cijeneći iskaz svjedoka „U4“ vijeće nije našlo da je on na bilo koji način doveo u sumnju iskaz svjedoka „E“ obzirom da je i svjedok „U4“ i prilikom davanja iskaza u istrazi a i na pretresu bio decidan da je u grupi vojnika koji su se nalazili u blizini supružnika bila i žena vojnik, međutim on ni u jednom momentu nije bio decidan da je ona i pucala, odnosno rekao je da je to bila možda ona, a možda i neko od vojnika u njenoj neposrednoj blizini. Imajući u vidu činjenicu da je ona bila jedina žena vojnik među grupom muškaraca vojnika, logično je da ju je i svjedok uočio i da mu je ostala u sjećanju kao prisutna, ali je upravo zbog te činjenice i izvjesno da bi uočio i zapamtio činjenicu da je upravo žena, a ne neko od prisutnih muškaraca vojnika i pucao u civile. Suprotno navedenom, on je u pogledu ove činjenice bio neodređen. Nadalje, Vijeće nalazi da je o odlučnim činjenicama svjedok „E“ svjedočio na detaljan i pouzdan način, te je uzimajući u obzir i druge okolnosti njegovog svjedočenja, naročito činjenicu da je svjedočeći inkriminirao i sebe navodeći da je on sam pucao i lišio života jednog muškarca prilikom napada na selo Trusina, to nalazi da njegov iskaz i iskaz Raseme Handanović međusobno saglasni te im je Vijeće poklonilo vjeru.

284. Nadalje, iako je odbrana osporavala njihove iskaze tvrdeći da su motivisani da lažno svjedoče, istovremeno nisu ponudili ni jedan razlog zbog kojeg bi ova dva svjedoka lažno optužili upravo optuženog Džeku, a imajući u vidu činjenicu da su na isti način mogli teretiti i druge pripadnike koji su se u vrijeme izvršenja nalazili na tom mjestu ili u neposrednoj blizini.

285. Odbrana se pozivala i na iskaz svjedoka odbrane Poturović Redže koji je na glavnom pretresu izjavio da se svjedok „E“ falio da je „*ubio čovjeka, pa je žena izašla, sovala mater i onda je prosuo mozak, stavio cijev u ista i prosuo mozak*“. Međutim, obzirom da je ovo jedini iskaz koji je ponuđen od strane odbrane kako bi potvrdio tvrdnju da je svjedok „E“ ubio dvoje civila u selu Trusina, a ne optuženi Džeko, Vijeće istom nije poklonilo vjeru, a naročito imajući u vidu da je prilikom istog napada u selu ubijeno više civila, pri čemu u još najmanje

jednom slučaju su to bili muškarac i žena (supružnici Drljo).

286. Takođe je odbrana osporavala da je optuženi Džeko posjedovao pušku „M 16“, te je tvrdila da je da je optuženi u Trusini imao Zastavnu pušku snajper u koju je moglo stati samo deset metaka i koja je jedino mogla da puca pojedinačno. U odnosu na ovu odlučnu činjenicu Vijeće je svoj zaključke dalo ranije u presudi, i ne nalazi da je ova okolnost o odlučnog značaja iz već navedenih razloga.

287. Dakle na osnovu analize i svestrane ocjene dokaza Vijeće je došlo do nesumljivog zaključka da je Tužilaštvo BiH dokazalo činjenične navode optužnice da je optuženi Džeko Edin dana 16.04.1993. godine u selu Trusina, postupao sa namjerom i htijenjem da liši života civile Ivanković Iliju i Anđu i to pucanjem iz vatrenog oružja.

c. IZMJENE U ODNOSU NA ČINJENIČNI OPIS IZ OPTUŽNICE

288. Vijeće je u odnosu na tačku 1. i 2. osuđujućeg dijela presude, načinilo izmjene u činjeničnom opisu pri čemu je vodio računa da se i dalje radi o istom djelu, odnosno istom događaju sa svim bitnim obilježjima koji predstavljaju obilježje jednog krivičnog djela, čime je objektivni identitet između optužnice i presude očuvan. Naime, Vijeće je izvršilo intervenciju u pogledu ostalih okolnosti koje pridonose tačnijem određivanju okolnosti izvršenja krivičnog djela, ne narušavajući integritet bića krivičnog djela u konkretnom slučaju.

289. Shodno navedenom, Vijeće je kako je već navedeno iz uvodnog dijela tačke 1. presude izostavilo dio koji se odnosio na sam naziv jedinice kojoj pripada optuženi, pa je tako u činjeničnom opisu ostavljen samo naziv SOPN ARBiH „Zulfikar“, kojom prilikom je izostavljen naziv ŠVK (Štab Vrhovne komande) iz razloga što se Vijeće pitanjem da li je SOPN-e ARBiH „Zulfikar“ bila pri Štabu Vrhovne komande u inkriminirajuće vrijeme ili ne, nije posebno i detaljno bavilo, obzirom da je ova činjenica irelevantna za postupak i u odnosu na ovog optuženog. Nadalje, i u tački 1. i u tački 2. Vijeće je izostavilo dio rečenice iz činjeničnog opisa i to *„ne vodeći računa o razlikovanju civilnih i vojnih cijeva“* smatrajući također da je navedeni dio irelevantan za ovaj predmetni postupak.

290. Izmjenu u pogledu činjeničnog opisa (tačke 2. Optužnice) Vijeće je uradilo na način da je, kako je to već navedeno, iz činjeničnog opisa izostavilo oštećenu Kata (Ivana) Drljo iz razloga što optužba nije van razumne sumnje dokazala da se radnje optuženog mogu dovesti u vezu sa stradanjem ove oštećene. Vijeće se rukovodilo stavom da su intervencije Suda u činjeničnom opisu djela dozvoljene ako su usmjerene na preciznije određenje djela. Pri tome je vodilo računa da se optužba ne prekorači, odnosno da optuženi ne dođe u težu procesnu situaciju koja obuhvata težu kvalifikaciju po optuženog. Činjenični opis djela je usklađen sa utvrđenim činjeničnim stanjem, pravna kvalifikacija djela nije teža, a izostavljeni dijelovi optužnice nisu doveli optuženog u teži procesno-materijalni položaj.

291. Prema stavu apelacionog odjeljenja Suda BiH¹²⁶ u ovakvim slučajevima prvostepeni Sud nije u obavezi donositi oslobađajuću presudu, već je dovoljno u obrazloženju dati razloge zašto su pojedine radnje i posljedice izostavljene iz izreke presude. Jedino u slučaju da se optužnicom optuženima stavlja na teret više tačaka optužnice izvršenjem i drugih djela koja nisu vezana istom činjeničnom osnovom, u tom slučaju bi bilo primjereno donijeti presudu kojom se optuženi oslobađa svake ili svih konkretnih tačaka optuženja.

d. KRIVIČNA ODGOVORNOST

292. Optuženi je osuđen za počinjenje krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ u vezi sa članom 22. istog Zakona, kao i za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ, koji zakon je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ. Elemente obilježja ovih krivičnih djela Vijeće je našlo prije svega činjenicom da je Tužilaštvo BiH dokazalo da je optuženi, preduzimajući radnje izvršenja postupao protivno zabranama zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija, odnosno protivno zabrani ubistva zaštićenih lica, a kako je to već ranije obrazloženo.

293. "Elementi 'ubistva' po međunarodnom običajnom pravu su slijedeći: smrt žrtve, smrt je uzrokovana radnjom ili propustom optuženog, odnosno osobe ili osoba za čije radnje i propuste optuženi snosi krivičnu odgovornost. Radnja ili propust optuženog, odnosno osobe ili osoba za čije radnje ili propuste on snosi krivičnu odgovornost, počinjeni su s namjerom: 'lišavanja života, ili nanošenja teške tjelesne povrede, ili nanošenja teške ozljede sa razumnom mogućom sviješću o tome da će takav čin ili propust vjerovatno uzrokovati smrt'.¹²⁷

294. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju i Međunarodni krivični sud za Ruandu sistematski su definisali **ubistvo** kao smrt žrtve do koje je došlo usljed djela ili propusta koje je optuženi počinio sa namjerom da žrtvu liši života ili da nanese teške tjelesne povrede, za koje je razumno trebao znati da bi mogle prouzročiti smrt.¹²⁸

295. Sud BiH je već ranije utvrdio elemente krivičnog djela ubistva:

1) lišavanje života;

2) direktna namjera da se liši života; jer je počinilac bio svjestan svoga čina i želio je da se čin izvrši.¹²⁹

¹²⁶ Presuda apelacionog odjeljenja Suda BiH od dana 01.07.2013. godine, broj predmeta S1 1 K 013165 13 Krž, str. 11. i 12.;

¹²⁷ Tužilac protiv *Mitra Vasijevića* presuda predmet IT 98-32 Pretresnog vijeća IT , 29. novembar 2002., para. 205

¹²⁸ *Tužilac protiv Radilsava Krstića*, Predmet . IT-98-33 (Pretresno veće), 2. avgust 2001.para. 485

¹²⁹ Vidi Trbić, X-KR-07/386 (Sud BiH), Prvostepena presuda od 16.10.2009, tačka 177.

296. Kako je to već ranije obrazloženo u presudi Vijeće je našlo dokazanim smrt oštećenih šest muškaraca, ratnih zarobljenika, kao i smrt civila, supružnika Ivanković. Takođe je Vijeće, kako je to već navedeno našlo da je smrt ovih lica nastupila kao posljedica poduzimanja radnji od strane optuženog Džeko Edina, odnosno, kao posljedica pucanja u oštećene iz vatrenog oružja iz neposredne blizine.

297. Naime, u odnosu na tačku jedan osuđujućeg dijela presude Vijeće je našlo da je on odgovoran kao saizvršilac. U članu 22. KZ SFRJ se navodi: „*Ako više lica, učestvovanjem u radnji izvršenja ili na drugi način, zajednički učine krivično cjelo, svako od njih kazniće se kaznom propisanom za to djelo*“. Saizvršilaštvo po članu 22. KZ SFRJ podrazumjeva množinu lica, odlučujući doprinos i zajedničku namjeru.

298. Naime, Vijeće je van svake sumnje našlo dokazanim da je optuženi, zajedno sa drugim pripadnicima SOPN ARBiH „Zulfikar“, među kojima i Handanović Rasemom zvanom Zolja, nakon što su pripadnici njegove jedinice odvojili žene i djecu od muškaraca i odveli ih iza kuće, te nakon što je šest muškaraca postrojeno, okrenuti ka zidu kuće, te nakon što je preko motorole izdata naredba za formiranje streljačkog voda, dok je jedan od postrojenih muškaraca iskočio iz stroja u namjeri da pobjegne, preduzeo radnju pucanja iz vatrenog oružja u pravcu postrojenih muškaraca. Kako je to već navedeno ranije u presudi, u skladu sa sudskom praksom u predmetima ratnih zločina, u slučaju postupanja više izvršilaca, dovoljno je dokazati da postupaju zajedno i da su odgovorni kao neposredni izvršiocu u ubistvu više žrtava. Imajući u vidu sve okolnosti pod kojima je došlo do lišenja života muškaraca, to je na osnovu ponuđenih dokaza bilo moguće izvesti zaključak da je i optuženi Džeko učestvovao u materijalnim elementima krivičnog djela ubistva, i da je odgovoran za smrt svih žrtava, bez obzira na to da li je u slučaju svake od njih upravo optuženi ispalio smrtonosni metak.¹³⁰ Pored toga, imajući u vidu iste okolnosti, Vijeće nalazi da je bio svjestan da svojim postupcima krši pravila međunarodnog prava i da će usljed takvog postupanja nastupiti smrt ratnih zarobljenika, te da je upravo takvu posljedicu i htio da ostvari.

299. Na ovakav zaključak u pogledu namjere optuženog, nesumnjivo upućuju i sve okolnosti pod kojima je izvršen napad na selo Trusina, kao i na vojne položaje HVO iznad sela, odnosno okolnosti pod kojima je u samom napadu lišeno života više civila (na drugim lokacijama u selu u okviru navedene akcije napada), i to u događajima koji su prethodili događaju ubistva postrojenih bojovnika, a pri čemu je i sam optuženi, kako je to utvrđeno tačkom 2. osuđujućeg dijela presude lišio života dva civila.

300. U odnosu na tačku 2. osuđujućeg dijela presude Vijeće je našlo da je optuženi postupao kao direktni izvršilac, kada je poduzeo radnju pucanja iz vatrenog oružja iz neposredne blizine u pravcu oštećenog Ilije Ivankovića, a potom i u pravcu oštećene Anđe Ivanković, koja je u momentu smrti bila u povijenom položaju iznad tijela već ubijenog supruga Ilije, kada je optuženi u nju pucao, pri tome govoreći da šuti, pri čemu je irelevantno da li je u

¹³⁰ Drugostepena presuda u predmetu *Limaj i drugi*, par. 47-50. V. takođe Prvostepena presuda u predmetu *Limaj i drugi*, par. 664, 670, 741., Drugostepena presuda u predmetu *Lukić i drugi*, par 162 br. IT-98-32/1-A od 04.12.2012.godine

oštećene pucao rafalno ili pojedinačnim ispaljenjem metaka, obzirom da je nesporno da su smrtne posljedice nastupile upravo tada na licu mjesta i to usljed radnji koje je poduzeo optuženi. Imajući u vidu sve okolnosti pod kojima je optuženi poduzeo radnje, Vijeće nalazi da nema sumnje da je optuženi znao da su ova lica civili, i to starije životne dobi, te nema sumnje da će poduzimanjem radnje pucanja u pravcu oštećenih iste lišiti života i da je upravo takvu posljedicu i htio da ostvari.

301. Dakle, imajući u vidu sve navedeno Vijeće je našlo dokazanim da je optuženi Džeko Edin postupajući na navedeni način ostvario sve elemente krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ, u vezi sa članom 22. KZ SFRJ, kao i elemente krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ, to ga je Vijeće i oglasilo krivim i osudilo za ova djela u sticaju.

e. ODMJERAVANJE KAZNE

302. Svrha kažnjavanja određena je članom 33. KZ SFRJ i ona je (1) sprečavanje učinioaca da čini krivična djela, (2) vaspitni uticaj na druge da ne čine krivična djela i (3) jačanje morala društva i uticaj na razvijanje društvene odgovornosti i discipline građana.

303. Odlučujući o vrsti i visini krivične sankcije utvrđene primjenom odredbi člana 33., 38. i 41. KZ SFRJ, Vijeće je optuženom Džeko Edinu za krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ u vezi sa članom 22. KZ SFRJ, utvrdilo kaznu zatvora u trajanju od deset (10) godina, a za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. istog zakona, utvrdilo kaznu zatvora u trajanju sedam (7) godina, te je primjenom odredbe člana 48. KZ SFRJ optuženog za navedena djela osudio na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od dvanaest (12) godina.

304. Vijeće je nadalje pri odmjeravanju kazne imalo u vidu opšta pravila o izboru vrste i mjere kazne, i to svrhu kažnjavanja, a osobito stepen krivične odgovornosti optuženog, okolnosti pod kojima je djelo počinjeno, jačinu ugrožavanja, odnosno povrede zaštićenog dobra, te raniji život učinitelja, njegove osobne prilike, držanje nakon učinjenog djela i motiv za počinjenje istog.

305. S tim u vezi, u skladu sa sudskom praksom MKSJ, ovo Vijeće je pri ocjeni olakšavajućih i otežavajućih okolnosti, vodilo računa o tome da Tužilaštvo mora van razumne sumnje utvrditi otežavajuće okolnosti, dok odbrana mora dokazati olakšavajuće okolnosti putem ocjene vjerovatnoće, odnosno mora biti vjerovatnije da su te okolnosti postojale nego da nisu.

306. U odnosu na optuženog Džeku, Vijeće je najprije imalo u vidu da je optuženi postupao kao saizvršilac i direktni izvršilac, svjesno i sa znanjem i tako doprinijeo izvršenju krivičnih djela, opisanih u tačkama 1. i 2. osuđujućeg dijela izreke ove presude.

307. Kao olakšavajuće okolnosti Vijeće je⁷⁶ utvrdilo da je optuženi otac dvoje malodobne

djece, dakle porodičan čovjek, da isti dosada nije bio ranije osuđivan, kao i to da se isti korektno držao pred Sudom tokom čitavog postupka. Također, Vijeće je imalo u vidu da je optuženi u vrijeme počinjenja krivičnih djela za koje je ovom presudom oglašen krivim, bila izuzetno mlada osoba sa nešto više od 21 godine života.

308. Od otežavajućih okolnosti na strani optuženog Vijeće je cijeniло način učinjenja djela koji su opisani u osuđujućem dijelu ove izreke, težinu povrede zaštićenog dobra i u vezi sa tim posljedice učinjenog djela koje se ogledaju u broju žrtava navedenih u tački 1. i 2. osuđujućeg dijela izreke presude.

309. Cijeneći sve navedeno kao i stepen učešća optuženog u izvršenju krivičnih djela za koje je oglašen krivim, Vijeće smatra da su izrečene pojedinačne kazne za učinjena krivična djela kao i izrečena jedinstvena kazna zatvora adekvatna svim navedenim okolnostima i ličnosti optuženog kao učinioca i da će se sa istomu cijelosti ostvariti svrha kažnjavanja, i to, ne samo specijalna, nego i generalna prevencija.

310. Vijeće također nalazi da ova kazna odražava i društvenu osudu djela, te da će svrha kažnjavanja u cijelosti biti ostvarena.

H. NALAZI SUDA - OSLOBAĐAJUĆI DIO IZREKE PRESUDE

311. Vijeće nije našlo dokazanim počinjenje krivično pravnih radnji opisanih pod tačkom 3. a), b) i c), tačkom 4., 5., 6., 7. i 8. optužnice, te je u tim dijelovima optuženog oslobodilo od krivice za predmetne inkriminacije i to u odnosu na tačke 1. do 4. oslobađajućeg dijela izreke po osnovu člana 284. stav 1. tačka a) ZKP BiH, a u odnosu na tačke 5. i 6. oslobađajućeg dijela izreke po osnovu člana 284. stav 1. tačka c) ZKP BiH.

1. Tačke 4. i 5. optužnice (Tačka 1. i 2. oslobađajućeg dijela izreke presude)

312. Kako iz sadržaja zakonske definicije krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva proizilazi, navedeno krivično djelo, ima blanketni karakter. Dakle, kao i kod svih krivičnih djela sa blanketnom dispozicijom, da bi se utvrdilo da li su se u određenim radnjama ostvarila bitna obilježja krivičnog djela, potrebno je konsultovati blanketni propis, odnosno propis na koji se blanketna dispozicija odnosi. Blanketni propisi kod krivičnih djela propisanih odredbom člana 173. KZ BiH jesu pravila međunarodnog prava.

313. Stoga, da bi se uopšte moglo govoriti o krivičnom djelu koje propisuje odredba člana 173. KZ BiH, prije svega potrebno je dokazati da radnje izvršenja krivičnog djela, predstavljaju kršenje pravila međunarodnog prava, tačnije potrebno je utvrditi da su radnje optuženog

preduzete protivno temeljnim principima čije poštivanje nalažu odredbe međunarodnog prava.

314. Tačkama 4. i 5. optužnice, optuženi se tereti za pljačku i to na način da je:

(4) Neutvrđenog datuma u devetom mjesecu 1993. godine, zatočenog civila hrvatske narodnosti Mirka Zeleniku izveo iz trapa-zemunice koja se nalazila u kompleksu Rogića kuća u Donjoj Jablanici, tadašnjoj bazi SOPN ŠVK ARBiH "Zulfikar" i odveo u Jablanicu gdje je istog pod prijetnjom da će ga ubiti, uperivši pištolj u njega, natjerao da od poznanika i rodbine uzme 3.500 maraka kao cijenu za njegov život i preda njemu što je Mirko Zelenika i učinio;

(5) Neutvrđenog datuma u desetom mjesecu 1993. godine, zatočenom civilu hrvatske narodnosti „J3" naredio da izađe iz štale koja se nalazila u kompleksu Rogića kuća u Donjoj Jablanici, tadašnjoj bazi SOPN ŠVK ARBiH „Zulfikar“, da bi ga potom po naredbi komandanta Zulfikara Ališpage zvanog „Zuka“, odvezao do njegove kuće i po njegovoj naredbi od istog preuzeo 3.500 hiljada maraka, kao i bocu viskija, ostavljajući ga u kući naredivši mu da se ne smije nigdje kretati, jer je on sad pod njihovom kontrolom;

315. Dakle, Vijeće je razmotrilo da li bi ove radnje, i da su činjenično dokazane, bile preduzete protivno odredbi člana 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine i člana 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949.godine (zajednički član 3. Konvencija), a kako je to optužnicom stavljeno na teret.

316. Evidentno je da se radnje pljačkanja ne mogu smatrati povredama odnosno ugrožavanjem života i tjelesnog integriteta, a koje nanošenje povreda zabranjuje zajednički član 3. stav 1. tačka a) Konvencija za čije se kršenje optuženi tereti predmetnom optužnicom. Vijeće je stoga analiziralo da li generalna obaveza na humano postupanje koju nameće zajednički član 3. Konvencija, a koja u relevantnom dijelu glasi

-...prema licima koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu usljed bolesti, rana, lišenja slobode ili bilo kojeg drugog razloga, postupat će se, u svakoj prilici, čovječno bez ikakvog nepovoljnog razlikovanja utemeljenog na rasi, boji kože, vjeroispovijesti ili uvjerenju, spolu, rođenju ili imovinskom stanju ili bilo kojem drugom sličnom mjerilu,

obvezuje i na zaštitu od pljačke, te analizom dosadašnje prakse međunarodnih i domaćih krivičnih sudova kao i običajnog humanitarnog prava utvrdilo da nema osnova da se obaveza i zahtjev humanog postupanja prema civilima i licima hors de combat iz zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija „protegne“ i na zaštitu tih lica od pljačkanja, niti dosadašnja praksa ostavlja prostora za drugačiji zaključak, a naročito imajući u vidu da ova odredba pruža osnovne garancije zaštićenim licima.

317. Tako je pretresno vijeće u predmetu Čelebići utvrdilo da optužbe za pljačku i protivzakonito zatvaranje civila ne predstavljaju kršenje ratnih zakona i običaja koji se materijalno zabranjuju zajedničkim članom 3.⁷⁸ Konvencija (član 2.Statuta MKSJ), te je

optužbu za pljačku razmatralo u kontekstu zabrane teškog kršenja međunarodnog humanitarnog prava odnosno člana 3. statuta MKSJ kojim su inkriminirane teške povrede ženevskih konvencija (članovi 147. Ženevske konvencije IV i 130. Ženevske konvencije III) . Kasnije presude MKSJ po pitanju optužbi za pljačku slijedile su isti pristup i nije bilo odstupanja od navedenog stava u predmetu Čelebići.

318. Vijeće je analiziralo i pristup apelacionog vijeća Suda BiH zauzet u predmetu Kovač Ante, prema kojem je radnja pljačkanja zbog okolnosti u kojima je izvršena, okvalifikovana kao grubi nasrtaj na ljudsko dostojanstvo koje je za posljedicu imalo tešku duševnu patnju žrtava, te je stoga zabranjena zajedničkim članom 3. Konvencija kao nečovječno postupanje.

319. Cijeneći stav ovog Vijeća na značajno „proširenje“ zaštite koju pruža zajednički član 3., a na način kako je to i obrazloženo u predmetnoj presudi, te imajući u vidu način na koji je obrazloženo kršenje, proizilazi, da bi se isto utvrdilo slijedeći ovaj pristup neophodno je da je optužnicom i činjeničnim opisom optuženi „terećen“ upravo na takav način, odnosno da je tužilaštvo tvrdilo optužnicom i dokazalo tokom postupka, ne samo činjenicu da je radnja pljačke poduzeta prema oštećenom licu, već i činjenicu da je takva radnja predstavljala grubi nasrtaj na ljudsko dostojanstvo koje je za posljedicu imalo tešku duševnu patnju žrtve.

320. Međutim, predmetnom optužnicom, odnosno činjeničnim opisom tačaka 4. i 5. optužnice, zatim pravnim opisom djela iz kojeg proizilaze zakonska obilježja a koji glasi:

dakle, za vrijeme rata i oružanog sukoba kršeći pravila međunarodnog prava sudjelovao u ubojstvu, mučenju, nečovječnom postupanju, protuzakonitom otvaranju i pljačkanju imovine civila i ratnih zarobljenika, kao i pravnom kvalifikacijom djela iz člana 173. stav 1. tačka f) (pljačka),

jasno je da se ne stavlja optuženom na teret da je pljačkanjem oštećenih istima prouzrokovao teške duševne patnje ili povredu ljudskog dostojanstva, niti su takve posljedice dokazivane na glavnom pretresu od strane tužilaštva. U takvom slučaju, kada se optužnicom tereti i dokazuje na glavnom pretresu isključivo pljačkanje (u smislu oduzimanja imovine) oštećenog lica, vijeće nalazi da nema osnova u međunarodnom humanitarnom običajnom pravu ni praksi za primjenu Zajedničkog člana 3. Konvencija.

321. Naime, međunarodno običajno pravo sadrži generalnu zabranu pljačke (pravilo 52) i zabranu pljačkanja ličnih stvari lica lišenih slobode (pravilo 122), gdje se navodi da su ova pravila međunarodnog običajnog prava primjenjiva u međunarodnim i nemeđunarodnim oružanim sukobima, međutim ni jedno ni drugo pravilo ne referiraju se na zajednički član 3. Konvencija već isključivo za norme četvrte ženevske konvencije (član 33. Ženevske konvencije IV) ako se štite civilna lica u međunarodnom oružanom sukobu, dok se u slučaju nemeđunarodnog oružanog sukoba vežu isključivo za član 4 (2) II Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije, kojom odredbom se izričito štite od pljačke lica koja su lišena slobode.

322. Imajući u vidu činjenicu da se predmetnom optužnicom optuženi ne tereti za kršenje ovih odredbi ženevskih konvencija, već isključivo za kršenje zajedničkog člana 3. Konvencija, te imajući u vidu prethodnu analizu i utvrđenja suda u pogledu primjene ovog člana u

konkretnom slučaju, to Vijeće nalazi da činjenični opis djela ne sadrži upućujuću normu kojom se dopunjava blanketna dispozicija krivičnog djela, zbog čega djelo koje se stavlja na teret optuženom nije krivično djelo. Odnosno, obzirom da se tužilaštvo u optužnici pogrešno poziva na kršenje zajedničkog člana 3. Konvencija, to u konkretnom slučaju nema nikakvo pravno dejstvo i praktično znači da u opisu predmetnog djela nedostaje blanketni propis koji upotpunjuje blanketnu normu i konstituiše jedan element krivičnog djela koje je optuženom stavljeno na teret.

323. Sud nije ovlašten da mijenja niti dodaje upućujući propis jer bi takvim postupanjem došlo do prekoračenja predmetne optužnice na štetu optuženog, pa je imajući u vidu sve navedeno vijeće optuženog oslobodilo optužbe za tačke 4 i 5 optužnice, a na osnovu odredbe člana 284. tačka a) ZKP BiH, iz razloga što djelo koje mu se stavlja na teret, onako kako je opisano optužnicom, nije krivično djelo.

2. Tačke 6. i 7. optužnice (Tačka 3. i 4. oslobađajućeg dijela izreke presude)

324. Tačkom 7. predmetne optužnice (tačka 4. oslobađajućeg dijela izreke presude) optuženi se takođe tereti za postupanje protivno odredbi zajedničkog člana 3. stav 1. tačka a) Konvencije i to tako što je: „neutvrđenih datuma u devetom i desetom mjesecu 1993. godine u više navrata, na magistranom putu Jablanica - Mostar, kod restorana Prenj gdje su zatočeni civili hrvatske narodnosti iz Rogića kuća u Donjoj Jablanici tadašnjoj bazi SOPN ŠVK ARBiH "Zulfikar", dnevno dobijali obroke, zajedno sa drugim njemu poznatim pripadnicima SOPN ŠVK ARBiH Zulfikar, rukama i nogama po raznim dijelovima tijela udarao zatočene civile Soko Miroslava i Zelenika Mirka kada bi išli ili se vraćali sa obroka iz restorana Prenj;

325. Imajući u vidu da ova odredba zabranjuje nanošenje povreda životu i tjelesnom integritetu zaštićenim licima, te imajući u vidu da činjeničnim opisom ove tačke optužnice optuženom nije stavljeno na teret da je poduzimajući opisane radnje nanio bilo kakve povrede oštećenim licima, to sud nije mogao utvrditi da bi optuženi, istim počinio povredu međunarodnog humanitarnog prava u smislu navedene odredbe Ženevske konvencije.

326. Naime, evidentno je da se Zajedničkim članom 3. Konvencije ne sankcioniše svaka, ili bilo koja protivpravna radnja protiv života i tjelesnog integriteta, već samo ona radnja kojom je ostvarena zabranjena posljedica, a to je u konkretnom slučaju povreda koja se nanosi životu i tjelesnom integritetu lica štice Konvencijama, u pogledu koje posljedice je izostalo navođenje iste u činjeničnom supstratu optužnice.

327. Pored toga i generalna zabrana nehumanog postupanja iz zajedničkog člana 3 podrazumijeva dokazivanje navedenih posljedica. Tako je termin „nehumani postupak“ definisan u elementima zločina za Međunarodni krivični sud, kao nanošenje „teškog fizičkog ili psihičkog bola ili patnje“, dok je MKSJ koristio širu definiciju, koja određuje da je „nehumani postupak onaj koji izaziva ozbiljnu psihičku ili fizičku patnju ili povredu ili predstavlja ozbiljan

nasrtaj na ljudsko dostojanstvo“.

328. Imajući u vidu navedeno, sud je prilikom odlučivanja o predmetnoj optužnici dužan ocijeniti da li bi postupanjem optuženog, u situaciji ako je optuženi poduzeo opisane radnje, istim ostvario kršenje pravila međunarodnog prava, koje kršenje sud međutim nije mogao utvrditi obzirom da mu to predmetnom tačkom optužnice nije stavljeno na teret.

329. Za razliku od činjeničnog opisa iz tački 8. , 3. b) i 3. c) optužnice, gdje je optuženom stavljeno na teret da je postupajući na način opisan činjenično u navedenim tačkama, oštećenima nanosio velike patnje i povrede tjelesnog integriteta i zdravlja, u tački 7. je takvo navođenje izostalo. Mada bi se iz opisanih radnji koje su stavljene na teret optuženom, moglo i zaključiti da su neke posljedice kod oštećenih nastupile, sud nije mogao iz tako opisanih radnji zaključiti kakve bi te posljedice po svojoj težini bile, odnosno da li bi bile određenog stepena koji je neophodno utvrditi da bi se prouzrokovanje patnji ili povreda tjelesnog integriteta koje prema oštećenom licu vrši određeni izvršilac, moglo cijeliti kao teške ili ozbiljne, ili da bi predstavljale ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo i takvo njihovo nanošenje cijeliti radnjom izvršenja ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

330. Na kraju, čak i kada bi takav zaključak izveo u obrazloženju presude (a na osnovu provedenih dokaza), u situaciji kada isti nije izričito obuhvaćen činjeničnim opisom izreke presude, sud bi napravio bitnu provredu postupka iz odredbe člana 297. stav 1. tačka k. ZKP BiH, dok bi s druge strane, intervencijom suda u činjenični opis krivičnog djela sud izašao izvan činjeničnog stanja navedenog u optužnici, i to dodajući bitan element bića krivičnog djela, na štetu optuženog, čime bi počinio povredu postupka iz odredbe člana 297. stav 1. tačka j. ZKP BiH, odnosno prekoračio optužnicu.

331. Sud bi bio ovlašten jedan činjenični pojam zamijeniti drugim, ako to ne bi bilo teže po optuženog. Međutim, u konkretnom slučaju takav činjenični pojam nedostaje u potpunosti, a navedeni nedostatak praktično znači da u činjeničnom opisu optužnice nedostaje element djela koje je optuženom stavljeno na teret, te je imajući u vidu navedeno primjenom odredbe člana 284. tačka a) ZKP BiH optuženog oslobodio od optužbe za radnje za koje je terećen tačkom 7. predmetne optužnice, nalazeći da djelo za koje se optuženi tereti predmetnom tačkom nije zakonom propisano kao krivično djelo koje mu je stavljeno na teret.

332. Iz istih razloga iz kojih je dato obrazloženje u odnosu na tačku 7. optužnice, to je Vijeće, obzirom na manjkavost činjeničnog opisa tačke 6. predmetne optužnice (tačka 3. izreke oslobađajućeg dijela presude), nije moglo iz opisanih radnji zaključiti o ostvarenju bilo kakvih posljedica u odnosu na oštećene, niti je ostvarenje zabranjene posljedice, u smislu kršenja normi međunarodnog humanitarnog prava, optuženom stavljeno na teret. Naime, ovom tačkom optužnice stavljeno je na teret optuženom da je:

Neutvrđenog datuma u drugoj polovini 1993. godine, na magistralanom putu Jablanica - Mostar kod restorana „Prenj“ gdje su zatočeni civili i ratni zarobljenici hrvatske narodnosti iz Rogića kuća u Donjoj Jablanici, tadašnjoj bazi SOPN ŠVK ARBiH "Zulfikar", dnevno dobijali obroke, zajedno sa zamjenikom komandanta SOPN ŠVK AR BiH „Zulfikar“ Nihadom Bojadžićem, naredio zatočenicima, među kojima, Zelenika

Mirku, Soko Miroslavu i Ljoljo Marinku, da se postroje na magistralni put, dok su istovremeno oko njih u blizini padale granate sa HVO položaja uzvikujući „ako se pomaknete ubićemo vas, a ako se ne pomaknete neka vas HVO pobije“;

iz kojeg činjeničnog opisa jasno proizilaze radnje koje bi optuženi kritične prilike poduzeo prema zaštićenim licima, međutim, ne i posljedica koja bi bila ostvarena takvom radnjom optuženog, a koja bi joj dala karakter protupravnosti u smislu povrede Zajedničkog člana 3. Konvencija, pa je imajući u vidu navedeno primjenom odredbe člana 284. tačka a) ZKP BiH optuženog oslobodio od optužbe za radnje za koje je terećen ovom tačkom predmetne optužnice, nalazeći da djelo za koje se optuženi tereti nije zakonom propisano kao krivično djelo koje mu je stavljeno na teret.

3. Tačka 3. a . optužnice (Tačka 5. a. oslobađajućeg dijela izreke presude)

333. U odnosu na tačku 3. a) optužnice, odnosno tačku 5.a) oslobađajućeg dijela izreke presude, Vijeće iz predočenih dokaza nije utvrdilo da je optuženi Džeko Edin zajedno sa pripadnicima SOPN-e ARBiH "Zulfikar" na području općine Jablanica, odgovoran za sudjelovanje u protupravnom lišavanju slobode civila hrvatske narodnosti iz Jablanice i to Zelenika Mirka, Zelenika Marka, Soko Miroslava, Ljoljo Marinka, Jurić Ive, Jurić Jure, Ljubas Vinka, Čurić Vlade i Biloš Mate, te njihovom protupravnom zatvaranju u trap – zemunicu koja se nalazila u kompleksu Rogića kuća u Donjoj Jablanici.

334. Na ove okolnosti saslušani su svjedoci optužbe i to svjedok Ljoljo Marinko, zaštićen svjedok "J3", Zelenika Mirko, Ljubas Vinko i Soko Miroslav kao i optuženi Džeko Edin u svojstvu svjedoka.

335. Tokom svog svjedočenja optuženi Džeko Edin je u odnosu na okolnost privođenja istakao da je 44. bbr. dobila naređenje da se privedu pripadnici HVO-a u gradu Jablanica, te da su i SOPN "Zulfikar" i druge jedinice dobile zadatak da privedu pripadnike HVO-a koji su živjeli u gradu Jablanica. Nadalje je optuženi naveo da je po naredbi svog komadanta Ališpage Zulfikara, kao vojno lice, izvršavajući svoje vojne zadatke učestvovao u akciji lišenja slobode pripadnika HVO-a i to samo lica Čurić Vlade, Ljubas Vinka i još jedne osobe po prezimenu Jurić. Isti je tom prilikom istakao da je nosilac tih aktivnosti bila vojna policija 44. bbr. ,a da je optuženi na taj zadatak išao sa Popara Enisom vozeći vozilo pikap "Toyotu", pri čemu je Popara Enis posjedovao dokument sa imenima osoba koje se trebaju privesti.

336. Svjedok optužbe Zelenika Mirko je svoje privođenje opisao na način da je isti 08. 09.1993. godine zarobljen u popodnevnim satima na adresi stana njegovog oca, kojom prilikom je iznenada na vrata došla grupa ljudi koji su imali neki spisak. Tada je svjedoku i njegovom bratu Marku rečeno da se brzo sprema, da uzmu lične dokumente, te da ih vode na informativni razgovor. Od prisutnih vojnika poznavao je samo jednog, koji se zvao Fadil i isti je bio pripadnik vojne policije ARBiH, dok druge, kojih je bilo četvorica, nije poznavao. Dvojica su bila u crnim uniformama, jedan u maskirnoj uniformi, a jedan je bio u civilu. U odnosu na ova

lica koja svjedok nije poznao, isti je naveo da je već za vrijeme putovanja prema D. Jablanici saznao prezime jednog od njih i to da je saznao da se radi o "Džeki", a na način da mu je njegov brat došapuno da bi to mogao biti Džeko. Naime, prije odvođenja, se po navodima svjedoka, optuženi Džeko obratio svjedoku u momentu kad su čekali da se dovede Čurić Vlado i Ljubas Vinko, te ga je tom prilikom upitao da li je ranije bio zarobljavan. Svjedok je također izjavio da u vremenu kad je bio zatočen u trapu da je jedan od zarobljenih i to Čurić Vlado njemu rekao da on zna da je to Džeko. Svjedok je potom opisao da nakon što su uhapšeni, njih devetoro, odveženi su u Donju Jablanicu.

337. U svom iskazu svjedok Ljoljo Marinko je naveo da je uhapšen dana 08.09.1993. godine u popodnevnim satima po povratku sa radne obaveze, te je vidio jednog vojnika u crnoj uniformi, za kojeg je kasnije čuo da se zove Popara i da je pripadnik postrojbe "Zulfikar". Isti mu je uzeo ličnu kartu i rekao da pođe sa njim na informativni razgovor, te mu je tada pokazao jedan spisak na kome se nalazilo desetak imena između ostalog i njegovo ime. Nadalje opisuje da je na izlasku vidio jedan kamionet koji je imao kabinu i karoseriju, marke Toyota, te je tom prilikom vidio poznate ljude da sjede na vozilu sa još dva vojnika u maskirnoj i crnoj uniformi. Nakon što su pronašli i ostala lica sa spiska, svjedok je vidio da se kod kuće Soko Miroslava pojavio i optuženi Džeko¹³¹, koji je po iskazu ovog svjedoka sudjelovao u hapšenju, te nakon što su svi privedeni, krenuli su kamionetom prema Donjoj Jablanici.

338. Svjedok "J3" je također bio priveden tog dana, te je naveo da su početkom septembra 1993. godine po njega došla četvorica vojnika sa Toyotom, kojom prilikom je svjedok prepoznao samo Poparu koji je imao spisak, te mu je tom prilikom rečeno da ide na informativni razgovor u Donju Jablanicu. Nakon toga je stavljen na karoseriju tog vozila i nastavili su se voziti kako bi tražili druge ljude sa spiska. Ovaj svjedok je tokom svog svjedočenja jasno naveo da je Džeko vozio navedeno vozilo "Toyotu". A kasnije je u logoru saznao da je jedan od vojnika bio i Džeko, a pored njega i Nečko i Žuti.

339. Pored navedenih svjedoka i svjedok Soko Miroslav je tog dana uhapšen na način da su u poslijepodnevnim satima po njega došli pripadnici ARBiH odnosno pripadnici Specijalnih postrojbi "Zulfikar" u stan nakon čega su ga odveli na ispitivanja, te da se svjedok nikad više nije vratio. Svjedok je tom prilikom izjavio da su po njega došli Džeko Edin¹³² i Nedžad u pratnji vojnika ARBiH iz Donje Jablanice, a jedan od njih se zvao Faruk. Poslije toga je svjedok izveden i stavljen na vozilo bijele boje, marke "Toyota", te mu je rečeno da ide na ispitivanje u Donju Jablanicu. Kada su krenuli, sa njima je krenuo i Džeko koji je ušao u zatvoreni dio kabine.

¹³¹ Na poseban upit kako je svjedoku bilo poznato da se radi upravo o optuženom Džeki, svjedok je odgovorio da su Džeko, Popara, Nedžad i Nihad bila imena iz Zukine postrojbe, a da su mu ta imena bila poznata jer su svaki dan prolazili šumskim kamionom Jablanica- Donja Jablanica- Glogovo- Prenj, a da je baza ovih vojnika bila baš smještena u Rogića kućama u Donjoj Jablanici, te da su vojnici koji su bili na kamionima spominjali navedena imena.

¹³² Svjedok je tokom svog svjedočenja naveo da je Džeku Edina poznao po imenu i prezimenu iz grada, jer je do momenta hapšenja znao izlaziti u grad Jablanicu, te da je tada viđao istog jer se zabavljao sa jednom djevojkom koju je čak kasnije i oženio.

340. Svjedok Ljubas Vinko saglasno navodi da je uhapšen 08.09.1993. godine u poslijepodnevnim satima gdje je po njega došao Popara, pripadnik "Zukine vojske", obučen u crnoj uniformi i naoružan. Nakon što je krenuo na karoseriji vozila koje je bio bijele boje je bilo još civila i vojnika, nakon čega su sve privedene osobe sproveli u Donju Jablanicu.

341. Dovodeći u vezu provedene dokaze vijeće je utvrdilo da su muškarci hrvatske nacionalnosti dana 08.09.1993. godine u poslijepodnevnim satima sprovedeni u Donju Jablanicu u kompleks zvani Rogića kuća nakon čega su zatočeni u trap – zemunicu. Da su svi muškarci koji su privedeni i odveženi u Donju Jablanicu i zatočeni u trap - zemunicu potvrdili su također svjedoci Soko Miroslav¹³³, Ljubas Vinko¹³⁴, Ljoljo Marinko¹³⁵, Zelenika Mirko¹³⁶ i svjedok "J3".¹³⁷

342. Također, Vijeće je van svake sumnje utvrdilo da je optuženi Džeko učestvovao u njihovom sprovođenju, o čemu su se nedvosmisleno izjasnili svjedoci optužbe. Na kraju, tu činjenicu ne negira ni sam optuženi, iako potvrđuje da je sudjelovao u privođenju samo tri osobe, koji navod optuženog Vijeće, međutim nije prihvatilo (u pogledu neprivođenja preostalih osoba).

343. Naime, odbrana je osporavajući kredibilitet svjedoka Tužilaštva BiH saslušanih na okolnosti navedenih događaja, ukazivala na nesaglasnosti u njihovim iskazima i to u odnosu na hronologiju privođenja lica, kao i prisutnosti ostalih lica na mjestu događanja, te neslaganja u pogledu prisustva i izgleda optuženog, te njegovog učešća u privođenju.

344. Vijeće nalazi da je tačno da svjedočeći o ovom događaju svjedoci svaki na svoj način prikazuju događaje u vezi sa privođenjem, a također da su postojale i neznatne razlike u iskazima koje su se ticale izgleda uniforme optuženog tog dana, odnosno bilo je svjedoka koji su tvrdili da je isti bio obučen u civilno odjelo.

345. Ove vrste različitosti u iskazima Vijeće ne nalazi bitnim, te usljed različitosti i nestalnosti ljudske percepcije, određene znanjem i ličnim iskustvima, svojstvenim svakoj osobi, nalazi prihvatljivim. Kada se ovo dovede u vezu sa protekom vremena od nastupjelih događaja, sasvim je razumljivo postojanje određenih razlika, koje ne dovode u sumnju zaključak o odlučnim činjenicama. S tim u vezi, navedene različitosti, Vijeće nalazi perifernim, s obzirom da su iskazi u pogledu odlučnih činjenica navedenog događaja, međusobno saglasni i dopunjujući, usljed čega ih Vijeće prihvata kao vjerodostojne.

346. Međutim, bez obzira na zaključak o postojanju dovoljno dokaza da je optuženi učestvovao u navedenim privođenjima u Jablanici dana 08.09.2014. godine, Vijeće nije moglo,

¹³³ Svjedok Soko Miroslav: „Poslijepodne, pred veče znači. Još nije sumrak, onako pred veče kad smo odvedeni tu do kuće Rogića i u taj trap smješteni.“

¹³⁴ Svjedok Ljubas Vinko, Transkript sa glavnog preteresa od dana 09.04.2014. godine, str.8;

¹³⁵ Svjedok Ljoljo Marinko, Transkript sa glavnog preteresa od dana 02.04.2014. godine, str.19;

¹³⁶ Svjedok Zelenika Mirko, Transkript sa glavnog preteresa od dana 19.03.2014. godine, str. 12;

¹³⁷ Svjedok „J3“, Transkript sa glavnog preteresa od dana 12.03.2014. godine, str.42;

u smislu kršenja odredaba Ženevskih konvencija utvrditi da je optuženi iste i protupravno lišio slobode kao ni to da je iste protupravno zatvorio u trap – zemunicu u Donjoj Jablanici.

347. Naime, Vijeće je zaključilo da je optuženi u akciji privođenja učestvovao kao običan vojnik i u tom svojstvu je izvršavao naređenja svojih pretpostavljenih. Preciznije on je asistirao pripadniku vojne policije, a o čemu su se izjašnjavali brojni svjedoci tokom pretresa. O pitanju lišavanja slobode navedenih lica su evidentno odlučivali nadređeni optuženom, pa optuženi nije morao biti svjestan eventualne protivpravnosti radnje privođenja ovih lica obzirom da se ista preduzima u odnosu na pripadnike jedinica tada već suprotne strane u sukobu, a na što naročito ukazuje činjenica da prilikom lišenja slobode nisu radnje preduzimali proizvoljno i nasumično, već da je postojao spisak lica koja se trebaju privesti a koji je bio u rukama vojnog policajca.

348. Naime, svi svjedoci koji su svjedočili na ovu okolnost su izjavili da je tom prilikom kada su bili privođeni bio prisutan jedan vojni policajac, koji je držao navedeni spisak sa imenima lica hrvatske narodnosti. Postojanje spiska su potvrdili svjedok Zelenika Mirko, Ljoljo Marinko, Miroslav Soko i zaštićen svjedok "J3". Svjedok Ljubas Vinko je izjavio da je nakon svih događanja, jedne prilike pričao sa optuženim Džekom o hapšenjima koja su se desila, te je naveo da mu je optuženi rekao da je njegova jedinica zatražila spisak od Kovačević Enesa. Svjedok je naveo da nije stekao dojam da je taj spisak tražio upravo optuženi Džeko.¹³⁸

349. Dakle, očigledno je da je optuženi po prethodnoj naredbi koja je bila izdata u pisanoj formi, u vidu spiska lica koja se trebaju privesti i odvesti u kompleks "Rogića kuća", postupao po zadatku koji je bio dužan izvršiti, pri čemu nije bio u položaju da može bilo kome narediti lišenje slobode, odnosno u ovom slučaju nije bilo arbitrarnosti od strane optuženog, a posljedično ovakvom zaključku, Vijeće nije moglo utvrditi ni da je on ova lica i zatvorio u navedeni kompleks, naročito kod činjenice da iz dokaza proizilazi zaključak da su se u momentu kada je optuženi sa ostalim pripadnicima svoje jedinice dovezao lica lišena slobode u kompleks "Rogića kuća", u bazi nalazila lica koja su pripadala komandnom kadru ARBiH, odnosno da su bili prisutni pretpostavljeni iz jedinice optuženog.

350. Navedeno su potvrdili svjedok Zelenika Mirko, Soko Miroslav, Ljoljo Marinko i zaštićen svjedok "J3", te je Vijeće u tom smislu kao relevantne i saglasne cijeno navedene iskaze u dijelu u kojem svjedoci navode da su u kompleksu "Rogića kuća" bila prisutna i lica komandnog kadra odnosno pretpostavljeni optuženom, pri čemu svjedoci nisu spominjali optuženog u smislu poduzimanja bilo kakve aktivnosti prilikom zatvaranja oštećenih niti da je isti mogao odlučivati u kakvim uslovima će privedene osobe biti držane.

351. Sam optuženi je tokom svog svjedočenja izjavio da isti nikoga nije lično zatvorio u zemunicu niti je imao takva ovlaštenja.¹³⁹ U odnosu na okolnost preduzimanja aktivnosti u smislu zatvaranja u trap – zemunicu svjedočio je i svjedok Ljubas Vinko koji je tokom svog

¹³⁸ Svjedok Ljubas Vinko, Transkript sa glavnog pretresa od dana 09.04.2014. godine, str. 18 i str. 28;

¹³⁹ Optuženi Džeko Edin u svojstvu svjedoka, Transkript sa glavnog pretresa od dana 17.12.2013. godine, str.40;

svjedočenja izjavio da se ne može sjetiti uloge optuženog u njihovom odvođenju u trap, a sličnu konstataciju je izjavio i svjedok "J3" tokom svog svjedočenja kojom prilikom je izjavio da se ne može sjetiti da li ih je optuženi Džeko odveo u trap. Ostali svjedoci koji su svjedočili na ove okolnosti su se izjasnili samo da je neko od komandnog kadra ili neko od onih vojnika što su ih doveli u Donju Jablanicu rekao "da treba sa njima u rupu". Međutim, niko od navedenih svjedoka nije naveo optuženog Džeku Edina da je isti naredio da se privedena lica iz Jablanice smjeste u kompleks Rogića kuća, tačnije u trap.

352. Dakle, imajući u vidu karakter radnji koje je poduzimao optuženi, odnosno odsustvo protupravnosti navedenih radnji, naročito kod činjenice da iste preduzima u odnosu na pripadnike suprotne strane u sukobu, te imajući u vidu postupanje po naređenju koje nije očigledno protupravno, Vijeće nalazi da u konkretnom slučaju Tužilaštvo BiH nije dokazalo da je optuženi ostvario elemente djela koje mu je ovom tačkom optužnice stavilo na teret, te ga je po osnovu odredbe 284. tačka c) ZKP BiH oslobodilo odgovornosti, nalazeći da nije dokazano da je počinio krivično djelo ni po ovoj tački optužnice.

4. Tačka 3. b. optužnice (Tačka 5.b. oslobađajućeg dijela izreke presude)

353. Vijeće također nije utvrdilo odgovornost optuženog ni po tački 3. b) optužnice (tačka 5. b) oslobađajućeg dijela izreke presude). Naime, navedenom tačkom optuženi se teretio da prilikom protupravnog lišavanja slobode Soko Miroslava, istog, zajedno sa Nedžadom Hodžićem snažno udarao šakama i nogama po glavi i tijelu usljed čega je Soko Miroslav trpio jake bolove nanoseći mu velike patnje i povrede tjelesnog integriteta i zdravlja.

354. U toku dokaznog postupka na prijedlog Tužilaštva BiH u odnosu na tačku 3. b) saslušan je Soko Miroslav kao i svjedoci "J3", Zelenika Mirko i Ljoljo Marinko. Odbrana je izvela dokaze saslušanjem optuženog Džeko Edina kao svjedoka i saslušanjem svjedoka Vila Nezira. Iskazom optuženog, kao i u završnim riječima odbrana je osporavala da je optuženi Džeko Edin bio prisutan tokom privođenja lica Soko Miroslava pa nije ni mogao počiniti krivično djelo koje mu se ovom tačkom optužnice stavlja na teret.

355. Na upit branioca da li je ikada lično udarao Soko Miroslava, optuženi je istakao da se "nikad u životu nije pobio", niti je isti nekoga udario, te da ga Soko Miroslav sa nekim zamjenio. Isti je rekao da nikada nije ni čuo da je neko udarao Soko Miroslava.

356. Kako je već navedeno Vijeće je utvrdilo da je optuženi bio prisutan prilikom privođenja muškaraca hrvatske nacionalnosti, pa tako i lica Soko Miroslava. Naime, svjedoci su potvrdili da se Soko Miroslav zaista nalazio na otvorenoj karoseriji vozila tog dana, pa je tako svjedok "J3" izjavio da je pored ostalih bio prisutan i Soko Miroslav, i da ih je u prvom mahu bilo devetoro, a da je tom prilikom optuženi Džeko vozio vozilo "Toyotu". Svjedok Zelenika Mirko je naveo da je jedan od prvih koji je stavljen na karoseriju zajedno sa bratom, a da su zatim išli po Soko Miroslava i Ljoljo Marinka, pri čemu je njihovom privođenju bio prisutan i sam optuženi. Svjedok je od jednog čovjeka koji je bio na karoseriji kasnije saznao da je to Džeko.

Prema iskazu svjedoka Ljoljo Marinka, Džeko Edin se pojavio nakon što je doveden Soko Miroslav i stavljen na karoseriju. Svjedok Ljoljo je istakao da kad su došli do stana Soko Miroslava i istog odnekuda doveli, da se optuženi Džeko pojavio iz te kuće kao i to da je isti sudjelovao u hapšenju nakon čega su svi krenuli prema Donjoj Jablanici u Zukinu bazu.

357. Osim navedenog, na osnovu izjava navedenih svjedoka Vijeće je tokom postupka utvrdilo da su navedeni svjedoci opisali optuženog na sličan način, te da su svi svjedoci na sličan način došli do saznanja da osoba koja je učestvovala u privođenju je i zaista bila Džeko Edin. Tako je svjedok "J3" je tokom svog svjedočenja izjavio da kad su se penjali na vozilo "Toyota" Marko je rekao to je Džeko, ovo je Popara. O izgledu optuženog svjedok "J3" je naveo da je u to vrijeme optuženi Džeko bio crn, visok, pomršav, da nije imao više od 25, 27 godina. Svjedok Mirko Zelenika je naveo da je osoba za koju mu je rečeno da je Džeko bio mladić, vitak, visok, crn, sa malo dužom kosom koja je u jednom dijelu prekrivala uši, te da je isti bio obučen u vindijaknu boje jelenske kože, da je isti imao jednu nogu "zamotanu", te da nije nosio cipelu, već je bio u papuču.

358. Svjedok Marinko Ljoljo je također opisao na koji način je znao da se radi o licu Džeko Edin, navodeći da su imena Džeko, Popara, Nedžad i Nihad bila imena iz "Zukine postrojbe", te da je prilikom dovođenja Soko Miroslava, Džeko je izašao iz neke prostorije noseći neki aparat, a kojom prilikom je počeo psovati Hrvatima, ustašama majku, te da je na taj način za njega taj čovjek identificiran. U pogledu izgleda optuženog Džeko svjedok je naveo da je isti bio mlad dečko, imao je 20 tak godina, visokog rasta je bio, mladalačkog izgleda te zločestog ponašanja. Također u momentu kad se privodio Soko Miroslav svjedok je naveo da je optuženi Džeko bio u civilnom odjelu, te da je imao neku papuču i zamotanu nogu, kao i to da je nosio neki fotoaparat.

359. Međutim, bez obzira na to što je Tužilaštvo BiH dokazalo prisustvo optuženog prilikom privođenja svjedoka Soko Miroslava, nije van razumne sumnje dokazalo i navode da je tom prilikom prema istom poduzimao protupravne radnje, odnosno da ga je snažno udarao po glavi i tijelu. Naime, kako je iskaz oštećenog jedini na kojem se zasniva ova tačka optužnice, isti se mora pažljivo razmotriti, i cijeniti počevši od njegovog prvog davanja informacija o samom događaju i počinocu, pa sve do svjedočenja na glavnom pretresu, pri čemu iskaz mora biti takav da ne ostavlja ni najmanju sumnju u njegovu tačnost i istinitost, te u kredibilitet i integritet svjedoka.

360. Svjedok Soko Miroslav je naveo da su po njega došli u popodnevnim satima Nedžad i optuženi Džeko Edin, te da su bili u pratnji vojnika Armije Bosne i Hercegovine iz Donje Jablanice, koje je čak i poznavao, pa kada je otvorio vrata stana odmah je počelo vrijeđanje od strane optuženog Džeko Edina koji je na njega zagalamio :...*"da mi jebe majku ustašku, gcje se skitam, zašto nisam kući kad me traže oni. I udario me odma' prilikom ulaska u stan."* Dalje je naveo da je Nedžad bio u pratnji optuženog Džeko Edina, a da se isti nije miješao. Nadalje, svjedok je izjavio da ga je Džeko Edin udario, što je ispričao na sljedeći način: *"Udario me šakom u lice. Jednom dva puta onaj, i uz prjetnju to, da mi jebe majku ustašku, gcje sam zašto nisam u stanu"*. N aposeban upit rekao je da su to bili jači udarci.

361. Takođe je naveo da je u njegovom stanu stanovala protjerana porodica i to Vila

Nezir, njegova supruga i četvero djece, te da su svi bili prisutni kad je optuženi došao po njega u stan. Opisujući događaj na detaljan način svjedok je još izjavio da su u stan ušli Nedžad i optuženi, tako što su iz hodnika pitali ko je Soko Miroslav, dok je drugi vojnik ostao pred vratima sa spiskom i da isti nije ulazio u stan, ali su ta vrata ostala otvorena.

362. Opisujući dešavanja po ulasku u stan navodi da kad je počela galama i tučnjava djeca su pobjegla u sobu, dok se Vila Nezir usprotivio kada ga je optuženi počeo udarati govoreći mu da Soko Miroslav nije napravio ništa loše, obzirom da su bili u dobrim odnosima i da su već nekoliko mjeseci stanovali kod njega u stanu, na što su Nedžad i optuženi odgovorili istom da se ne miješa. Pritome je svjedok naveo : *“Čak su pokušali i rjega udariti, rekli su mu da se makne da on nema ništa sa tim onaj, tako.”* Nakon toga mu je rečeno da pokupi samo svoje lične stvari da ide na ispitivanje u policijsku stanicu, a da će poslije toga biti pušten. Prilikom ulaska u sobu koju je koristio svjedok sa navedenom porodicom, Nedžad je i Džeko, odnosno svjedok se nije mogao tačno sjetiti ko, neko je uzeo fotoapart i vokmen, te su ga uz psovke odveli do ispred kuće, gdje je mu je rečeno da se popne na karoseriju. U bijeloj “Toyoti” po kazivanju svjedoka Soko Miroslava na otvorenom dijelu karoserije su se nalazila braća Zelenika Mirko i Zelenika Mirko, a svjedok Soko se nije mogao sjetiti ko je još bio na vozilu, dok je u kabini u zatvorenom dijelu karoserije bio vozač i isti ne može da tvrdi da je još neko bio sa njim. Potom su krenuli da traže ostale ljude sa spiska, kazivajući da je optuženi Džeko također bio prisutan, te da su išli po Jurić Ivu i Jurić Juru, zatim po Čurić Vladu.

363. U toku dokaznog postupka, na prijedlog odbrane, Vijeće je također saslušalo svjedoka odbrane Vila Nezira koji je naveo da tog dana kada je Soko Miroslav priveden nije bio prisutan u stanu, te da je bio u gradu, a da misli da je samo njegova familija bila prisutna u stanu. Nakon toga, kad se isti vratio zatekao je svoju suprugu i 4 djece, te mu je supruga rekla da su došli neki uniformisani ljudi i da su odveli Soko Miroslava, a da ona ne zna gdje su ga odveli. Svjedok je tom prilikom naveo : *“Pa da budem iskren , kad sam pito je li bilo problema rekla mi je da n.je, da su jednostavno došli, pokucali mi na vrata gdje živimo...mcja supruga je otvorila vrata, pitala je koga trebaju...I mogu stvarno reći ono što je meni žena rekla. Jednostavno kaže izašao je, oni su mu rekli da pođe sa rjima što je normalno i radio....”*

364. Svjedok Soko Miroslav je i ranije davao izjave u pogledu njegovog zarobljavanja u Jablanici, nakon čega je odbrana čak i predočavala tokom samog svjedočenja pred sudećim Vijećem u ovom predmetu i dvije izjave date u istražnom postupku u drugom predmetu u kojem je svjedok naveo događaj da su ga pripadnici Zukine jedinice lišili sobode, ali u istim izjavama svjedok Soko Miroslav nije spominjao da je isti maltretiran od strane optuženog niti je spominjao navedeni događaj. Svjedok je u oba slučaja potvrdio da su na navedenim zapisnicima potpisi istog, a što je potvrđeno na pretresu dana 16.04.2014. godine. Svjedok je, nakon što je odbrana ukazala na razlike u iskazima, obrazložio navedenu situaciju tako da optuženi Džeko u tom trenutku nije bio predmet suđenja kao i to da ga nisu ni pitali za njega. Navedenu razliku je odbrana predočila i kroz svjedočenje koje je svjedok Soko Miroslav dao na glavnom pretresu u predmetu protiv optuženog Kutrović Zijada, tj. da isti nije navodio pojedinačno kako se zovu pripadnici AR BiH kojom je zapovijedao Zuka, nakon čega je svjedok Soko Miroslav dao ponovno obrazloženje da isti nije pitan direktno za optuženog Džeku, te da je u tom slučaju bila podignuta optužnica protiv Kurtović Zijada, a da je isti u tom

smislu i razgovarao. Svjedok je istakao da obzirom da trenutno svjedoči u predmetu protiv optuženog Džeke, isti je pričao sve što je vezano za njega.

365. Također, Vijeće je izvršilo uvid u dokaz odbrane, transkript sa suđenja u predmetu protiv Kurtović Zijada gdje je isti bio u svojstvu svjedoka, u kojem je oštećeni također govorio o okolnostima zarobljavanja u Jablanici. Analizirajući navedeni dokaz, Vijeće je utvrdilo da ni u ovom slučaju svjedok nije govorio da je isti udaran po tijelu prilikom privođenja. Tačnije, svjedok je samo izjavio da je u stanu imao izbjeglice muslimanske nacionalnosti, da su se isti pobunili zato što ga vode, te da je neko od vojnika koji su dolazili zajedno sa jednim dečkom iz Jablanice rekao da se isti vodi radi saslušanja u MUP Jablanice.

366. Vijeće nalazi obrazloženja koja je svjedok dao logičnim u djelu kojem navodi da nije spominjao optuženog po imenu, obzirom da je bio orjentisan na druge osobe u predmetima u kojim optužnice nisu bile činjenično vezane za ovaj događaj, međutim, činjenica je da je u svim predmetima spominjao da je odveden iz stana, te je u jednom slučaju naveo i da su se izbjeglice u stanu protivile njegovom odvođenju, ali nije spomenuo da ga je bilo ko udarao, što je po svojoj prirodi takva činjenica koju svjedoci samoinicijativno navode, čak ako o tome i nisu posebno pitani, a naročito ako je bio udaran snažno, više puta kako je to navedeno u optužnici.

367. Nadalje, iskaz svjedoka u pogledu tvrdnje da je udaran snažno nogama i šakama u predjelu glave, doveden je u sumnju i činjenicom da niko od ostalih privedenih lica koji su sjedili na karoseriji vozila ili su naknadno ušli u vozilo "Toyota" nije primjetio da je oštećeni imao povrede na tijelu, kao ni to zašto niko pa ni sam oštećeni nije pričao sa drugima o događaju koji mu se desio nekoliko minuta prije uvođenja u vozilo. Naime, na poseban upit svjedoku Ljiljo Marinko, da li je u momentu kad su došli po Soko Miroslava, tj. neposredno poslije nakon što se isti popeo na karoseriju vozila, primjetio da je isti tučen, svjedok je odgovorio da se toga ne sjeća.

368. Na osnovu dokaza koje je optužba uložila tokom glavnog pretresa, tj. na osnovu medicinske dokumentacije proizlazi da je Soko Miroslav u periodu od 01.03.1993. do 01.03.1994 godine bio u zatočeništvu u Jablanici te da tokom tog boravka često fizički i psihološki zlostavljan, kao i da je u više navrata zadobio teške udarce po tijelu i glavi, ali niti u jednom nalazu niti dokumentu koji je priložen kao dokaz se ne spominju povrede koje je zadobio tokom privođenja dana 08.09.1993. godine.

369. Nalazeći da je odbrana iskazom svjedoka Vila Nezira dovela u sumnju iskaz oštećenog, te da ostali posredni dokazi nisu dali potvrdu u pogledu povreda oštećenog, Vijeće smatra da u pogledu ovih navoda optužnice nije moglo van razumne sumnje zaključiti da je optuženi poduzimao radnje zabranjene međunarodnim humanitarnim pravom, pa je imajući u vidu navedeno Vijeće primjenom načela "in dubio pro reo", a po osnovu odredbe 284. tačka c) ZKP BiH oslobodilo optuženog.

5. Tačka 3.c. Optužnice (Tačka 5.c. oslobađajućeg dijela izreke presude)

370. Također, u odnosu na tačku 3. c) optužnice, odnosno tačku 5.c) oslobađajućeg dijela presude, Vijeće nije našlo dokazanim da je optuženi Džeko Edin počinio radnje koje mu se stavljaju na teret, odnosno da je prilikom odvoženja Zelenika Mirka, Zelenika Marka, Soko Miroslava, Ljoljo Marinka, Jurić Ive, Jurić Jure, Vinka Ljubas, Ćurić Vlade i Biloš Mate, iste vozio ulicama grada Jablanica, uzvikujući "vidite ustaša", na što su pojedini građani reagirali pogrdnim riječima, što je kod istih izazvalo duboku nelagodu, strah i sram.

371. U odnosu na ovu tačku optužnice, Vijeće nalazi da ista nije dokazana iz razloga što nema dokaza da je optuženi uspostavio bilo kakav kontakt sa građanima, a kako je to navedeno u samom činjeničnom opisu, niti je bilo koji svjedok u svojim iskazima naveo da je optuženi takvo nešto činio. Niko od svjedoka nije potvrdio navode optužnice da je optuženi uzvikivao "vidite ustaša". Naime, svjedok Soko Miroslav je istakao da je da je tom prilikom doživio neugodnosti, jer su građani povikivali "ustaše šta vam je to trebalo", posebno isičući da ga je većina ljudi u Jablanici poznavala. Nadalje, na pitanje da li su osobe koje su bile u kabini vozila također reagovala, svjedok je odgovorio: *"To vam ja ne bi, ja nisam imo, ne znam, nemam osjećaj, ne vidim ja rjih, ne znam kako oni reagiraju na to."*¹⁴⁰ Svjedok Zelenika Mirko, je naveo da su *"napravljena jedno dva onako dosta vratolomna kruga vožnje po gradu"* te da su potom odveženi prema Donjoj Jablanici. Svjedok je opisao da je osjećao *"jedan čudan stid od ljudi"* prilikom te vožnje budući da je u Jablanici živio. Na poseban upit da li je zapazio bilo kakvu komunikaciju između ljudi koji su sjedili u zatvorenoj karoseriji i grupe koja se nalazila na otvorenoj i ljudi koji su tu vožnju posmatrali svjedok je izjavio: *"Ja se ne sjećam...."*¹⁴¹

372. Svjedok "J3" je opisao da su tom prilikom nakon što su stavljeni na karoseriju vozila "Toyote", isti voženi kroz grad Jablanicu, a da su četvorica vojnika koji su bili smješteni u zatvorenom dijelu karoserije vozila uzvikivali *"Vidite ustaše"*, da bi potom *"žene i djeca udarali sa ulice, te bacali kamenje i drva na njih."* Da je jedan od četvorice vojnika iz kabine bio optuženi Džeko, svjedok je saznao od Zoranić Marka naknadno u logoru, dok je na poseban upit da li je baš optuženi Džeko bio jedan od ove četvorice koji su vikali odnosno da li zna ko je vikao od četvorice vojnika iz kabine, svjedok je odgovorio *"Ne znam, ."* Naknadno je ponovo upitan na ovu okolnost i naveo *"Ja neko više, neko galami, vidite ustaše, ja..."*, ali tokom čitavog svog svjedočenja ovaj svjedok nije imenovao otpuženog Džeko Edina kao osobu koja je vikala i galamila "vidite ustaše".

373. I svjedok Ljoljo Marinko opisujući događaj naveo da nakon što su svi stavljeni na karoseriju vozila da su krenuli vožnjom kroz grad Jablanice te je naveo: *"Vidjeli su ovaj, građani Jablanice, svi su nas poznavali, različite su bile reakcije. Bile su reakcije sa čuđenjem, sa zebrom, naročito onih Hrvata i Srba i onaj jednog brca Muslimana, Bošnjaka. Jedan brca je reagirao, odvedoše ustaše, psovao nas, neke i poznajem, moje kolege čak, onaj i*

¹⁴⁰ Svjedok Soko Miroslav, Transkript sa glavnog pretresa od dana 16.04.2013. godine, str.9;

¹⁴¹ Svjedok Zelenika Mirko, Transkript sa glavnog pretresa od dana 26.03.2014. godine, str. 24;

*komšije...*¹⁴² Ovaj svjedok je vožnju kroz grad Jablanicu opisao na način da su otišli do centra grada od Sokolović kuće kojim putem su išli prema Muzeju, nakon čega su produžili magistralnim putem i došli do Donje Jablanice do "Rogića kuća". Također, ovaj svjedok nije mogao potvrditi da je optuženi Džeko bio prisutan tokom čitave vožnje, iako je bio siguran da je istog vidio prilikom hapšenja Soko Miroslava, kao i to da je tada isti krenuo zajedno sa ostalima prema Donjoj Jablanici.

374. Svjedok Ljubas Vinko je opisivao vožnju kroz grad Jablanicu navodeći da je to bilo paradiranje kroz grad od strane pripadnika te vojske, gdje im nije bilo nikako ugodno. Pritome je svjedok opisao da je bilo prozivanja od lokalnog stanovništva kao i vulgarnih riječi. Svjedok je tako naveo : *"Pa, prošli smo sad kroz cijele, kroz cijelu Jablanicu su nas proveli na tom džipu, kako su nas i kupili i domiciono stanovništvo je prema nam, onaj svakave vulgarne riječi(..) to su psovke te, ustaše, zaklat, ubiti, šta ja znam, mislim ne mogu ja sada se sjetiti, uglavnom nije bilo ugodno eto"*¹⁴³ Nadalje, svjedok je naveo da se nije mogao sjetiti kako su se ponašali vojnici dok su ih provodili kroz Jablanicu kao ni to da isti nije mogao primjetiti bilo kakvu komunikaciju vojnika sa stanovništvom.

375. Svjedok "J3 " i svjedok Soko Miroslav su potvrdili da se optuženi Džeko Edin u momentu kada su ih vozali gradom i u momentu kada su građani koji su u to doba bili na ulicama, reagirali pogrđnim riječima u odnosu na njih, nalazio u kabini, tj. zatvorenom dijelu vozila, kao i to da je isti vozio navedeno vozilo, te da po navodima svjedoka isti nije komunicirao sa građanima grada Jablanice.

376. Na osnovu svih izvedenih Vijeće nalazi da isti ne potkrepljuju u dovoljnoj mjeri navode optužnice, pa je optuženog oslobodilo odgovornosti po osnovu odredbe 284. tačka c) ZKP BiH nalazeći da nije dokazano da je optuženi počinio krivično djelo za koje se optužuje.

6. Tačka 8. optužnice (Tačka 6. oslobađajućeg dijela izreke presude)

377. U odnosu na tačku 6. oslobađajućeg dijela presude, Vijeće nije van razumne sumnje utvrdilo da je optuženi odgovoran po ovoj tački optužnice kojom se teretio da je naredio trojici, njemu poznatih, pripadnika SOPN "Zulfikar" da zatočenika hrvatske narodnosti „J2“ udaraju letvama, betonskim blokovima, stavljaju mu glavu u bure puno vode, dok im je on iz neposredne blizine govorio im *"ubijte ga, ubijte ga"*, što je kod zatočenika „ J2“ prouzrokovalo snažnu tjelesnu bol.

378. Na navedenu okolnost Vijeće je saslušalo zaštićenog svjedoka "J2", svjedoke Rozić Marko i Zelenika Mirko, dok su na okolnost izgleda optuženog u inkriminirajućem periodu saslušani svjedoci odbrane Zijo Čaušević, Vahidin Pozder, Manjušak Nehru, Arnautović Erdin i

¹⁴² Svjedok Ljoljo Marinko, Transkript sa glavnog pretresa od dana 02.04.2013. godine, str.17;

¹⁴³ Svjedok Ljubas Vinko, Transkript sa glavnog pretresa od dana 09.04.2013. godine, str. 29;

Murvat Ervin kao i svjedoci optužbe svjedok "J3" i Loljo Marinko. Vijeće je dovođenjem u vezu iskaza svjedoka utvrdilo da nema sumnje da je oštećeni "J2" na navedeni način bio izložen nečovječnom postupanju, a koje činjenice ne osporava ni odbrana, međutim sporno je bilo učešće optuženog u navedenom događaju.

379. Odvođenje iz Muzeja u Donju Jablanicu svjedok "J2" je opisao na način da je ujutro došao po njih jedan vojnik koji je rekao da trebaju ići na Prenj kako bi snijeli neke ranjenike. Odveženi su kombijem do Donje Jablanice, nakon čega na Prenj, te su nakon toga svjedok, njegov otac i još jedan čovjek, helikopterom vraćeni u Donju Jablanicu. Svjedok je tada naveo da su ih tom prilikom smjestili u trap pod zemljom kod "Rogića kuća". U trapu ostaju do navečer kada su ih postrojili.

380. U odnosu na ove okolnosti svjedok Rozić Marko je naveo da je jedno jutro oko 10 sati došao po njih Džeko i Deba, a svjedok ih u tom momentu nije poznavao, već je njihov identitet kasnije saznao od ostalih zarobljenika koji su bili u Donjoj Jablanici. Tada je svjedok naveo da je između ostalog sa njim izdvojen i svjedok "J2", Hrvoje Kolobarić, Niko Rozić, Mario Jozić, Čokac i Džona. Nakon toga su svi prebačeni kombijem u Donju Jablanicu u Rogića kuće, gdje su ih potom postrojili na cesti. Tada je svjedok istakao da im se pridružilo još nekoliko njih koji su već bili u trapu, gdje je naveo imena Ljoljo Marinka i Zelenika Mirka. Poslije toga su svi zajedno išli na Glogovo, na jedno brdo kako bi snosili mrtve. Tu ih je uhvatio mrak gdje su tu noć prespavali pored šatora, a tek ujutro su otišli za Donju Jablanicu kod Rogića kuća, kada su se opet svi poredali i vojnici su ih počeli tući i udarati.

381. Dakle, Vijeće je u odnosu na ova dva iskaza utvrdilo razlike u pogledu vremenskog i prostornog određenja kada su isti i na koji način preveženi iz Muzeja u Donju Jablanicu, pritom ističući da je svjedok Rozić Marko potvrdio da je sa njim iz Muzeja odveden i svjedok "J2". Sa druge strane svjedok Rozić je jasno i decino opisao da ga je iz Muzeja izdvojio i u Donju Jablanicu odveo optuženi Džeko zajedno sa izvjesnim Debom, dok svjedok "J2" u svom iskazu uopšte ne spominje istog. Također razlika u iskazima se ogleda u tome da ova dva svjedoka nisu saglasna u pogledu postrojavanja prije početka tuče od strane vojnika u Zukinoj bazi i gnjurenja u bačvi svjedoka J2, a to je da je svjedok J2 opisao da je navedeno postrojavanje bilo navečer, dok je svjedok Rozić tvrdio da se to postrojavanje desilo ujutro.

382. U odnosu na samo gušenje odnosno maltretiranje, svjedok "J2" je tokom postupka dao svoj iskaz kojim prilikom je opisao da je tog dana bio u trapu, dok su neki zarobljenici bili postrojeni u dva reda, te da je neko uzvikavao da izvedu ljudi, između ostalog i njega. Svjedok je naveo da su tada gazili po njima, dok nije došao jedan vojnik koji ga je odveo do bureta. U tom trenu svjedok navodi da je "prepoznao Špagu". Opisujući ko je Špago naveo je da je on bio iz Konjica, a da je istog znao otprije, te da je isti bio logističar kod Zuke. Nadalje je svjedok opsiao da ga je on odveo do neke osobe te da se toj osobi obratio na slijedeći način : "*Džeko, ovo ti je J2*". Poslije toga, svjedok je opisao da je razgovarao sa tim čovjekom koji je izvadio fotografije iz svog džepa, te ga je ispitivao gdje se nalaze pojedine osobe.

383. Nakon ispitivanja, isti je odveden na gušenje, a sam događaj svjedok je opisao na slijedeći način: "*Dvcjca su me ufatili sa leđa, ruke savili, treći mi je gurao glavu u tu bačvu i onda se ja trzaj, trzaj, onda oni nekim palicama po leđima, za ovoga, za on poginuo,*

kaže ovaj poginuo, šta ja znam, nabrajaju boga ti, nisam pola toga ni upamtio...”¹⁴⁴ Svjedok je nadalje naveo da je čuo kako ta osoba, za koju svjedok tvrdi da je optuženi Džeko, govori: *“Dušite ga, ubijte ga, stalno, dušite ga, ubijte ga.”*¹⁴⁵ Svjedok je također naveo da je tom prilikom i maltretiran na način da su ga tukli po leđima, a kasnije je naveo da je udaran i betonskim blokom. Prema iskazu svjedoka samo maltretiranje je trajalo jedno sat vremena i to sve dok se nije pojavio Ališpago Zulfikar, ističući da su se tada svi razbježali, a da je ostao Džeko. Poslije toga svjedok je vraćen nazad u Jablanicu u muzej.

384. Suprotno iskazu svjedoka “J2”, na ove okolnosti je svjedočio i svjedok Rozić Marko, koji je opisao da je bio prisutan te prilike kada je svjedoku glava gnjuren u bačvu, te je naveo : *“Među tim vojnicima sam prepozno Debu i jedan što je mene puno tukao je, zvali su ga Zenica.....A ostale su udarali ja, nismo smjeli gledati, niti smo, niti smo mogli da gledamo nego smo vako ispod oka kolko sam mogao da vidim, vidio sam ga je ovog “J2” vuku za kosu i Deba ga vuče za kosu i grjuri ga u neku bačvu, šta je u bačvi bilo ne znam.”*¹⁴⁶ Nadalje je svjedok Rozić opisao da je svjedoka “J2” Deba držao za kosu dok su ga drugi tukli. Svjedok Rozić Marko je također potvrdio da je navedeno maltretiranje trajalo oko sat vremena, da su ih potom potrpali u kombi odvezli u logor u Muzej, Jablanicu.

385. Naime, analizirajući iskaze svjedoka “J2” i svjedoka Rozić Marka datih na glavnom pretresu Vijeće je utvrdilo da su navedeni iskazi u većem dijelu kontradiktorni, a posebno su kontradiktorni kada je u pitanju sami činjenični opis maltretiranja svjedoka “J2”. Naime, Vijeće je cijeno iskaz Rozić Marka koji je pred Sudom potvrdio da je bio prisutan na mjestu i vrijeme kada je svjedok “J2 “ gnjuren u bačvu “ i kada je bio tučen, ali isti nije potvrdio navode oštećenog da je upravo optuženi Džeko bio prisutan te prilike kao ni to da je upravo optuženi izdao naređenje da se oštećeni “J2” maltretira na način kako je to opisano u samom činjeničnom opisu optužnice, a sve prema tvrdnjama oštećenog “J2”.

386. Također, Vijeće je cijeno i iskaz svjedoka “J2” koji je ranije dat Ministarstvu obrane, Sigurnosnoj informativnoj službi, Hrvatskoj republici Herceg-Bosni¹⁴⁷, nakon čega je isto utvrdilo da je tačno da svjedok “J2” u svojim ranijim izjavama nije uopšte spominjao Džeko Edina kao osobu koja je naređivala njegovo maltretiranje. Sa druge strane, svjedok Rozić Marko koji je također bio prisutan tokom inkriminirajućeg događaja tvrdi da je svjedoka “J2” maltretirao izvesni “Deba”, te da tom prilikom optuženog nije vidio na tom mjestu.

387. Svjedok Zelenika Mirko je također svjedočio u postupku te je naveo da za vrijeme dok je bio u trapu, sa njim bila osoba koja je bila u vrlo bliskoj rodbinskoj vezi sa svjedokom “J2”, te je naveo da obzirom da on i njegov brat nisu mogli biti poslani na Glogovo i Prenj da nose povrijeđene iz razloga što su imali plikove na nogama, Zukini vojnici su otišli u Muzej i dovedena je grupa zarobljenika. Svjedok je naveo da je tom prilikom bio prisutan Džeko Edin, Popara Enis i Hodžić Nedžad kao i još vojnika. Nadalje, u svom iskazu svjedok je naveo da

¹⁴⁴ Svjedok „J2“, Transkript sa glavnog pretresa od dana 12.03.2013. godine, str.11;

¹⁴⁵ Ibid., str.11;

¹⁴⁶ Svjedok Rozić Marko, Transkript sa glavnog pretresa od dana 07.05.2013. godine, str.13;

¹⁴⁷ Izjava od dana 09.03.1994.godine broj data Centru SIS-a Mostar,broj 02-11-2-374/94- dokaz O-160;

nakon što su se zarobljenici vratili sa Glogova, da se čula tučnjava, jaukanje i da je u jednom momentu osoba koja je bila bliska sa svjedokom "J2", a koja se u tim trenutcima nalazila u trapu sa svjedokom Zelenika Mirkom, je počela plakati jer je prepoznala plač i krikove.

388. Nakon što je Vijeće temeljito razmotrilo izjave svjedoka "J2" i svjedoka Rozić Marka i Zelenika Mirka, isto nije moglo isključujući svaku razumnu sumnju izvesti zaključak da je optuženi Džeko učestvovao u predmetnom događaju.

389. Pored navedenog, svjedoci su također davali različite iskaze u pogledu izgleda optuženog, pa je tako svjedok "J2" opisao da osoba koja je naređivala maltretiranje je naveo: *"malo manji od mene i crn, šešir nosio, eto"*.¹⁴⁸

390. Sam optuženi je u svom iskazu datom pred prestrenim vijećem naveo da je u vrijeme 1993. godine, bio izrazito mršav, iamo crnu dugu kosu na paž, te da je uvijek na glavi nosio "raif", te da isti nikad nije nosio šešir, jer je volio svoju kosu.¹⁴⁹

391. Međutim Vijeće je saslušalo i druge svjedoke na ovu okolnost kojom prilikom je utvrdilo da niko osim svjedoka "J2" nije tvrdio da je optuženi Džeko u to vrijeme zaista i nosio šešir. Svjedok Rozić Marko je u svom iskazu na poseban upit odgovorio da u tom period, kod Rogića kuća nije vido nikoga ko je nosio šešir navodeći: *"Ne, nisam, tu u tom, da nosi šešir, nsiam nikoga ja vidio."*¹⁵⁰ Također i svjedok "J3" kao svjedok Ljoljo Marinko na upit, da li su u navedenom periodu u kompleksu Rogića kuća nekoga vidjeli ko je nosio šešir, isti su izjavili da nisu.

392. Odbrana je tokom postupka saslušala svjedoke koji su svjedočili na okolnost izgleda optuženog u navedenom periodu, između ostalog svjedoci Čaušević Zijo, Pozder Vahidin, Manjušak Nehru, Arnautović Erdin, Murvat Ervi i Ibrahimović Elvedin, koji su optuženog Džeku opisivali na način da je isti imao dužu kosu, da je nosio raif, da je volio svoju kosu kao i to da optuženog u tom periodu nisu viđali da nosi šešir.

393. Nadalje je odbrana iznijela tezu da je u ovom slučaju moglo doći i do zamjene identiteta sa osobom koja je ličila na Džeko Edina, a da je ta druga osoba komadant Handžar jedinice zvani "Džeki" koji je nosio crni šešir. Saslušani svjedoci odbrane koji su saslušani na okolnost izgleda optuženog su prilikom svog svjedočenja navodili da je postojala druga osoba koja je nosila šešir u to vrijeme.

394. Vijeće je i u tom pogledu sagledalo sve činjenice, te analizirajući iskaze svjedoka koji su govorili o izgledu optuženog u inkriminirajućem peirodu kao i činjenice da niko od svjedoka koji su svjedočili na ovu okolnost osim oštećenog svjedoka "J2" nije spominjao da je optuženi nosio crni šešir. Čak štoviše niko od svjedoka nije ni potvrdio prisustvo optuženog Džeke na mjestu gdje se predmetni događaj desio.

¹⁴⁸ Svjedok „J2“, transkript od dana 12.03.2013. gpodine, str.10;

¹⁴⁹ Optuženi Džeko Edin u svojstvu svjedoka, transkript sa glavnog pretresa od dana 17.12.2013. godine, str.47. i 48.;

¹⁵⁰ Svjedok Rozić Marko, Transkript sa glavnog pretresa od dana 15.07.2013. godine, str.30;

395. Nakon što je Vijeće temeljito razmotrilo sve navedene iskaze, isto nije moglo isključujući svaku razumnu sumnju izvesti zaključak da je upravo optuženi Džeko Edin učestvovao u predmetnom događaju, kao ni to da je isti izdao naredbu da se prema svjedoku "J2" nečovječno postupa, a posebno Vijeće nije moglo na osnovu iskaza datih na ove okolnosti van razumne sumnje utvrditi da je optuženi govorio iz neposredne blizine "*Ubijte ga, ubijte ga*", pa u odnosu na sve navedeno nije ni utvrdilo njegovu krivicu u vezi s tim.

396. Vijeće je u konačnici utvrdilo, da su iskazi svjedoka "J2" i svjedoka Rozić Marka potpuno kontradiktorni, kako u bitnim dijelovima koji se tiču samog izvršenja krivičnog djela, tako i u odnosu na ostale okolnosti, te je Vijeće imajući u vidu da Tužilaštvo BiH nije ponudilo dokaze koji bi po svom kvalitetu i sadržaju izvan razumne sumnje upućivali na zaključak o krivnji optuženog pa je stoga primjenom principa *in dubio pro reo*¹⁵¹ optuženog oslobodilo za radnje navedene i u ovoj tački optužnice, a po osnovu odredbe 284. tačka c) ZKP BiH nalazeći da nije dokazano da je optuženi počinio krivično djelo za koje se optužuje.

I. ODLUKA O PRITVORU

397. Optuženom se u skladu sa članom 50. stav 1. KZ SFRJ, u izrečenu kaznu zatvora uračunava i vrijeme koje je proveo u pritvoru po rješenjima Suda BiH, počevši od 20.12.2011. godine pa do 03.06.2013. godine.

J. ODLUKA O TROŠKOVIMA

398. Vijeće je optuženog, u skladu sa članom 188. stav 1. ZKP BiH, obavezalo na naknadu troškova krivičnog postupka u osuđujućem dijelu presude, a o visini troškova odlučiće se posebnim rješenjem po pribavljanju podataka.

399. Naime, u ličnim podacima optuženog naznačeno je da je isti srednjeg imovnog stanja, pa shodno navedenom, Vijeće cijeni da na strani optuženog ne postoje okolnosti iz člana 188. stav 4. ZKP BiH, a niti je na iste ukazivala odbrana, što bi dovelo do oslobađanja optuženog dužnosti naknade troškova krivičnog postupka.

400. U skladu sa odredbom člana 188. stav 4. ZKP BiH, u odnosu na oslobađajući dio presude, troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava.

¹⁵¹ Pravilo *in dubio pro reo*, tj. neku činjenicu Sud može na temelju ocjene dokaza smatrati utvrđenom kada se na glavnom pretresu uvjerio u njeno postojanje i kad u tom pogledu nema više dvojbi, te da pri tome sve činjenice koje su na štetu optuženog moraju se sa sigurnošću utvrditi, tj. dokazati, a ako se to ne postigne uzima se kao da one i ne postoje, dok se sve činjenice koje su u korist optužene osobe, uzimaju kao da postoje i onda i kad su utvrđene sa vjerovatnošću (znači, ne sa sigurnošću).

K. ODLUKA O IMOVINSKOPRAVNIM ZAHTJEVIMA

401. Primjenom odredbi člana 198. stav 2. i 3. ZKP-a BiH, Vijeće je oštećene (Blažević Anica, Delinac Mara i zaštićeni svjedok "S") radi ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva uputilo na parnični postupak, s obzirom da podaci prikupljeni u toku ovog postupka nisu Vijeću pružali pouzdan osnov za potpuno ili djelomično dosuđenje, pa bi utvrđivanje visine imovinsko pravnog zahtjeva predstavljalo nepotrebno odugovlačenje predmetnog postupka.

ZAPISNIČAR

**Pravni savjetnik - asistent
Radivojević Stanislava**

PREDSJEDNIK VIJEĆA SUDIJA

Maksumić Šaban

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude dozvoljena je žalba Apelacionom odjeljenju Odjela I Suda Bosne i Hercegovine u roku od 15 (petnaest) dana po prijemu pismenog otpravka ove presude.

*Žalba se u dovoljnom broju primjeraka predaje ovom Sudu.

II. ANEKS (POPIS MATERIJALNIH DOKAZA)

A. MATERIJALNI DOKAZI TUŽILAŠTVA BiH

| | | |
|-----|---|--------------------------------|
| T-1 | Zapisnik o saslušanju svjedoka Lončar Marije od 31.05.2012. godine i izvod iz Matice umrlih za svjedokinju, izdat od strane Matičnog ureda Imotski broj 2181-06/02-13-2 od 19.04.2013. godine | Uveden dana 14.05.2013. godine |
| T-2 | Dopis Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida oor sa ovjerenim kopijama obrazaca VOB-8, VOB-3, i pers.7 od 26.01.2012. godine | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-3 | Kopija odluke Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju ratnog stanja („ Službeni list BiH“, broj 7/92); | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-4 | Kopija odluke Republike Bosne i Hercegovine o ukidanju ratnog stanja („ Službeni list BiH“, broj 50/95); | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-5 | Kopija Uredbe sa zakonskom snagom o oružanim snagama Republike Bosne i Hercegovine PR broj 1163/92 od 20. svibnja 1992. godine („Službeni list R BiH“, broj 4/92); | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-6 | Kopija Odluke o formiranju Hrvatskog vijeća obrane broj: 2/92 od 08. travnja 1992. godine („Narodni list HZ-Herceg-Bosna“ 1/92); ERN br. 01328793 | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-7 | Kopija naređenja ŠVK OS R BiH broj:02/607-1 od 10.06.1993. godine u kojoj se naređuje prekid svih borbenih dejstava sa postrojbama HVO-a u R BiH ERN broj:0090-0239; | Uveden dana 28.05.2013. godine |

| | | |
|------|---|--------------------------------|
| T-8 | Kopija dopisa Načelnika Štaba 4. Korpusa broj:02/1-966-92/93 od 27.03.1993. godine u kojem se upozorava da Zukina jedinica drži opkoljeno hrvatsko selo u blizini Konjica ERN broj:0129-8532 | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-9 | Kopija borbenog izvještaja Komandanata OG Igman broj: 03-592/8 od 19.04.1993. godine o eskalaciji sukoba između HVO-a i ARBiH u rejonu Jablanica- Konjic ERN broj:0183-2916 | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-10 | Kopija dnevnog borbenog izvještaja Komandanata OG Igman broj:1-20/8 od dana 22.04.1993. godine o sukobima sa HVO u rejonu Konjica i rijeke Neretve ERN broj: 0183-2920-0183-2921; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-11 | Kopija zapovijesti za napad IZM OZ SZ Hercegovina broj: 01-459 od 11.05.1993. godine u kojoj je navedeno da su Kostajnica i dolina Neretvice u užasnoj situaciji i da je oko 10 000 Hrvata u okruženju ERN broj: 0364-1778-0364-1780; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-12 | Kopija naredbe Načelnika ŠVK OS RBiH broj: 14/75-24 od 13.03.1993. godine kojom se brigada Neretvica preformira u 45. brdsku brigadu sa brojem Vojne jedinice VJ 5096 ERN broj: 0185-0113; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-13 | Kopija dnevnog borbenog izvještaja Komandanata OG Igman broj:03-592/4 od 16.04.1993. godine o sukobu sa HVO oko Konjica i angažovanosti jedinice Zulfikar u istom ERN broj: 0183-2910; | Uveden dana 28.05.2013. godine |

| | | |
|------|--|--------------------------------|
| T-14 | Kopija zbirnog izvješća za dan 16.04.1993. godine Glavnog Stožera HVO od 17.04.1993. godine u kojem se navodi da se desio napad na selo Trusina ERN broj:0617-2036-0617-2039 | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-15 | Kopija dnevnog obaviještajnog izvješća Glavnog Stožera HVO broj: 03-442/93 od 20.05.1993. godine gdje je navedeno da sukobi između ARBiH i HVO-a i dalje traju na teritoriju općine Konjic ERN broj:0420-0883-0420-0885; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-16 | Kopija biltena dnevnih događaja Uprave Vojne Policije HVO-a broj:02-4/3-02-971/93 od 19.04.1993. godine u kojem se navodi da i dalje traju sukobi ARBiH i HVO-a u rejonu Neretvica i da ima saznanja da se desio masakr u Trusini ERN broj: 0154-4499-0154-4501; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-17 | Kopija izvješća Zapovjednika brigade Herceg Stjepan Konjic od 16.04.1993. godine o jakom sukobu HVO-a i ARBiH u selu Trusina i masakru civila u selu Trusina ERN broj:0151-6484 | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-18 | Kopija izvješća Zapovjednika bojne Mijat Tomić od 15.04.1993. godine o borbama između HVO-a i ARBiH u Sovićima i Doljanima u općini Jablanica ERN broj: 0151-5609 | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-19 | Kopija izvješća Odjela za informiranje i istraživanje Glavnog Sanitetskog Stožera HVO-a broj: 02-5/1-42/93 od 04.05.1993. godine gdje je navedena hronologija događanja na području Konjica a vezano za mrtve i ranjene vojnike HVO-a i civile hrvatske nacionalnosti ERN broj: 0150-4401-0150-4402; | Uveden dana 28.05.2013. godine |

| | | |
|------|---|--------------------------------|
| T-20 | Kopija naredbe Komandanata 4. Korpusa broj: 02-3145-1/93 od 16.04.1993. godine o nastavku borbenih dejstava sa HVO, između ostalog i u rejonu Neretvice ERN broj: 0129-8485; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-21 | Kopija izvještaja brigade Herceg Stjepan Konjic od 20.05.1993. godine o rezimeu sukoba HVO-a sa ARBiH i zločinima koje su jedinice ARBiH počinila nad civila na teritoriji općine Konjic ERN broj: 0102-7336; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-22 | Kopija naredbe Komandanta OG Igman broj: 01/15 od 24.04.1993. godine upućena Komandantu SO Zulfikar da prebaci dio snaga u Jablanicu jer traje sukob sa HVO ERN broj: 0185-3999; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-23 | Igman broj: 08-21-20/93 od 27.04.1993. godine u kojem se između ostalog navodi da je jedinica Zulfikar odigrala presudnu ulogu u odbrani Konjica ERN broj: 0403-5004 – 0403-5005; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-24 | Kopija izvješća brigade Herceg Stjepan Konjic od dana 24.03.1993. godine o nastavku borbenih dejstava između HVO-a i ARBiH na području opštine Konjic ERN broj: 0150-7024 – 0150-7025; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-25 | Kopija izvješća Općinskog Vijeća Konjic HVO-a broj: 01-251/95 od 13.03.1995. godine u kojem je, između ostalog i naveden i opisan zločin u Trusini ERN broj: 0157-5145 – 0157-5152; | Uveden dana 28.05.2013. godine |

| | | |
|------|---|--------------------------------|
| T-26 | Kopija saznanja o počinjenim ratnim zločinima na području općina Jablanica i Konjic Centar SIS Mostar broj: 02-08-2-282/96 od 05.02.1996. godine u kojem je između ostalog naveden i opisan zločin u Trusini ERN broj: 0157-1162 – 0157- 1173; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-27 | Kopija tjednog izvješća Hrvatskog Informativnog Centra Zagreb broj: 1 od 09.08.1993. godine gdje je između ostalog naveden i opisan zločin u Trusini ERN broj: 0020-1542- 0020-1548 | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-28 | Kopija izvješća o genocidu na hrvatskim pučanstvom na teritoriji općine Konjic sačinjen u brigadi Herceg Stjepan Konjic i zaveden 25.04.1993. godine u GS HVO u kojem se navodi i opisuje, između ostalog, i zločin u Trusini ERN broj: 0103-2198 – 0103-2199 | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-29 | Kopija kratke hronologije i prikaz počinjenih ratnih zločina od strane pripadnika ARBiH na području općina Mostar, Konjic, Jablanica i Prozor sačinjen od Komisije za utvrđivanje ratnih zločina HR HB broj: 27/95 od 30.03.1995. godine gdje se između ostalog navodi i opisuje zločin u selu Trusina ERN broj: 0030-2925 – 0030-2946; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-30 | Kopija dopisa Službe za razmjenu zarobljenika i drugih osoba HR HB broj: 01/IP-551/94 od 16.08.1994. godine u kojem se između ostalog navodi i masakr u selu Trusina (ERN broj: 0157-0654) ERN broj: 0157-0649 – 0157-0656; | Uveden dana 28.05.2013. godine |

| | | |
|------|--|--------------------------------|
| T-31 | Kopija dopisa Službe za razmjenu zarobljenika i drugih osoba HR HB broj: 01-IP-446/04 od 09.06.1994. godine vezano za Izvješće vojnog asistenta zapovjednika UNPROFOR-a za sektor jugozapad u kojem se između ostalog spominje zahtjev Službe za izručenje 23 mrtva tijela iz sela Trusina, općina Konjic ERN broj: 0129-8931 – 0129-8932; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-32 | Kopija dopisa Ureda društvenih djelatnosti Općine Konjic broj: 17-X.76/94 od dana 21.10.1994. godine sa podacima o ubijenim civilima i vojnicima u selu Trusina dana 16.04.1993. godine ERN broj: 0030-2911 – 0030-2912; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-33 | Kopija informacija za javnost Ureda za informiranje Zapovjedništva OZ Srednja Bosna IZM Vitez broj: 08-5-191/93 od 08.05.1993. godine u kojoj se između ostalog navodi napad na selo Trusinu ERN broj: 0102-0689 – 0102-0690; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-34 | Kopija dopisa Zapovjednika brigade Herceg Stjepan Konjic od dana 23.04.1993. godine kojim se Načelnik GS HVO obavještava o napadu na selo Trusina i pobijenim civilima i vojnicima ERN broj: 0150-7120; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-35 | Kopija priopćenja za javnost IPD Brigada Rama HZ HB HVO od 02.05.1993. godine u kojem se navodi i opisuje zločin u Trusini ERN broj: 0151-5812 – 0151-5813 | Uveden dana 28.05.2013. godine |

| | | |
|------|--|--------------------------------|
| T-36 | Kopija izvoda iz matične knjige umrlih HNK – Općina Konjic na ime Drljo Zdravko, broj 09-15-3-4307/08 od 26.12.2008. godine; Kopija rješenja o utvrđivanju smrti Drljo Zdravka izdatog od Općinskog suda Konjic broj R 171/05 od 22.12.2005. godine; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-37 | Kopija izvoda iz matične knjige umrlih HNK – Općina Konjic na ime Krešo Pero, broj 09-15-3-4311/08 od 26.12.2008. godine; Kopija rješenja o utvrđivanju smrti Krešo Pere izdatog od Općinskog suda Konjic broj R 545/99 od 26.01.2000. godine; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-38 | Kopija izvoda iz matične knjige umrlih HNK – Općina Konjic na ime Krešo Nedjeljko, broj 09-15-3-4316/08 od 26.12.2008. godine; Kopija rješenja o utvrđivanju smrti Krešo Nedjeljka izdatog od Općinskog suda Konjic broj R 68/00 od 17.04.2000. godine; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-39 | Kopija izvoda iz matične knjige umrlih HNK – Općina Konjic na ime Drljo Ivan, broj 09-15-3-4312/08 od 26.12.2008. godine; Kopija rješenja o utvrđivanju smrti Drljo Ivana izdatog od Općinskog suda Konjic broj R 530/99 od 10.01.2000. godine; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-40 | Kopija izvoda iz matične knjige umrlih HNK – Općina Konjic na ime Blažević Željko, broj 09-15-3-4313/08 od 26.12.2008. godine; Kopija rješenja o utvrđivanju smrti Blažević Željka izdatog od Općinskog suda Konjic broj R 8/2000 od 23.02.2000. godine; | Uveden dana 28.05.2013. godine |

| | | |
|------|---|--------------------------------|
| T-41 | Kopija izvoda iz matične knjige umrlih HNK – Općina Konjic na ime Drljo Franjo, broj 09-15-3-4310/08 od 26.12.2008. godine; Kopija rješenja o utvrđivanju smrti Drljo Franje izdatog od Općinskog suda Konjic broj R 529/99 od 10.01.2000. godine; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-42 | Kopija izvoda iz matične knjige umrlih HNK – Općina Konjic na ime Ivanković Anđa, broj 09-15-3-4318/08 od 26.12.2008. godine; Kopija rješenja o utvrđivanju smrti Ivanković Anđe izdatog od Općinskog suda Konjic broj R 140/02 od 27.04.2004. godine; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-43 | Kopija izvoda iz matične knjige umrlih HNK – Općina Konjic na ime Ivanković Ilija, broj 09-15-3-4317/08 od 26.12.2008. godine; Kopija rješenja o utvrđivanju smrti Ivanković Ilije izdatog od Općinskog suda Konjic broj R 139/02 od 27.04.2004. godine; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-44 | Kopija naredbe Načelnika ŠVK OS RBiH broj: 86-1 od 22-01.1993. godine o formiranju Specijalnog Odreda za Posebne Namjene i dopuna Naređenja broj: 86-2 od 05.02.1993. godine u kojoj je navedeno da Specijalni Odred za Posebne Namjene ima broj Vojne jedinice 5683 ERN broj: 0185-0039 – 0185-0041; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-45 | Kopija naredbe Načelnika ŠVK OS RBiH broj: 13/37-39 od 04.03.1993. godine kojom se u Specijalni Odred za Posebne Namjene na formacijsko mjesto komandanta određuje Ališpago Zulfikar a na formacijsko mjesto zamjenika Bojadžić Nihad ERN broj: 0180-5165; | Uveden dana 28.05.2013. godine |

| | | |
|------|--|--------------------------------|
| T-46 | Kopija prijedloga komandanta Odreda za specijalna dejstva broj: 1-10-901/94 od 11.04.1994. godine o dodjeli stimulatvinih mjera iz kojeg se između ostalog vidi da je Šemsović Samir, koji je poginuo u selu Trusina 16.04.1993. godine, predložen za najviše državno odlikovanje Zlatni Ljiljan; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-47 | Kopija dopisa Komande 4. Korpusa broj:02/1-966-122/93 od 13.04.1993. godine kojim se Uprava bezbjednosti ŠVK OS R BiH obaviještava o nekorektnom i bezobraznom ponašanju pripadnika specijalne jedinice pri ŠVK Zuke sa Igmana i Handžar divizije koje otežava rad BVP 4. Korpusa ARBiH; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-48 | Kopija VOB 8 Knjiga 2 VJ 5683- 4. IDB na imena Ališpago Zulfikar, Bojadžić Nihad i Šemsović Samir; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-49 | Kopija VOB 8 Knjiga 4 VJ 5683- 4. IDB na ime Kokić Ahmet | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-50 | Kopija službene zabilješke Državne agencije za istrage i zaštitu broj 17-04/2-04-2-1140/09 od 23.09.2009. godine uz ovjerenu kopiju priloga Akta Doma zdravlja Hadžići broj 07-1-330-1/09 od 27.07.2009. godine kojim se dostavlja Izvod iz medicinske dokumentacije na ime Ahmet Kokić s prilogom od 4 stranice i Akta Doma zdravlja Hadžići broj 07-1-331-1/09 od 07.09.2009. godine kojim se dostavlja Izvod iz medicinske dokumentacije na ime Samir Šemsović s prilogom od 4 stranice | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-51 | Kopija dokumenta Genocid nad Hrvatima općine Jablanica broj 1053/96 od 04.06.1996. godine, ERN broj 0156-1568-0156-1576 | Uveden dana 28.05.2013. godine |

| | | |
|------|--|--------------------------------|
| T-52 | Službena zabilješka broj: T 20 0 KTRZ 0002653 12 od 05.04.2012. godine uz osam dokumenata u vezi medicinske dokumentacije za Gorana Livaju | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-53 | Informacija CZB Mostar, SJB Jablanica broj: 16-7/1-80-50/93 od 23.09.1993. godine | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-54 | Spisak zarobljenika Sabirnog centra Buturović polje od 02.09.1993. godine | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-55 | Spisak ratnih zarobljenika iz Sabirnog centra Buturović polje koji su predati BVP 6. korpusa broj: 07-132/93 od 14.09.1993. godine | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-56 | Potvrda MKCK broj: BAZ-373787 od 06.05.1994. godine na ime Marinko Drežnjak uz karton logoraša | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-57 | Tri nalaza i mišljenja specijaliste Kliničke bolnice Mostar na ime Drežnjak Marinka | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-58 | Potvrda MKCK broj: BAZ-373774 od 21.03.1994. godine na ime Mirko Zelenika | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-59 | Rješenje SO Jablanica broj: 02-87-46/73 od 18.01.1974. godine kojim se Mirko Zelenika oglašava ograničeno sposobnim za vojnu službu uz ocjenu i mišljenje vojno ljekarske komisije | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-60 | Poziv na opštu mobilizaciju Općine Jablanica broj: 02-842-62/93 od 25.06.1993. godine i Poziv za mobilizaciju od 31.03.1993. godine na ime Mirko Zelenika | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-61 | Nalazi i mišljenje ljekara u vezi povreda Mirka Zelenike ukupno 13. stranica | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-62 | Nalazi i mišljenje ljekara u vezi povreda Miroslava Soko ukupno 12. stranica | Uveden dana 28.05.2013. godine |

| | | |
|------|--|--------------------------------|
| T-63 | Nalaz psihologijskog ispitivanja KBC Zagreb od 20.01.1998. godine na ime Miroslav Soko | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-64 | Nalaz psihologa Doma zdravlja Mostar broj: 715/05 od 22.11.2005. godine | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-65 | Uvjerenje Uprave za obranu Mostar Odjel za obranu Jablanica broj: 22-09-49-1-90/04-69 06.12.2004. godine na ime Miroslav Soko | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-66 | Nalaz i mišljenje lječničke komisije za pregled osoba obuhvaćenim Zakonom o pravima branitelja i članovima njihove obitelji u prvostupanjskom postupku 95/06 od 16.01.2006. godine na ime Miroslav Soko | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-67 | Nalaz i mišljenje vojno-invalidske komisije broj: 02-18-05/97-11117 od 03.12.1997. godine na ime Miroslav Soko uz Rješenje Ureda za obranu broj: 02-36/05-97-02 od 29.12.1997. godine na ime Miroslav Soko | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-68 | Potvrda MKCK broj: BAZ 373777 od 21.03.1994. godine na ime Marinko Ljoljo | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-69 | Skup nalaza i mišljenja specijaliste lječnika na ime Marinko Ljoljo ukupno 15. stranica | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-70 | Uputnica u bolnicu specijalisti poliklinike Rudnik Mostar na ime Marinko Ljoljo | Uveden dana 28.05.2013. godine |

| | | |
|------|--|--------------------------------|
| T-71 | Nalaz psihologa Dom zdravlja Mostar broj: 243 od 14.05.2005. godine na ime Marinko Ljoljo, nalaz i mišljenje psihologa Doma zdravlja Tomislavgrad od 06.03.1998. godine na ime Marinko Ljoljo, i nalaz i mišljenje neuropsihijatrijske ordinacije „Anima“ broj: 378/05 od 17.08.2005. godine na ime Marinko Ljoljo | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-72 | Nalaz i mišljenje lječničke komisije broj: R-14-43-182/06-1 od 27.01.2006. godine na ime Marinko Ljoljo | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-73 | Rješenje Uprave za pitanje branitelja Mostar broj: 14-43-1-115/06 od 21.02.2006. godine na ime Marinko Ljoljo | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-74 | Logoraški karton broj: 373768 na ime Pavlović Ivan | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-75 | Mirovni sporazum zaključen u veljači 1994. godine između generala Delića i generala Rose o prekidu vatre i Anex mirovnog sporazuma | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-76 | VOB 8 za Edina Džeku | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-77 | Naredba sudca zapadnog okruga Washingtona od 15.11.2011. godine kojom se odobrava odricanje od prava na saslušanje Edina Džeke u vezi sa izručenjem B/H/S verzija | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-78 | Naredba sudca zapadnog okruga Washingtona od 15.11.2011. godine kojom se odobrava odricanje od prava na saslušanje u vezi sa izručenjem eng. verzija | Uveden dana 28.05.2013. godine |

| | | |
|------|--|--------------------------------|
| T-79 | Izjava Edina Džeke od 15.11. 2011. godine pred sucem zapadnog okruga Washington o odricanju prava na saslušanje u vezi sa izručenjem - B/H/S verzija | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-80 | Izjava Edina Džeke od 15.11. 2011. godine pred sucem zapadnog okruga Washington o odricanju prava na saslušanje u vezi sa izručenjem - eng. verzija | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-81 | Odgovor Ministarstva pravde SAD-a od 04.aprila 2012. godine broj 95-100-20097sa konstatacijom da nema prepreka da se Edin Džeko procesuiru za krivična djela koja su navodno počinjena u Donjoj jablanici u septembru 1993. Godine - B/H/S verzija | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-82 | Odgovor Ministarstva pravde SAD-a od 04.aprila 2012. godine broj 95-100-20097sa konstatacijom da nema prepreka da se Edin Džeko procesuiru za krivična djela koja su navodno počinjena u Donjoj jablanici u septembru 1993. godine B/H/S verzija uz popratno pismo programa za razvoj, pomoć i edukaciju tužalastava u prekomorskim zemljama Ured u BiH Ministarstva pravosuđa SAD | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-83 | Zapisnik o ispitivanju Edina Džeke broj KT-RZ 24/10 od 21.12. 2011. godine; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-84 | Zapisnik o ispitivanju Edina Džeke broj T 20 0 KTRZ 0002954 12 od 04.05.2012. godine; | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-85 | Obavijest Suda BiH broj: S1 K OO3369 10 Krl od 24.05.2013. godine | Uveden dana 28.05.2013. godine |
| T-86 | Obavijest Suda BiH broj: X-KR-06/299 od 23.05.2013. godine | Uveden dana 28.05.2013. godine |

| | | |
|------|---|--------------------------------|
| T-87 | Kopija izvještaja od stanju u Jablanici NA 4. Korpusa i Komandanta 44. brdske brigade broj: 02/389-1/93 od 15.04.1993. godine u kojem se navodi da se prema raspoloživim podacima u rejonu Konjica-Parsovići i Here-Kuti-Šcipe već dva dana izvode borbena dejstava; | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-88 | Kopija izvještaja Opštinskog štaba odbrane 44. brdske brigade broj: 07/379-35/93 od 21.05.1993. godine u kojem se navodi da su predstavnici ARBiH i HVO-a zajedno sa UNPROFOR-om obišli opštinu Konjic kao i dolinu Neretvice; | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-89 | Kopija informacija o stanju u zoni odgovornosti 4. Korpusa Komande 4. Korpusa broj: 02/1-3200-1/93 od 17.04.1993. godine iz koje se između ostalog vidi da je na području Konjica 43. brdskoj brigadi dana 14.04.1993. godine stigla podrška od Zuke te da se 16.04.1993. godine nastavljanju borbe u svim dijelovima opštine Konjic; | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-90 | Kopija dopisa Komandanta bataljona Vojne Policije 4. Korpusa od 13/14.04.1993. godine kojime se 4. Korpus obavještava o informacijama koje ukazuju na izbijanje oružanog sukoba između ARBiH i HVO-a na području opštine Konjic; | Uveden dana 04.06.2013. godine |

| | | |
|------|--|--------------------------------|
| T-91 | Kopija izvještaja Zapovjedništva 4. Korpusa o stanju bezbjednosti na području Konjica broj: 07-2245/93 od 24.03.1993. godine u kojem se između ostalog navodi formiranje mješovite komisije HVO-a i ARBiH koja je imala zadatak da na terenu u Konjicu organizuje prekid borbenih dejstava, izvrši deblokadu puta Mostar-Jablanica-Konjic, izvrši razmjenu ratnih zarobljenika te poduzme sve druge mjere s ciljem smiravanja nastalog stanja; | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-92 | Original pregleda Centra za prikupljanje dokumenatacije i obradu podataka o domovinskom ratu Zagreb pod nazivom Konjic – Neki od ratnih zločina i teških povreda ratnog prava i Ženevskih konvencija počinjeni tijekom 1992., 1993. i 1994. godine od 01.06.1994. godine; | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-93 | Kopija kratkog izvještaja o ratnim zbivanjima u općini Konjic od 17.04.1994. godine u kojem se između ostalog spominje i masakr u selu Trusina te traži osnivanje komisije s ciljem pregleda terena i konstatiranja činjenica; | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-94 | Kopija prijave činjenice smrti izdata od Matičnog ureda Konjic broj: 2657/94 od 09.11.1994. godine, na ime Ilija Ivanković T177; Kopija zapisnika sekcije broj: 377/94 Odjela za patologiju KBC Split od 09.11.1994. godine na ime Ivanković Ilije T 178; Kopija dozvole za sahranu umrle osobe Ivanković Ilija, sa sprovodnicom T 179 | Uveden dana 04.06.2013. godine |

| | | |
|------|--|--------------------------------|
| T-95 | Kopija prijave činjenice smrti izdata od Matičnog ureda Konjic broj: 2655/94 od 09.11.1994. godine, na ime Anđa Ivanković T-180; Kopija zapisnika sekcije broj: 376/94 Odjela za patologiju KBC Split od 09.11.1994. godine, na ime Ivanković Anđa T-181.; Kopija dozvole za sahranu umrle osobe izdata od Kliničkog bolničkog centra Split od 09.11.1994. godine, na ime Ivanković Anđa sa sprovodnicom T-182; | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-96 | Kopija prijave činjenice smrti izdata od Matičnog ureda Konjic broj: 2656/94 od 09.11.1994. godine, na ime Pero Krešo T-183; Kopija zapisnika broj: 395/94 Odjela za patologiju KBC Split od 09.11.1994. godine, na ime Pero Krešo T-184; Kopija dozvole za sahranu umrle osobe izdata od Kliničkog bolničkog centra Split od 09.11.1994. godine na ime Pero Krešo sa sprovodnicom T-185; | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-97 | Kopija prijave činjenice smrti izdata od Matičnog ureda Konjic broj: 2665/94 od 09.11.1994. godine, na ime Drljo Ivan (rođen 1971. godine)T-188; Kopija zapisnika sekcije broj: 392/94 Odjela za patologiju KBC Split od 09.11.1994. godine, na ime Drljo Ivan (rođen 1971. godine)T-199; Kopija dozvole za sahranu umrle osobe izdata od Kliničkog bolničkog centra Split, na ime Drljo Ivan sa sprovodnicom T-200; | Uveden dana 04.06.2013. godine |

| | | |
|-------|---|--------------------------------|
| T-98 | Kopija prijave činjenice smrti izdata od Matičnog ureda Konjic broj: 2660/94 od 09.11.1994. godine, na ime Željko Blažević T-201; Kopija zapisnika sekcije broj: 393/94 Odjela za patologiju KBC Split od 09.11.1994. godine, na ime Blažević Željko T-202; Kopija dozvole za sahranu umrle osobe izdata od Kliničkog bolničkog centra Split od 09.11.1994. godine na ime Blažević Željko sa sprovodnicom T-203; | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-99 | Kopija prijave činjenice smrti izdata od Matičnog ureda Konjic broj: 2668/94 od 09.11.1994. godine, na ime Nedeljko Krešo T-204; Kopija zapisnika sekcije broj: 396/94 Odjela za patologiju KBC Split od 09.11.1994. godine, na ime Nedeljko Krešo T-205; Kopija dozvole za sahranu umrle osobe izdata od Kliničkog bolničkog centra Split od 09.11.1994. godine na ime Nedeljko Krešo sa sprovodnicom T-206; | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-100 | Kopija prijave činjenice smrti izdata od Matičnog ureda Konjic broj: 2664/94 od 09.11.1994. godine, na ime Zdravko (Ivan) Drljo T-213; Kopija zapisnika sekcije broj: 387/94 Odjela za patologiju KBC Split od 09.11.1994. godine, na ime Drljo (Ivan) Zdravko T-214; Kopija dozvole za sahranu umrle osobe izdata od Kliničkog bolničkog centra Split od 09.11.1994. godine na ime Drljo (Ivan) Zdravko sa sprovodnicom T-215; | Uveden dana 04.06.2013. godine |

| | | |
|-------|---|--------------------------------|
| T-101 | Kopija prijave činjenice smrti izdata od Matičnog ureda Konjic broj: 2666/94 od 09.11.1994. godine, na ime Franjo Drljo T-228; Kopija zapisnika sekcije broj: 394/94 Odjela za patologiju KBC Split od 09.11.1994. godine, na ime Franjo Drljo T-229; Kopija dozvole za sahranu umrle osobe izdata od Kliničkog bolničkog centra Split od 09.11.1994. godine na ime Franjo Drljo sa sprovodnicom T-230; | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-102 | Kopija prijave činjenice smrti izdata od Matičnog ureda Konjic broj: 2670/94 od 09.11.1994. godine, na ime Kata Drljo (rođena 1932. godine) T-234; Kopija zapisnika sekcije broj: 385/94 Odjela za patologiju KBC Split od 09.11.1994. godine, na ime Drljo Kata (rođena 1932. godine) T-235; Kopija dozvole za sahranu umrle osobe izdata od Kliničkog bolničkog centra Split od 09.11.1994. godine na ime Drljo Kata (rođena 1932. godine) sa sprovodnicom T-236; | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-103 | Dopis Federalnog Ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata broj: 01/2-41-32/09 od 12.11.2009. godine kojim se dostavljaju kopije vojnoevidencionih dokumenata za Memić Mensura, Salčin Dževada, Hodžić Nedžada i Hakalović Senada | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-104 | Kopija naređenja Komandanta Odreda za specijalna dejstva broj: 1-10-878/94 od 16.04.1994. godine | Uveden dana 04.06.2013. godine |

| | | |
|-------|--|--------------------------------|
| T-105 | Kopija podataka o formiranju jedinice sačinjen od Komandanta SOPN broj: 04-10-2303/94 od 19.08.1994. godine gdje je navedeno da je odred SOPN formiran 10.06.1991. godine ERN broj: 0414-9193; | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-106 | Obavijest S1 1 K 009162 12 KrO od 30.05.2013. godine | Uveden dana 04.06.2013. godine |
| T-107 | Zapisnik o saslušanju svjedoka Irfan Masleša od 07.04.2010 godine, broj: KT-RZ-107/05 (prilog Akt o imenovanju , broj 1-10/110-93 od 29.10.1993g. i izvještaj, Jablanica od 05.01.1994g.) | Uveden dana 22.10.2013.godine |
| T-108 | Zapisnik o saslušanju svjedoka "U4" od 14.06.2012. godine | Uveden dana 21.01.2014. godine |
| T-109 | Zapisnik o saslušanju svjedoka "U4" od 04.06.2013. godine | Uveden dana 21.01.2014. godine |
| T-110 | Naređenje načelnika štaba vrhovne komande OS RBiH, str.pov.br 14/75-22 od 11.03.1993 godine | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| T-111 | Dokument o imenovanju, broj 1-10/110-93 od 29.10.1993 godine, Jablanica, Republika Bosne i Hercegovine, Armija Republike Bosne i Hercegovine, SOPMŠVK sa prilogom Dopis Suda BiH od 17.02.2014.god., br: S1 1K 003369 10 Krl | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| T-112 | Naređenje načelnika štaba vrhovne komande OS RBiH od 17.04.1993 godine | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| T-113 | Naređenje komadanta štaba vrhovne komande OS, str.pov.br.: 14/75-100 od 01.09.1993 god. Sarajevo, Republika Bosne i Hercegovine Štab vrhovne komande oružanih snaga Sarajevo | Uveden dana 04.03.2014.godine |

| | | |
|-------|--|-------------------------------|
| T-114 | Naređenje načelnika GSS VK, str.pov.broj:01/563-1-3/93 od 02.09.1993 godine Jablanica, Republika Bosne i Hercegovine, Armija Republike Bosne i Hercegovine 44/6 Korpus | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| T-115 | Akt Republike Bosne i Hercegovine oružane snage R. BiH Komanda 4 Korpusa, str.pov.br:737-06 od 03.09.1993 godine Mostar | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| T-116 | Naređenje komadanta štaba OS R BiH, str.pov.broj :14/75-52 od 10.06.1993 godine, Republika Bosne i Hercegovine Glavni štab oružanih snaga Sarajevo | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| T-117 | Ulazak u sastav i predpotčinjavanje, broj:1/297-380 od 05.10.1993 godine, Republika Bosne i Hercegovine Štab vrhovne komande oružanih snaga | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| T-118 | Akt str.pov.br: 14/75-140 od 15.11.1993.godine Sarajevo, Republika Bosne i Hercegovine Štab vrhovne komande oružanih snaga, Sarajevo-Uprava za organizacijske i mobilizacijske poslove i akt broj: 01-5377 Konjic 11.11.1993 god. Republika Bosne i Hercegovine, Armija Republike Bosne i Hercegovine Komanda 6. Korpusa | Uveden dana 04.03.2014.godine |

B. MATERIJALNI DOKAZI ODBRANE

| | | |
|-----|---|-------------------------------|
| O-1 | Spisak vojnika SOPN ŠVK (11 stranica) ERN 02098414 | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-2 | Dopis MUP-a SBK-a za Kantonalno tužilaštvo Travnik, broj 04-02/3-2-4895/99 od dana 22.11.1999 (u prilogu skenirane fotografije i karton lične karte) | Uveden dana 12.11.2013.godine |

| | | |
|------|--|-------------------------------|
| O-3 | Informacija iz SFOR- za Glavnog tužioca Suda u Travniku Jurčević Marinka, od dana 14 oktobra 1999.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-4 | Dopis TBiH br. KT-RZ 107/05 od 06.04.2012.godine sa prilogom DVD | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-5 | Sporazum o priznanju krivnje zaključen između TBiH i Raseme Handarević, broj: T 20 0 KTRZ 0002955 12 od 02.03.2012.godine i Presuda Suda BiH broj: S1 1K 009162 12 Kro od 30.04.2012. godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-6 | Karta naselja i putevi oko Trusine od 16.07.2013 godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-7 | Službena zabilješka TBiH broj: T20 0 KTRZ 0002955 12 od 02.03.2012.godine i dopis Suda BiH od 02.10.2013.godine, broj : S1 1K 009162 12 Kro | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-8 | 4 slike sela Gostovići sa potpisom svjedoka Karović Atifa | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-9 | Video snimak sela Gostovići u trajanju od 1 minute i 8 sekundi | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-10 | Izvod iz Protokola Ratne bolnice „Suhodol“ Tarčin stacionar i prijemne ambulante od 17.10.2012, broj: 01-14-01-619/12 | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-11 | Izvod iz operacionog protokola Doma Zdravlja Jablanica za dan 09.11.1993 godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-12 | Službena zabilješka broj: T20 0 KTRZ 0002653 12 od 05.04.2013.godine sa prilogom Nalaz i mišljenje specijaliste Kliničke bolnice Mostar, broj: 4474/94 od 10.12.1994.godine, Zaključak izdat od Kliničke bolnice Mostar, broj 1332 i Nalaz i mišljenje specijaliste Kliničke bolnice Mostar od 08.5.97 a sve u vezi zaštićenog svjedoka „J2“ | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-13 | Raspoređivanje djelatnika na poslove u PS Jablanica br: 03-8/63/93 od 18.02.1993.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |

| | | |
|------|--|-------------------------------|
| O-14 | Prijava HZHB, Odjel unutarnjih poslova, PS Jablanica br. 03-013/93 od 04.01.93 | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-15 | Odluka o razrješenju Zelenika Mirka iz Jablanice sa funkcije predsjednika IO opštine Jablanica i njegovom privremenom radnom angažovanju br. 620/92 od 29.10.1992.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-16 | Odluka o izboru Zelenika Mirka za predsjednika IO opština Jablanica br.130/92 od 11.05.1992.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-17 | Informacija broj 02-08-9-1032/96 od 10 linja 1996 godine, Odsjek za SIS pri GS HVO | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-18 | Nalaz psihologa za Marinka Ljolju , broj 243 od 14 srpnja 2005.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-19 | 2 slike – Edin Džeko i Vinko Ljubas sa potpisom svjedoka Manigoda Branislava i Manjušak Nehru od 01.10.2013.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-20 | Prijeratni zdravstveni karton Soko (Nikole) Miroslav iz Doma zdravlja Jablanica i zahtjev odbrane upućen Domu zdravlja Jablanica od 01.04.2013.godine. | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-21 | Akt Instituta za nestala lica broj 02/1-40-1-148/13 od 28.02.2013.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-22 | Nalaz i mišljenje vojno-invalidske komisije HR HB, br. 02-18-05/97-1117 od 03.12.1997 (T-67 I 252 uz optužnicu) | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-23 | Nalaz psihologa za Miroslava Soku, broj: 715/05 od 22 studenog 2005. Godine (T-64 I 249 uz optužnicu) | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-24 | Nalaz psihologijkog ispitivanja za Miroslava Soku, Klinički bolnički centar Zagreb od 20.01.1998 godine (T-63 i 248 uz optužnicu) | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-25 | Povijest bolesti Soko Miroslav (12 stranica) (T-62 i 247 uz optužnicu) | Uveden dana 12.11.2013.godine |

| | | |
|------|--|-------------------------------|
| O-26 | Protokol DZ Jablanica za dan 08.06.1993.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-27 | Protokol DZ Jablanica za dan 17.05.1993.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-28 | Protokol DZ Jablanica za dan 06.07.1993.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-29 | Protokol DZ Jablanica za dan 14.12.1993.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-30 | Potvrda broj: 04-10-418-3/93 od 21.12.1993.godine u potpisu Ališpago Zulfikar, komadant | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-31 | Općina Jablanica, Općinsko vijeće, Odluka o nazivima dijelova naseljenih mjesta i ulica i njihovom obilježavanju, br. 02-02-845-7/05- VIII, Jablanica od 09.06.2005 g., u prilogu nacrt grada Jablanice sa obilježenim nazivima ulica. | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-32 | RBiH, ŠVK OS, Obavještenje o stanju u rejonu Neretvice, str.pov.br 02/503-1 od 16.04.1993.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-33 | Pravilo za rad Službe vojne bezbjednosti u oružanim snagama RBiH, broj: 02-011-714/92 od 11.09.1992 godine U POTPISU Predsjednik predsjedništva RBiH Alija Izetbegović | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-34 | Hrvatska udruga logoraša Domovinskog rata u BiH, Pismo upućeno Tužilaštvu BiH, uredski broj:01-17-2/11 od 21.12.2011 godine i pismo upućeno Tužilaštvu BiH, uredski broj 01-17- 1/11 04 svibnja 2011g. sa prilogom obavještenje Tužilaštva BiH broj: T 20 0 KTRZ 0002954 12 od 17.07.2012.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-35 | Dijelovi ratnog dnevnika SOPN-a za mjesec septembar i oktobar 1993.godine i dopis Suda BiH broj: S1 1K 003369 10 Kri od 08.11.2013.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |

| | | |
|------|---|-------------------------------|
| O-36 | Arhivski spisak Uprave za mobilizaciju u strukturu ZK VF (potiče iz 1993.godine) broj cv-471-07/93 od 30.07.1993 godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-37 | Dnevni borbeni izvještaj komande OGI broj: 1-20/8 od dana 22.04.1993 godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-38 | Naredba za b/d K-de OGI broj 01-775 od 04.05.1993g. | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-39 | Naređenje za aktivna dejstva u reonu Budišina ravna –Lesovina i presjecanje komunikacije Jablanica-Prozor OGI IKM BRADINA broj 01/30 od 27.04.1993.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-40 | Karta nacionalna struktura Trusine i okoline | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-41 | 4 fotografije sela Gostovići sa potpisom svjedoka odbrane Mikić Senada od 16.07.2013.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-42 | 4 fotografije sela Gostovići sa potpisom svjedoka odbrane Poturović Redže od 23.07.2013.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-43 | 4 fotografije sela Gostovići sa potpisom svjedoka odbrane Hakalović Mustafe 23.07.2013.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-44 | Video snimak sela Trusine u trajanju od 13 minuta i 13 sekundi | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-45 | Video snimak intervjuja sa Karlom Marićem od 06.09.1993 godine u trajanju od 9 minuta. | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-46 | Karta grada Jablanice sa potpisom svjedoka odbrane Manjušak Nehrua od 01.10.2013.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-47 | Karta grada Jablanice sa potpisom svjedoka odbrane Keskin Nazifa od 27.08.2013.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-48 | Karta grada Jablanice sa potpisom zaštićenog svjedoka „N“ od 03.09.2013.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |

| | | |
|------|---|-------------------------------|
| O-49 | Naređenje ŠVK OS RBiH, str.pov.br 14/75—22 od 11.03.1993.godine | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-50 | Naređenje komadanta 4 Korpusa, broj: 838-06 od 07.09.1993.g. | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-51 | Naređenje OGI IKM Bradina, broj 01/15 od 24.04.1993.godine. | Uveden dana 12.11.2013.godine |
| O-52 | AKT Komande BVP 4. Korpusa od 12.04.1993.godine | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-53 | Direktiva broj 5 za izvođenje borbenih dejstava, strogo pov.br. broj: 02/497-1, Sarajevo od dana 14.04.1993 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-54 | RBiH, AR BiH, Zapovjedništvo 4. Korpusa, Izvještaj, dj.broj: 02-2560-14-1/93 od 14.04.1993.godine | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-55 | Akt Komande 44, broj 02/392-2/93 od 15.04.1993.godine, upućen OG Igman | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-56 | Akt od 15.04.1993.godine-Centar veze SVK-Odjeljenje za kripto zaštitu, u potpisu komadant brigade Neretva Enes Kovačević, pom.kom.br. Neretvica Špiljak Šaban | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-57 | Akt od 15.04.1993.godine-Centar veze SVK-Odjeljenje za kripto zaštitu, u potpisu Esad Ramić, doc.dr. Safet Ćibo, Zuka i Nihad | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-58 | Obavještenje ŠVK o namj. HVO u rejonu Jablanice broj 02/502-1 od 16.04.1993.godine. | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-59 | Dopuna borbenog izvještaja Komande 1. Korpusa, str.pov.br. 05/06-215 od 17.04.1993.godine | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-60 | Saglasnost za angažovanje jedinice u rejonu Jablanice, OGI, broj 01-592-7-4 od 19.04.1993.godine upućeno Komandi 1. Korpusa u potpisu Komadant Salko Gušić | Uveden dana 19.11.2013.godine |

| | | |
|------|--|-------------------------------|
| O-61 | Informacija o toku b/d u zoni odgovornosti 1. Korpusa na dan 19.04.1993.godine, Komadanta 1. Korpusa, broj 05/5-225 od 20.04.1993.godine upućena IB OG Goražde | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-62 | Zapovjest za aktivna dejstav Op br.1, Sekcija 1:25.000 Konjic 1, 2, 3 i 4: OGI IKM Bradina, str.pov.br 01/ od dana 22.04.1993.godine | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-63 | Akt Štabu Vrhovne komande Oružanih snaga R BiH, str.pov.broj: 02/533-1 od dana 24.04.1993.godine | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-64 | Borbeni izvještaj OGI IKM Bradina broj 01/11-3 od 25.04.1993.godine. | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-65 | Redovni borbeni izvještaj Komande 44 BB Jablanica, broj: 02/70-1-104/93 od 26.04.1993.godine | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-66 | Naredba za postavljanje na dužnost broj 1-10-878/94 od 16.04.1994g. | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-67 | Karton ranjenih-poginulih-nestalih zaštićenog svjedoka J1 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-68 | Karton ranjenih-poginulih-nestalih zaštićenog svjedoka M | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-69 | Karton ranjenih-poginulih-nestalih za Berberištanin Izeta | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-70 | Karton ranjenih-poginulih-nestalih za Hosić Adnana | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-71 | Karton ranjenih-poginulih-nestalih za Šemsović Samira | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-72 | Izjava o ranjavanju svjedoka „N“, pov.br. 05/4-10-2325-1/95 od 08.12.1995.godine | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-73 | VOB-1 za zaštićenog svjedoka E | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-74 | Uvjerenje o platama za zaštićenog svjedoka E | Uveden dana 19.11.2013.godine |

| | | |
|------|---|-------------------------------|
| O-75 | Matična knjiga vojnih obaveza i VOB-1 za zaštićenog svjedoka U | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-76 | Uvjerenje o plaćama pripadnika OS RBiH od 01.06.1996. za zaštićenog svjedoka U | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-77 | VOB- 8 za slovo K-VJ 5683-4 izviđačko diverzantskog bataljona od A do Ž, 1992-1996g.-redni broj knjige 3 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-78 | Jedinični karton za zaštićenog svjedoka J1 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-79 | VOB 1 za zaštićenog svjedoka J1 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-80 | Ujerenje o plaćama pripadnika OS RBiH za zaštićenog svjedoka J1 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-81 | Matični karton za zaštićenog svjedoka J1 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-82 | VOB-1 za zaštićenog svjedoka X | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-83 | Uvjerenje o plaćama pripadnika OS RBiH od 03.06.1996.g. za zaštićenog svjedoka X | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-84 | VOB-8 za slovo L- VJ 5683-4 izvidjačko diverzantskog bataljona A do Ž, 1992-1996.godine- redni broj knjige 3 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-85 | VOB-8 za slovo A- VJ 5683-4 izvidjačko diverzantskog bataljona A do Ž, 1992-1996.godine- redni broj knjige 2 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-86 | VOB-8 za slovo Š- VJ 5683-4 izvidjačko diverzantskog bataljona A do Ž, 1992-1996.godine- redni broj knjige 2 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-87 | VOB-8 za slovo DŽ- VJ 5683-4 izvidjačko diverzantskog bataljona A do Ž, 1992-1996.godine- redni broj knjige 2 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-88 | VOB-8 VJ 5683-4 .IDB, redni broj knjige 3 za slovo H | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-89 | VOB-8 VJ 5683-4 .IDB Handžar divizija redni broj knjige 3 za slovo H | Uveden dana 19.11.2013.godine |

| | | |
|------|--|-------------------------------|
| O-90 | Pregled predloženih lica za proizvođenje-unapređenje u čin rezervnog starješine Jedinice SOPN od 08.07.4-25.08.94g. | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-91 | VOB-8 Rogo Suada – VJ 5683-4, izviđačko diverzantskog bataljona A do Ž, 1992-1995 godina-redni broj knjige 2. | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-92 | Odluka o proizvođenju-unapređenju u činove ARBiH od 12.01.1996.g. | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-93 | Popuna ljudstva Specijalnog odreda za posebne namjene ŠVK, Naređenje str.pov.br. 14/75-36 od 01.04.1993.g. upućen Komandi 1. Korpusa, ERN 00577861 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-94 | MUP Zeničko-Dobojskog Kantona, Zenica, Uprava policije, PUI br. 08-03/7-4-04-2-267/12/ME od 04.09.2012.g. u prilogu izvod iz kaznene evidencije za zaštićenog svjedoka J4 od 04.09.2012.godine | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-95 | Dopis Federalnog Ministarstva za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata, br.pov.07-03-122/10 od 28.02.2011.godine upućen Uredu registrara Suda BiH- Odsjeku krivične odbrane, u prilogu Spisak dokumentacije Sektora za pitanja evidencije iz oblasti vojne obaveze Sarajevo putem odsjeka za pitanja evidencija i iz oblasti vojne obaveze Mostar, br.pov. 07/33-03/1-167/10-01 od 17.12.2010g. | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-96 | Potvrda o okolnostima stradanja Zdravko (Ivana) Drljo, Postrojba HVO VP 1719, 56 Domobranska pukovnija „Herceg Stjepan“ Konjic, pov.035-01/96-02/01 1719-07-96-1080, Ljubuški, 06.05.1996.godine | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-97 | Uvjerenje na ime Blažević Željka, Uprava za odbranu Mostar, Odjel za odbranu Konjic, br. 22-07-49-884/04-01 od 14.12.2004.godine | Uveden dana 19.11.2013.godine |

| | | |
|-------|---|-------------------------------|
| O-98 | Uvjerenje na ime Franjo (Ilija) Drljo, Uprava za odbranu Mostar, Odjel za odbranu Konjic, br. 22-07-49-899/04-01 od 14.12.2004.godine | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-99 | VOB-1, VOB-2 i VOB-3 za Kujundžić Maksima | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-100 | VOB-1, VOB-2 i VOB-3 za Pavlović Ivana | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-101 | Novinski članak: „Rezultati bolji od uvjeta za rad“, objavljen u „Naš list“ strana 15., broj 4 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-102 | Internet članak:“Mirko Zelenika: Uvjeti u logorima Armije BiH bili su slični nacističkim“ od 29.12.2011.g. | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-103 | Internet članak „Zelenika za „Nekada bilo“: Politički vrh u Sarajevu znao za logore od 14.12.2012.g. | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-104 | Internet članak BBS-a pod naslovom „Bosnian Croat veterans against Hague war crimes tribunal sentences od 21.01.200“ sa prevodom na bosanski jezik | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-105 | Internet članak sa web stranice Dnevnik.ba“Zelenika:Džeko i ostali su nas pred Halilovićem i Zukom tjerali u logor“ od 22.12.2011g. | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-106 | Novinski članak iz Dnevnog avaza „Porušene kuće i 22 imena svjedoci zločina“ od 18.09.2009g.-izvor dodatni material TBiH | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-107 | Novinski članak iz Večernje lista od 15 prosinca 2011.g. Logori Armije: Pripadnici MUP-a HNZ uhićeni zbog zločina u ratu“ | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-108 | Naređenje načelnika Glavnog štaba Vrhovne komande Sefera Halilovića 6 korpus ARBiH, strogo povjerljiv broj: 01/563-1-3/93, od dana 02.09.1993.godine, Jablanica | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-109 | Akt Komande 4. Korpusa, Uvezivanje snaga 4 Korpusa Armije BiH, str.pov.br.: 837/06 od 07.09.1993.godine upućen komadantu specijalne jedinice Zulfikar | Uveden dana 19.11.2013.godine |

| | | |
|--------|---|-------------------------------|
| O-110 | Zapovjest za napad „Obrana narodnih prava-Vrdi 93.g.“ ARBiH, SO za PN ŠVK od 17.09.1993.godine | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-111 | Naređenje komadanta SOPN od 21.10.1993.godine, u potpisu Zulfikara Ališpago, komadant, sa prilogom Dopis Suda BiH od S1 1K 003369 10 Kri od 13.11.2013.godine | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-112 | Imenovanje, AR BiH, SOPN ŠVK, br. 1-10/110-93 od 29.10.1993g. sa prilogom Dopis Suda BiH OD 13.11.2013.godine, broj: S1 1K 003369 10 Kri | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-113 | Izvod iz matične knjige umrlih za Bojadžić (rođen Komatina) Mujesira, općina Savski Venac, Republika Srbija od 24.11.2009.godine (ovjeren izvod iz matične knjige umrlih broj 203-00-17/2013-31/12882 od 13.11.2013.godine.predat dana 11.02.2014.) | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-114 | Dnevni izvještaj press službe Komande 44.bbr Jablanica za period od 06.09.1993.godine-17.09.1993.godine i 19.09.1993.godine-30.09.2013.godine. | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-115 | Službeni izvještaj policijske stanice Jablanice za dane 01.09.1993g., 14.09.1993g., 25.09.1993g., 27.09.1993g. i 28.09.1993g. | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-116 | Slika puške FALOVKA | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-117 | Slika puške M-48 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-118 | Slika puške M-16 | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-119 | Slika jurišne Heckler&Koch | Uveden dana 19.11.2013.godine |
| O-120 | Slika puške-polustrojna snajpreska puška CRVENA ZASTAVA , PASP M 76 | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O- 121 | Slika puške M-84 | Uveden dana 11.02.2014.godine |

| | | |
|--------|--|-------------------------------|
| O-122 | Video snimak sela Trusina u trajanju od 6 minuta i 50 sekundi | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-123 | Video snimak sela Trusina u trajanju od 4 minuta i 32 sekunei | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O- 124 | Karton ranjenih – poginulih-nestalih za Hasanbegović Jusufa | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O- 125 | Punomoć za advokata Zlatka Kneževića | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O- 126 | Podnesak Tužilaštva BiH broj KT-RT-107/05 od 10.01.2011. godine, engleska i bosanka verzija | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O- 127 | Prijedlog Tužilaštva BiH za određivanje pritvora protiv osumnjičenog Džeko Edina broj KT-RZ24/10 od 21.12.201. godine | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-128 | Zapisnik Tužilaštva BiH o ispitivanju osumnjičenog Džeko Edina broj KT-RZ 24/10 od 21.12.2011. | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-129 | Zapisnik Tužilaštva BiH o ispitivanju osumnjičenog Džeko Edina broj T 20 0 KTARZ 0002954 12 od 04.05.2012. godine | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-130 | Fotografija sa Vinko Ljubas om potpisana od strane Džeko Edina | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-131 | Akt Komande OG Igman od 26.04.1993. godine upućen Bojadžić Nihadu | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-132 | Dopis Ambasade SAD upućen Ministarrstvu pravde BiH dana 06.04.2012. godine, u prilogu Akt Ministartva pravde SAD-a, Krivični odjel, Ured za međunarodne poslove upućen putem elektronske pošte gl. tužiocu Jadranku Lokmić-Misirača dana 04.04.2012. godine (na engleskom jeziku; u prilogu ovjeren prevod na bosanski jezik) | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-133 | Akt SJB Centar Sarajevo broj 17-1/06 -7-288/93 od 01.'8.1993. godine | Uveden dana 11.02.2014.godine |

| | | |
|--------|--|-------------------------------|
| O-134 | Fotografija puške falovka – dokaz odbrane 116 – potpisana od strane Džeko Edina | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-135 | Dijelovi transkripta sa suđenja u predmetu Jadranko Prlić i dr. pred Međunarodnim Tribunalom za bivšu Jugoslaviju u Hagu od 13.10.2008. g., str 32974, 33009, 33010, 33083 sa ovjerenim prevodom na bosanski jezik. | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O- 136 | Dijelovi transkripta sa suđenja u predmetu Jadranko Prlić i dr. pred Međunarodnim Tribunalom za bivšu Jugoslaviju u Hagu od 14.10.2008. godine str. 33084, 33129, 33142 i 33143, 33163, 33181 sa ovjerenim prevodom na bosanski jezik. | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-137 | Dijelovi transkripta sa suđenja u predmetu Jadranko Prlić i dr pred Međunarodnim Tribunalom za bivšu Jugoslaviju u Hagu od 15.10.2008. g., str. 33182, 33252-33253, 33284 sa ovjerenim prevodom na bosanskim jezikom. | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-138 | Dijelovi transkripta sa suđenja u predmetu Jadranko Prlić i dr pred Međunarodnim Tribunalom za bivšu Jugoslaviju u Hagu od 16.10.2008. g., str. 33285, 33290- 33291, 33302, 33349, 33369, 33371, 33373 sa ovjerenim prevodom na bosanskim jezikom. | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-139 | Rješenje Suda BiH br. Su-5/2214 od 20.12.2012. g. | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-140 | Transkript sa gl. pretresa u predmetu Kurtović Zijad, broj X-KR-06/299 od 30.08.2007. g.-svjedočenje Ljoljo Marinka | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-141 | Transkript sa gl. pretresa u predmetu Kurtović Zijad, broj X-KR-06/299 od 20.09.2007. g.-svjedočenje Soko Miroslava | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-142 | Transkript sa gl. pretresa u predmetu Kurtović Zijad, broj X-KR-06/299 od 04.10.2007. g.-svjedočenje Pavlović Ivana | Uveden dana 11.02.2014.godine |

| | | |
|-------|---|-------------------------------|
| O-143 | Zapisnik o saslušanju svjedoka Ivana Pavlovićau TBIH od 16.11.2006. g. br. KT-RZ-115/06 | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-144 | Zapisnik o saslušanju svjedoka Ivana Pavlovićau TBIH od 10.05.2012. g. br. T20 0 KTRZ 0002653 12 | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-145 | Zapisnik o saslušanju svjedoka Ivana Pavlovićau TBIH od 10.05.2012. g. br. T20 0 KTRZ 0002954 12 | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-146 | Zapisnik o saslušanju svjedoka Kujundžić Maksima u TBIH od 17.05.2012. g. br. T20 0 KTRZ 0002653 12 | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-147 | Zapisnik o saslušanju svjedoka Kujundžić Maksima u TBIH od 17.05.2012. g. br. T20 0 KTRZ 0002954 12 | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-148 | Izjava Karović Atifa od 09.11.2009. godine data advokatu Rešidović Edini kao braniocu Sefera Halilovića | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-149 | Zapisnik o saslušanju svjedoka Karović Atifa broj 17-04/2-04-2-1140/08 od 07.11.2008. g. dat Državnoj agenciji za istrage i zaštitu BiH | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-150 | Zapisnik o saslušanju svjedoka Drljo Nikole broj KT-RZ-107/05 od 02.02.2009. g. | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-151 | Zapisnik o saslušanju Bećiri Ramiza broj KT-RZ -107/05 od 26.10.2009. g. | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-152 | Zapisnik o saslušanju Bećiri Ramiza broj KT-RZ-24/10 od 10.01.2012. g. u TBIH | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-153 | Zapisnik o saslušanju Bećiri Ramiza broj KT-RZ-107/05 od 01.12.2009. g. u TBIH | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-154 | Službena zabilješka državne agencije za istrage u zaštitu broj 17-04/02-04-2-1432/09 od 16.11.2009. g. | Uveden dana 11.02.2014.godine |

| | | |
|-------|--|-------------------------------|
| O-155 | Službena zabilješka državne agencije za istrage u zaštitu broj 17-04/02-04-2-1523/09 od 23.11.2009. g | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-156 | Izjava svjedoka Ljoljo Marinka od 22.09.1995. g. data istražiteljima MKSJ uvedena kao dokaz D1/427 u predmetu Tužilac v. Naletelić zv. Tuta na engleskom jeziku, u prilogu ovjereni prevod na bosanski jezik | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-157 | Akt Obavještajno sigurnosne agencije BiH „Odgovor na zahtjev“ od 25.03.2013. g broj 04/7-6940/13 od 28.03.2013. g. upućen advokatu Rešidović Edini | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-158 | Iskaz Marinka Drežnjaka sin Živka dat predstavniku Komisije za utvrđivanje ratnih zločina na teritoriji HR HB Mostar Zelenika Mirku, od 15.11.1994. g. | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-159 | Iskaz Marinka (Živko) Drežnjaka od 08.03.1994. g dat Centru za ljudska prava Međugorje; ERN 01564570-01564571 | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-160 | Zapisnik o saslušanju svjedoka J2 data Centru SIS-a mostar, ur.br.02-11-2-374/94 od 08.03.1994. g.; ERN 01566709-01566713 | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-161 | Neredigovani zapisnik o saslušanju svjedoka J4 broj KT-RZ-24/10 od 16.01.2012. g. dat TBIH | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-162 | Neredigovani zapisnik o saslušanju svjedoka R broj KT-RZ -107/05 od 08.03.2010. g. dat TBIH | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-163 | Zapisnik o saslušanju svjedoka Šahinović Salke broj 17-04/2-04-2-1059/08 od 17.10.2008. g. dat Državnoj agenciji za istrage i zaštitu | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-164 | Zapisnik o saslušanju svjedoka Marinka Ljolje dat TBIH broj KT-RZ-115/06 protiv Kurtović Zijada od 23.08.2006. g | Uveden dana 11.02.2014.godine |

| | | |
|-------|---|-------------------------------|
| O-165 | Iskaz Marinka Ljolje dat predstavniku Komisije za utvrđivanje ratnih zločina na teritoriji HR HB Mostar Zelenika Mirku, od 10.11.1994. g | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-166 | Akt obavještajno-sigurnosne agencije BiH broj 04/7-12535/12 od 11.09.2012.g dostavljen braniocu rešidović Edini; zahtjev odbrane Bojadžić Nihada od 07.09.2012. g upućen OSA-i i spisak dokumenata dostavljen odbrani od strane OSA BiH; | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-167 | Iskaz Mirka Zelenike od 05.06.2003. godine dat Obavještajno –sigurnosnoj službi BiH | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-168 | Dopis advokata Vasvije Vidović i Edine Rešidović upućen Predsjedništvu BiH dana 10.01.20012. godine; Odgovor Predsjedništva BiH broj 05-13-1-69-2/12 od 11.01.2012. godine; Dopis Tužilaštva BiH broj KT-RZ 107/05 od 21. Svibnja 2007. godiine upućen časniku za vezu sa ICTY; Dopis Ureda hrvatskog časnika za vezu sa ICTY broj 45/07 od 23. Svibnja 2007. godine; Rješenje Ureda hrvatskog časnika za vezu sa ICTY broj 05/03 čv od 06.01.2003. godine; Akt Uprave SIS-a MO HR HB broj 02-08-14-5318/96 od 04.04.1996. godine | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-169 | Akt 44. brdske brigade Jablanica broj 07/1637-1/93 od 12.12.1993. godine | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-170 | Službena zabilješka Državne agencije za istrage i zaštitu broj 17-04/2-04-2-240/10 od 19.02.2010. g; | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-171 | Naređenje ŠVK OS, str.pov.br 14/75-40 od 12.04.1993. godine | Uveden dana 11.02.2014.godine |

| | | |
|-------|---|-------------------------------|
| O-172 | Zahtjev za izuzeće zamjenika glavnog tužioca Tužilaštva BiH Budimir Vesne iz krivičnih predmeta koji se pred Sudom, vode protiv Bojadžić Nihada i Senada Hakalovića i predmeta istrage koja se kod Tužilaštva BiH vodi protiv Džeko 402. Edina od 16.01.2012. godine | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-173 | Rješenje Tužilaštva BiH broj A-35/12 od 19.01.2012. godine | Uveden dana 11.02.2014.godine |
| O-174 | Akt OG Igman OS RBiH od 21.01.1993 godine, ERN 01833795-01833798 | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-175 | Akt Komande 1. Korpusa, pov.br. 05/9-53 od 12.03.1993.godine, u potpisu komadant Mustafa Hajrulahović-Talijana | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-176 | Akt Štaba Vrhovne Komande OS, str.pov.br. 02/397-1 od 15.03.1993.godine. | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-177 | Prijedlog Komande 1. Korpusa, str.pov.br. 05/7-203 od 06.04.1993.godine upućen ŠVK OS RBiH | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-178 | Akt Komande OG Igman, str.pov.br. 03-592/4 od 16.04.1993.godine | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-179 | Redovni borbeni izvještaj. Komanda OG Igman, str.pov.br. 03-592/6 od 17.04.1993.godine | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-180 | Informacija o toku b/d u zoni odgovornosti 1. Korpusa na dan 16.04.1993.godine. komanda 1. Korpusa, str.pov.br., 05/6-214 od 17.04.1993.godine | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-181 | Borbeni izvještaj 4. Korpusa od 17.04.1993.godine sa prilogom dopis Suda BiH broj: S1 1K 003369 10 Krl od 25.02.2014.godine | Uveden dana 04.03.2014.godine |

| | | |
|-------|---|-------------------------------|
| O-182 | Dopuna bobenog izvještaja. Komanda 1. Korpusa, str.pov.br. 05/6-217 od 18.04.1883.godine | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-183 | Ovlaštenje ŠVK OS RBiH broj 001/167-148 od 18.04.1993.g. ERN 01858881 | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-184 | OG Igman, str.pov.br. 01/03 od 22.04.1993.godine | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-185 | Formiranje 6. Korpusa- naređenje Glavni Štab Oružanih snaga, str.pov.br. 14/75-51 od 09.06.1993.godine | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-186 | Naređenje GŠ OS str.pov. Br. 14/75-52 od 10.06.1993.godine | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-187 | Organizacijske promjene prijedlog Komande 1. Korpusa str.pov.br. 06/13-223 od 12.06.1993.godine | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-188 | Organizacijske promjene u organskom sastavu korpusa Naređenje ŠVK OS, str.pov. br. 14/75—63 od 05.07.1993.godine | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-189 | Naređenje ŠVK str.pov.br. 14/75-100 od 01.09.1993.godine „Organizacijske promjene u zoni odgovornosti 1, 4 i 6 Korpusa“ | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-190 | Naređenje Komande 4. Korpusa str.pov.br.: 791-06 od 04.09.1993.godine, ERN 01298667-01298669 | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-191 | Akt komadanta 4. Korpusa, broj 837-06 od 07.09.1993.godine ERN 02122414 | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-192 | Akt komadanta SOPN ŠVK i OG SJEVER Zulfikar Ališpage od 15.10.1993.godine 4. Korpusa, ERN 01298681 | Uveden dana 04.03.2014.godine |

| | | |
|-------|---|-------------------------------|
| O-193 | Akt komadanta SOPN ŠVK i OG SJEVER Zulfikar Ališpage BROJ 1-10-188/93 od 24.11.1993. godine upućen Predsjedniku Predsjedništva RBiH Alije Izetbegović i odgovor Predsjednika Predsjedništva RBiH Alije Izetbegović str.pov.br. 03/25-229 od 28.11.1993.godine upućen Zulfikar Ališpagi Komadantu SOPN I OG SJEVER 2 | Uveden dana 04.03.2014.godine |
| O-194 | Order to attack, Jablanica 11 Septembar 1993, RBiH Army, ŠVK PN SO | Uveden dana 04.03.2014.godine |